

ΙC

XC

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΦΩΣ

ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΔΗΜ. ΓΙΑΝΝΙΑΣ & ΣΙΑ

ΓΕΩΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ 6 (1E)
ΑΘΗΝΑΙ

74

Ψηφιοποιήθηκε από το Ίνστιτούτο για την Διαδραστική Πολιτική

ΛΕΩΝΙΔΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΤΟΥ Β' ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΡΑΣΣΕΙΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

10.00
07

18.80 Πρωτοδραδά

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

46116

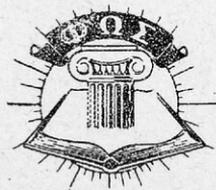
ΑΠΟ ΤΑ ΙΕΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ-ΣΧΟΛΙΑ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Βιβλίον βοηθητικόν—διδασκτικόν πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν
Πέμπτης καὶ Ἑκτῆς τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἄριθ. ἐγκρ. ἀποφάσεώς 83819/1954

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΦΩΣ
ΔΗΜ. ΓΙΑΝΝΙΑΣ & ΣΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔ. ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11-9-1954

Ἄριθ. Πρωτ. 99453

Πρὸς τὸν κ. Α. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΝ

Ἐνταῦθα

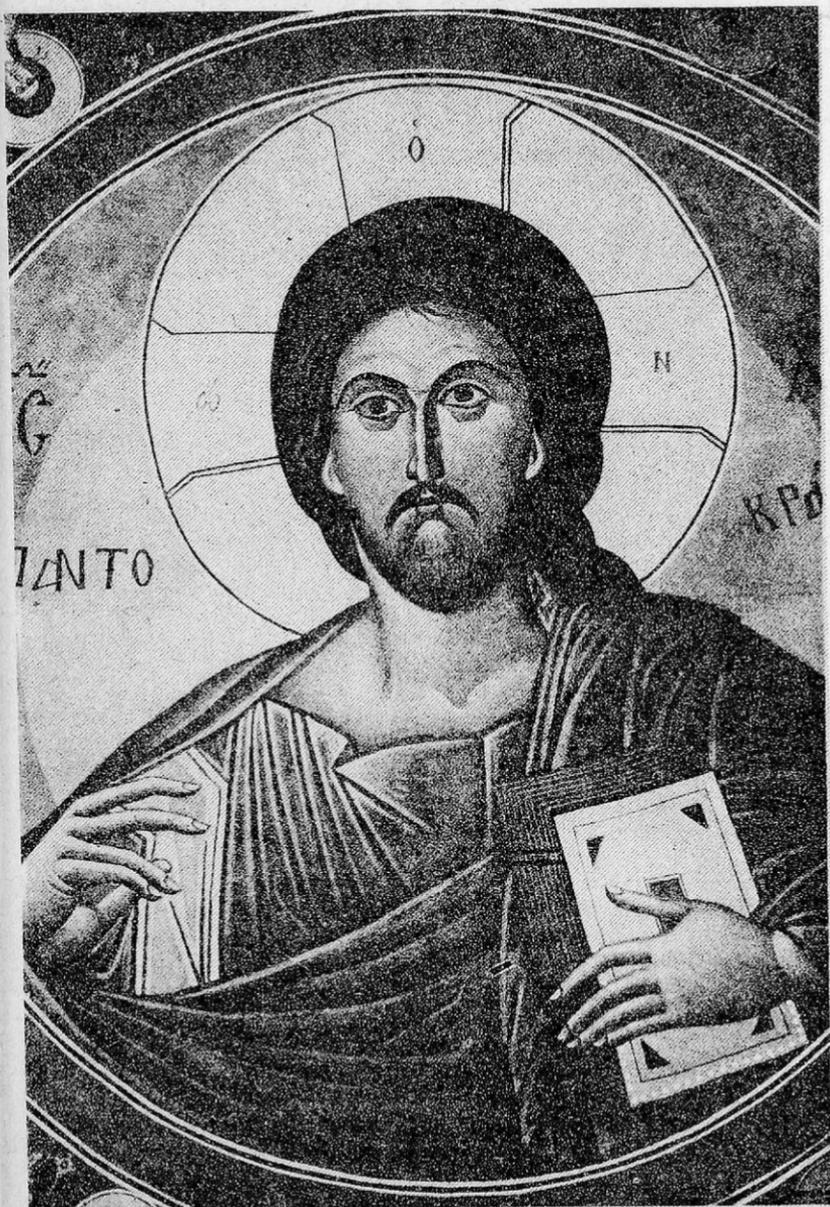
Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 83819/1954 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαίδευσιν δέουσα ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Εὐαγγελικαὶ Περιεκτικὰ βιβλίον** σας ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῶν Ἐκπαιδευτικῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀρχομένην ἀπὸ 1-9-54.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν, ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἐγκαιρὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφούμενος πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμὸν Ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς

Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΠΑΛΑΙΑΝ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ

1. ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Αί πηγαί ἀπὸ τὰς ὁποίας διδασκόμεθα τὸ περιεχόμενον τῆς Θρησκείας μας εἶναι δύο: Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις. Καὶ αἱ δύο αὐταὶ πηγαὶ λέγονται μὲ μίαν λέξιν Θεία Ἀποκάλυψις. Διότι μέσα εἰς αὐτὴν ἀποκαλύπτεται, δηλαδὴ φανερόνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἡ Θρησκεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Θρησκεία μας λέγεται εἰς τὴν Κατήχησιν ἀποκεκαλυμμένη, φανερωμένη δηλαδὴ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Α'—Ἡ Ἁγία Γραφή, εἶναι τὸ ἱερὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιέχει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι καὶ αὐτὴ βιβλίον, ὄχι ὅμως ὅπως τὰ ἄλλα βιβλία, ὅπου εἶναι γραμμένες αἱ σκέψεις καὶ αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ αἱ ὀρθαὶ καὶ αἱ ἐσφαλμένοι. Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν οὔτε λάθη οὔτε πλάνα ὑπάρχουν, διότι εἰς αὐτὴν περιέχεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ὁ δοθεὶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν, τὸν ὁποῖον συνεπλήρωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Β'—Ἡ Ἱερὰ Παράδοσις πάλιν εἶναι ἡ ἄγραφος διδασκαλία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὴ περιλαμβάνει ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐδίδαξε, καὶ οἱ Ἀπόστολοι του δὲν τὰ ἔγραψαν, ἀλλὰ τὰ ἐδίδαξαν προφορικῶς.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του (Ἰωάν. ΚΑ' 25) γράφει: Εἶναι πολλά, πάρα—πολλά, τὰ ὅσα ἐδίδαξε καὶ ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὰ ὅποια δὲν εἶναι γραμμένα εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι ἂν ἐγράφοντο ὅλα, δὲν θὰ τὰ χωροῦσε ὁ κόσμος ὅλος. Σήμερα ὅμως καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις τῆς Θρησκείας μας εἶναι γραμμένη ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας.

2. Η ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ Ἁγία Γραφή ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 τόμους : τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἡνωμένα τὰ ἀνωτέρω βιβλία λέγονται Ἁγία Γραφή.

Τὰ βιβλία ποὺ ἔγραψαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι πρὸ Χριστοῦ ἀποτελοῦν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Καὶ ὅσα ἔγραψαν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταί

και οι Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου ἀποτελοῦν τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὸ ἄποιον λέγεται Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι γραμμμένη ἢ υπόσχεσις ἢ ἡ διαθήκη, ποὺ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρώπου, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι θὰ τοὺς σώσῃ μετὰ τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὸ ὅποιον λέγεται Καινὴ Διαθήκη, δηλαδὴ καινούργια (νέα) συμφωνία, περιέχεται ἡ νέα υπόσχεσις ἢ διαθήκη τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴν τὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς πρὸς ὄλους πλέον τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν σωτηρίαν των. Ἀρκεῖ οὗτοι νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν.

Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι βιβλίον θεόπνευστον. Οἱ συγγραφεῖς τῆς δηλαδὴ, ὡς ἅγιοι ἄνθρωποι, ἔγραψαν τὰ βιβλία των αὐτὰ μετὰ τὴν ἐμπνευσι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τοῦτο μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἰδία ἢ Ἁγία Γραφή: «Υπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι». λέγει τὸ Β' Πέτρον, Α', 21.

3. Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τεσσαράκοντα ἐννέα (49) βιβλία ἀποτελοῦν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Αὐτὰ εἶναι γραμμμένα ἀπὸ πολλοὺς καὶ διαφόρους ἁγίους συγγραφεῖς. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Μωϋσῆς, ὁ Δαβὶδ, ὁ Σολομὼν, ὁ Σαμουὴλ, ὁ Ἐσδρας καὶ οἱ Προφῆται, καὶ μάλιστα οἱ μεγάλοι Ἡσαΐας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκέηλ, καὶ Δανιὴλ. Οἱ ἅγιοι αὐτοὶ ἄνθρωποι ἔζησαν κατὰ καιροὺς, ἀπὸ τοῦ 1400 μέχρι τοῦ 200 πρὸ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὰ περισσότερα εἶναι γραμμμένα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑβραίων. Καὶ μόνον ὀλίγα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι γραμμμένα ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Σήμερα ἡμεῖς ἔχομεν ὅλα τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὴν γλῶσσαν μας. Διότι ἀπὸ τὸν 3ον καὶ 2ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ ἔγινεν ἡ μετάφρασις καὶ τῶν Ἑβραϊκῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ μετάφρασις ἔγινεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου χάριν τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐγνώριζαν τὴν γλῶσσαν των, παρὰ μόνον τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔγινεν ἀπὸ ἑβδομήκοντα (Ο') ἢ μᾶλλον ἑβδομήκοντα δύο ἐρμηνευτὰς (ΟΒ'). Αὐτοὶ ἦσαν Ἑβραῖοι, ποὺ ὠμιλοῦσαν καὶ τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀνάλογα μετὰ τὸ περιεχόμενον των, λέγονται ἄλλα Ἱστορικά, ἄλλα Διδακτικά καὶ ἄλλα Προφητικά.

Α') Ἱστορικά.—1) Γένεσις, 2) Ἐξοδος, 3) Λευϊτικόν, 4) Ἀριθμοί, 5) Δευτερονόμιον, 6) Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, 7) Κριταί, 8) Ρούθ, 9) Βασιλειῶν 4, 10) Παραλειπόμενα, 2, 11) Ἐσδρας, 12) Νεεμίας, 13) Τωβίτ, 14) Ἰουδίθ,

15) Ἑσθήρ, 16) Μακκαβαῖοι 3. Ἐν ὄλῳ βιβλία 23.

Β') Διδακτικά.—1) Ἰώβ, 2) Ψαλμοί, 3) Παροιμίαι Σολομώντος, 4) Ἐκκλησιαστής, 5) Ἄσμα Ἀσμάτων, 6) Σοφία Σολομώντος, 7) Σοφία Σειράχ. Ἐν ὄλῳ βιβλία 7.

Γ') Προφητικά.—1) Ὠσηέ, 2) Ἀμώς, 3) Μιχαίας, 4) Ἰωήλ, 5) Ὀβδιού, 6) Ἰωνᾶς, 7) Ναούμ, 8) Ἀββακούμ, 9) Σοφονίας, 10) Ἀγγαῖος, 11) Ζαχαρίας, 12) Μαλαχίας, 13) Ἡσαΐας, 14) Ἰερεμίας 3, 15) Βαρούχ, 16) Ἰεζεκιήλ, 17) Δανιήλ. Ἐν ὄλῳ βιβλία 19.

*Ἦτοι τὸ ὄλον βιβλία 49.

4. Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Εἴκοσιν ἐπτὰ (27) τεύχη ἢ βιβλία ἀποτελοῦν τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἀυτὰ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τοῦς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ ἢ ἀπὸ τοῦς μαθητὰς ἐκείνων. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ματθαῖος, ὁ Μάρκος, ὁ Λουκᾶς, ὁ Ἰωάννης, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος. Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι γραμμένη ἡ γέννησις, ἡ βάπτισις, ἡ διδασκαλία καὶ ὄλον τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τέλος ἡ θουσία του, ἡ ταφή καὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ἀνάληψις του εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ὄλα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Διότι ἡ γλῶσσα αὐτὴ ἦτο γνωστὴ τότε εἰς ὄλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἐμπορίου τὴν ἐγνώριζαν καὶ τὴν ὠμιλοῦσαν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Αἰγύπτιοι κλπ.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενόν των, ἄλλα λέγονται Ἱστορικά, ἄλλα Διδακτικά καὶ ἄλλα Προφητικά.

Α') Ἱστορικά εἶναι τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Β') Διδακτικά εἶναι αἱ 14 ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ αἱ 7 Καθολικαὶ τῶν ἀποστόλων Ἰακώβου, Πέτρον, Ἰωάννου καὶ Ἰούδα, καὶ

Γ') Προφητικά ἢ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου.

5. ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΙ

Λέγονται Εὐαγγέλια τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐπειδὴ περιέχουν τὴν «εὐ—ἀγγελίαν», δηλαδή τὴν καλὴν ἀγγελίαν, τὴν χαρμόσυνον εἰδήσιν, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Σωτὴρ, ὁ Χριστός, ὁ Μεσσίας ὅπως ἔλεγαν οἱ Ἰσραηλίται.

Ὁ Χριστός, πρὸ τὸν ἐπερίμεναν μὲ ἀγωνίαν καὶ λαχτάραν οἱ ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ Ἑβραῖοι, ἦλθεν ὡς Ἀνθρωπότης. Ὁ Μεσσίας, πρὸ ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, εἰς τοὺς πατριάρχας καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας

ήλους, και ποδ εκήρυξαν οι Προφηται, ήλθε δια να σώση ήλους από την άμαρτιαν. Καταργει Έκεινος το κράτος του Σατανά, και σώζει τους ανθρώπους. Έκεινοι δέ από δοῦλοι ποδ ήσαν του Σατανά και της άμαρτίας, γίνονται τέκνα του Θεου, και κληρονόμοι της βασιλείας Αυτου. Αύτη είναι ή καλή άγγελία, την όποιαν περιέχουν τα Εδαγγέλια. Και επειδή ή άγγελία αύτη συνεχιζεται εις όλα τα βιβλία της Καινης Διαθήκης, δια τουτο εκεινη λέγεται περιληπτικά και Εδαγγέλιον.

Τα Εδαγγέλια είναι 4. Τα έχον γραφει οι Μαθηται και γενικά οι Απόστολοι του Χριστου. Ο Ματθαίος, ο Ιωάννης, ο Μάρκος και ο Λουκάς. Ο καθένας με τον ιδικόν του τρόπον, με το ιδικόν του ύφος, όπως λέγομεν, αλλά και με τας ιδικας του πληροφορίας και αναμνήσεις. Δια τουτο λέγονται: Εδαγγέλιον κατά Ματθαίον, Εδαγγέλιον κατά Μάρκον, Εδαγγέλιον κατά Λουκάν και Εδαγγέλιον κατά Ιωάννην.

Α. Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος.

Ο Ματθαίος είναι ο συγγραφεύς του πρώτου βιβλίου της Καινης Διαθήκης, του πρώτου Εδαγγελίου.

Ο Ματθαίος είναι τέκνον του Αλφαιού. Η οικογένειά του ήτο εγκατεστημένη εις την πόλιν Καπερναούμ της Γαλιλαίας. Εκει ο Ματθαίος ήτο τελώνης. Αγόραζε από το Κράτος των Ρωμαίων τους φόρους του Δημοσιού και κατόπιν τους εισέπραττεν από τον λαόν, με κάποιο κέρδος, εννοείται.

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος

Ο Ματθαίος ήτο γνήσιος Έβραϊος. Έβραϊος εξ Έβραίων γονέων. Το πρώτον του — το Έβραϊκόν — όνομα ήτο Λευίς. Έπειτα επήρε το Έβραϊκόν με Έλληνικην κατάληξιν όνομα Ματθαίος (= Δωρόθεος).

Ως άνθρωπος ο Ματθαίος ήτο αγαθός και ως τελώνης

δίκαιος και φιλόανθρωπος. Εισέπραττε δηλαδή τους φόρους σύμφωνα με τον Νόμον του Κράτους και ακόμη επλήρωνεν ο ίδιος δι' όσους δέν είχαν να πληρώσουν. Και διά τούτο ο Κύριος, όταν τον είδε να κάθεται «παρά τὸ τελώνιον» (τὸ τελωνεῖον) ἐκάλεσε αὐτὸν νὰ γίνῃ μαθητῆς του. Καὶ ἐκεῖνος ἀμέσως τὸν ἠκολούθησεν.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του ὁ Ματθαῖος ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός, περὶ τοῦ ὁποῖου ἔχουν γράφει οἱ Προφῆται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶναι ὁ λυτρωτῆς. Τὸ κατὰ Ματθαῖον Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐγράφη πρῶτον εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, περὶ τὸ ἔτος 65 μ.Χ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἀπέθανε περὶ τὸ ἔτος 89 μ.Χ. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν εορτάζει εἰς τὰς 16 Νοεμβρίου.

Β. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος.

Ὁ Μάρκος ἐγνώρισε καὶ ἤκουσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἶδε τὰ θαύματα του. Δέν ἐχηρημάτισεν ὅμως μαθητῆς του, ἐπειδὴ τότε ἦτο μικρὸς εἰς τὴν ἡλικίαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του μᾶς εἶναι ἄγνωστον. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστοῦ ἦτο αὐτὸς ὀρφανός. Ἡ μητέρα του ἐλέγετο Μαρία. Αὐτὴ δὲ ἦ ὁ πατέρας του ἦτο ἀδελφός ἐνός συνεργάτου τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τοῦ Βαρνάβα ἀπὸ τὴν Κύπρον. Ὁ Μάρκος ἐχηρημάτισε βοηθός τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Παύλου καὶ μάλιστα πνευματικὸν τέκνον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ἦτο Ἰουδαῖος τὴν καταγωγὴν, καὶ κάτοικος τῆς Ἱερουσαλήμ. Τὸ ὄνομα Μάρκος εἶναι ἐξελληνισμένον Ῥωμαϊκόν. Τὸ Ἑβραϊκόν του ὄνομα εἶναι Ἰωάννης. Ὁ Μάρκος ἐγνώριζε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς αὐτὴν ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του. Εἰς

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος

αὐτὸ δὲ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
Τὸ ἔγραψεν περὶ τὸ ἔτος 65 μ.Χ.

· Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸ ἔτος 75 μ.Χ. Ἡ μνήμη του τελεῖται τὴν 25 Ἀπριλίον. Ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Κύπρον, τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἐχρημάτισε πρῶτος ἐπίσκοπος.

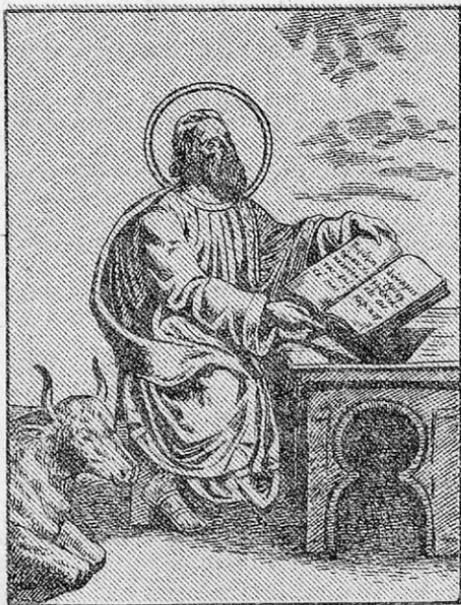
Εἰς τὴν Ζωγραφικὴν συμβολικὸν ζῶον τοῦ Μάρκου εἶναι ὁ λέων, ἐνῶ τοῦ Ματθαίου ὁ ἄνθρωπος, τοῦ Λουκᾶ ὁ βοῦς, καὶ τοῦ Ἰωάννου ὁ αἰετός. Τὰ σύμβολα αὐτὰ εἶναι ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενον κάθε Εὐαγγελίου.

Γ'. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς.

· Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἦτο ἰατρός τὸ ἐπάγγελμα καὶ κατὰ νεωτέραν παράδοσιν καὶ ζωγράφος. Ἰδικὸν του βιβλίον εἶναι καὶ αἱ

Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἀπὸ τοὺς προλόγους τῶν δύο πρώτων βιβλίων συναίγεται, ὅτι ὁ Λουκᾶς ἦτο προηγουμένως δούλος κάποιου, ποῦ ἀνομάζετο Θεόφιλος. Αὐτὸς τὸν εἶχε σπουδάσει Ἰατρικὴν καὶ τοῦ εἶχε δώσει τὴν ἐλευθερίαν του. Καὶ τώρα ὁ Λουκᾶς προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσῃ νὰ γίνῃ Χριστιανός. Λιότι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

· Ὁ Λουκᾶς ἠκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἰς τὰ ταξιδιά του. Τὸ Εὐαγγέλιόν του ἔγραψε περὶ τὸ ἔτος 68 μ.Χ. Ἐγνώριζε δὲ καὶ ὠμιλοῦσε πολὺ καλὰ καὶ ἔγραψε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην.

· Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς

Ἀπέθανε με μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὰς Θήβας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ἑορτάζει τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

Ὁ Λουκᾶς ἀπὸ ἄλλους τοὺς Εὐαγγελιστὰς ἐξιστορεῖ ἐκτενέστερον τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον. Διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι ἦτο καὶ ζωγράφος, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐζωγράφησε τὰς πρώτας εἰκόνας τῆς Παρθένου Μαρίας. Ἔτσι λέγει τὸ γνωστὸν τροπάριον τῆς παρακλήσεως: «Ἀλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν, τῶν μὴ προσκυνούντων τὴν εἰκόνα σου τὴν σεπτὴν, τὴν ἱστοριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ ἱερωτάτου, τὴν ὀδηγήτριαν».

Δ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.

Εἶναι «Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων». Γονεῖς του εἶναι ὁ Ζεβεδᾶϊος καὶ ἡ Σαλώμη, κάτοικοι τῆς Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, ποὺ εἶναι πατρίδα τοῦ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου, υἱῶν τοῦ Ἰωᾶ.

Ὁ Ζεβεδᾶϊος καὶ Ἰωᾶς ἦσαν πλοῦσιοι φαραῖδες τῆς λίμνης Γενησαρετ.

Καὶ εἶχαν στέλλει τὰ παιδιὰ του νὰ πάρουν θρησκευτικὴν μόρφωσιν εἰς τὸν ἐρημίτην τῆς Ἰουδαίας Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν. Ἐκεῖ αὐτοὶ ἐγνώρισαν τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν, καὶ τὸν ἠκολούθησαν.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο ὁ περισσότερον ἀγαπητὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ αὐτὸς ἔδειξε μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὸ θεῖον Διδάσκαλον. Λέγεται ὅτι ἦτο καὶ συγγενὴς του. Ἡ Σαλώμη ἦτο συγγενὴς τῆς Θεοτόκου.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Πολλὰ χρόνια ἔμεινεν εἰς τὴν Ἔφεσον.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Δομιτιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτιμον, ὅπου εἶδε καὶ

Ἐγράφη τὴν Ἀποκάλυψιν, τὸ τελευταῖον

και μονον προφητικον βιβλιον της Καινης Διασηκης.

Ἐπειτα ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Ἔφεσον, ὅπου ἀπέθανεν εἰς μεγάλην ἡλικίαν 100 καὶ πλέον ἐτῶν, τὸ ἔτος 101 μ.Χ. Ἡ μνήμη τοῦ τελεῖται τὴν 26 Σεπτεμβρίου, καὶ τὴν 8 Μαΐου.

Τὸ Εὐαγγέλιόν του τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν περὶ τὸ ἔτος 90 μ.Χ. Εἰς αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ.

Αἱ Περικοπαὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας χρησιμοποιούμενον λειτουργικὸν βιβλίον ΙΕΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ἀρχίζου ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ὡς γνωστόν. Ἡμεῖς ὅμως ἐδῶ ἀρχίζομεν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, διότι τοῦτο—καὶ πολὺ ὀρθῶς—ὀρίζει ἡ σχετικὴ προκήρυξις τοῦ Σοῦ Ὑπουργείου, ἐπειδὴ ὁ μὴν οὗτος εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ σχολικοῦ ἔτους καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Σεπτεμβρίου θεωρεῖ πρώτην τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἧτοι πρωτοχρονίαν.

Κάνομεν δὲ ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἡ ὁποία εἶναι δυνατὸν νὰ συμπίσῃ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἡμέρας 7 - 13 Σεπτεμβρίου, καὶ ὄχι μὲ τὴν IB' Ματθαίου, ἐπειδὴ ἡ Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως εἶναι σταθερά, ἡ δὲ IB' Ματθαίου δὲν συμπίπτει πάντοτε ἡ αὐτή, ἀλλὰ ἐναλλάσσεται ἄλλοτε μὲ τὴν I' καὶ τὴν IA' καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν IG' Ματθαίου μέσα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου (1—7).

Τὰς περιπτώσεις αὐτὰς βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ σχετικὰ Π α σ χ ἄ λ ι α, τὰ προσηρτημένα εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου, τὰς δὲ περικοπὰς τῶν I', IA', IB' καὶ IG' Ματθαίου εἰς τὴν σειρὰν τῶν Εὐαγγελίων τοῦ Ματθαίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ - ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΩΝ
ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΥ. 7—13 Σεπτεμβρίου.

(Ἰωάν. κεφ. Γ' στίχ. 13 17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Οὐδείς ἀναβέβηκεν¹⁾ εἰς τὸν οὐρανόν, εἰμὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς²⁾, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου³⁾ ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε⁴⁾ τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπολήται⁵⁾, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν⁶⁾, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων, εἰς αὐτὸν μὴ ἀπολήται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐδείς ἀναβέβηκεν = κανείς ὡς ἄνθρωπος δὲν ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. — 2) εἰ μὴ ὁ καταβάς = ἐκτός ἀπὸ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος διαμένει εἰς τὸν οὐρανόν καὶ τώρα ἔχει καταβῆ εἰς τὴν γῆν. Ἐδῶ ὁ Κύριος διδάσκει τὸν Νικηδῆμον. Αὐτὸς ἦλθεν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ συνήτησε τὸν Ἰησοῦν. Ἦθελε νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀπλὸς προφήτης ἢ εἶναι ὁ Μεσσίας. 3) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = ὁ ἄνθρωπος. Ἐτσι ὀνομάζει ὁ Κύριος ταπεινὰ τὸν ἑαυτόν του, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι δὲν εἶναι Θεὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ τέλειος ἄνθρωπος. — 4) καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε = ὅπως ὁ Μωϋσῆς ὕψωσεν εἰς τὴν ἔρημον τὸν χάλκινον ὄφιν, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς θὰ ὑψωθῆ (σταυρωθῆ), ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. — 5) μὴ ἀπόλται = νὰ μὴ χάνεται, νὰ μὴ χαθῆ ἢ καταστραφῆ. — 6) ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον = ἐχάρισεν εἰς τὸν κόσμον, τοὺς ἀνθρώπους, τὸν ἐθυσίασε χάριν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐδῶ ὁμιλεῖ ὁ Κύριος. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται γύρω ἀπὸ μίαν ἐρώτησιν τοῦ Φαρισαίου Νικοδήμου, ποῦ ἦτο ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Κύριος ἐδίδασκεν, ὅτι διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ ἀναγεννηθῇ διὰ τοῦ βαπτίσματος, νὰ γεννηθῇ ἄνωθεν. Καὶ ὁ Νικοδήμος τὸν ἐρωτᾷ. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο;

Ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ καὶ τοῦ λέγει: Σᾶς ἐδίδαξα τὰ ἐπίγεια καὶ δὲν ἐπιστεύσατε. Ἐπόμενον ἄρα εἶναι νὰ μὴ πιστεύσετε καὶ εἰς τὰ οὐράνια. Καὶ ὅμως ἀπὸ ἐμένα θὰ μάθετε τὰ οὐράνια. Διότι κανένας ἄνθρωπος δὲν ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ μάθῃ καὶ σᾶς διδάξῃ τὰ οὐράνια, παρὰ μόνον ἐγώ, ὁ ὁποῖος κατέβηκα ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔγινα υἱὸς ἀνθρώπου—τῆς παρθένου Μαρίας—δηλαδὴ τέλειος ἄνθρωπος. Ἐγὼ ποῦ ὡς Θεὸς πάντοτε εὐρίσκομαι εἰς τὸν οὐρανόν—πανταχοῦ παρών. Σᾶς φανερώνω δὲ ἀκόμη καὶ τοῦτο: Ὅτι καθὼς ὁ Μωϋσῆς ὕψωσεν εἰς τὴν ἔρημον τὸν χαλκοῦν ὄφιν, διὰ νὰ σώζωνται οἱ Ἰσραηλῖται ἀπὸ τὰ θανατηφόρα δαγκώματα τῶν φαρμακερῶν ὄφειν, ἔτσι καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ νὰ θυσιασθῇ, ὥστε κάθε ἄνθρωπος, ποῦ μὲ πίστιν ἀτενίζει εἰς αὐτόν, νὰ μὴ χάνεται, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ αἰώνιον ζωὴν. Διότι τόσο πολὺ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε ἐθυσίασε τὸν Υἱὸν του τὸν μονογενῆ χάριν αὐτῶν, ἵνα κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς αὐτόν, μὴ χάνεται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Διότι ὁ Θεὸς δὲν ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Υἱὸν του διὰ νὰ καταδικάσῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰς ἁμαρτίας των εἰς αἰώνιον θάνατον, ἀλλὰ διὰ νὰ σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

Αὕτῃ εἶναι ἡ σημασία τῆς οὐσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπάνω εἰς τὸν τίμιον Σταυρόν. Εἰς τὸ ἐξῆς δὲ κάθε ἄνθρωπος πληγωμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀν ἀποβλέψῃ εἰς τὸν σταυρωθέντα Χριστόν, σώζεται, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ἰσραηλίτης, ὁ δαγκωμένος ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ φίδια τῆς ἐρήμου (Ἀριθ. ΚΒ').

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

(15—21 Σεπτεμβρίου)

(Μάρκου κεφ. Η' στίχ. 34—8'1)

Εἶπεν ὁ Κύριος· "Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν¹⁾, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν²⁾ καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ³⁾ καὶ ἀκολουθείτω μοι⁴⁾. "Ὅς γὰρ ἂν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν⁵⁾ "Ὅς δ' ἂν ἀπολεσῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον⁶⁾, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;⁷⁾ ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα⁸⁾ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; "Ὅς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυθῇ με⁹⁾ καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῶ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτόν¹⁰⁾, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων¹¹⁾, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου¹²⁾, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) "Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν = ὅστις θέλει νὰ με ἀκολουθήσῃ, νὰ γίγῃ μαθητὴς μου.— 2) ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν = πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτὸν του, τὸν ἐγωϊσμόν του.— 3) ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = ἄς σηκώσῃ τὸν σταυρὸν του, δηλαδὴ ἄς ὑπομείνῃ τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου τούτου.— 4) ἀκολουθείτω μοι = καὶ νὰ γίγῃ ἀκόλουθος, ὁπαδὸς μου.— 5) ἀπολέσει = θὰ χάσῃ αὐτήν. "Ὅστις δηλαδὴ δὲν θυσιάζει εἰς τὸν παρόντα κόσμον τὴν ζωὴν του χάριν τοῦ Χριστοῦ, θὰ χάσῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς μελλούσης ζωῆς.— 6) τί γὰρ ὠφελήσει = τί θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ ὅλον τὸν κόσμον, ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ.— 7) καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν = καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴν του, ἢ ὅποια εἶναι ἀνώτερη ἀπ' ὅλα τὰ ὑλικά ἀγαθὰ.— 8) ἀντάλλαγμα = ἀνταλλαγὴ, ἰσοτίμιον μὲ τὴν ψυχὴν οὐδέν.— 9) ὡς ἂν ἐπαισχυθῇ = ὅστις μὲ ἀρνηθῇ εἰς τὸν κόσμον.— 10) ὁ υἱὸς ἐπαισχυθήσεται = θὰ τὸν ἀρνηθῇ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς του ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.— 11) ὧδε ἐστηκότων = οἵτινες στέκονται ἐδῶ καὶ ἀκούουν.— 12) οὐ μὴ γεύσονται θανάτου = δὲν θὰ ἀποθάνουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἶχε προηγουμένως εἶπει εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι θὰ πάθῃ πολλὰ καὶ ὅτι θὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν

ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ θά θανατωθῆ, ἀλλὰ τὴν τρίτην ἡμέραν θά ἀναστηθῆ. Ὁ Πέτρος ὅμως μετὰ τὴν θερμὴν τοῦ ἀγάπην πρὸς τὸν Κύριον δὲν ἤθελε νὰ ἀκούη διὰ τέτοια πράγματα. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοὺς εἶπεν: "Ὅποιος θέλει ἀπὸ σᾶς νὰ εἶναι μαθητῆς μου, πρέπει νὰ δείξῃ αὐταπάρνησιν, ὅπως ἐγώ. Νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν του, καὶ νὰ με ἀκολουθήσῃ. Δηλαδή νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν, ὅτι πρέπει καὶ τὴν ζωὴν του ἀκόμη, ἂν εἶναι ἀνάγκη, νὰ θυσιάσῃ γιὰ μένα. Διότι ὅποιος θέλει νὰ καλοπερνᾷ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ ἀδιαφορῆ διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν, αὐτὸς θά χάσῃ τὴν ψυχὴν του. Ὅποιος ὅμως θυσιάσῃ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ ἀφοσιωθῆ μετὰ ζῆλον εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, αὐτὸς θά σώσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

Αὕτῃ ἡ σωτηρία εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ἐδῶ ζωὴν. Εἶναι ζωὴ αἰώνιος καὶ εὐτυχής. Καὶ ἀξίζει νὰ θυσιάσῃ κανεὶς τὴν πρόσκαιρον ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν του διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ἐκεῖνης ζωῆς. Διότι τί θά ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ ὅλον τὸν κόσμον καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ἡ τί εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς του;

"Ὅποιος λοιπὸν ἐντρέπεται νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ὀπαδὸς μου καὶ ἀρνεῖται ἐμὲ καὶ τὴν διδασκαλίαν μου (τὸ Εὐαγγέλιόν μου) εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τὸν ἁμαρτωλόν, θά τὸν ἀρνηθῶ καὶ ἐγώ, ὅταν θά ἔλθῃ μετὰ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, φέρων τὴν δόξαν τοῦ Πατρὸς, διὰ νὰ κρίνω ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ ἐπρόσθεσεν: Σᾶς λέγω μετὰ πᾶσαν ἀλήθειαν, ὅτι μερικοὶ ἀπὸ σᾶς ποῦ στέκεσθε ἐδῶ καὶ με ἀκούετε, δὲν θά πεθάνετε, πρὶν ἰδῆτε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ νὰ ἔρχεται μετὰ ὑπεράνθρωπον δύναμιν.

Ὁ Θεάνθρωπος ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τρία τινὰ διὰ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ βαδίζωμεν τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν οὐρανίαν ζωὴν: πρῶτον νὰ ἀρνηθῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας, δεῦτερον νὰ ἄρωμεν τὸν σταυρὸν μας καὶ τρίτον νὰ ἀκολουθήσωμεν αὐτόν.

α) Αὐταπάρνησιν λέγων, ἐννοεῖ νὰ ἀποβάλωμεν τὰς κακὰς ἐπιθυμίας, τοὺς ἄφρονες διαλογισμούς, τὰ ὀλέθρια πάθη, καὶ νὰ ἐκδιώξωμεν τὴν φιλαυτίαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Τότε θά λατρεύωμεν τὸν Θεόν ἐκ βάθους καρδίας καὶ τὸν πλησίον θά ἀγαπήσωμεν ὡς τὸν ἑαυτὸν μας, καὶ χριστιανοπρεπῶς θά ζήσωμεν.

β) Νὰ ἄρωμεν τὸν σταυρὸν, δηλαδή νὰ ἀπονεκρώσωμεν τὰ

όλεθρία πάθη μας, νά όπλισθώμεν διά τῆς ύπομονῆς καί καρτε-
ρίας, νά ύποφέρωμεν άγογγύστως τά βάσανα τοῦ κόσμου, καί
τέλος νά εἴμεθα έτοιμοι νά θυσιασθώμεν καί νά ύποστῶμεν καί
αὐτόν τόν μαρτυρικόν θάνατον χάριν αὐτοῦ. Καί

γ) Νά άκολουθήσωμεν Αὐτόν, δηλαδή νά μιμηθώμεν τόν
θεῖον βίον Του, νά εκτελῶμεν τās θείας Του έντολάς, νά άσπα-
σθώμεν τās χριστιανικάς άρετάς καί νά μελετῶμεν τās άληθείας
τῆς Θρησκείας Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. Ε' στίχ. 1—11)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γενη-
σαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα¹⁾ παρὰ τὴν λίμνην. Οἱ δὲ ἄ-
λιεῖς²⁾ ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα³⁾. Ἐμβὰς δὲ
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν⁴⁾ αὐτὸν ἀπὸ
τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καί καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου
τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα⁵⁾.
Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καί χαλάσατε⁶⁾ τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς
ἄγραν⁷⁾. Καί ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ. Ἐπιστάτα⁸⁾,
δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν⁹⁾, ἐπὶ δὲ τῷ
ὄμματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον¹⁰⁾. Καί τοῦτο ποιήσαντες συνέ-
κλεισαν¹¹⁾ πλῆθος ἰχθύων πολὺ¹²⁾. διερρήγγνυτο δὲ τὸ δί-
κτυον αὐτῶν¹³⁾. Καί κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ
ἐτέρῳ πλοίῳ¹⁴⁾ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καί ἦλθον
καί ἐπλησαν¹⁵⁾ ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων¹⁶⁾.
Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἁμαρτωλός εἰμι; Κύριε¹⁷⁾. Θάμ-
βος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καί πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα
τῶν ἰχθύων, ἧ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καί Ἰάκωβον καί Ἰωάννην,
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ¹⁸⁾ τῷ Σίμωνι. Καί εἶπε πρὸς
τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ¹⁹⁾ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους

ἔση ζωγρῶν ²⁰). Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀ-
φέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Δύο πλοῖα ἐστῶτα = νὰ εἶναι ἀραγμένα πλησίον τῆς ὄχθης.—
2) ἀποβάντες = ἀφοῦ ἐβγήκαν ἔξω.— 3) ἐμβᾶς = ἀφοῦ μπήκε μέσα.—
4) ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπαναγαγεῖν = παρέκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἀπομα-
κρύνῃ ὀλίγον ἀπὸ τῆς ξηρᾶς (ἵνα διδάσκῃ ἐλευθέρως).— 5) ἐπανάγαγε
εἰς βάθος = φέρε (Πέτρε) τὸ πλοῖον εἰς βαθὺ μέρος.— 6) χαλάσατε
= ρίψατε (ναῦται) τὰ δίχτυα διὰ τὸ ψάρεμα.— 7) εἰς ἄγρην = διὰ ψά-
ρεμα.— 8) ἐπιστάτα = διδάσκαλε.— 9) ἐπὶ τῷ ῥήματί σου = ἀκολου-
θῶν τὸν λόγον σου, μὲ τὴν ὑπόδειξίν σου.— 10) τοῦτο ποιήσαντες =
ἀφοῦ ἔκαμαν αὐτό.— 11) συνέκλεισαν = ἐπίασαν.— 12) διερρήγνυτο
= ἐνεκα τῶν πολλῶν ἰχθύων ἐσχίζετο, ἐκινδύνευε νὰ σχισθῇ.— 13) καὶ
κατένευσαν τοῖς μετόχοις = προσεκάλεσαν μὲ νεύματα τοὺς συντρό-
φους τῶν.— 14) ἐπλησαν = ἐγένευσαν (καὶ τὰ δύο πλοῖα).— 15) ἔξελθε
= Ὁ Πέτρος παρακαλεῖ τὸν Χριστὸν νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἀναγνωρίζων τὴν
ἐνέργειαν θείας δυνάμεως.— 16) ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων = ἐπειδὴ
ἐπίασαν πολλὰ ψάρια.— 17) κοινῶνοι = σύντροφοι.— 18) ἔση ζωγρῶν
= ἀπὸ τοῦδε θὰ ἀλιεύης ἀνθρώπους (διὰ τοῦ κηρύγματος).— 19) κατα-
γαγόντες = ἀφοῦ ἔσυραν (τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν).—

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Σίμων ἢ
Πέτρος, παιδιὰ τοῦ Ἰωανᾶ, καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, παιδιὰ
τοῦ Ζεβεδαίου, ἔχουν γνωρίσει ἀπὸ τὸν Ἡρόδρονον Ἰωάννην τὸν
Κύριον, ἀλλὰ ἀκόμη δὲν τὸν ἀκολουθοῦν ὡς μαθηταὶ του. Ἐξα-
κολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται ὡς ψαράδες εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενη-
σαρέτ, ὅταν μίαν ἡμέραν τὸν βλέπουν εἰς τὴν παραλίαν νὰ στέκῃ
καὶ νὰ διδάσκῃ τὸν λαόν.

Ἐκεῖνην λοιπὸν τὴν ἡμέραν εἶδεν ὁ Κύριος εἰς τὴν λίμνην
δύο ἀλιευτικὰ πλοῖα ἀγκυροβολημένα (τὸ ἓνα τοῦ Ἰωανᾶ καὶ τὸ
ἄλλο τοῦ Ζεβεδαίου). Οἱ ψαράδες τῶν εἶχαν βγῆ εἰς τὴν ξηρὰν
καὶ ἐξέπλεναν τὰ δίχτυα. Καὶ τότε ἐμπῆκεν ὁ Κύριος μέσα εἰς
ἓνα ἀπὸ αὐτά, πού ἦτο τοῦ Σίμωνος, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀπο-
μακρύνῃ λιγάκι τὸ πλοῖο ἀπὸ τὴν ξηρὰν. Καὶ ἀφοῦ ἐκάθισεν, ἤρ-
χισε νὰ διδάσκῃ ἀπὸ τὸ πλοῖον τὸν λαόν.

Ὅταν ἐτελείωσε τὴν διδασχὴν εἶπεν εἰς τὸν Σίμονα ὁ Κύριος·
Ὅδηγησε τὸ πλοῖο πρὸς τὰ μέσα, καὶ ρίγτε τὰ δίχτυα σας εἰς

τά βαθεία. Τότε ἀποκρίθηκε ὁ Σίμων καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Κύριε ὅλη τὴ νύχτα ἐψαρεύαμε καὶ δὲν ἐπιιάσαμε τίποτε, ἐπειδὴ ὅμως τὸ λὲς ἐσύ, θὰ τὰ ξαναρίξω.

Καὶ μόλις ἔρριξαν τὰ δίχτυα, ἔπιασαν πάρα πολλὰ ψάρια. Τόσα πολλὰ, ὥστε νὰ σχίζεται τὸ δίχτυ ἀπὸ τὸ βάρος. Καὶ ἐφώναζαν τοὺς ψαράδες καὶ τοῦ ἄλλου πλοίου νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς βοηθήσουν. Ἐκεῖνοι δὲ ἦλθαν καὶ ἐγέμισαν καὶ τὰ δύο πλοῖα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ βυθίζωνται ἀρκετὰ αὐτὰ εἰς τὸ νερό. Αὐτὸ μόλις τὸ εἶδεν ὁ Πέτρος ἢ Σίμων ἐγονάτισε ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦ εἶπε· Ἐβγα ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου, Κύριε, διότι ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.

Καὶ αὐτὸ τὸ εἶπεν ὁ Πέτρος, διότι τὸν κατέλαβε θαυμασμός καὶ αὐτόν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους, ποὺ ἦσαν μαζὶ του, ἐπειδὴ ἔπιασαν τόσα πολλὰ ψάρια. Ὁμοίως θαυμασμός κατέλαβε καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὁμότεχνοι μὲ τὸν Σίμονα. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβᾶσαι. Ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ψαρεύης ἀνθρώπους. Καὶ ἐκεῖνοι, ἀφοῦ ᾠδήγησαν τὰ πλοῖα εἰς τὴν παραλίαν, ἄφησαν ὅλα ἐκεῖ καὶ ἀκολούθησαν αὐτόν. Καὶ ὁ Πέτρος δηλ. καὶ ὁ Ἀνδρέας καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΣΤ', στίχ. 31—36)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· Καθὼς θέλετε ¹⁾, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε ²⁾ τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστὶ· καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιήτε ³⁾ τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἂν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ⁴⁾ ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι ⁵⁾ τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ⁶⁾ ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ⁷⁾ ὁ μισθὸς ὑ-

μῶν πολὺς, καὶ ἔσσεσθε υἱοὶ Ἐγγίστου⁸⁾, ὅτι αὐτὸς χρηστός⁹⁾ ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες¹⁰⁾ καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Καθὼς θέλετε** = ὅπως θέλετε.— 2) **καὶ εἰ ἀγαπᾶτε ποία ὑμῖν χάρις** = καὶ ἂν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία χάρις σᾶς ὀφείλεται; Οὐδεμία χάρις, διότι ἡ ἀγάπη αὐτὴ δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ ἀνταμοιβή.— 3) **ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας** = ἐὰν κάνετε καλὸ εἰς ἐκείνους πού σᾶς ὠφελοῦν.— 4) **παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν** = ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζετε νὰ λάβετε τὸ κεφάλαιον καὶ τὸν νόμιμον τόκον.— 5) **ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα** = ἵνα λάβουν ὀπίσω τὸ δανεισθὲν ποσόν.— 6) **μηδὲν ἀπελπίζοντες** = χωρὶς νὰ ἀπελπίζεσθε.— 7) **ἔσται** = θὰ εἶναι.— 8) **υἱοὶ τοῦ Ἐγγίστου** = παιδιὰ τοῦ Θεοῦ.— 9) **ὅτι χρηστός** = εὐσπλαγχνός.— Οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐξομοιοῦνται μὲ τὸν Θεὸν καὶ γίνονται τέκνα αὐτοῦ.— 10) **οἰκτίρμονες** = ἐλεήμονες, ὅπως ὁ Πατὴρ ὑμῶν εἶναι οἰκτίρμων, ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΓΓΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ πολὺ ὀλίγα λόγια συνοφίζει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν τὸν τρόπον τῆς συμπεριφορᾶς μας πρὸς τὸν πλησίον καὶ λέγει:

Ὅπως θέλετε νὰ κάμουν σὲ σᾶς οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι καὶ σεῖς νὰ κάμετε πρὸς αὐτούς. Διότι ἂν ἀγαπᾶτε μόνον ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἀγαποῦν, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς, κάμετε; Διότι καὶ οἱ κακοὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἄπιστοι ἀγαποῦν ἐκείνους μόνον, πού τοὺς ἀγαποῦν. Καὶ ἐὰν κάμετε τὸ καλὸ μόνον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸ ἴδιον κάνουν σὲ σᾶς, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς καὶ εὐγνωμοσύνης, κάμετε; Διότι τὸ ἴδιον κάμουν καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι. Καὶ ἐὰν δανείζετε ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζετε ὅτι θὰ λάβετε πίσω τὰ δανεικὰ, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς ἀπὸ τὸν Θεόν, κάνετε; Διότι καὶ οἱ ἄπιστοι δανεῖζουν τοὺς ὁμοίους των, διὰ νὰ μὴ διαφέρουν μεταξύ των. Διὰ τοῦτο ἐγὼ σᾶς λέγω: Ἀγαπᾶτε καὶ τοὺς ἐχθροὺς σας, καὶ κάμετε τὸ καλὸ καὶ πρὸς αὐτούς, καὶ δανείζετε καὶ αὐτούς, ἂν καὶ δὲν ἐλπίζετε νὰ σᾶς ἐπιστρέψουν τὰ δανεικὰ, καὶ τότε ἡ ἀμοιβὴ σας ἀπὸ τὸν Θεὸν θὰ εἶναι μεγάλη. Ἔτσι θὰ εἴσθε τέκνα

τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, διότι αὐτὸς εἶναι ἀγαθὸς καὶ πρὸς τοὺς ἀχαρίστους καὶ πρὸς τοὺς πονηροὺς. Καὶ σεῖς λοιπὸν νὰ προσπαθῆτε νὰ γίνεσθε ἐλεήμονες καὶ εὐσπλαγχνικοὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς ἐλεήμων καὶ εὐσπλαγγνικὸς πρὸς ὅλους εἶναι καὶ ὁ Πατήρ σας ὁ οὐράνιος.

Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι νὰ φέρωνται πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅπως θέλουν νὰ φέρωνται οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκά, κεφ. Ζ', στίχ. 11—16)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην *Ναῖν*¹⁾ καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταί²⁾ αὐτοῦ ἱκανοί³⁾, καὶ ὄχλος πολὺς. Ὡς δὲ ἤγγισε⁴⁾ τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο⁵⁾ τεθνηκώς⁶⁾, υἱὸς μονογενῆς⁷⁾ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ αὕτη ἦν χήρα καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς⁸⁾ σὺν αὐτῇ· Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, εὐσπλαγγνίσθη ἐπ' αὐτῇ⁹⁾ καὶ εἶπε· Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ¹⁰⁾, οἱ δὲ βασιτάζοντες ἔστησαν¹¹⁾ καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέθητι.¹²⁾ Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν¹³⁾, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβε δὲ φόβος πάντας¹⁴⁾, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν¹⁵⁾, καὶ ὅτι ἐπεσκέφατο¹⁶⁾ ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) *Ναῖν* = μικρὰ πόλις κειμένη N. A. τῆς Ναζαρέτ. Τώρα εἶναι μικρὸν χωρίον.— 2) *οἱ μαθηταί* = εἰς εὐρύτεραν σημασίαν καὶ ὄχι οἱ 12 μόνον.— 3) *ἱκανοί* = ἀρκετοί.— 4) *ἤγγισε* = ἐπλησίασεν.— 5) *ἐξεκομίζετο* = ἐκηδεύετο. Τὰ νεκροταφεῖα ἦσαν πάντοτε ἐξω ἀπὸ τὰς πόλεις.— 6) *τεθνηκώς* = πεθαμένος.— 7) *υἱὸς μονογενῆς* = μόνος, μονάκριβος υἱός.— 8) *ὄχλος πολὺς* = λαὸς πολὺς ἠκολούθει τὴν κηδείαν, ἕνεκα τῆς συμπαιθείας πρὸς τὴν δυστυχῆ χήραν.— 9) *εὐσπλαγγνίσθη* = ἐλυπήθη τὴν κλαίου-

σαν χήραν.— 10) ἤψατο της σοροῦ = ἄγγιξε τὸ φέρετρον, ποῦ ἦταν ὁ νεκρός.— 11) ἔστησαν = ἐσταμάτησαν.— 12) ἐγέρθητι = σήκω ἐπάνω.— 13) καὶ ἤρξατο λαλεῖν = ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ ἀναστάς, καὶ ἔτσι δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία.— 14) ἔλαβε φόβος πάντας = κατέλαβεν ὅλους τοὺς παρόντας φόβος, διότι διὰ τῆς ἀναστάσεως ἐφανερώθη ἡ θεία δύναμις καὶ ἡ παντοδυναμία τοῦ Χριστοῦ.— 15) ἐγγήγερται = ἔχει ἐγερθῆ, φανερωθῆ.— 16) ἐπεσκέψατο = ἐπεσκέφθη, ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται τὸ θαῦμα, ποῦ ἔκαμεν ὁ Κύριος εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Ναὺν.

Ὅπως εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν ὁ Κύριος, ἀκολουθούμενος ἀπὸ πολὺ πλῆθος λαοῦ, ἔτυχε νὰ συναντήσῃ μίαν κηδεῖαν. Μία πτωχὴ χήρα ἐκήδευε τὸ μονάκριβο παιδί της. Δὲν εἶχεν ἄλλο. Αὐτὸ ἦτο ἡ μόνη της παρηγοριά. Διὰ τοῦτο ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα.

Τὴν εἶδεν ὁ Κύριος καὶ τὴν εὐσπλαγγνίσθη. Διέταξε νὰ σταματήσουν οἱ κρατοῦντες τὸ φέρετρον. Ἐπλησίασε. Ἐπίασε τὸ κρῦο χέρι τοῦ νεκροῦ καὶ εἶπε· Παιδί μου, σήκω. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός καὶ ἄρχισε νὰ ὁμιλῇ. Τὸν ἐπῆρε τότε καὶ τὸν ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του. Μεγάλην χαρὰν ἔδοκίμασε τότε ἡ μητέρα, ἐνῶ τὸ πλῆθος ἐθαύμαζε καὶ ἔλεγεν· Ὅτι προφήτης μέγας εἶναι αὐτός. Καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθη τὸν λαὸν του.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ φανερώνει τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ. Φανερώνει ἀκόμη καὶ τὴν παντοδυναμίαν του. Εἶναι αὐτός ὁ παντοκράτωρ Θεός. Αὐτός εἶναι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

'Αγ. Πατέρων Ζ' Οίκ. Συνόδου. 11-17 'Οκτωβρίου.

(Λουκά κεφ. Η', στίχ. 5—15)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων¹⁾ τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν²⁾ αὐτόν, ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν³⁾ καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πέτρινα τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν⁴⁾ καὶ φνὲν ἐξηράνθη⁵⁾, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα⁶⁾. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφρεῖσαι⁷⁾ αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν⁸⁾ αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν⁹⁾ καὶ φνὲν¹⁰⁾ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Ἐπληρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τίς εἶη¹¹⁾ ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια¹²⁾ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς¹³⁾, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσω¹⁴⁾. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ¹⁵⁾. Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει¹⁶⁾ τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον. Καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν¹⁷⁾ πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται¹⁸⁾. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι, συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι¹⁹⁾. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ οὗτοί εἰσιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ²⁰⁾ ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι²¹⁾ καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ἕπομονῇ²²⁾. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁ σπείρων = ὁ γεωργὸς ποὺ σπαίρνει τοὺς ἀγρούς.— 2) καὶ ἐν τῷ σπείρειν = ἐνῷ ἔσπερνε τὸν σπῆρον.— 3) ὃ μὲν... παρὰ τὴν ὁδὸν = ἄλλο μὲν σπέρμα ἔπεσε πλησίον τῆς ὁδοῦ.— 4) ἕτερον ἐπὶ τὴν πέτραν = ἄλλο δὲ ἔπεσεν εἰς μέρος πετρώδες.— 5) καὶ φυνὲν ἐξηράνθη = καὶ ἀφοῦ ἐφύτρωσεν, ἐξηράνθη.— 6) διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα = διότι δὲν εἶχεν δύναμιν νὰ τραφή.— 7) συμφνεῖσαι = ἐπίσης ἐφύτρωσαν μαζί.— 8) ἀπέπνιξαν = τὸ ἐπνίξαν, διότι αἱ ἀκανθαὶ ἠμποδίζαν τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα.— 9) ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν = εἰς τὴν γόνιμον καὶ εὐφορον, σὲ καλὸ τόπο.— 10) καὶ φυνὲν = καὶ ἀφοῦ ἐφύτρωσεν, ἔκαμεν 100 φορές περισσότερον.— 11) τίς εἴη ἡ παραβολὴ = τί φαγεῖται ἢ παραβολή.— 12) ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια = εἰς ὑμᾶς τοὺς μαθητάς μου ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἢ χάρις νὰ ἐννοεῖτε τὰ μυστήρια.— 13) ἐν παραβολαῖς = οἱ ἄλλοι νὰ τὰ ἐννοοῦν διὰ παραβολῶν.— 14) καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν = ἂν καὶ ἀκούουν, δὲν ἐννοοῦν τὸν λόγον, τὴν ἐννοιαν, τὴν ἀλληγορικὴν σημασίαν τῆς παραβολῆς.— 15) ἔστι δὲ αὕτη = ἐξηγεῖται δὲ αὕτη.— 16) αἴρει = σηκώνει, παίρνει.— 17) πρὸς κείρον = προσωρινῶς (πιστεύουν). 18) ἀφίστανται = ἀπαμακρύνονται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.— 19) οὐ τελεσφοροῦσι = δὲν καρποφοροῦν ἕνεκα τῶν μεριμνῶν.— 20) καλῇ καὶ ἀγαθῇ = ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ἀνεπτυγμένη.— 21) κατέχουσι = κρατοῦν καλῶς.— 22) ἐν ὑπομονῇ = μὲ ὑπομονήν. Ἡ ὑπομονὴ εἶναι διὰ τὴν πίστιν πολὺ ἀγαθία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τακτικὰ ἐδίδασκεν ὁ Κύριος τὸν λαὸν καὶ τοὺς μαθητάς του μὲ παραβολάς: δηλαδὴ μὲ μικρὰς διηγήσεις διαφόρων πράξεων ποὺ συμβαίνουν ἢ δύνανται νὰ συμβοῦν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διηγήσεις αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουσι πάντοτε ἓνα ἠθικὸν δίδαγμα. Διὰ τῶν διηγήσεων αὐτῶν ὁ Κύριος ἀποκαλύπτει πνευματικὰς ἀληθείας. Εἶπεν (λοιπὸν κάποτε) ὁ Κύριος τὴν ἐξῆς παραβολήν:

Ἐβγήκεν ὁ γεωργὸς διὰ νὰ σπείρῃ τὸν σπῆρον εἰς τὸν ἀγρόν του. Καὶ ἐνῷ ἔσπερνε τὸ σιτάρι, ἄλλο μὲν ἔπεσεν εἰς τὸ μονοπάτι καὶ καταπατήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ πουλιὰ τὸ ἔφαγον· ἄλλο δὲ ἔπεσεν εἰς τὶς πέτρας καὶ ἐφύτρωσεν, ἀλλὰ γρήγορα ἐξηράθηκεν, ἐπειδὴ δὲν εἶχε ρίζας βαθεῖας· καὶ ἄλλο ἔπεσε μέσα εἰς τὰ ἀγκάθια, ὅπου τὰ ἀγκάθια γρήγορα ἐμεγάλωσαν καὶ τὸ ἐπνίξαν· καὶ ἄλλο τέλος ἔπεσεν εἰς εὐφορον μέρος, καὶ ἐφύτρωσε καὶ ἔκανε καρπὸν τὸ ἓνα ἑκατὸ κλπ.

Ὁ κόσμος καὶ οἱ μαθηταὶ του, ποὺ ἄκουσαν αὐτὴν τὴν παραβολὴν, δὲν ἐκατάλαβαν τὴν σημασίαν της. Διὰ τοῦτο οἱ μαθηταὶ του τὸν ἠρώτησαν ἰδιαιτέρως, λέγοντες: Τί σημαίνει αὐτὴ ἡ παραβολὴ, Κύριε;

Καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησε: Σὲ σᾶς, ποὺ εἴσθε μαθηταὶ μου, ἔχει δοθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἡ χάρις νὰ γνωρίζετε ἀπ' εὐθείας τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοὺς ἄλλους ὅμως, δηλ. τοὺς ἀπίστους, τοὺς μὴ χριστιανούς, ὄχι, παρὰ μόνον μὲ παραβολὰς καὶ μὲ ἀλληγορίας, ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἡσαΐα, ὅτι «ἐνῶ ἔχουν μάτια, δὲν βλέπουν, καὶ ἐνῶ ἔχουν αὐτιά, δὲν καταλαβαίνουν». Ἐνῶ δηλαδὴ οἱ ἀπίστοι βλέπουν τὰ θαύματά μου καὶ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, μένουν μὲ τὴν ἀπιστίαν των. (Ἡσαΐου κεφ. ΣΤ' 9).

Λοιπὸν αὐτὴ ἡ παραβολὴ ἐξηγεῖται ὡς ἐξῆς: Ὁ σπόρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὁ σπόρος, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὸ μονοπάτι, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ πέφτει εἰς τὶς καρδιὰς τῶν σκληρῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν φυτρώνει καθόλου. Εἰς τὸ τέλος ἔρχεται ὁ διάβολος, σὰν τὰ πουλιά, καὶ τὸν πέρνει ἀπὸ τὴν καρδιά τους, διὰ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ σωθοῦν. Ὁ σπόρος, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὶς πέτρες, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ποὺ πέφτει εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι, ἔταν ἀκούσουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν δέχονται μὲ χαρὰν, ἀλλὰ οἱ ἀνθρωποὶ αὐτοὶ δὲν ἔχουν ρίζαν, δηλαδὴ δὲν ἔχουν βαθεὶά πίστιν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἀρχὴν πιστεύουν, ὅταν ὅμως περικυκλωθοῦν ἀπὸ βάσανα, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ σπόρος δέ, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὰ ἀγκάθια, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ πέφτει εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι τὸν δέχονται, ἀλλὰ ἐπειδὴ ζοῦν ἄσωτον βίον, αἱ φροντίδες διὰ τὸν πλοῦτον καὶ διὰ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ βίου πνίγουν τὸν λόγον, καὶ οἱ ἀνθρωποὶ αὐτοὶ δὲν κάνουν καλὰ ἔργα. Τέλος ὁ σπόρος, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὸ εὐφορον μέρος, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ πέφτει εἰς τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μὲ καλὴν καὶ ἀγαθὴν καρδιά ἀκούουν τὸν λόγον, τὸν συκρατοῦν καὶ κάνουν σύμφωνα μὲ αὐτὸν καλὰ ἔργα μὲ ὑπομονήν.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπρόσθεσεν: Αὐτὸς ποὺ ἔχει ἀφτιά γιὰ νὰ ἀκούῃ, ἅς ἐνοήσῃ τί θέλω νὰ εἶπω. ✓

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκά, κεφ. ΙΣΤ' στίχ. 19—31)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον ¹⁾, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέρας λαμπρῶς ²⁾. Πτωχὸς δέ τις ἦν, ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο ³⁾ πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλωμένος ⁴⁾, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων, τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη ⁵⁾ αὐτοῦ.

Ἐγένετο ⁶⁾ δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι ⁷⁾ αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ ⁸⁾. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ⁹⁾, ἐπόρας ¹⁰⁾ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρᾳ ¹¹⁾ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας ¹²⁾ εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάρῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ ¹³⁾ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ¹⁴⁾ ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ¹⁵⁾ ὅτι ἀπέλαβες ¹⁶⁾ σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται ¹⁷⁾, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι ¹⁸⁾. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ¹⁹⁾ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται ²⁰⁾, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ ²¹⁾ οὖν σέ, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς ²²⁾, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς Προφῆτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν ²³⁾. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ, Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐὰν

τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῶ· *Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἔάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.*

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Πορφύραν καὶ βύσσον** = πορφύρα ἦτο ἔνδυμα μάλλινον κόκκινον, ἡ δὲ βύσσος ὕφασμα λευκὸν ἀπὸ αἰγυπτιακῶν βάμβακα.— 2) **εὐφραίνιμος λαμπρῶς** = εὐχαριστημένος.— 3) **ἐβέβλητο** = ἦτο ριγμένος, παραπεταμένος.— 4) **εἰλωμένος** = γεμάτος πληγῆς.— 5) **ἀπέλειχον τὰ ἔλκη** = ἔγλυφαν τὰς πληγὰς.— 6) **ἐγένετο** = συνέβη.— 7) **ἀπενεχθῆναι** = νὰ μεταφερθῆ.— 8) **εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ** = εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀβραάμ, εἰς τὸν Παράδεισον.— 9) **καὶ ἐν τῷ ἄδῃ** = Ὁ ἄδης εἶναι τόπος, ὅπου μεταβαίνουν αἱ ψυχαί.— 10) **ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς** = ἀφοῦ ὕψωσε τὰ μάτια του.— 11) **ὄρᾳ** = βλέπει.— 12) **καὶ αὐτὸς φωνήσας** — καὶ αὐτὸς ἀφοῦ ἐφώνησε παρακλητικά.— 13) **καὶ καταψύξῃ** = νὰ δροσίση τὴν γλῶσσαν μου.— 14) **ὅτι ὀδυνῶμαι** = ὅτι πονῶ καὶ τυραννοῦμαι.— 15) **μνήσθητι** = θυμήσου.— 16) **ἀπέλαβες** = ἔλαβες τὰ ἀγαθὰ ἐπὶ τῆς γῆς.— 17) **παρακαλεῖται** = παρηγορεῖται, εἶναι εὐτυχῆς, ἀμείβεται.— 18) **σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι** = σὺ δὲ τιμωρεῖσαι, πονεῖς καὶ τυραννιεῖσαι.— 19) **καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις** = καὶ ἐκτὸς ὄλων αὐτῶν.— 20) **χάσμα μέγα ἐστήρικται** = ἔχει ἀνοιχθῆ μεγάλο βάραθρον.— 21) **ἔρωτῶ σε** = σὲ παρακλῶ.— 22) **ἵνα διαμαρτύρηται** = διὰ νὰ βεβαιώσῃ ὡς μάρτυς.— 23) **ἀκουσάτωσαν** = ἄς ὑπακούσουν. Ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ Προφῆται διδάσκουν καθαρὰ τί πρέπει νὰ κάμνη τις διὰ νὰ μὴ πάῃ εἰς τὸν τόπον τῆς βασιάνου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ νὰ διδάξῃ ὁ Κύριος τοὺς Μαθητάς του, ὅτι πρέπει νὰ κάνουν καλὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολήν.

Ἐπῆρχε κάποιος πλούσιος, πού ἐφοροῦσε βασιλικά φορέματα, καὶ κάθε ἡμέραν διεσκέδαζε σὲ πλούσια τραπέζια. Ἐπῆρχε δὲ καὶ κάποιος πτωχός, πού ἐλέγετο Λάζαρος. Αὐτὸς ὅμως ἦτο πεταγμένος εἰς τὴν ἐξώπορτα τοῦ πλουσίου, γεμάτος πληγῆς εἰς τὸ σῶμα. Ἦτο σωριασμένος ἐκεῖ καὶ προσπαθοῦσε νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ ψίχουλα, πού ἔπεφταν ἀπὸ τὸ πλούσιο τραπέζι τοῦ πλουσίου. Ὁ πλούσιος τὸν ἐβλεπε βέβαια, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐβοηθοῦσεν, ἐνῶ τὰ σκυλιά ἤρχοντο καὶ τοῦ ἔγλυφαν τὶς πληγῆς του.

Ἦλθεν ὁμως τὸ τέλος κάποτε καὶ τῶν δύο. Ἀπέθανεν ὁ πτωχὸς καὶ ὠδηγήθη ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς κόλπους (τὴν ἀγκαλιά) τοῦ Ἀβραάμ, δηλαδή εἰς τὸν Παράδεισον. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς βέβαια. Αὐτοῦ ἡ ψυχὴ ὠδηγήθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τοῦ Σατανᾶ εἰς τὸν ᾄδην, δηλαδή εἰς τὴν Κόλασιν.

Εἰς τὸν ᾄδην, ὅπου ἐβασανίζετο ὁ πλούσιος, κάποτε ἐσήκωσε τὰ μάτια του καὶ εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους ἐκείνου. Καὶ ἐφώνησε τότε καὶ εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, λυπήσου με, καὶ στείλε τὸν Λάζαρον νὰ βάλῃ εἰς τὸ νερὸ τὸ δάκτυλό του καὶ νὰ μοῦ δροσίση τὴ γλῶσσα μου, διότι πολὺ ὑποφέρω εἰς τὴν φλόγα αὐτὴν, πού εὐρίσκομαι.

Εἰς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ Ἀβραάμ καὶ εἶπε· Παιδί μου, θυμήσου, ὅτι εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν ἐσὺ μὲν εἶχες ὄλα τὰ καλὰ, ὁ δὲ Λάζαρος ὅλες τίς δυστυχίες. Καὶ τώρα ἐδῶ αὐτὸς μὲν εὐχαριστεῖται, σὺ δὲ ὑποφέρεις. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, μεταξύ μας ὑπάρχει ἓνα μεγάλο χάσμα, διὰ νὰ μὴ ἡμποροῦμε ἡμεῖς νὰ ἔλθουμε σὲ σᾶς, οὔτε σεῖς νὰ ἔλθετε σὲ μᾶς.

Εἶπε δὲ ὁ πλούσιος· Τότε σὲ παρακαλῶ, πάτερ, νὰ στείλῃς τὸν Λάζαρον εἰς τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου. Διότι ἔχω πέντε ἀδελφούς. Νὰ πάῃ λοιπὸν νὰ μαρτυρήσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν, ὥστε νὰ μὴ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τῶν βρασάνων.

Καὶ ὁ Ἀβραάμ τοῦ ἀπήντησεν· Ἔχουν τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Προφῆτας, πού τὰ λένε ὄλα αὐτά. Ἄς ὑπακούσουν εἰς αὐτούς. Ὁ δὲ πλούσιος εἶπεν, ὅτι ἂν κανένας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἀναστηθῆ καὶ πάῃ πρὸς αὐτούς, αὐτοὶ θὰ τὸν πιστεύσουν καὶ θὰ μετανοήσουν. Καὶ ὁ Ἀβραάμ τέλος τοῦ ἀπεκρίθη· Ἐὰν δὲν ὑπακούσουν εἰς τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Προφῆτας, νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ πιστεύσουν οὔτε καὶ εἰς ἐκεῖνόν, πού θὰ ἀναστηθῆ ἀπὸ τοὺς νεκρούς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσπλάγχχνου πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου ἔχει σκοπὸν νὰ σωφρονίσῃ τοὺς πλουσίους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐγωῖσται, καὶ φροντίζουν μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν τους. Ἀκόμη ἔχει σκοπὸν νὰ παρηγορήσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς βασανιζομένους πτωχοὺς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, πού ὑποφέρουν τὰ δεινὰ

με ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν.

Μᾶς διδάσκει λοιπὸν ἐδῶ ὁ Κύριος, ὅτι, ἂν εἴμεθα πλούσιοι, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐδώρησε τὰ πλούτη διὰ νὰ ἐκτελῶμεν τὰς θείας Του ἐντολάς με αὐτά. Δηλαδή νὰ ἐλεῶμεν τοὺς πτωχοὺς, νὰ περιθάλπωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ προστατεύωμεν τὰ ὄρφανά, νὰ εὐεργετῶμεν τὴν Πατρίδα, νὰ συντρέχωμεν εἰς τὰ κοινωφελῆ καὶ θεάρεστα ἔργα. Ἔτσι καὶ τὴν ψυχὴν μας θὰ τελειοποιοῦμεν καὶ γενικὰ τὸ ἱερὸν καθήκον τῆς ἐλεημοσύνης θὰ ἐκτελοῦμεν. Ἐὰν πάλιν εἴμεθα πτωχοί, ὅπως ὁ Λάζαρος τῆς παραβολῆς, ἴδὲν πρέπει νὰ ἀγανακτῶμεν διὰ τοῦτο καὶ νὰ ἀπελπίζωμεθα, ἀλλὰ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ ὑποφέρωμεν δὲ ἀγγογγύστως τὰ δεινά, τὰ ὅποια μᾶς δίνει ὁ Θεὸς διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. Η' στίχ. 26—39)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρητῶν ¹⁾, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ²⁾, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἰκανῶν ³⁾, καὶ ἱμάτιον ⁴⁾ οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράζας, προσέπεσεν ⁵⁾ αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί ⁶⁾, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; δέομαί σου ⁷⁾, μὴ μὲ βασανίσῃς. Παρηγγεῖλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηπάκει ⁸⁾ αὐτὸν καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις ⁹⁾ φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων ¹⁰⁾ τὰ δεσμά, ἤλαύνετο ¹¹⁾ ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεὼν ¹²⁾. ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτόν· ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ

ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν, καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐπνίγη.

Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς¹³⁾. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶδον καθήμενον¹⁴⁾ τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα¹⁵⁾ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο¹⁶⁾. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν¹⁷⁾. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ¹⁸⁾, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ¹⁹⁾. Ἀπέλυσε δὲ αὐτόν²⁰⁾ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρῦσσαν, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἡ πόλις τῶν Γαδαρηνῶν = τὰ Γάδαρα ἔκειντο ἀντίκρου τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὴν Περαιάν.— 2) ἐκ τῆς πόλεως ἐρχόμενος = πρὸς τὴν πόλιν.— 3) ἐκ χρόνων ἱκανῶν = ἀπὸ πολλὰ χρόνια.— 4) ἱμάτιον = φόρεμα.— 5) προσέπεσε = προσεκύνησεν αὐτόν.— 6) τί ἐμοὶ καὶ σοὶ = ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ ἐμοῦ καὶ σοῦ.— 7) δέομαι = παρακαλῶ.— 8) συνηρπάκει = εἶχε κυριεύσει.— 9) ἀλύσει καὶ πέδαις = με ἀλυσίδας καὶ χειροπέδας.— 10) διαρρήσων = ἀφοῦ ἔσπαζε.— 11) ἠλαυνέτο = ἐσύρετο.— 12) Λεγεῶν = σύνταγμα στρατιωτῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.— 13) εἰς τοὺς ἀγρούς = εἰς τοὺς κατοικοῦντας εἰς ἐξοχικὰς οἰκίας.— 14) καθήμενον παρὰ τοὺς πόδας = νὰ κάθεται κοντὰ του, ἵνα δείξῃ εὐγνωμοσύνην.— 15) ἱματισμένον = ντυμένον τώρα, ἐνῶ προηγουμένως ἐφοροῦσε ξεσχισμένα ρούχα.— 16) φόβῳ μεγάλῳ = διότι τοὺς κατεῖχε μέγας φόβος.— 17) ὑπέστρεψεν = δηλ. εἰς τὴν Καπερναοῦμ.— 18) ἐδέετο = τὸν παρακαλοῦσε.— 19) εἶναι σὺν αὐτῷ = νὰ μένῃ μαζί του.— 20) ἀπέλυσε δ' αὐτόν = τὸν ἀφῆσε ἐλευθερον νὰ φύγῃ.

Μίαν ἡμέραν ἄφησεν ὁ Κύριος τὴν Καπερναοῦμ, ὅπου συνήθως ἔμενε καὶ ἐδίδασκε καὶ ἑθεράπευε τοὺς πάσχοντας, καὶ μετὰ τοὺς μαθητὰς του ἐμπῆκεν εἰς ἓνα πλοῖάριον καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν τῆς Περαιᾶς, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ἢ Γεργεσηνῶν, ὅπως τὴν λέγει τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου (Ἴδε Κυριακὴν Πέμπτην Ματθαίου). Ἡ πόλις ἐλέγετο Γάδαρα ἢ Γέργεσα καὶ ἔκειτο ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν.

Ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Κύριος, τὸν συνήτησεν ἓνας ἄνθρωπος ἀποδιωγμένος ἀπὸ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἦτο δαιμονισμένος. Εἶχε μέσα του ἀπὸ πολλὰ χρόνια δαιμόνια. Ἔνεκα τούτου δὲν ἐφοροῦσε ροῦχα καὶ δὲν ἔμενε σὲ σπίτι, ἀλλὰ εἰς τὰ μνήματα. Μόλις εἶδε τὸν Ἰησοῦν, ἔβγαλε ἄγριες φωνές, καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια του, καὶ τοῦ εἶπε: Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ μας, καὶ τί θέλεις ἀπὸ ἐμένα, ὦ Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Σὲ παρακαλῶ, μὴ με βασανίσῃς.

Εἶπεν αὐτὰ ὁ δυστυχισμένος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, διότι ὁ Κύριος διέταξε τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ ἀκάθαρτον νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ποὺ πολλὰ χρόνια τὸν εἶχε κυριεύσει ὁ διάβολος, καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἔδεναν με ἀλυσίδες, καὶ με σίδερα στὰ πόδια τὸν περιώριζαν. Ἀλλὰ αὐτὸς ἔσπαζεν ὅλα αὐτὰ καὶ ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὸν δαίμονα εἰς τὰς ἐρήμους.

Τότε ὁ Χριστὸς τὸν ἠρώτησε· Τί ὄνομα ἔχεις; Αὐτὸς δὲ εἶπε· Λεγεών. Διότι πολλὰ δαιμόνια εἶχαν μπῆ μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Καὶ ὁ διάβολος τὸν παρακαλοῦσε νὰ μὴ τὸν διατάξῃ νὰ πάῃ εἰς τὴν ἄβυσσον, δηλ. εἰς τὴν Κόλασιν.

Ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ βουνὸ ἔβοσκεν ἓνα κοπάδι ἀπὸ πολλοὺς χοίρους, καὶ τὸν παρακαλοῦσαν τὰ δαιμόνια νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ μπουῖν μέσα σ' αὐτούς· καὶ τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν. Τὰ δαιμόνια ἐβγήκαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ ἐμπῆκαν εἰς τοὺς χοίρους. Καὶ ὤρμησαν οἱ χοῖροι εἰς τὸν γκρεμὸν καὶ ἔπεσαν μέσα εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐπνίγησαν. Οἱ δὲ χοιροβοσκοί, μόλις εἶδαν αὐτὸ, ἔφυγαν. Καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν πόλιν καὶ εἰς τὰ χωρία, καὶ τὸ εἶπαν εἰς τοὺς Γαδαρηνοὺς. Καὶ αὐτοὶ ἐβγήκαν νὰ ἰδοῦν αὐτὸ ποῦ ἔγινεν. Ἐπλησίασαν τότε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶδαν ἐκεῖ νὰ κά-

θεται ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβγῆκαν τὰ δαιμόνια, ντυμέ-
νος καὶ ἥσυχος, κοντὰ εἰς τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.
Ὅσοι εἶχον ἴδει τὸ περιστατικόν, πῶς ἐσώθηκεν δηλ. ὁ δαιμο-
νιζόμενος, τὸ διηγῆθησαν εἰς αὐτούς. Καὶ ὅλον τὸ πλῆθος τότε
τῆς χώρας τῶν Γαδαρηνῶν παρεκάλεσε τὸν Κύριον νὰ φύγη
μακριὰ ἀπ' αὐτούς, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν πάρα πολύ.

Τότε ὁ Κύριος ἐμπῆκεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν
Καπερναοῦμ. Ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχαν βγῆ τὰ δαι-
μόνια, τὸν παρακαλοῦσε νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μείνῃ μαζί του. Ἀλλὰ
ὁ Κύριος τοῦ εἶπε νὰ πάῃ εἰς τὸ σπίτι του καὶ νὰ διηγῆται ὅσα
καλὰ τοῦ ἔκαμεν ὁ Θεός. Καὶ ἐκεῖνος διέδωσε τότε εἰς ὅλην τὴν
πόλιν ὅσα καλὰ τοῦ ἔκαμεν ὁ Χριστός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ, Η', στίχ. 41—56)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, ᾧ ὄ-
νομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς¹⁾ ὑπῆρχε,
καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ²⁾, παρεκάλει αὐτὸν εἰ-
σελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς
ἑτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν³⁾. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐ-
τόν⁴⁾, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν⁵⁾. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
αἵματος⁶⁾ ἀπὸ ἑτῶν δώδεκα, ἣτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα⁷⁾
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελ-
θοῦσα ὀπισθεν ἡψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ⁸⁾ καὶ
παραχρῆμα⁹⁾ ἔστη ἢ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς¹⁰⁾. Καὶ εἶπεν
ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀπάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν
ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα¹¹⁾, οἱ ὄχλοι συνέ-
χουσί σε¹²⁾ καὶ ἀποθλίβουσι καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀπάμενός μου;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἠψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν
ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε¹³⁾,
τρέμουσα¹⁴⁾ ἦλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἦ-

ψάτο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντός τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς
ιάθη¹⁵⁾ παραχορῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει, θυγάτερ,
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγωγῶν
λέγων αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε¹⁶⁾ τὸν
διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· Μὴ
φοβοῦ, μόνον πιστεue καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰ-
κίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰμὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον
καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐ-
κλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν¹⁷⁾. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαί-
ετε, οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει¹⁸⁾. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ,
εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.
Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς¹⁹⁾ καὶ ἀνέστη παραχορῆμα·
Καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν²⁰⁾. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς
αὐτῆς. Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἄρχων τῆς συναγωγῆς = ἀρχισυναγωγός.— 2) καὶ πεσὼν
παρὰ τοὺς πόδας = καὶ ἀφοῦ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια (ἀπὸ πίστιν πρὸς
τὸν Χριστόν).— 3) ἀπέθνησκεν = εὗρισκετο εἰς τὰς τελευταίας τῆς στι-
γμᾶς.— 4) ἐν τῷ ὑπάγειν = ὅτε ἐπήγαινον.— 5) συνέπνυγον = ἐπίεζον
αὐτόν.— 6) καὶ γυνὴ οὖσα = καὶ μία γυνή, ἣ ὅποια ἐπὶ δώδεκα ἔτη
ἔπασχεν αἰμορραγίαν.— 7) προσαναλώσασα = ἣ ὅποια εἶχεν ἐξοδεύσει.—
8) ἤψατο τοῦ κρασπέδου = ἤγγισε τὸ ἄκρον τοῦ ἐνδύματός του.— 9)
παραχορῆμα = ἀμέσως.— 10) ἔστη ἡ βύσις = ἐσταμάτησεν ἡ αἰμορρα-
γία.— 11) ἐπιστάτα = διδάσκαλος.— 12) συνέχουσί σε = σὲ περικυκλώ-
νουν.— 13) οὐκ ἔλαθε = δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰησοῦ.— 14)
τρέμουσα = ἔτρεμε, διότι ἠρνήθη καὶ αὐτὴ ποῖος τὸν ἄγγιξε.— 15) ἰάθη
= ἐθεραπεύθη.— 16) μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον = μὴν ἐνοχλῆς τὸν δι-
δάσκαλον.— 17) ἐκόπτοντο = ἐθρηνοῦσαν κτυπᾶντες τὰ στήθη των.— 18)
ἀλλὰ καθεύδει = ἀλλὰ κοιμᾶται. (Τὸν θάνατον ἐδῶ καλεῖ ὕπνον ὁ Κύ-
ριος).— 19) καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα = ἡ ψυχὴ ἐπενήλθεν.— 20) δο-
θῆναι φαγεῖν = νὰ τῆς δώσουν νὰ φάγῃ, ἵνα δευχθῇ ἡ τελεία ἀνάστασις.

Ἡ σημερινή περικοπή τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται δύο θαύματα τοῦ Κυρίου. Τὴν θεραπείαν τῆς γυναικός, ποὺ ἔπασχεν ἀπὸ αἱμορραγίαν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς νεκρᾶς κόρης τοῦ Ἰαείρου.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Κύριος εἰς τὴν Καπερναοὺμ ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὅπου εἶχε μεταβῆ, ὅπως μᾶς διηγῆθη ἡ περικοπή τῆς προηγουμένης Κυριακῆς, τὸν ὑπεδέχθη κόσμος πολὺς. "Ὅλοι τὸν ἐπλησίασαν μὲ πίστιν καὶ μὲ ἀγάπην. Τὸν ἐπλησίασε τότε καὶ ἓνας ἀνθρώπος, ποὺ ὠνομάζετο Ἰαείρος. Αὐτὸς ἦτο ἄρχων μιᾶς συναγωγῆς τῆς Καπερναοῦμ. Ἐπεσε γονατιστὸς στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ μὲ πίστιν τὸν παρακαλοῦσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι του. Εἶχε κόρη μονάκριβη δώδεκα ἐτῶν ἄρρωστη πολὺ σοβαρά. Ἔπνεε τὰ λοιίσθια. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη καὶ ἡ συνοδεία ἐξεκίνησε διὰ τὸ σπίτι τοῦ Ἰαείρου.

Εἰς τὸν δρόμον ὁ κόσμος τὸν περιεκύκλωνε καὶ τὸν ἐστενοχωροῦσε. Μία δὲ γυναῖκα, ἡ ὁποία ἔπασχεν ἀπὸ δωδεκαετίας ἀπὸ αἱμορραγίαν, τὸν ἐπλησίασε τότε. Αὐτὴ εἶχε ἐξοδεύσει ὅλην τὴν περιουσίαν της εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὕρῃ τὴν ὑγίαν της. Καὶ προσέτρεξεν εἰς τὸν Κύριον. Καὶ κατώρθωσε νὰ τὸν πλησιάσῃ καὶ κρυφὰ νὰ τοῦ ἀγγίξῃ τὴν ἄκρην τοῦ ἐνδύματός του, αὐτοστιγμὴ δὲ ἐσταμάτησεν ἡ αἱμορραγία της.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ φανερωθῇ ἡ πίστις αὐτῆς τῆς γυναικός, εἶπε τότε· Ποῖος μὲ ἀγγίξε; Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι ἤρνούντο, ὁ Πέτρος τοῦ εἶπε· Διδάσκαλε, ὁ κόσμος σὲ περικυκλώνει καὶ σὲ στενοχωρεῖ, καὶ Σὺ λέγεις, ποῖος σὲ ἀγγίξε; Ὁ Κύριος ὅμως ἀπήντησε· Κάποιος μὲ ἄγγιξε, διότι ἐγὼ κατάλαβα, ὅτι ἐβγῆκεν ἀπὸ ἐπάνω μου μία θαυματουργικὴ δύναμις.

Ὅταν ἡ γυναῖκα εἶδεν, ὅτι δὲν ἐξέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰησοῦ αὐτὸ ποὺ ἔκανε, ἐπλησίασε τρέμουσα ἀπὸ τὸν φόβον της, ἐγονάτισεν ἐμπρὸς του καὶ τοῦ ὡμολόγησεν, ὅτι αὐτὴ τὸν ἀγγίξε μὲ τὸν σκοπὸν νὰ θεραπευθῇ, καὶ ἐθεραπεύθη.

Ὁ Κύριος αὐτὸ ἤθελε. Διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκα Ἐχε θάρρος, κόρη μου. Ἡ πίστις σου σὲ ἐθεράπευσε. Πήγγαινε εἰς τὸ καλό.

Δὲν εἶχεν ὅμως τελειώσει τὸν λόγον αὐτὸν ὁ Κύριος, ὅταν ἦλθε κάποιος ὑπηρέτης τοῦ Ἰαείρου, καὶ τοῦ εἶπεν· Ἡ κόρη σου

ἀπέθανε. Λοιπὸν μὴ ἐνοχλῆς τὸν Διδάσκαλον. Ὁ Ἰησοῦς ὁμῶς εἶπεν εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον· Μὴ φοβεῖσαι, μόνον πίστευε. Ἡ κόρη σου θὰ σωθῆ.

Ἐφθασαν εἰς τὸ σπίτι. Θρῆνος καὶ ὄδυρμος ἐγένετο ἐκεῖ. Ὅλοι ἐκλαιγαν διὰ τὸν θάνατον τῆς κόρης. Εἰς μάτην ὁ Κύριος τοὺς ἔλεγε· Μὴ κλαίετε, δὲν ἀπέθανε, κοιμᾶται. Καὶ αὐτοὶ τὸν περιγελοῦσαν, ἐπειδὴ ἤξευραν, ὅτι ἀπέθανεν.

Τέλος ὁ Κύριος ἔμπρὸς εἰς τοὺς γονεῖς τῆς κόρης καὶ τοὺς μαθητάς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ἔπιασε τὸ κοριτσάκι ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε· Παιδί μου, σήκω. Καὶ ἐσηκώθηκε. Καὶ διέταξε νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάγη.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ. κεφ. Ι' 25—37)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων¹⁾ αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας²⁾ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται³⁾; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὅρθῶς ἀπεκριθῆς· τοῦτο ποιεῖ⁴⁾ καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν⁵⁾, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὑπολαβὼν⁶⁾ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·

Ἄνθρωπος τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν⁷⁾ οἷ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες⁸⁾ ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ⁹⁾ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν¹⁰⁾ δὲ Ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ καὶ ἰδὼν αὐτόν ἀντιπαρῆλθεν¹¹⁾. ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον¹²⁾, ἔλθων καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν εὐσπλαγχνίσθη,

καὶ προσελθὼν κατέδησε¹³⁾ τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. Ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν¹⁴⁾ αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη¹⁵⁾ αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια¹⁶⁾, ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσης¹⁷⁾, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω¹⁸⁾ σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι¹⁹⁾ πλησίον γεγονέναι²⁰⁾ τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστές; Ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποιεὶ ὁμοίως.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Πειράζων = ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὁ νομικός, ὡς νομομαθὴς τοῦ ἦτο, ὅτι θὰ ἔφερον τὸν Χριστὸν εἰς ἀμηχανίαν.— 2) τί ποιήσας; = τί ἀφοῦ πράξω.— 3) τί γέγραπται = τί εἶναι γραμμένον.— 4) τοῦτο ποιεῖ = τοῦτο νὰ κάνῃς.— 5) ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν = θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἑαυτόν του.— 6) ὑπολαβὼν = λαβὼν τὸν λόγον.— 7) ἐκδύσαντες = ἀφοῦ τὸν ἐλήστεισαν τελείως, τοῦ ἐπῆραν ὅλα.— 8) πληγὰς ἐπιθέντες = ἀφοῦ τὸν ἐπλήγωσαν.— 9) ἡμιθανῆ = μισοπεθαμένο.— 10) κατὰ συγκυρίαν = κατὰ τύχην.— 11) ἀντιπαρήλθε = ἐπέρασε ἀπὸ κοντὰ, χωρὶς νὰ σταθῇ.— 12) κατὰ τὸν τόπον = εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.— 13) κατέδησε = ἔδεσε καλά.— 14) ἤγαγε = ὠδήγησε.— 15) ἐπεμελήθη = περιποιήθη.— 16) ἐκβαλὼν δύο δηνάρια = ἀφοῦ ἔβγαλε καὶ τοῦ ἔδωσε δύο δηνάρια: Τὸ δηνάριον ἦτο Ῥωμαϊκὸν νόμισμα ἴσον μὲ ἓνα δίδρακμο.— 17) προσδαπανήσης = ὅ,τι ἐξοδεύσης περιττέον.— 18) ἀποδώσω = θὰ ἐξοφλήσω.— 19) τίς δοκεῖ σοι = ποὺς σοῦ φαίνεται.— 20) πλησίον γεγονέναι = ὅτι ἀπεδείχθη πλησίον τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ληστῶν;

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἐδίδασκε τὸν λαόν, καὶ ἓνας νομικός, ἄνθρωπος δηλαδὴ ποῦ ἐγνώριζε καλῶς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ τί χρειάζεται νὰ πράξῃ διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Λαμβάνει ὅμως τὴν ἀπάντησιν καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἀναφέρῃ τὰς δύο μεγάλας ἐντολάς: Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου... καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου. Ἐβγῆκε ζημιωμένος λοιπὸν ὁ ἔξυπνος νομικός. Διὰ τοῦτο θέλων νὰ δικαιολογηθῇ ξαναερωτᾷ. Καὶ ποῖος εἶναι ὁ πλησίον μου, τὸν ὅποῖον πρέ-

πει νὰ ἀγαπῶ σὰν τὸν ἑαυτὸν μου; Ἐδῶ ἔχει δίκαιον ὁ νομικός. Διότι οἱ Ἑβραῖοι ἔλεγον, ὅτι πλησίον μας εἶναι ὁ συγγενής μας, ὁ φίλος μας, ὁ πατριώτης μας κ.λ.π. Διὰ νὰ τὸν διδάξῃ δὲ ὁ Κύριος, ὅτι πλησίον εἶναι κάθε ἄνθρωπος, γνωστὸς καὶ ἄγνωστος, φίλος καὶ ἐχθρός, εἶπε τὴν ὠραίαν αὐτὴν παραβολήν.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον—τὸν Ἰουδαῖον—ποῦ κατέβαιναν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Ἱεριχὰ καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια τῶν ληστῶν, δὲν ἐράνησαν πλησίον οἱ συμπατριῶται του Λευίτης καὶ Ἱερεῖς, ἀλλὰ ὁ ἐχθρός του ὁ Σαμαρεῖτης. Διότι Ἰουδαῖοι καὶ Σαμαρεῖται εἶχαν ἐχθραν μετὰξὺ τῶν. Ἔτσι ὁ νομικός ὡμολόγησεν, ὅτι πλησίον πρέπει νὰ θεωρεῖται κάθε ἄνθρωπος, ἀκόμη καὶ ὁ ἐχθρός μας. Καὶ ὅταν καὶ ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἀνάγκην μας, νὰ μὴ τοῦ τὴν ἀρνούμεθα. Ἀλλὰ ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς κινδύνους καὶ ἀνιχνεύοντες κόπους καὶ θυσίας νὰ δείξωμεν τὴν ἀγάπην μας πρὸς κάθε ἄνθρωπον, ποῦ πάσχει καὶ ὑποφέρει. Αὐτὸ μᾶς ἐδίδαξε μὲ τὴν ζωὴν του ὁ Κύριός μας, ὁ Χριστός. Ἀπὸ ἀγάπην δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς ἄνθρώπους ἔδωσεν ἀντὶ διὰ δηνάρια τὰς δύο Διαθήκας, τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Καινὴν. Ἀντὶ διὰ λάδι καὶ κρασί, ἔρυσεν αὐτὸ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὁδηγεῖ κάθε ἄνθρωπον, ποῦ θέλει τὴν σωτηρίαν του, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΒ' 15—21 καὶ Η', 8)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόρησεν ἡ χώρα ¹⁾, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ ²⁾ λέγων: Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω, ποῦ συναΐξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε: Τοῦτο ποιήσω καθελῶ μου ³⁾ τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας ⁴⁾ οἰκοδομήσω καὶ συναΐξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου ⁵⁾. Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα ⁶⁾ εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός: Ἄφρον ⁷⁾, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυ-

χὴν σου ἀπαιτοῦσιν⁸⁾ ἀπο σοῦ, ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνοι ἔσται⁹⁾; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ¹⁰⁾, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Εὐφόρησεν ἡ χώρα** = τὰ κτήματά του ἔφεραν πολλά εισοδήματα.— 2) **διελογίζετο** = ἐσκέπτετο ποῦ νὰ συνάξῃ τοὺς καρπούς.— 3) **καθελῶ** = θὰ κρημίσω (τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ οἰκοδομήσω μεγαλύτερας).— 4) **μείζονας** = μεγαλύτερας.— 5) **καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου** = θὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου.— 6) **κείμενα** = ἀποθηκευμένα.— 7) **ἄφρον** = ἀνόητε. Ὁ πλούσιος ἦτο ἀνόητος, διότι δὲν ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς του, ἀλλ' ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν.— 8) **ἀπαιτοῦσιν** = ζητοῦν οἱ ἄγγελοι.— 9) **τίνοι ἔσται** = εἰς τί θὰ σὲ ὠφελήσουν.— 10) **ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ** = ὁ φροντίζων νὰ θησαυρίξῃ ἐπὶ γῆς ἀγαθὰ διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ δὲν προσπαθεῖ νὰ κάμῃ ἔργα ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ εἰς τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδίδασκεν ὁ Κύριος τοὺς ὄχλους καὶ τοὺς μαθητάς του, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ἀπλοῖκός τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: Διδάσκαλε, σὲ παρακαλῶ, πρὸς εἰς τὸν ἀδελφόν μου νὰ θελήσῃ νὰ μοιράσῃ μου τὴν πατρικὴν μας περιουσίαν. Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησε: Ἄνθρωπε, ποῖός μὲ διώρισε δικαστὴν σας ἢ διαμοιραστὴν σας; Ἐγὼ ἓνα σᾶς λέγω: Νὰ φυλάγεσθε ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν, διότι δὲν κερδίζετε τίποτε ἀπὸ αὐτήν, οὔτε ἡ παράτασις τῆς ζωῆς σας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν περιουσίαν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν τὴν παραβολὴν αὐτήν.

Κάποιου πλουσίου ἀνθρώπου τὰ χωράφια ἔδωσαν πολὺν καρπὸν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε: Τί νὰ κάμω, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ποῦ νὰ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε: Ταῦτο θὰ κάμω. Θὰ γκρεμίσω τίς ἀποθήκας μου καὶ θὰ τίς οἰκοδομήσω μεγαλύτερας. Καὶ θὰ συνάξω ἐκεῖ τὰ γεννήματά μου καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ μου· καὶ θὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου: Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ διὰ πολλὰ χρόνια. Λοιπὸν νὰ ἀναπαύεσαι, νὰ τρῶς, νὰ πίνῃς, καὶ νὰ διασκεδάζῃς. Τότε ὁμως τοῦ εἶπεν ὁ Θεός: Ἀνόητε, αὐτὴν τὴν νύκτα οἱ ἄγγελοι ζητοῦν νὰ παραδώσῃς τὴν ψυχὴν σου. Λοιπὸν ὅσα ἐτοίμασες εἰς τί θὰ σὲ ὠφελή-

σουν; Αὐτὰ εἶπεν ὁ Κύριος καὶ ὕστερα ἐπρόσθεσεν: "Ἐτσι θὰ πάθῃ κάθε ἄνθρωπος, ποὺ θησαυρίζει ἐπίγεια ἀγαθὰ μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν του, καὶ δὲν φροντίζει νὰ κάμῃ ἔργα καλὰ, ἔργα ἐλεημοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, ὥστε νὰ φαίνεται πλούσιος εἰς ἐπουράνια ἀγαθὰ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δίδαγμα τῆς παραβολῆς αὐτῆς εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ποὺ προσκολλᾷ τὴν ψυχὴν του εἰς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ φροντίζει μόνον διὰ γλέντια καὶ διασκεδάσεις καὶ διὰ πλούτη ἀνώφελα, χωρὶς νὰ φροντίζῃ καὶ διὰ τὴν ἀθάνατην ψυχὴν του, θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, ποὺ θὰ χάσῃ καὶ τὰ κτήματά καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ψυχὴν του ἀκόμῃ. Καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι κακὸν καὶ ὀλέθριον δι' αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΓ' στίχ. 10—17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων¹⁾ ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασιν²⁾. Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ ἦν³⁾ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας⁴⁾ ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα⁵⁾ καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦραι εἰς τὸ παντελές⁶⁾. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι⁷⁾ τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας. Καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· "Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ⁸⁾ ἐργάζεσθαι ἐν ταύταις ὄν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ὑποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύνει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει⁹⁾; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσα¹⁰⁾, ἦν ἔδησεν¹¹⁾ ὁ Σατανᾶς ἰδοῦ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι¹²⁾ ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύοντο¹⁴⁾ πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ (14), καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις¹⁵⁾ τοῖς γινομένοις ἐπ' αὐτοῦ.

1) Ἦν διδάσκων = ἐδίδασκεν εἰς τινα συναγωγὴν.— 2) τοῖς Σάββασι = Σάββατον εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσις. Τὸ Σάββατον ἦτο ἀριερωμένον εἰς τὸν Θεόν ὡς ἡ Κυριακὴ εἰς ἡμᾶς. Ἔτσι λέγει ἡ Γε'άρτη Ἐντολή.— 3) γυνὴ ἦν = παρευρίσκειτο ἐκεῖ μία γυναῖκα.— 4) πνεῦμα ἀσθενείας = πονηρὸν πνεῦμα τὴν ἐβασάνιζε, τὴν εἶχε κάνει ἀσθενή.— 5) συγκύπτουσα = δηλ. ἐπασχεν ἀπὸ κυφότητα τοῦ σώματος, ἦτο καμπούρα.— 6) εἰς τὸ παντελές = ἐντελῶς δὲν ἠδύνατο νὰ σηκώσῃ τὸν κορμὸν τοῦ σώματός της ὕβριον.— 7) ἀπολέλυσαι = εἶσαι ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν σου.— 8) δεῖ = πρέπει.— 9) ἀπαγαγὼν = ἀφοῦ τὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βρύσιν.— 10) θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ = Οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, ὡς γνωστόν.— 11) ἔδρασεν = ἔδρασε, ἔχει δεμένην.— 12) οὐκ ἔδει λυθῆναι = δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ, νὰ θεραπευθῇ;— 13) κατησχύνοντο = κατεντροπιάζοντο. — 14) οἱ ἀντικείμενοι = οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Ἰησοῦ, οἱ Φαρισαῖοι κ.λ.π.— 15) ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις = διὰ ὅλα τὰ ἐνδόξα θάματα τοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Καπερναοὺμ εἶχε πολλὰς συναγωγὰς, ὅπου κάθε Σάββατον ἐπήγγιζαν οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἔκαναν τὴν προσευχὴν των καὶ ἤκουον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Κάθε συναγωγὴ εἶχε τοὺς ἱερεῖς της καὶ ἓνα ἀρχηγόν, ποὺ ἐλέγετο ἀρχισυνάγωγος.

Εἰς μίαν λοιπὸν ἀπὸ αὐτῶν τις συναγωγὴς ἐδίδασκεν ἓνα Σάββατον ὁ Κύριος. Ἐκεῖ δὲ παρευρίσκειτο καὶ μία γυναῖκα ἀρρωστή δέκα ὀκτὼ χρόνια. Εἶχε τὸ σῶμα της κυρτωμένο καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ ἄνω καθόλου. Μόλις εἶδε τὴν γυναῖκα αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἐφώνησε καὶ τῆς εἶπεν, ἐνῶ συγχρόνως ἔβανε τὸ χεῖρ τοῦ ἐπάνω της Γυναῖκα, εἶσαι λυμένη καὶ ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστειά σου. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ γυναῖκα ἐσήκωσε τὸ σῶμα της καὶ ὕψωσε τὸ κεφάλι της. Ἀτίμισέ τὸν Ἰησοῦν μὲ μάτια εὐγνωμοσύνης καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Τότε ὁ ἀρχισυνάγωγος, γεμᾶτος ἀγανάκτησιν, διότι ἡ θεραπεία αὐτὴ ἔγινεν ἡμέραν Σάββατον, ἄρχισε νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν λαὸν καὶ ἔλεγεν "Ἐξ ἡμέρας εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας ἀπὸ τὸν Θεόν, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα. Εἰς αὐτὰς λοιπὸν νὰ ἐργασθε καὶ νὰ θεραπεύεσθε, καὶ ὄχι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

Πλὴν ὁ Κύριος ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπεν Ἐποικιτά, ὁ κλένας σας τὸ Σάββατον δὲν λίνει τὸ βόδι τοῦ ἢ τὸν ὄνον τοῦ ἀπὸ

τὸ παγνί, καὶ δὲν τὸ πηγαίνει νὰ τὸ ποτίσῃ; Αὐτὴ δὲ ἡ γυναικί, πὺ εἶναι καὶ αὐτὴ Ἑβραία καὶ τὴν εἶχε δεμένην ὁ Σατανᾶς δέκα-ὀκτῶ χρόνια, δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῆ ἀπὸ τὸ δέσιμο αὐτὸ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; Καὶ ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Κύριος, οἱ ἀντίθετοὶ τοῦ κατεντροπιάζοντο, ὅλος δὲ ὁ λαὸς ἔγαυρε δι' ὅλα τὰ ἐνδοξα θαύματα, πὺ ἐγίνοντο ἀπὸ αὐτόν.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποκριταί, δηλαδὴ ἄλλα νὰ σκεπτώμεθα καὶ ἄλλα νὰ λέγωμεν, ἄλλα νὰ θέλωμεν καὶ ἄλλα νὰ κάμωμεν. Μᾶς διδάσκει ἀκόμη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φθονῶμεν τοὺς ἄλλους διὰ τὰ καλὰ τῶν ἔργα. Μᾶς διδάσκει, τέλος, ὅτι πρέπει νὰ σεβώμεθα τὴ ἀργίαν τῆς Κυριακῆς. Διότι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἡ Κυριακὴ ἔχει ἀντικαταστήσει τὸ Σάββατον, περὶ τῆς ἀργίας τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ δ' ἐντολή. Κατὰ τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς ἀπαγορεύεται ἡ ἐργασία. Δὲν ἀπαγορεύονται ὅμως τὰ καλὰ ἔργα. Ἀπεναντίας μάλιστα ἐπιβάλλονται αὐτὰ, διὰ νὰ ἀγιάζεται ἡ ἡμέρα αὐτὴ, ὅπως λέγει ἡ ἐντολή. Τὴν Κυριακὴν πρέπει νὰ τὴν ἀφιερῶνουμεν εἰς τὸν Θεόν. Νὰ πηγαίνωμεν δηλαδὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τὸν δοξολογῶμεν καὶ ὕστερα νὰ ἐπιδιδώμεθα εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον κ.τ.λ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Τῶν Ἀγίων Προπατόρων. 11-17 Δεκεμβρίου.

(Λουκά, κεφ. ΙΔ' στίχ. 16—24)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον ¹⁾ μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς ²⁾ παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρον ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν ³⁾ αὐτόν, ἐρωτῶ σε ⁴⁾, ἔχε με παρητημένον ⁵⁾. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε,

- 1) Ἦν διδάσκων = ἐδίδασκεν εἰς τινα συναγωγὴν.— 2) τοῖς Σάββασι = Σάββατον εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσις. Τὸ Σάββατον ἦτο ἀριερωμένον εἰς τὸν Θεόν ὡς ἡ Κυριακὴ εἰς ἡμᾶς. Ἔτσι λέγει ἡ Γεταρτὴ Ἐντολή.— 3) γυνὴ ἦν = παρευρίσκατο ἐκεῖ μία γυναῖκα.— 4) πνεῦμα ἀσθενείας = πονηρὸν πνεῦμα τὴν ἐβασάνιζε, τὴν εἶχε κάνει ἀσθενή.— 5) συγκύπτουσα = δηλ. ἐπασχεν ἀπὸ κυφότητα τοῦ σώματος, ἦτο καμπούρα.— 6) εἰς τὸ παντελές = ἐντελῶς δὲν ἠδύνατο νὰ σηκώσῃ τὸν κορμὸν τοῦ σώματός της ἔρθιων.— 7) ἀπολέλυσαι = εἶσαι ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν σου.— 8) δεῖ = πρέπει.— 9) ἀπαγαγὼν = ἀφοῦ τὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βρύσιν.— 10) θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ = Οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, ὡς γνωστόν.— 11) ἔδρασεν = ἔδρασε, ἔχει δεμένην.— 12) οὐκ ἔδει λυθῆναι = δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ, νὰ θεραπευθῇ;— 13) κατησχύνοντο = κατεντροπιάζοντο. — 14) οἱ ἀντικείμενοι = οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Ἰησοῦ, οἱ Φαρισαῖοι κ.λ.π.— 15) ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις = διὰ ὅλα τὰ ἐνδόξα θάματα τοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Καπερναοὺμ εἶχε πολλὰς συναγωγὰς, ὅπου κάθε Σάββατον ἐπήγαιναν οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἔκαναν τὴν προσευχὴν των καὶ ἤκουον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Κάθε συναγωγὴ εἶχε τοὺς ἱερεῖς της καὶ ἓνα ἀρχηγόν, ποὺ ἐλέγετο ἀρχισυνάγωγος.

Εἰς μίαν λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰς τίς συναγωγὰς ἐδίδασκεν ἓνα Σάββατον ὁ Κύριος. Ἐκεῖ δὲ παρευρίσκατο καὶ μία γυναῖκα ἀρρωστή δέκα ὀκτὼ χρόνια, εἶχε τὸ σῶμα της κυρτωμένο καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ ἄνω καθόλου. Μόλις εἶδε τὴν γυναῖκα αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἐφώνασε καὶ τῆς εἶπεν, ἐνῶ συγχρόνως ἔβανε τὸ χεῖρ του ἐπάνω της. Γυναῖκα, εἶσαι λυμένη καὶ ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστειά σου. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ γυναῖκα ἐσήκωσε τὸ σῶμα της καὶ ὕψωσε τὸ κεφάλι της. Ἀτίμισέ τὸν Ἰησοῦν μὲ μάτια εὐγνωμοσύνης καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Τότε ὁ ἀρχισυνάγωγος, γεμᾶτος ἀγανάκτησιν, διότι ἡ θεραπεία αὐτὴ ἔγινεν ἡμέραν Σάββατον, ἄρχισε νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν καὶ ἐλεγεν, Ἐξὴ ἡμέρες εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας ἀπὸ τὸν Θεόν, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα. Εἰς αὐτὰς λοιπὸν νὰ ἐργασθε καὶ νὰ θεραπεύεσθε, καὶ ὅχι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

Πλὴν ὁ Κύριος ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπεν Ὑποκριτά, ὁ καθένας σας τὸ Σάββατον δὲν λίνει τὸ βόδι του ἢ τὸν ὄνον του ἀπὸ

τὸ παγί, καὶ δὲν τὸ πηγαίνει νὰ τὸ ποτίσῃ; Αὐτὴ δὲ ἡ γυναικί, πὺ εἶναι καὶ αὐτὴ Ἑβραία καὶ τὴν εἶχε δεμένην ὁ Σατανᾶς δέκα-ὀκτὼ χρόνια, δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῆ ἀπὸ τὸ δέσιμο αὐτὸ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; Καὶ ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Κύριος, οἱ ἀντίθετοὶ τοῦ κατεντροπιάζοντο, ὅλος δὲ ὁ λαὸς ἔγαυρε δι' ὅλα τὰ ἐνδοξα θαύματα, πὺ ἐγίνοντο ἀπὸ αὐτόν.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποκριταί, δηλαδὴ ἄλλα νὰ σκεπτώμεθα καὶ ἄλλα νὰ λέγωμεν, ἄλλα νὰ θέλωμεν καὶ ἄλλα νὰ κάμωμεν. Μᾶς διδάσκει ἀκόμη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φθονῶμεν τοὺς ἄλλους διὰ τὰ καλὰ τῶν ἔργα. Μᾶς διδάσκει, τέλος, ὅτι πρέπει νὰ σεβώμεθα τὴ ἀργίαν τῆς Κυριακῆς. Διότι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἡ Κυριακὴ ἔχει ἀντικαταστήσει τὸ Σάββατον, περὶ τῆς ἀργίας τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖ ἡ δ' ἐντολή. Κατὰ τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς ἀπαγορεύεται ἡ ἐργασία. Δὲν ἀπαγορεύονται ὅμως τὰ καλὰ ἔργα. Ἀπεναντίας μάλιστα ἐπιβάλλονται αὐτὰ, διὰ νὰ ἀγιάζεται ἡ ἡμέρα αὐτὴ, ὅπως λέγει ἡ ἐντολή. Τὴν Κυριακὴν πρέπει νὰ τὴν ἀφιερῶνωμεν εἰς τὸν Θεόν. Νὰ πηγαίνωμεν δηλαδὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τὸν δοξολογῶμεν καὶ ὕστερα νὰ ἐπιδιδώμεθα εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον κ.τ.λ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Τῶν Ἀγίων Προπατόρων. 11-17 Δεκεμβρίου.

(Λουκά, κεφ. ΙΔ' στίχ. 16—24)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον ¹⁾ μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς ²⁾ παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρον ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν ³⁾ αὐτόν, ἐρωτῶ σε ⁴⁾, ἔχε με παρητημένον ⁵⁾. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε,

καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναίκα ἐγγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ⁶⁾ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἀπήγγειλε τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας ⁷⁾ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους ⁸⁾ καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας ⁹⁾, καὶ ἔτι τόπος ἐστὶ ¹⁰⁾. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς ¹¹⁾ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου· Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ ¹²⁾, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Δείπνον μέγα = ἐσπερινὸν φαγητὸν μέγα.— 2) ἀπὸ μιᾶς (δηλ. γνώμης) = ἐπομένως ὅλοι μαζί με μίαν γνώμην, σὺν νὰ ἦσαν συνεννοημένοι.— 3) ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν = νὰ πάω καὶ νὰ ἰδῶ τὸν ἀγρόν μου.— 4) ἐρωτῶ σε = σὲ παρακαλῶ.— 5) ἔχε με παρητημένον = ἀφῆσέ με ἤσυχον.— 6) παραγενόμενος = ἀφοῦ ἐπέστρεψεν.— 7) εἰς τὰς πλατείας = ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς στενάς ῥύμας (σοκάκια).— 8) τοὺς πτωχοὺς = πρόκειται περὶ τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων.— 9) ὡς ἐπέταξας = ὅπως διέταξες.— 10) ἔτι τόπος ἐστὶ = ὑπάρχει ἀκόμη τόπος εἰς τὸ τραπέζι.— 11) εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς = εἰς τοὺς φράκτας ἕμενον πτωχοὶ ὁδοιπόροι καὶ ἄστεγοι ἄνθρωποι.— 12) οἱ κλητοὶ = οἱ προσκεκλημένοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ διδάξῃ ποίας ἀρετὰς πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αἰώνιως τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἶπε· Κάποιος ἄνθρωπος ἔκαμε μεγάλο βραδυνὸν τραπέζι καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου ἔστειλε τὸν δοῦλον του (τοὺς προφήτας καὶ γενικὰ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Χριστοῦ) διὰ νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς προσκεκλημένους· Ἐλᾶτε, διότι εἶναι πλέον ὅλα ἔτοιμα. Καὶ ἄρχισαν οἱ προσκαλεσμένοι, ὡς νὰ εἶχαν τὴν ἰδίαν γνώμην, νὰ παραιτοῦνται ἀπὸ τὸ δείπνον με διάφορες προφάσεις. Ὁ νοικοκύρης ἐθύμωσε διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν καὶ ἔδωσε διαταγὴν

νά φέρουν τοὺς πτωχοὺς, τοὺς σακάτηδες, τοὺς κουτσούς καὶ τοὺς τυφλοὺς. Καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἀκόμη χώρος, διέταξε νά φέρουν καὶ ἄλλους ἀκόμη. Τελειῶνων βεβαιώνει ἀκόμη, ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς ἄλλους προσκαλεσμένους ἐκείνους δὲν θά γευθῇ τὸ δεῖπνον.

Ἡ παραβολὴ αὐτὴ διδάσκει ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἔχουσι πρόσκλησιν ἀπὸ τὸν Θεὸν νά ἀπολαύσωμεν τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας του. Τὴν πρόσκλησιν μᾶς φέρουσι τὸ Εὐαγγέλιον, οἱ ἱεροκήρυκες, οἱ ἱερεῖς, οἱ διδάσκαλοι, οἱ γονεῖς, τὰ καλὰ βιβλία καὶ περιοδικὰ κ.τ.λ. Ἐμπόδια σοβαρὰ εἶναι τὰ χωράφια, τὰ σπίτια, τὰ πλοῦτη καὶ μὲ ἓνα λόγο ἡ προσκόλλησις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ πρόσκαιρα καὶ φθαρτά. Οἱ ἐκλεκτοὶ εἶναι οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀποδέχονται τὴν πρόσκλησιν του καὶ ἐδῶ τακτικὰ λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸ δεῖπνον, δηλαδὴ εἰς τὴν Θεῶν Κοινωνίαν, καὶ οἱ ὅποιοι θά κληρονομήσουσι τὴν αἰώνιον ζωὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Α' στίχ. 1—25)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Βίβλος γενέσεως.¹⁾ Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ²⁾, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρές δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασών· Ναασών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ραχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠββὴδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠββὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίας. Σολομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ· Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε

τὸν Ἰωρὰμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθαήλ· Σαλαθαήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀδιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακίμ· Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιοῦδ· Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαο· Ἐλεάζαο δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα τῆς Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας³⁾ Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν⁴⁾ αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς⁵⁾, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι⁶⁾, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι⁷⁾ αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος⁸⁾, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰησήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἐστὶν Ἁγίου⁹⁾. Τέξεται¹⁰⁾ δὲ υἱὸν καὶ καλέσης τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα

αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς ¹¹⁾ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν ¹²⁾ αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε ¹³⁾ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν ¹⁴⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Βίβλος γενέσεως = κατάλογος γενεαλογικὸς τοῦ Χριστοῦ.— 2) υἱοῦ Δαβὶδ = ἀπογόνου τοῦ Δαβὶδ, ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ.— 3) μετοικεσία = ἡ αἰχμαλωσία τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος τὸ 588 π. Χ.— 4) πρὶν ἢ συνελθεῖν = πρὶν ἢ πανδρευθῆναι. Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία δὲν ἐνύμφεύθησαν, ἀλλὰ ἡραβωνίσθησαν.— 5) Ἰωσήφ ὁ ἀνὴρ = ὁ προστάτης αὐτῆς.— 6) μὴ θέλων παραδειγματῖσαι = ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ τὴν ντροπιᾶσῃ, νὰ τὴν διαπομπεύσῃ.— 7) λάθρα ἀπολύσαι = ἐσκέφθη νὰ τὴν ἀπολύσῃ κρυφά, νὰ τὴν ἀφήσῃ.— 8) ἐνθυμηθέντος = ἐνῶ ἐσυλλογίζετο ταῦτα.— 9) ἐκ Πνεύματος = μετὰ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.— 10) τέξεται = θὰ γεννήσῃ.— Εἶναι λόγια τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.— 11) διεγερθεὶς = ἀφοῦ ὁ Ἰωσήφ ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν ὕπνον.— 12) ὡς προσέταξε = καθὼς διέταξεν ὁ ἄγγελος.— 13) καὶ παρέλαβε = ἐπήρε τὴν γυναῖκα μαζί του.— 14) Ἰησοῦν = Σωτῆρα, διότι ἔμελλε νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο περιέχει: Πρῶτον τὴν γενεαλογίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύεται, ὅτι Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ· ἦτο δηλαδὴ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀναμάρτητος. Καὶ δευτέρον τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἐκ τῆς Παρθένου, ἡ ὁποία γέννησις ἔγινε κατὰ τρόπον ὑπερφυσικόν, μετὰ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἄνθρωπος καὶ ὑπέφερε στερήσεις, ἐλυπήθη, ἐκλαυσε, κατεδιώχθη, ἐβασανίσθη, ἐσταυρώθη, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Συγχρόνως ὅμως ἦτο καὶ Θεός, ὅπως ἀπεδείχθη τοῦτο διὰ τοῦ ἁγίου βίου του, διὰ τῆς σωτηρίου διδασκαλίας του, καὶ ἐν γένει διὰ τῶν ἔργων καὶ λόγων του. Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Σωτῆρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ ἡ γέννησις ἔγινε κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐν

ᾧ, ὡς γνωστόν, ἡ Παρθένος Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, εἶχε ἀρραβωνιασθῆ μετὸν Ἰωσήφ, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰακώβ, πρὶν ὑπανδρευθοῦν, εὐρέθη ἐκεῖνη ἔγγυος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ὁ δὲ Ἰωσήφ, ἐπειδὴ ἦτο ἐνάρετος καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν κατηγορήσῃ, ἐσκέφθηκε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Μόλις ὅμως ἔκαμεν αὐτὴν τὴν σκέψιν, ἄγγελος Κυρίου ἐφάνηκεν εἰς αὐτὸν «κατ' ὄναρ» καὶ τοῦ λέγει: Ἰωσήφ, ἀπόγονε τοῦ Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς νὰ παραλάβῃς τὴν Μαρίαν, τὴν μνηστὴν σου, διότι τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ γεννήσῃ, προέρχεται ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Θὰ γεννήσῃ δὲ ἡ Παρθένος Μαρία υἱόν, καὶ θὰ ὀνομάσῃς τὸ ὄνομά του Ἰησοῦν, διότι αὐτὸς θὰ σώσῃ τὸν λαόν του ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας των. Καὶ προσθέτει ὁ ἄγγελος ἀκόμη, ὅτι τοῦτο ὄλον ἐγένε, διὰ νὰ ἐκπληρωθῆ αὐτό, ποῦ εἶπεν ὁ Θεὸς μετὸ στόμα τοῦ προφήτου Ἡσαίου, ὡς ἐξῆς: Ἴδου ἡ Παρθένος θὰ συλλάβῃ καὶ θὰ γεννήσῃ υἱόν, καὶ θὰ τὸν ὀνομάσουν Ἐμμανουήλ, ποῦ ἐρμηνεύεται, ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας.

Μόλις ἐξύπνησεν ὁ Ἰωσήφ ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Καὶ παρέλαβε τὴν μνηστὴν του εἰς τὸ σπίτι του ὡς προστάτης τῆς πλέον καὶ δὲν τὴν ἐπῆρε ὡς γυναῖκα του ποτέ, οὔτε καὶ ὅτε ἀκόμη αὕτη ἐγέννησε τὸν πρῶτότοκον καὶ μονογενῆ τῆς υἱόν καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομά του Ἰησοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Β' στίχ. 18—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Αναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι¹⁾ ἐκεῖ, ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γάρ ὁ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι²⁾ αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε ὁ Ἡρώδης ἰδὼν, ὅτι ἐνεπαίχθη³⁾ ὑπὸ τῶν

μάγων, ἐθνωμάθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεΐλε⁴⁾ πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρειοις⁵⁾ αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνῆ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θοῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρομὸς πολὺς, Ραχαὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι⁶⁾, ὅτι οὐκ εἰσὶν.

Τελευτήσαντος⁷⁾ δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι⁸⁾ γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι ὁ Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν⁹⁾. Χρηματισθεὶς¹⁰⁾ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατέωκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ¹¹⁾, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Καὶ ἴσθι ἐκεῖ = καὶ μέγε ἐκεῖ.— 2) τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸ = νὰ θανατώσῃ αὐτό.— 3) ὅτι ἐνεπαίχθη = ὅτι περιπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων.— 4) ἀνεΐλε = ἐφόνευσεν.— 5) ἐν πᾶσι τοῖς ὄρειοις = εἰς ὅλα τὰ περὶχωρα.— 6) οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι = δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῆ.— ὅτι οὐκ εἰσὶ = διότι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν.— 7) τελευτήσαντος = ὅταν ἀπέθανεν ὁ Ἡρώδης.— 8) τεθνήκασι γὰρ = διότι ἔχουν ἀποθάνει οἱ ζητοῦντες.— 9) ἐφοβήθη ἀπελθεῖν = ἐφοβήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰουδαίαν, διότι ἐκεῖ ἐβασίλευεν ὁ σκληρὸς Ἀρχέλαος.— 10) χρηματισθεὶς = ἀφοῦ ἔλαβε διαταγὴν.— 11) Ναζαρέτ = πόλις μικρὰ τῆς Γαλιλαίας.— 12) κληθήσεται Ναζωραῖος = θὰ ὀνομασθῆ Ναζωραῖος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία μας κάνει μνηεὶαν καὶ ἐορτάζει τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν 25 Δεκεμβρίου. Ἀναγνώσκει δὲ κατ' αὐτὴν τὸ Εὐαγγέλιον, ποὺ διηγῆται τὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ Βρέφους

ὕπὸ τῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς. Τὴν ἀμέσως δ' ἐπομένην Κυριακὴν ἀναγινώσκει τὴν περικοπὴν, ἣ ὁποία διηγεῖται τὴν σφαγὴν τῶν νηπίων τῆς Βηθλεέμ καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰησοῦ διὰ τῆς φυγῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μόλις λοιπὸν ἔφυγαν οἱ μάγοι, διὰ τὴν πατρίδα των, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσουν τὸν Ἡρώδη, ἄγγελος Κυρίου διέταξε τὸν Ἰωσήφ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὄνειρόν του, νὰ σηκωθῆ, νὰ πάρῃ τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα του καὶ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἕως ὅτου καὶ πάλιν τὸν εἰδοποιήσῃ. Διότι ὁ Ἡρώδης ζητεῖ νὰ ἐξοντώσῃ τὸ παιδί, τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἡρώδης πράγματι, ὅταν εἶδεν ὅτι οἱ μάγοι δὲν ἐπέστρεψαν, ἐθύμωσε καὶ διέταξε τὸν φόνον τῶν παιδιῶν τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν περιγύρων ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κάτω. Μεγάλῃ σφαγῇ ἔγινε τότε εἰς τὴν Βηθλεέμ. Καὶ ἐξεπληρώθη, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, τότε ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰερεμίου. Ἡ Ραχήλ, ἣ ὁποία εἶχε ταφῆ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ, τὸν πρῶτον Ἰσραηλίτην, εἰς τὴν Ραμᾶ, ἠκούσθη νὰ κλαίῃ τὰ τέκνα τῆς ἀπαρηγόρητα.

Μετὰ ἓν ἔτος ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε. Καὶ τότε ἄγγελος εἰδοποίησε τὸν Ἰωσήφ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Παλαιστίνην. Δὲν ἔμεινε ὅμως εἰς τὴν Βηθλεέμ τώρα, ἐπειδὴ ἐδῶ ἐβασίλευεν ὁ Ἀρχέλαος, υἱὸς τοῦ Ἡρώδου, σκληρότερος ἀπὸ τὸν πατέρα του. Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐπαληθεύσουν αἱ προφητεῖαι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ὀνομασθῆ Ναζωραῖος. Ἐδῶ ἔμεινε, ἐμεγάλωσε καὶ ἀνετράφη ὁ Κύριος καθ' ὅλον τὸν ἰδιωτικόν του βίον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

(Μάρκου, κεφ. Α', στίχ. 1—8)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Αρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις ¹⁾, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου ²⁾ πρὸ προσώπου σου, ὅς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου· Φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ³⁾, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης ⁴⁾ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρῶσων βά-

πισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα ⁵⁾, καὶ οἱ Ἰεροσολυμίται καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος ⁶⁾ τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὄσφιν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον ⁷⁾. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανός ⁸⁾ κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὡς γέγραπται = καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὰ βιβλία τῶν προφητῶν.— 2) ἄγγελον = ἦτοι τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν, ὁ ὁποῖος ἀνήγγειλε τὰ τῆς ἐλευθέρσεως τοῦ Σωτῆρος.— 3) φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ = ἠκούσθη μία φωνὴ εἰς τὴν ἔρημον, ἡ ὁποία ἔλεγε· «ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου».— 4) Ἰωάννης = λέξις Ἑβραϊκὴ = δῶρον Θεοῦ, γεννηθεὶς κατὰ θεϊαν χάριν. Οὗτος ἐγεννήθη πρὸ τοῦ Σωτῆρος καὶ προπαρεσκεύασε τοὺς Ἰσραηλίτας πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ. Ἦτο εὐσεβής, ἐγκρατής, δικαίος, ταπεινός, κήρυξ τῆς μετανοίας καὶ ἀσκητής.— 5) πᾶσα ἡ χώρα = πάντες οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν Ἰουδαίαν.— ἐνδεδυμένος = φόρεμα μὲ τρίχας καμήλου.— 7) ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον = Ἀκρίδες εἶναι τὰ γνωστὰ ἔντομα, πού ἀκόμη τὰ τρῶνε οἱ πτωχοὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. Ἄγριον μέλι εἶναι τὸ παραγόμενον ὑπὸ ἀγρίων μελισσῶν καὶ εὕρισκόμενον εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ τῶν δένδρων.— 8) οὗ οὐκ εἰμὶ = δὲν εἰμὶ ἄξιός νά λύσω τὰ κορδόνια τῶν ὑποδημάτων του.— 9) ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ = διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θά σὰς χάριση τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ βαπτίσματο.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Φώτων εἶναι οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ Α' κεφαλαίου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, οἱ ὁποῖοι λέγουν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καὶ εἰς τὸ κήρυγμά του. Διότι πρὶν φανερωθῆ εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστὸς ἡ ἐλπίς ἡμῶν, ἔπρεπε νά ἔλθῃ ὁ Ἰωάννης. Αὐτὸς θά ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τῶν Προφητῶν λέγει εἰς τὴν Παλαιάν Διαθήκην.

—Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον σου μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.—Καὶ οἱ Προφῆται τὸν παρωμοίασαν μὲ ἄνθρωπον εὐρισκόμενον εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐκείθεν βοῶντα: Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐτοιμασθῆτε καὶ σεῖς νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου ἔτρεξαν ὅλοι οἱ περίοικοι. Καὶ ἐβαπτίζοντο πολλοὶ εἰς τὰ νερά τοῦ Ἰορδάνου, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἦτο ἓνας λιποδαίαιτος ἐρημίτης. Ἐφοροῦσε ἔνδυμα ὑφασμένον μὲ τρίχας καμήλου, καὶ μὲ ζώνην δερματίνην ἔζωνε τὴν μέσῃν του. Ἐτρωγε δὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγρίων μελισσῶν.

Τὸ κήρυγμά του ἦτο: Μετανοεῖτε, διότι ἔρχεται—καὶ νὰ ἔρθασε—ὁ Μεσσίας. Αὐτὸς εἶναι ἀνώτερός μου. Αὐτοῦ ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἀγγελιοφόρος, ἓνας ὑπηρετής, ἓνας πιστὸς δοῦλος. Ἐγὼ σὰς βαπτίζω εἰς τὸ νερό. Ἐκεῖνος θὰ σὰς βαπτίσῃ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Μετανοεῖτε.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

(Ματθαίου, κεφ. Δ' στίχ. 12—17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρεδόθη ¹⁾, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ καταλιπὼν ²⁾ τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καπερναούμ ³⁾ τὴν παραθαλασσίαν ⁴⁾ ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ ⁵⁾, ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος: Γῆ Ζαβουλὼν ⁶⁾ καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης ⁷⁾ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει ⁸⁾ εἶδε φῶς μέγα ⁹⁾, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου ¹⁰⁾ φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ¹¹⁾ ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν Μετανοεῖτε ¹²⁾. ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

1) Ὁ Ἰωάννης παρεδόθη = εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου, διότι ἤλεγχε τὴν διαγωγὴν του.— 2) καταλιπὼν = ἀφου ἀφῆκε τὴν Ναζαρέτ.— 3) Καπερναοὺμ = πόλις ἐμπορικὴ τῆς Γαλιλαίας.— 4) παραθαλασσία = διότι κεῖται πλησίον τῆς λίμνης Γενησαρέτ.— 5) ἐν ὄρεισις = εἰς τὰ σύνορα τῶν φυλῶν Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ.— 6) γῆ Ζαβουλῶν = χώρα Ζαβουλῶν.— 7) ὁδὸν θαλάσσης = πρὸς τὴν θάλασσαν (λίμνην). Ἐδῶ κατοικοῦσαν πολλοὶ ἔθνη καὶ διάφοροι λαοί, δι' ὃ ἐκκεῖτο Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν.— 8) ἐν σκότει = ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἀπιστίαν.— 9) εἶδε φῶς μέγα = εἶδε τὴν ἀλήθειαν.— 10) καὶ σκιᾶ θανάτου = εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου.— 11) ἀπὸ τότε = μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς Καπερναοὺμ.— 12) μετανοεῖτε = Ἡ μετάνοια εἶναι ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν θὴν Ἰανουαρίου εορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προφήτου, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ. Ἔτσι ἔκαμεν ἀρχὴν ὁ Κύριος τοῦ ἔργου του δημοσίᾳ. Ἄφησε τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῆς Ναζαρέτ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν δημόσιον. Ὑστερα ἀπὸ τὴν βάπτισιν ἐπῆγεν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Περαιᾶς, ὅπου ἐνήστευσε καὶ προσηυχῆθη. Κατόπιν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐγκατέλειπε τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Ναζαρέτ καὶ κατᾶκησεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ τὴν πρωτεύουσαν.

Ἐλέγετο δὲ Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν, ἐπειδὴ πολλοὶ ἔθνη—εἰδωλολάτραι—ἀπὸ τὰ γύρω μέρη τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης εἶχαν ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ καὶ εἶχαν ἀναμιχθῆ με τοὺς ἐντοπίους Ἰσραηλίτας. Εἰς τὴν Γαλιλαίαν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου εἶχαν θεησκευτικὸν σκότος. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος παρομοιάζεται ὑπὸ τῶν Προφητῶν ὡς ἡ ἀνατολὴ τοῦ πνευματικοῦ φωτός. «Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα—καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾶ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς», λέγει ὁ προφήτης Ἡσαίας.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἀρχίζει ὁ Κύριος τὸ ἔργον του. Τὸ πρῶτον του κήρυγμα εἶναι ἡ μετάνοια. «Μετανοεῖτε, διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἡ μετάνοια εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον, ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Κατόπιν ἡ πίστις εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ἡ ἐν Χριστῷ ζωή.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ (ΔΕΚΑ ΛΕΠΡΩΝ)

(Λουκά, κεφ. ΙΖ', στίχ. 12—19)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν¹⁾, καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνῆν²⁾ λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα³⁾, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι⁴⁾. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη⁵⁾, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης⁶⁾. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἑνέα ποῦ; Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ⁷⁾, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος⁸⁾; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐστησαν πόρρωθεν = ἐστάθησαν μακριά.— 2) καὶ ἦσαν φωνῆν = καὶ ὕψωσαν τὴν φωνὴν των, ἐφώνηζαν.— 3) ἐπιστάτα = διδάσκαλε, Κύριε.— 4) ἐπιδείξατε τοῖς ἱερεῦσι = δείξατε τὸν ἑαυτὸν σας, τὰ σώματά σας. Οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων — ὅπως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἰδίως τοῦ Ἀσκληπιοῦ — εἶχον ἱατρικὰς γνώσεις, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀσθενεῖς, καὶ μάλιστα οἱ πάσχοντες ἀπὸ μεταδοτικῆς ἀρρώστειας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν βεβαίωσιν ἀπὸ αὐτούς, διὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα εἰς τὰς πόλεις καὶ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Συναγωγὴν.— 5) ἰδὼν ὅτι ἰάθη = μόλις εἶδεν, ὅτι ἐθεραπεύθη.— 6) Σαμαρεῖτης = Οἱ Σαμαρεῖται δὲν ἐθεωροῦντο γνήσιοι Ἑβραῖοι, διότι δὲν παρεδέχοντο ὅλας τὰς ἐντολάς τῆς Ἰουδαϊκῆς Θρησκείας.— 7) δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ = νὰ δοξάζῃ τὸν Θεόν.— 8) ἄλλογενὴς οὗτος = δηλαδὴ ὁ ἐξ ἄλλου γένους, ὅχι Ἰουδαῖος.— 9) σέσωκέ σε = ἡ σταθερά σου πίστις εἶναι αὐτὴ ποῦ σὲ ἐθεράπευσεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, λέγει ἡ περιχοπή, ἐνῶ εἰσῆρχετο ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν κώμην, τὸν συνήντησαν δέκα ἄνθρωποι λεπροί, οἱ

ὁποῖοι ἐστάθησαν μακριά, καὶ αὐτοὶ ἐφώναζαν δυνατὰ λέγοντες:
Ἰησοῦ Κύριε, ἐλέησέ μας.

Ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἤκουσε καὶ τοὺς εἶπε: Πηγαίνετε νὰ δεί-
ξετε τὰ σώματά σας εἰς τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἐνῶ ἐπήγαιναν αὐτοί,
εἶδαν ὅτι ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τὴν λέπρα. Ἐνας δὲ ἀπὸ αὐτοὺς,
μόλις εἶδεν ὅτι ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψεν δοξάζων τὸν Θεὸν με-
γάλῃ φωνῇ. Καὶ ἐπεσέν εἰς τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστῶν
αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἦτο Σαμαρεῖτης. Μόλις εἶδεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
εἶπε: Δὲν ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τὴν λέπρα καὶ οἱ δέκα; Οἱ ἄλλοι
ἐννέα ποῦ εἶναι; Δὲν αἰσθάνθησαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρέ-
ψουν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεόν, παρὰ μόνον αὐτὸς ὁ ἄλλο-
γενής; Καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν: Σήκω καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου·
ἡ πίστις σου σέ ἔσωσεν. Ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν ἀπὸ τὴν
φοβερὴν αὐτὴν ἀσθένειαν εἶναι μία βεβαίωσις, ὅτι ὁ Κύριός μας
ἠμπορεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ καὶ ἡμᾶς ἀπὸ τὰ διαφόρους ψυχικὰς καὶ
σωματικὰς ἀσθενείας, ποὺ μᾶς κάνουν πολλὰς φορές δυστυχεῖς.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ πλησιάσωμεν τὸν Χριστὸν μας με-
ἀκλόνητον πίστιν καὶ ἐνώπιόν του νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἶναι
Θεός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἠμπορεῖ, ἐὰν τὸ κρίνῃ ὠφέλιμον, νὰ μᾶς
βοηθήσῃ καὶ νὰ μᾶς θεραπύσῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἀπὸ
τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ εἶναι χειρότερη ἀρρώστεια καὶ ἀπὸ τὴν λέ-
πραν.

Ἡ περικοπὴ λοιπὸν αὐτῆ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὀφείλομεν καὶ
ἡμεῖς, ὅπως οἱ λεπροὶ, νὰ ἐκτελῶμεν πρόθυμα τὰς ἐντολὰς τοῦ
Θεοῦ. Νὰ ἀναγνωρίζωμεν δὲ τὸ καλόν, ποὺ μᾶς κάνουν καὶ νὰ δει-
χνομεν εὐγνωμοσύνην, ὅπως ἔκαμεν ἀπὸ τοὺς δέκα ὁ Σαμαρεῖτης.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκά, κεφ. ΙΗ' στίχ. 18—27)

KEIMENON

Τῶ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις ¹⁾ προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πει-
ράζων αὐτόν καὶ λέγων: Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ²⁾ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: Τί μέ λέγεις
ἀγαθόν ³⁾; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰμὴ εἰς ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἰ-

δας ⁴⁾. Μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς ⁵⁾, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ⁶⁾ ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε, πῶς δυσκόλως ⁷⁾ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· εὐκοπώτερον ⁸⁾ γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος ⁹⁾ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἄνθρωπός τις = κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου οὗτος ἦτο πλούσιος νεανίσκος.— 2) τί ποιήσας = τί νὰ κάμω, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; ὁ νεανίσκος ἐρωτᾷ δοκιμάζων.— 3) τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; = Ὁ Χριστὸς ἐδῶ ὁμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος. Τελείως ἀγαθὸς εἶναι ὁ Θεός.— 4) τὰς ἐντολάς οἶδας = ὅλας τὰς θείας ἐντολάς γνωρίζεις.— 5) διάδος πτωχοῖς = διαμοίρασε εἰς τοὺς πτωχοὺς.— 6) ἔξεις θησαυρὸν = θὰ ἔχῃς πληρωμὴν τὴν οὐράνιον βασιλείαν.— 7) δυσκόλως εἰσελεύσονται = δυσκόλως θὰ εἰσέλθουν.— 8) εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον εἶναι.— 9) τρυμαλιὰ ῥαφίδος = ἡ τρύπα τῆς βελόνας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πλούσιος «σφόδρα» ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῆς σημερινῆς περικοπῆς, ὁ ὁποῖος ἐπλησίασε τὸν Κύριον καὶ τὸν ἠρώτησε πὶ πρέπει νὰ πράττῃ διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ ἄνθρωπος αὗτός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου ἦτο «νεανίσκος» (ΙΘ' 20) καὶ τοῦ Λουκᾶ «ἄρχων» (ΙΗ' 18), ὀνομάζει αὐτὸν «διδάσκαλον ἀγαθόν». Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοῦ ἀπαντᾷ· Διατί μὲ λέγεις ἀγαθόν; Κανεὶς ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀγαθός, παρὰ μόνον ὁ Θεός. Καὶ κατόπιν τὸν πληροφορεῖ, ὅτι διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν, πρέπει νὰ πράττῃ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ τὰς γνωστάς.

Ἄλλὰ ὁ πλούσιος τοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τὰς δέκα ἐντολάς τοῦ Μωϋσέως τὰς ἐκτελεῖ «ἐκ νεότητός του». Καὶ ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ ἂν χρειάζεται καὶ τίποτε ἄλλο, περισσότερο ἀπὸ τὰς ἐντολάς. Θέλει νὰ γίνῃ τέλειος εἰς ὅλα. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοῦ λέγει, ὅτι ἂν θέλῃ νὰ εἶναι τέλειος μαθητῆς του, νὰ πωλῆσῃ τὰ ὑπάρχοντά του, νὰ μοιράσῃ τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἤρεσεν εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Διότι ἐλυπήθη νὰ πωλῆσῃ τὰ ὑπάρχοντά του καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἦτο δὲ πολὺ πλούσιος. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεχώρησε καταλυπημένος. Καὶ τότε εὔρεν εὐκαιρίαν ὁ Κύριος νὰ διδάξῃ, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ἐμπόδιον ἐνίοτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι οἱ ἄνθρωποι συνήθως κάμουν κακὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου, ποὺ τοὺς ἔδωσεν ὁ Θεός, καὶ τὸν σπαταλοῦν εἰς ἔργα ἀσωτείας καὶ φαυλότητος.

Πλὴν ἡ ἀπορία τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ἰδική μας ἀπορία. Ἄν δηλαδὴ ὁ πλούσιος, ποὺ ἔχει ὅλα τὰ μέσα νὰ φαίνεται φιλόανθρωπος καὶ ἐλεήμων κ.τ.λ., δὲν ἤμπορῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τότε ποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ σωθῇ; Ὁ Χριστὸς ὅμως μᾶς διδάσκει, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δύναται τὰ πάντα.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι τὰ πλούτη εἶναι συνήθως μεγάλον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι ταῦτα καὶ παράνομα πολλὰς φορὰς ἀποκτώνται, καὶ παράνομα χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν εἶναι δυνατὸν, λέγει ὁ Κύριος, νὰ ἀγαπᾶμε καὶ τὸν χρυσοῦν καὶ τὸ χρηστὸν. Καὶ δίνει βέβαια ὁ Θεὸς τὰ πλούτη εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔχει ὅμως τὴν ἀξιῶσιν νὰ κάνωμεν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν καὶ ὄχι κακὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκά, κεφ. ΙΗ' στίχ. 35—43)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίσειν ¹⁾ τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχὺ, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν ²⁾

ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυθάνετο ³⁾ τί εἶη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται ⁴⁾. Καὶ ἐβόησε λέγων Ἰησοῦ Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ⁵⁾, ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ⁶⁾ ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι ⁷⁾ πρὸς αὐτόν. λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεπον ἢ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ⁸⁾ ἀνέβλεψε καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίσειν = ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς Ἱεριχῶ. — 2) προσαιτῶν = ζητῶν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν διαβατῶν. — 3) ἐπυθάνετο = ἠρώτα νὰ μάθῃ τί συνέβαινε. — 4) παρέρχεται = ὁ Χριστὸς περνᾷ. — 5) οἱ προάγοντες ἐπετίμων = οἱ προπορευόμενοι ἐπέπληττον. — 6) πολλῶ μᾶλλον = πολὺ περισσότερον ἐφώναζεν. — 7) ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι = διέταξε νὰ τὸν φέρουν. — 8) παραχρῆμα = ἀμέσως (ἀνέβλεψεν). — 9) αἶνον τῷ Θεῷ = δοξολογίαν εἰς τὸν Θεόν. —

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ μεγάλη λεωφόρος, ἣ ὁποία ὀδηγεῖ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Περαιίας εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διήρχετο ἀπὸ τὴν Ἱεριχῶ. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο—καὶ κεῖται—κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν. Εἶναι πόλις ὀνομαστή ἀπὸ τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην. —

Μέσα ἀπὸ αὐτὴν διερχόμενας κάποτε ὁ Κύριος ἐθεράπευσεν ἓνα τυφλόν. Ὁ τυφλὸς ἐκάθητο εἰς ἓνα σημεῖον τοῦ δρόμου καὶ ἐζητιάνευεν. Αὐτός, ὅταν ἤκουσεν ὅτι περνᾷ ὁ Κύριος, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατὰ: Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Δαβίδ, ἐλέησέ με. Οἱ διερχόμενοι τοῦ ἔλεγαν νὰ σιωπήσῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐφώναζεν ἀκόμη δυνατότερα.

Ἦκουσεν ὁ Κύριος τὴν φωνὴν καὶ εἶπε νὰ τοῦ φέρουν κοντὰ τοῦ τὸν τυφλόν. Καὶ τὸν ἠρώτησε· Τί θέλεις νὰ σοῦ κάμω; Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε· Νὰ βλέπω, Κύριε. Καὶ ὁ Κύριος τοῦ εἶπε· Βλέπε. Ἡ πίστις σου σοῦ ἔδωσε τὸ φῶς σου.

Μεγάλη ἡ δύναμις τῆς πίστεως. Αὐτὴ καὶ εἰς τὸν τυφλὸν δίνει τὸ φῶς, καὶ εἰς τὸν πάσχοντα παρέχει τὴν ὑγίειαν. Αὐτὴ καὶ ὕψις ἤμπορεῖ νὰ μετακινήσῃ. Ἔτσι λέγει ὁ Κύριός μας καὶ Θεός μας.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ εἴμεθα θερμοὶ πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν ὀρησκείαν του. Ἡ πίστις εἶναι ἡ σωτηρία μας. Ὅπως δὲ ὁ τυφλὸς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸ ἔλεος, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὑφείλομεν νὰ ἀκούωμεν καὶ νὰ μελετῶμεν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου μας. Διότι τότε θὰ ἀνοιχθοῦν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας, καὶ τὸ θεῖον φῶς τῶν μεγάλων καὶ σωτηριῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός, θὰ λάμψῃ καὶ θὰ φωτίσῃ τὸν σκοτισμένον νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας. Τότε θὰ ἴδωμεν πράγματι τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ)

(Λουκά, ΙΘ', 1—10)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχώ ¹⁾. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ, ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος ²⁾, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης ³⁾. Καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι ⁴⁾, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν ⁵⁾. Καὶ προσδραμόν ⁶⁾ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι δι' ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ⁷⁾ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι ⁸⁾. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσηλθε καταλῦσαι ⁹⁾. Σταθεῖς δὲ ὁ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου,

Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ¹⁰⁾, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν ¹¹⁾. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γάρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός ¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἱεριχώ = εἶναι ἡ πόλις τῆς Ἰουδαίας πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν.— 2) Ζακχαῖος = ὄνομα Ἑβραϊκόν = καθαρὸς, ἀθῶος.— 3) ἀρχιτελώνης = προϊστάμενος τῶν ἄλλων τελωνῶν.— 4) πλούσιος = ἄχι μόνον ἀρχιτελώνης ἀλλὰ καὶ πλούσιος.— 5) τις ἐστί = ἐξίτηι νὰ ἴδῃ ποῖος εἶναι ὁ Χριστός.— 6) τῇ ἡλικίᾳ μικρός = κατὰ τὸ ἀνάστημα μικρὸς-κοντός.— 7) καὶ προσδραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξεν ἐμπρός, ἀπὸ ἐκεῖ πού θά ἐπέρνα ὁ Χριστός.— 8) ἀναβλέψας = ἀφοῦ ἐκύταξε πρὸς τὰ ἄνω ὁ Χριστός.— Ζακχαῖε = Ὡς παντογνώστης καλεῖ αὐτὸν μετὰ τὸ ὄνομά του.— 9) δεῖ με μείναι = πρέπει νὰ μείνω (πρὸς σωτηρίαν σου).— 10) καταλύσαι = νὰ καταλύσῃ· νὰ φιλοξενηθῇ.— 11) εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα = ἐν ἀδίκησά πως κανένα.— 12) ἀποδίδωμι τετραπλοῦν = εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸν ἀποζημιώσω εἰς τὸ τετραπλάσιον.— 13) σῶσαι τὸ ἀπολωλός = νὰ σώσω τὸ χαμένο πρόβατο, δηλ. τὸν παραπλανημένον ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας ἄνθρωπον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀναβαίνων ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἰσέρχεται πρῶτα εἰς τὴν Ἱεριχώ. Ἐκεῖ τὸν ὑποδέχεται κόσμος πολὺς. Ὅλοι τρέχουν νὰ τὸν ἴδουν καὶ νὰ τὸν θαυμάσουν. Ὅλοι ἔρχονται νὰ ἀκούσουν τὴν θεῖαν διδασκαλίαν του. Καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἀνάβλεψιν τοῦ τυφλοῦ, πού μᾶς διηγίθη ἡ περικοπὴ τῆς περασμένης Κυριακῆς. Τρέχει καὶ ἓνας ἀρχιτελώνης. Αὐτὸς εἶναι κοντός κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἴδῃ. Καὶ διὰ τοῦτο ἀναβαίνει ἐπάνω εἰς ἓνα δένδρον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν πίστιν, πού ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται διὰ τὸν Χριστόν, καὶ διότι διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἀλλάξῃ τρόπον ζωῆς. Καὶ ὁ Χριστός, διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ χαρῆ, τοῦ λέγει· Ζακχαῖε, σήμερον θά μείνω εἰς τὸ σπίτι σου. Αὐτὸ ἦτο ἀρκετὸν. Ὁ Ζακχαῖος, γεμάτος χαρὰ τώρα, ὑποδέχεται τὸν Κύριον καὶ τοῦ λέγει:

—Κύριε, ἀπὸ σήμερον εἶμαι πιστὸς ὁπαδός σου. Τὴν μισὴ περιουσίαν μου τὴν δίνω εἰς τοὺς πτωχοὺς. Καὶ ἂν κανένα ἀδίκησα.

εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸν ἀποζημιώσω εἰς τὸ τετραπλάσιον.

Καὶ ὁ Χριστὸς ἀπήντησε· Σήμερον εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν ἡ σωτηρία. Διότι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸν βυθισμένον εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἄνθρωπον.

✠ Ἡ δικαιοσύνη λοιπὸν καὶ ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι αἱ φανεραὶ ἀποδείξεις τῆς μετανοίας. Ἐδῶ φαίνεται καθαρά, ὅτι ὁ Παράδεισος εἶναι ἀνοιχτὸς εἰς κάθε ἄνθρωπον ἁμαρτωλόν, ὅταν οὗτος μετανοήσῃ ἐλικρινᾶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του. ✠

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

(Δεκάτη ἕκτη τοῦ Λουκᾶ)

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΗ', στίχ. 10—14)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. "Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν ¹⁾ εἰς τὸ Ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος Τελώνης ²⁾. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο. Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ Σαββάτου ³⁾, ἀποδεκατῶ ⁴⁾ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ Τελώνης μακρόθεν ἑστὼς ⁵⁾, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι ⁶⁾, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος ⁷⁾ αὐτοῦ λέγων· Ὁ Θεός ἰλάσθητί μοι ⁸⁾ τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν· Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος ⁹⁾ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος. "Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

- 1) Ἀνέβησαν = διότι ὁ Ναὸς ἦτο κτισμένος ἐπὶ τοῦ λόφου Μοριά.—
- 2) Φαρισαῖος καὶ Τελώνης = πρόσωπα τὰ ὁποῖα παριστάνουν ἐδῶ δύο ἐνοχίας ἀντιθέτους, τὴν υπερηφάνειαν καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην.— Φαρισαῖος· Λέξις Ἑβραϊκῆ, ὁ χωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁ καθαρὸς, ὁ ἀναμαρτητος, ὁ ἅγιος. Οἱ φαρισαῖοι ἦσαν οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἦσαν ἕως οἱ περισσώτεροι ὑποκριταί. Ἐκάναν τὸν ἅγιον, ἐνῶ ἦσαν ἁμαρ-

τοιοί. **Τελώνης**: Αὐτὸν τὸ ἐπάγγελμά του τὸν ἔκαμε κακόν. Ὅτι ὁ τελώνης ἔθεωρεῖτο ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ ἁμαρτωλός. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν ἄνθρωποι δίκαιοι καὶ καλοί.— 3) **δὶς τῆς ἑβδομάδος** = δύο φορές τὴν ἑβδομάδα, Δευτέραν καὶ Πέμπτην. Οἱ Ἑβραῖοι ἐνήστευον τὴν μὲν Δευτέραν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀναβάσεως τοῦ Μωϋσῆος ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, τὴν δὲ Πέμπτην πρὸς ἀνάμνησιν τῆς καταβάσεως, ὅποτε ἔφερε τὸν Νόμον.— 4) **ἀποδεκατῶ** = δίδω τὸ δέκατον τῶν ὄσων ἔχω καὶ κερδίζω.— 5) **μακρόθεν ἐστῶς** = ἀφοῦ ἐστάθην μακριά, δὲν ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ ὡς ἁμαρτωλός.— 6) **οὐκ ἤθελεν ἐπαῖραι** = δὲν ἤθελεν νὰ ἀνοψώσῃ, νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του, εἰς ἐνδειξιν λύτης καὶ ταπεινότητος.— 7) **ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος** = ἐκτύπη τὸ στήθος του μετὰ τὰ χέρια του εἰς ἐνδειξιν εὐκρινούς μετανοίας, καὶ ἀπὸ τὴν συναίσθησιν, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.— 8) **ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι** = Θεέ μου, συγχώρησέ με.— 9) **δεδικαιωμένος** = συγχωρημένος ἀπὸ τὸν Θεόν.— 10) **ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν** = διότι ὁ καθένε, ποῦ ὑπερήφανεῖται... Μία παροιμία τοῦ λαοῦ μας λέγει: "Ὅποιος περήφανεῖται γρήγορα ταπεινώνεται. Ἡ σημασία εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ὑπερήφανον τὸν ταπεινώνει, καὶ τὸν ταπεινὸν τὸν ὑψώνει (τὸν δοξάζει).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἶπεν ὁ Κύριος αὐτὴν τὴν παραβολήν. Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν εἰς τὸ Ἱερὸν, δηλ. εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ κάμουν τὴν προσευχὴν τους. Ὁ ἓνας ἦτο Φαρισαῖος, δηλ. ἄνθρωπος ἀπὸ ὅλους νομιζόμενος εὐσεβής, καὶ ὁ ἄλλος Τελώνης, δηλ. ἄνθρωπος ἁμαρτωλός καὶ ἄδικος. Ὁ Φαρισαῖος λοιπὸν ἐστάθην ὄρθιος καὶ ὑπερήφανος καὶ ἔκανε τὴν προσευχὴν του μετὰ ἐπαίνους διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ κατηγορίας διὰ τοὺς ἄλλους καὶ ἔλεγε: Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι δὲν εἶμαι ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ποῦ εἶναι ἄρπαγες, ἄδικοι, ἁμαρτωλοὶ ἢ ὅπως εἶναι αὐτὸς ἐδῶ ὁ Τελώνης. Ἐγὼ νηστεύω δύο φορές τὴν ἑβδομάδα καὶ δίνω εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ 1/10 ἀπὸ τὰ κέρδη μου.

Ὁ Τελώνης ὅμως ἐστέκετο μακριὰ πολὺ ἀπὸ τὸ Ἱερό, καὶ συναισθανόμενος τίς ἁμαρτίαις του δὲν ἤθελεν ἀπὸ φόβον Θεοῦ νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ ἐκτυποῦσε τὸ στήθος του καὶ ἔλεγε: Θεέ μου συγχώρησέ με τὸν ἁμαρτωλόν.

Καὶ ὁ Κύριος ἐπρόσθεσε: Σὺς λέγω ἐγὼ, ὅτι ὁ Θεὸς ἀκουσε τὴν προσευχὴν καὶ ἐδικαίωσε, δηλ. ἐσυγχώρησε τὸν Τελώνην, καὶ αὐτὸς συγχωρημένος ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι του, παρὰ ὁ Φαρισαῖος ἐκεῖνος. Διότι κάθε ἄνθρωπος, ποῦ ὑψώνει μόνος

του ἀπὸ ὑπερήφανειαν τὸν ἑαυτὸν του καὶ φαίνεται ἐγωϊστής, αὐτὸς θὰ ταπεινωθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ὁ Θεὸς δὲν θὰ τοῦ συγχωρήσῃ τίς ἁμαρτίες του, ἐπειδὴ δὲν μετνοεῖ. Αὐτὸς δὲ ποῦ ταπεινώνει τὸν ἑαυτὸν του μπροστὰ εἰς τὸν Θεόν καὶ τοῦ ζητεῖ συγχώρησιν, αὐτὸς θὰ ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ:

Ἡ παραβολὴ μᾶς παρουσιάζει δύο τύπους ἀνθρώπων, τὸν ὑπερήφανον καὶ τὸν ταπεινὸν μὲ τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματά των. Ὁ ὑπερήφανος, τυφλωμένος ἀπὸ ἐγωϊσμόν, δὲν βλέπει τὰ ἐλαττώματά του. Παρατηρεῖ ὅμως τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων. Καὶ τοὺς κατηγορεῖ καὶ τοὺς ὑβρίζει. Ἡ στάσις του, οἱ λόγοι του, τὰ αἰσθητά του εἶναι ἐγωϊστικά. Ὁ ταπεινὸς ὅμως ἐξετάζει καὶ βλέπει τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔχει συνείδησιν, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός. Καὶ τότε ζητεῖ μὲ μετάνοιαν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ προσευχὴ του εἶναι ταπεινὴ καὶ ἀγνή καὶ εἰλικρινής. Καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀκούει ὁ Θεός. Ἐνῶ ἐκείνη τοῦ Φαρισαίου—τοῦ ὑπερήφανου—εἶναι ψεύτικη καὶ χωρὶς μετάνοιαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

(Δεκάτη ἐβδόμη τοῦ Λουκά)

(Λουκά, κεφ. ΙΕ', στίχ. 11—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας¹⁾. Καὶ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον²⁾. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν³⁾ ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν⁴⁾ εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ⁵⁾ ζῶν ἀσώτως. Λαπαρήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρός⁶⁾ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη⁷⁾ ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἦοθιον⁸⁾ οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων⁹⁾ εἶπε· Πόσοι μωθοὶ¹⁰⁾ τοῦ πα-
τρός μου περισσεύουσιν ἄρτον, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπόλλυμαι¹¹⁾. Ἀνα-
στὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ,
ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος
κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ
ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐ-
τοῦ καὶ εὐσπλαγχνίσθη. Καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν¹²⁾ ἐπὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πά-
τερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκέτι εἰμι
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους
αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε¹³⁾ τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε
αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα
εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν¹⁴⁾ θύ-
σατε¹⁵⁾ καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νε-
κρός ἦν¹⁶⁾ καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρ-
ξαντο εὐφραίνεσθαι.

Ἦν δὲ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ προσβύτερος ἐν ἀργῷ, καὶ ὡς ἐρχό-
μενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν¹⁷⁾. Καὶ
προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα¹⁸⁾.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει¹⁹⁾ καὶ ἔθυσεν ὁ πα-
τήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτόν ἀπέλα-
βεν. Ὁργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἠθελὲν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ
ἐξεληθὼν, παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί·
Ἰδοὺ τосαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου πα-
ρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων
μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφάγων σου τὸν βί-
ον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ καὶ πάντα
τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν²⁰⁾. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀ-
δελφός σου οὗτος νεκρός ἦν καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ
εὐρέθη. ✓

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας = τὸ ἀνήκον εἰς ἐμὲ μερίδιον τῆς περιουσίας.— 2) διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον = διεμοίρασεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν.— 3) συναγαγὼν = ἀφοῦ συγκέντρωσε ὅλα, χρήματα καὶ λοιπά.— 4) ἀπεδήμησεν = ἐταξίδευσεν.— 5) διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν = ἐσπατάλησε τὴν περιουσίαν.— 6) λιμὸς ἰσχυρὸς = συνέβη μεγάλη πείνα.— 7) ἐκολλήθη = προσκολλήθη εἰς ἓνα πολίτην ὡς ὑπρέτης.— 8) ἀπὸ τῶν κερατίων ὦν ἦσθιον = ἀπὸ τὰ χαρούπια ποῦ ἔτρωγαν.— 9) εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων = ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, στὰ καλά του, συναισθανθεὶς τὸ σφάλμα του.— 10) μίσθιοι = ὑπρέται, μισθωτοί.— 11) λιμῶ ἀπόλλυμαι = χάνομαι, πεθαίνω ἀπὸ τὴν πείναν.— 12) δραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξε (δεικνύει τὴν πατρικὴν ἀγάπην).— 13) ἐξενέγκατε = βγάλετε.— 14) τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν = τὸν θρεμμένον εἰς τὴν οἰκίαν.— 15) θύσατε = θυσιάσατε, σφάζετε.— 16) νεκρὸς ἦν = ἠθικῶς νεκρὸς, ἀμαρτωλὸς.— 17) συμφωνίας καὶ χορῶν = τραγούδια μὲ μουσικὰ ὄργανα καὶ χοροὺς.— 18) τί εἶη ταῦτα = τί σημαίνουν ταῦτα, τί εἶναι αὐτά.— 19) ἤκει = ἔχει ἔλθει.— 20) σὰ ἔστιν = εἶναι ἰδικά σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τὴν μᾶς δεῖξῃ ὁ Κύριος ὅτι ὁ Θεός, ὡς φιλόστοργος πατήρ, εἶναι πάντοτε πρόθυμος νὰ μᾶς δεχθῇ καὶ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας μας, ἐὰν ἐννοεῖται μετανοήσωμεν εὐληκρινά, εἶπε τὴν παραβολὴν αὐτήν.

Ἐνας ἄνθρωπος εἶχε δύο παιδιά. Καὶ εἶπε τὸ μικρότερον εἰς τὸν πατέρα του νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς κληρονομίας του. Καὶ ὁ πατέρας ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ δύο του παιδιά. Ὑστερα δὲ ἀπὸ ὀλίγες ἡμέρες, ὁ μικρότερος ἐπούλησε τὴν περιουσίαν του καὶ ἐπῆρε τὰ λεπτὰ καὶ ἐπῆγε σὲ μακρυνὴ χώρα διὰ νὰ ζῆσῃ. Καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ γλέντια καὶ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ξενύχτια, ποῦ κάθουν οἱ ἄσωτοι ἄνθρωποι. Καὶ ὅταν ἐδαπάνησεν ὅλα τὰ λεπτὰ, ἄρχισε νὰ πεινάῃ, διότι εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἔγινε λιμὸς, δηλ. πείνα μεγάλη. Διὰ τοῦτο τὸ πλουσιόπαιδο αὐτὸ ἀναγκάσθηκε νὰ γίνῃ ὑπρέτης εἰς ἓνα πλούσιον τῆς χώρας ἐκείνης. Αὐτὸς δὲ πάλιν τὸν ἔστειλεν εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ τοῦ βόσκη τὰ γουρούνια. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τροφή, ποῦ τοῦ ἔδινεν ὁ κύριός του, δὲν τὸν ἐφθανε, προσπαθοῦσε νὰ χορτάσῃ μὲ τὰ χαρούπια, τὰ ξυλοκέρατα, ποῦ ἔτρωγαν τὰ γουρούνια του. Καὶ κανένας δὲν τὸν ἐλυπεῖτο καὶ δὲν τοῦ ἔδινε τροφήν. Κάποτε ὁμως ἦλθεν εἰς τὰ σύγκαλά του καὶ εἶπεν:

—Αὐτὴν τὴν στιγμήν πόσοι ὑπηρέτες τοῦ πατέρα μου ἔχουν ψαμῖ καὶ καλοπερνοῦν, ἐνῶ ἐγὼ πεθαίνω ἀπὸ τὴν πείναν! Θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ πάω εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ θὰ τοῦ εἶπω: Πάτερ, ἤμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ τώρα δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ λέγωμαι υἱός σου. Θεώρησέ με ὡς ἓνα ὑπηρέτην σου, καὶ ἔχε με κοντά σου. Καὶ ἐσηκώθη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν πατέρα του.

Καὶ ὁ πατέρας του, ποῦ βέβαια τὸν ἀναζητοῦσεν, ὅταν τὸν εἶδεν ἀπὸ μακριὰ νὰ ἔρχεται, ξυπόλυτον, κουρελιασμένον καὶ σκελετωμένον ἀπὸ τὴν πείναν, τὸν ἐλυπήθη, καὶ ἔτρεξε νὰ τὸν προῦπιαντήσῃ. Τὸν ἀγκάλιασε λοιπὸν καὶ τὸν καταφιλοῶσε. Ὁ υἱός, ταπεινωμένος καὶ συντετριμμένος, ἐξομολογεῖται τὴν ἁμαρτίαν του. Ὁ πατέρας ὅμως, ποῦ ἔβλεπε τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, τὸν διακόπτει καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς δούλους λέγει: Βγάλτε τὴν καλύτερη στολή καὶ ἐνδύσατέ τον· βάλτε του δακτυλίδι εἰς τὸ χέρι καὶ ὑποδήματα εἰς τὰ πόδια, καὶ φέрте ἀκόμη τὸ μοσχάρι, ποῦ τρέφουμε, καὶ σφάξατέ το διὰ νὰ φᾶμε καὶ νὰ χαροῦμε, διότι τὸ παιδί μου αὐτὸ ἦταν νεκρὸ καὶ ξανάζησε καὶ ἦταν χαμένο καὶ εὑρέθηκε. Καὶ ἄρχισαν τὸ γλέντι.

Ὅταν ἐγένοντο ὅλα αὐτὰ εἰς τὸ σπίτι, ὁ μεγαλύτερος υἱός ἦτο εἰς τὰ χωράφια καὶ εἰργάζετο. Τὸ βράδυ, ποῦ ἐπέστρεψε κουρασμένος καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ σπίτι, ἄκουσε ὄργανα καὶ τραγούδια, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ ἓνα δούλον του πληροφορίας.

Ἐκεῖνος τοῦ εἶπεν· Ἦλθεν ὁ ἀδελφός σου, καὶ ὁ πατέρας σου ἔσφαξε τὸν κρέσπον τὸν σιτευτόν», ἐπειδὴ τὸν ξαναβρῆκε γερό. Ἐθύμωσε τότε ὁ μεγαλύτερος καὶ δὲν ἤθελε νὰ πάῃ μέσα. Διὰ τοῦτο ἐβγήκεν ἔξω ὁ πατέρας καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ πάῃ μέσα διὰ νὰ χαρῆ καὶ αὐτός. Ἀλλὰ ὁ μεγαλύτερος εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του:

—Τόσα χρόνια τώρα ἐργάζομαι γιὰ σένα, καὶ ποτέ σου δὲν μοῦ ἔδωσες ἓνα κισσάκι διὰ νὰ διασκεδάσω με τοὺς φίλους μου. Καὶ τώρα, ποῦ ἦλθεν αὐτὸ τὸ παιδί σου, ποῦ ἔφαγεν ὅλην σου τὴν περιουσίαν με ἁμαρτωλὰς γυναῖκες, πρὸς χάριν τοῦ ἔσφαξες τὸν κρέσπον τὸν σιτευτόν.

Ὁ δὲ πατέρας τοῦ εἶπε· Παιδί μου, σὺ πάντοτε εἶσαι μαζί μου καὶ ἄλλῃ μου ἡ περιουσία εἶναι ἰδική σου, δὲν εἶναι ἰδική

μου, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ σου. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ διασκεδάσῃς καὶ νὰ χαρῆς, διότι ὁ ἀδελφός σου αὐτὸς ἦτο νεκρὸς καὶ ξανάζησε καὶ ἦτο χαμένος καὶ εὐρέθηκεν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

(Ματθαίου ΚΕ', 31—46)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ¹⁾ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· καὶ συναχθήσεται ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη²⁾, καὶ ἀφοριεῖ³⁾ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφοριεῖ τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων⁴⁾.

Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Λεῦτε⁵⁾ οἱ ἐδλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου⁶⁾. ἐπεινάσα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με⁷⁾. γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα καὶ ἐπεσκεπασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σὲ εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σὲ εἶδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων⁸⁾, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον⁹⁾, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ· ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ

συνηγάγατέ με· γυμνός και οὐ περιεβάλετέ με ¹⁰⁾. ἄσθενής και ἐν φυλακῇ και οὐκ ἐπεσκέφασθέ με. Τότε ἀποκριθῆσονται αὐτῶ και αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σέ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἄσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ και οὐ διηκονήσαμεν σοι ¹¹⁾; Τότε ἀποκριθῆσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται ¹²⁾ οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐν τῇ δόξῃ = Ἡ πρώτη ἔλευσις, ἡ γέννησις, ἔγινε μὲ ταπεινότητα, ἡ δὲ δευτέρα ἔλευσις, ἡ μέλλουσα κρίσις, θὰ γίνῃ μὲ δόξαν μεγάλην.— 2) και συναθῆσεται πάντα τὰ ἔθνη = πάντες οἱ ἄνθρωποι και ὄχι οἱ ἔθνικοὶ μόνον.— 3) και ἀφοριεῖ = θὰ χωρίσῃ τὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον.— 4) τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων = τοὺς ἀγαθοὺς ἀπὸ τοὺς κακοὺς.— 4) εὐώνυμος = ἀριστερός.— 5) δεῦτε = ἐλάτε.— 6) ἀπὸ καταβολῆς κόσμου = ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου.— 7) συνηγάγετε με = συνάγω, ὑποδέχομαι τινά, φιλοξενῶ.— 8) τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων = οἱ πτωχοὶ, δυστυχεῖς.— 9) εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον = εἰς τὴν κόλασιν.— 10) οὐ περιεβάλετε με = δὲν με ἐνδύσατε.— 11) οὐ διηκονήσαμεν σοι = δὲν σέ ὑπηρετήσαμεν.— 12) ἀπελεύσονται = θὰ πᾶνε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν σημερινὴν περικοπὴν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁμιλεῖ περὶ τῆς δευτέρας του παρουσίας και περὶ τῆς καθολικῆς κρίσεως και τῆς μελλούσης ζωῆς. Καὶ λέγει ὅτι, ὅταν θὰ ἔλθῃ διὰ δευτέραν φοράν, δὲν θὰ ἔλθῃ ὕπως κατὰ τὴν πρώτην του παρουσίαν εἰς τὴν γῆν, ὡς ἄνθρωπος ταπεινός, ἀλλὰ ὡς βασιλεὺς ἰσχυρὸς και κριτὴς δίκαιος. Θὰ ἔλθῃ μὲ δόξαν και μεγαλεῖον, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγίους του ἀγγέλους.

Ὁ δίκαιος κριτὴς θὰ χωρίσῃ τότε τοὺς ἀνθρώπους εἰς δικαίους και ἀδίκους, ὕπως ὁ βοσκὸς χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια, τὰ κατσίκια. Θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ὁμαδικὴ αὐτῶν κρίσις. Θὰ κριθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀνάλογα μὲ τὰς πράξεις των, καλὰς ἢ κακάς, και ἀνάλογα μὲ τὴν συμπεριφορὰν των πρὸς τὸν πλησίον, και μάλιστα πρὸς τοὺς πτωχοὺς και ἐνδεεῖς ἀνθρώπους. Οἱ καλοὶ και δίκαιοι θὰ κληρονομήσουν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. τὸν Παράδεισον. Οἱ κακοὶ και ἀδικοὶ θὰ καταδικασθοῦν

εις αιωνίους ποινάς και τιμωρίας «εις τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον», τὸν τόπον τῆς Κολάσεως.

Ἡ περικοπή μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ κρίνη ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μαζί, ὅσοι ἔζησαν ἀπὸ τὴν Δημιουργίαν μέχρι τότε, ποὺ θὰ γίνῃ ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου. Μᾶς διδάσκει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐλεήμονα και εὐσπλαγχνικόν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἰς τοὺς ὁποίους δίνομεν τὴν ἐλεημοσύνην μας και τοὺς δείχνουμε τὴν ἀγάπην μας, εἶναι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ὅ,τι λοιπὸν δίνομεν εἰς αὐτούς, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσάν νὰ τὸ δίνωμεν εἰς τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν.

Ὅσοι ἀπὸ τσιγγουιά και ἀπὸ σκληροκαρδίαν δὲν ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς και δὲν δείχνουν τὴν ἀγάπην των εἰς τοὺς πάσχοντας και τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, αὐτοὶ θὰ τιμωρηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὴν σκληρότητά τους αὐτήν. Θὰ καταδικασθοῦν «εις κόλασιν αἰώνιον».

Τὴν αἰώνιον ζωὴν θὰ τὴν ἐξασφαλίσουν ὄχι ὅσοι ἀπλῶς γνωρίζουν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, και ὅσοι ἀπλῶς λέγουν ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ ὅσοι ἔχουν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, και τὴν ἀγάπην των αὐτὴν τὴν ἀποδεικνύουν μὲ ἔργα ἀγάπης. Διότι ἡ πίστις μόνη εἶναι νεκρά, ἂν δὲν συνοδεύεται δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Ἔτσι λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἔτσι διδάσκει και ἡ Ἁγία Γραφή (Ἰακώβου, Β'). Ὅθεν πρέπει νὰ εἴμεθα συμπαθεῖς πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἐλεήμονες πρὸς τοὺς ἀπόρους και δυστυχεῖς, χρήσιμοι και ὠφελίμοι πρὸς ὅλους και ἀδελφοὶ πρὸς τὸν πλησίον. Καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ ὁ Κύριος και θὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ γίνωμεν ἀδελφοὶ του και συγκληρονόμοι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἄλλως θὰ ἀκούσωμεν τὴν φοβερὴν ἀπόφασίν του: «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸ ἠτοιμασμένον τῷ Διαβόλῳ και τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

(Ματθαίου ΣΤ' 14—21)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ἐὰν ἀφῆτε¹⁾ τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Ὅταν δὲ νηστεύητε²⁾, μὴ γίνεσθε ὡσεὶ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ³⁾· ἀφανίζουσι⁴⁾ γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι⁵⁾ τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν⁶⁾. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν⁷⁾ καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ⁸⁾· καὶ ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς⁹⁾ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει¹⁰⁾, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι¹¹⁾ καὶ κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν¹²⁾, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἐὰν ἀφῆτε = ἐὰν συγχωρήτε τὰ σφάλματα τῶν ἀνθρώπων.— 2) ὅταν δὲ νηστεύητε = Νηστείαν ἐννοεῖ νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ ὀρισμένα φαγητὰ καὶ ποτὰ. Ἐκτὸς ὅμως τῆς σωματικῆς ὑπάρχει καὶ ἡ πνευματικὴ νηστεία, κατὰ τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τὰς κακὰς σκέψεις καὶ πράξεις.— 3) σκυθρωποὶ = μελαγχολικοὶ, λυπημένοι. Οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν ἐνήστευαν, ἄφηναν τὸ πρόσωπον ἀνιπτον καὶ τὰ μαλλιά ἀκτένιστα καὶ ἐπομένως εἶχον ὄψιν μελαγχολικὴν.— 4) ἀφανίζουσι = σκεπάζουσι, κρύπτουσι τὰ πρόσωπά των.— 5) ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις = διὰ νὰ ἐπιδειχθῶν.— 6) ἀπέχουσι τὸν μισθὸν = ἔχουσι λάβει μὲ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων τὸν μισθόν.

σθόν των, επομένως οὐδὲν πρέπει νὰ περιμένουν οὐράνιον μισθόν.— 7) ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν = Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὑπῆρχεν ἔθιμον νὰ ἀλείφουν τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ νίπτουν τὰ πρόσωπά των οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χαρᾶς.— 8) τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ = Ὁ νηστεύων κρυφίως νηστεύει οὐχὶ χάριν ἐπιδείξεως εἰς τοὺς ἀθρώπους, ἀλλὰ χάριν τοῦ Θεοῦ, πού βλέπει καὶ ὅσα γίνονται κρυφίως.— 9) θησαυρὸς = χρῆματα, κτήματα, οἰκίας κ.λ.π.— 10) σῆς καὶ βρώσις ἀφανίζει = Ὁ σῆς εἶναι ὁ σκόρος, ἡ δὲ βρώσις εἶναι ἡ σκωρία, ἡ ὁποία καταστρέφει τὰ μέταλλα.— 11) διορύσσουσι = σκάπτουν, τρυποῦν τὸν τοῖχον.— 12) ἔπου γάρ ἐστιν ὁ θυσαυρὸς = ἔπου ὑπάρχει ὁ θησαυρὸς. Ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου διευθύνεται ἐκεῖ, ἔπου ὑπάρχει ὁ θησαυρὸς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον παραγγέλλει ὁ Κύριος νὰ συγχωρῶμεν τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων, ἂν θέλωμεν ὁ Θεὸς νὰ συγχωρῇ καὶ τὰ ἰδικά μας τοιαῦτα. Ἀκόμη παραγγέλλει νὰ μὴ νηστεύωμεν ὑποκριτικὰ καὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι. Καὶ νὰ μὴ θησαυρίζωμεν ἀγαθὰ ἐπίγεια, τὰ ὁποῖα εἶναι πρόσκαιρα καὶ φθαρτά, ἀλλὰ μὲ τὰ καλὰ μας ἔργα νὰ θησαυρίζωμεν ἀγαθὰ οὐράνια. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ θησαυρίζωμεν ἐπὶ γῆς πλοῦτη, δόξαν, τιμὰς, διότι ὅλα αὐτὰ μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Θεόν. Δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν μόνον διὰ τὸ φθαρτὸν σῶμα μας, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μας. Ἐπειτα κάθε ἡμέραν καὶ κάθε ὥραν, πού λέμε τὴν Κυριακὴν προσευχήν—αὐτὸ τὸ «Πάτερ ἡμῶν»—παρακαλοῦμεν τὸν οὐράνιον Πατέρα μας, νὰ συγχωρήσῃ τὰ πταίσματά μας, ὅπως καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τὰ πταίσματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκείνων πού τυχὸν μᾶς βλάπτουν.

Καὶ ἡ νηστεία μας πρέπει, λέγει, νὰ γίνεται μὲ εὐλάβειαν καὶ μὲ πραγματικὴν συντριβὴν τῆς καρδίας μας. Τότε θὰ ἔχη μεγάλην ἀξίαν καὶ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ. Τέλος, λέγει, τὸ θησαυροφυλάκιόν μας πρέπει νὰ φροντίζωμεν νὰ εἶναι γεμᾶτο μὲ οὐράνια ἀγαθὰ, μὲ καλὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις. Τὰ ἐπίγεια θησαυροφυλάκια—τὰ ταμεῖα—εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κλεπτῶν καὶ τοῦ σκόρου. Τὰ οὐράνια εἶναι ἀσφαλισμένα ἀπὸ τὰ κακοποιὰ αὐτὰ στοιχεῖα.

Ἡ Ἐκκλησία μας ὤρισε νὰ διαβάζεται ἡ περικοπὴ αὐτῆ, πού εἶναι ἓνα μέρος τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου, τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέραν

—Καθαρὰ Δευτέρα— ἀρχίζει ἡ Νηστεία τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Καὶ ὠρίσεν ἔτσι, διὰ νὰ μᾶς δείξη, ὅτι ἡ νηστεία ὀρίζεται καὶ ἐπιβάλλεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεόν. Εἶναι καὶ αὐτὴ μίᾳ σπουδαίᾳ ἀρετῇ τοῦ χριστιανοῦ. Διότι εἶναι προφανῶς καθῆκον τοῦ χριστιανοῦ νὰ νηστεύῃ κατὰ τὰς ἡμέρας, ποῦ ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὀρίσει νηστείαν. Νὰ νηστεύῃ δὲ ὄχι φαρισαϊκῶς, οὔτε πάλιν νὰ μὴ νηστεύῃ καὶ νὰ δείχνῃ, ὅτι περιφρονεῖ τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ. Ἡ νηστεία εἶναι ὄρος τῆς Ὑγιεινῆς. Τὴν διατάσσει καὶ ἡ Ἱατρικὴ ἀκόμη. Διότι μὲ τὴν νηστείαν καθαρίζεται ὁ ὀργανισμὸς μας ἀπὸ τὶς τοξίνες, δηλαδὴ τὰ δηλητήρια, ποῦ δημιουργοῦν μέσα μας τὰ κρέατα, τὰ λίπη καὶ οἱ ἄλλες ζωϊκὲς οὐσίες.

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνήστευε, καθὼς καὶ οἱ μαθηταὶ του καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ ὅλοι οἱ πρῶτοι χριστιανοί. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας συνιστᾷ τὴν νηστείαν εἰς ὅλους, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποῦ πάσχουν ἀπὸ ἀσθένειες. Νηστεία δὲν εἶναι ὅμως ἡ ἀποχὴ μόνον ἀπὸ ὠρισμένα φαγητά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς κακὲς πράξεις. Ὅποιος λ.χ. δὲν τρώγει κρέας, αὐγά, τυρὶ κ.λ.π., ὑβρίζει ὅμως καὶ κακολογεῖ, θυμῶνει καὶ ψευδορκεῖ, συκοφαντεῖ καὶ κατηγορεῖ, λείει ψέμματα καὶ κλέβει, καὶ βλέπει μὲ πονηρία τοὺς ἄλλους κ.λ.π. πρέπει νὰ ξαίρῃ, ὅτι ἡ νηστεία του αὐτὴ δὲν ὠφελεῖ. Δὲν τρώγει τὰ φαγητά, κατατρῶγει ὅμως τὸν πλησίον του. Τέτοια νηστεία δὲν τὴν θέλει ὁ Θεός.

Αὐτὰ μᾶς διδάσκουν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (τῆς Ὁρθοδοξίας)

(Ἰωάννου Α΄ 44—52)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν¹⁾ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ εὗρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι²⁾. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὗρίσκει Φίλιππος³⁾ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραφε Μωϋσῆς ἐν τῷ Νόμῳ καὶ οἱ Προφῆται, εὐρήκαμεν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Να-

ζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ Ναζαρέτ ⁴⁾ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι ⁵⁾. Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἰδόν σε ⁶⁾. Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ῥαββί ⁷⁾, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἶπόν σοι Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄφει ⁸⁾. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν ⁹⁾, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε ¹⁰⁾ τὸν οὐρανὸν ἀνεωρότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας ¹¹⁾ καὶ κατεβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἡθέλησεν ἐξελεῖν = ἠθέλησεν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἣ ὁποία εἶναι ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης, πρὸς βορρᾶν.— 2) ἀκολουθεῖ μοι = Προτρέπει αὐτόν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ὁδοιοποιάν, νὰ γίνῃ μαθητῆς του.— 3) εὕρισκει Φίλιππος = Οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἐθεώρουν καθήκον των νὰ διαδίδουν τὸν Χριστιανισμόν.— 4) ἐκ Ναζαρέτ = ἐκ μικρᾶς καὶ ἀσημάντου πόλεως δύναται τις νὰ περιμένῃ μέγα καλόν!— 5) ἐνῷ δόλος οὐκ ἔστι = εἰς τὸν ὅποιον ἀπάτη δὲν ὑπάρχει.— 6) εἶδόν σε = πνευματικῶς.— 7) Ῥαββί σὺ εἶ = ὁ Ναθαναήλ ἐννοεῖ τὴν θείαν τοῦ Ἰησοῦ ἀποστολὴν καὶ καλεῖ αὐτὸν Μεσσίαν· Χριστόν.— 8) μείζω τούτων ὄφει = θὰ ἴδῃς μεγαλύτερα καὶ θαυμάσιώτερα ἀπὸ ταῦτα.— 9) ἀμήν λέγω ὑμῖν = σᾶς διαβεβαιῶ.— 10) ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε = ἀπὸ τῶρα θὰ ἴδῃτε ἀνεωφγμένον τὸν οὐρανόν.— 11) τοὺς ἀγγέλους ἀναβαίνοντας = Οἱ ἄγγελοι κατήλθον ἐξ οὐρανοῦ κατὰ τὴν Σταύρωσιν καὶ Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ κ.λ.π.— 12) Ἰδὲ καὶ Ἰωάννου ΙΒ' 28-29.— 12) Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = ἔτσι ἀγαπᾷ ὁ Κύριος νὰ ὀνομάζῃ τὸν ἑαυτὸν του. Εἶναι φράσις τῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μετὰ τὴν βάπτισιν τοῦ ὁ Ἰησοῦς ἐξεκίνησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Εἰς τὸν δρόμον εὕρισκει τὸν Φίλιππον καὶ λέγει εἰς αὐτόν: Ἀκολουθήσέ με.

Ἦτο δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδᾶ, ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Ἀνδρέου καὶ τοῦ Πέτρου. Μετὰ τοῦτο ὁ Φίλιππος εὕρισκει.

τὸν φίλον του τὸν Ναθαναὴλ καὶ τοῦ λέγει: Εὐρήκαμεν τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, περὶ τοῦ ὁποίου γράφει ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν Νόμον καὶ οἱ Προφῆται. Καὶ εἶπεν ὁ Ναθαναὴλ: Ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, πὺ εἶναι τόσον ἄσημος πόλις, ἤμπορεῖ νὰ κατάγεται ὁ Χριστός, πὺ εἶναι ἓνα τόσον μεγάλο ἀγαθόν; Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Φίλιππος: Ἔλα καὶ θὰ ἰδῆς. Καὶ ἐξεκίνησαν.

Εἶδε τότε ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄλλους μαθητάς του: Νὰ ἓνας ἀληθινὸς Ἰσραηλίτης χωρὶς δόλον.

Αὐτὸ τὸ ἄκουσε καὶ ὁ Ναθαναὴλ καὶ λέγει εἰς αὐτόν: Ἀπὸ πὺ μέ γνωρίζεις, Κύριε;

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς: Πόθεν σὲ γνωρίζω, λές; Καὶ ὅμως πρὶν σὲ φωνάξῃ ὁ Φίλιππος, σὲ εἶδα νὰ κάθουσαι κάτω ἀπὸ τὴν σκιά. Καὶ ὁ Ναθαναὴλ γεμάτος θαυμασμὸ τοῦ εἶπε: Διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶσαι ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς: Ἐπειδὴ σοῦ εἶπα, σὲ εἶδα κάτω ἀπὸ τὴν σκιά, πιστεύεις; μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἰδῆς καὶ θὰ ἀκούσης.

Καὶ λέγει εἰς αὐτὸν ἀκόμη, καθὼς καὶ εἰς ὄλους τοὺς μαθητάς του. Ἀληθέστατα σὰς λέγω, ἀπὸ τώρα θὰ βλέπετε τὸν οὐρανὸν ἀνοικτόν, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ νὰ ἀναβαίνουν καὶ νὰ καταβαίνουν καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ὁμολογία αὕτη τοῦ Ναθαναὴλ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἐκηρύχθη ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο διαβάζεται τὴν Κυριακὴν αὕτην, πὺ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, δηλαδὴ εἰς τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν τῆς Θεοσκείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Κυριακὴ αὕτη λέγεται τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι ἔπαυσαν κατ' αὕτην οἱ διωγμοὶ καὶ ἀνεστηλώθησαν αἱ ἅγιοι εἰκόνες εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ τοιοιτοτρόπως ἐστερεώθη ἡ Ὁρθόδοξος πίστις. Τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 842 ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορείας Θεοδώρας.

Ἡ ἑβδόμη Οἰκουμένη Σύνδος εἶχε προηγουμένως, τὸ 787, θεσπίσει ὅτι ὀφείλομεν νὰ τιμῶμεν καὶ νὰ σεβώμεθα τὰς ἁγίας εἰκόνας. Νὰ μὴ τὰς λατρεύωμεν δηλαδὴ. Διότι ἡ λατρεία ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν, ὑπὸ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ὑποστάσεις, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἁγίον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Πρώτη Μάρκου

(Μάρκου Β' 1—12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν ¹⁾ πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν ²⁾· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον ³⁾.

Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ⁴⁾ ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν ⁵⁾ τὴν στέγην, ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες ⁶⁾ χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

Ἦσαν δὲ τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ⁷⁾ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰμὴ εἰς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ⁸⁾ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτω διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ⁹⁾ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον ¹⁰⁾ εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει; Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ βλαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων ¹¹⁾, ὥστε ἐξίστασθαι ¹²⁾ πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντας· ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

1) **Συνήχθησαν** = έμαζεύθησαν πολλοί, διά νά ακούσουν τήν διδασκαλίαν του.— 2) **μηδέ τά πρός τήν θύραν** = τά μέρη τά πλησίον τῆς θύρας, τò προαύλιον ἦτο πλήρες καί διά τοῦτο οἱ φέροντες τόν παραλυτικόν ἠναγκάσθησαν νά ἀναβοῦν εἰς τήν στέγην καί νά τήν χαλάσουν.— 3) **ἐλάλει αὐτοῖς τόν λόγον** = ἐκήρυττε τò Εὐαγγέλιον.— 4) **αἰρόμενον** = τόν ὅποιον ἐσήκωναν.— 5) **ἀπεστέγασαν** = ἀφήρσαν τήν στέγην.— 6) **ἐξορύξαντες** = ἀφοῦ ἔβγαλαν τά κεραμίδια καί διετρύπησαν τήν στέγην.— 7) **διαλογιζόμενοι**. "Όταν οἱ Γραμματεῖς ἤκουσαν τόν Ἰησοῦν νά συγχωρῇ ἁμαρτίας, ἐφθόνησαν αὐτόν, διότι δέν ἐπίστευον ὅτι εἶναι Θεός, δυνάμενος νά συγχωρῇ ἁμαρτίας.— 8) **τί ταῦτα διαλογίζεσθε** = διατί σκέπτεσθε αὐτά;— 9) **καί εὐθέως ἐπιγνούς** = Ὁ Χριστός ἐνόησας διά τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος, πού εἶχεν ὡς Θεός.— 10) **εὐκολώτερον** = εὐκολώτερον.— 11) **ἐναντίον πάντων** = ἐνώπιον ὅλων, ὥστε.— 12) **ἐξίστασθαι πάντας** = ὥστε νά θαυμάζουν πάντες.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν εἶναι μόνον ἄνθρωπος—καί μάλιστα τέλειος χωρίς ὅμως τήν ἁμαρτίαν—εἶναι καί Θεός, καί ὡς Θεός ἔχει θεϊάν δύναμιν. Αὐτό μᾶς διδάσκει ἡ σημερινή περικοπή.

Ἐδίδασκε, λέγει, κάποτε ὁ Κύριος μέσα εἰς ἓνα σπίτι τῆς Καπερναοῦμ καί εἶχε συγκεντρωθῆ τόσον πλῆθος λαοῦ, ὥστε νά μὴ «χωράῃ μῆλο νά πέσῃ», ὅπως λέγει ὁ λαός μας, ὅποταν τοῦ ἔφεραν ἓνα ἄνθρωπον παράλυτον. Αὐτός ἦτο κατάκοιτος εἰς τò κρεβάτι του, πού τò ἐσήκωναν τέσσαρες γεροὶ ἄνδρες. Ἡ προσπάθειά των ἦτο νά φέρουν τόν παράλυτον ἐμπρός εἰς τόν Ἰησοῦν, διά νά τόν ἴδῃ καί τόν θεραπεύσῃ. Αὐτό ὅμως δέν τò κατώρθωναν, λόγῳ τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ.

Τότε ἐσκέφθησαν κάτι τι ἄλλο. Νά τόν κατεβάσουν ἀπό τò ταβάνι. Ἀνέβηκαν λοιπόν εἰς τήν στέγην καί ἔβγαλαν τά κεραμίδια. Καί ἀπό ἐκεῖ μὲ σχοινιά κατέβασαν τόν παράλυτον ἐμπρός εἰς τόν Ἰησοῦν. Καί τοῦτο, διότι εἶχαν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δύναται νά τόν κάμῃ καλά. Ὁ Κύριος δέ, μόλις εἶδε τήν πίστιν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, λέγει εἰς τόν παράλυτον Τέχνον μου, σοῦ συγχωρῶ τίς ἁμαρτίες σου, ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶναι παράλυτος.

Ἐκεῖ ὅμως ἦσαν καί μερικοὶ ἀπό τοὺς Γραμματεῖς, πού ἐμάχοντο τόν Χριστόν. Αὐτοὶ μόλις ἄκουσαν τά λόγια τοῦ Χρι-

στοῦ, ἄρχισαν νὰ λένε μὲ τὸ νοῦ τους: Διατί αὐτὸς ὀμιλεῖ ἔτσι καὶ ἐκστομίζει βλασφημίας; Ποῖος ἄλλος ἠμπορεῖ νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίες, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀμέσως κατάλαβε, ὡς Θεὸς ποῦ ἦτο, ὅτι αὐτοὶ ἀπὸ μέσα τὰς σκέπτονται ἔτσι καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· Διατί βάζετε εἰς τὸν νοῦ σας αὐτά; Τί εἶναι εὐκολώτερον νὰ εἶπω εἰς τὸν παραλυτικόν· Σοῦ συγχωρῶ τὶς ἁμαρτίες σου, ἢ νὰ τοῦ εἶπω· Σήκω καὶ πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάνιζε; Γιὰ νὰ ἰδῆτε δέ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τέτοια ἐξουσία ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ συγχωρῇ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων, στρέφεται καὶ λέγει εἰς τὸν παράλυτον· Ἐσένα λέγω, σήκω καὶ πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου.

Καὶ ἐσηκώθηκεν ἀμέσως ὁ παράλυτος, καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τὰ κρεβάτι του εἰς τοὺς ὤμους του, ἀνοίξε δρόμον διὰ μέσου του πλήθους καὶ ἔφυγεν, ὥστε ὅλοι νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι τέτοια θαύματα ποτέ μας δὲν εἶδαμεν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Δευτέρα Μάρκου—Τῆς Σταυροπροσκυνησεως

(Μάρκου Η', 34—38 καὶ Θ', Ι')

Τὸ κείμενον, τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἴδε εἰς τὴν σελίδα 14 τοῦ παρόντος—Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν εἶναι τὸ μέσον τῆς ὅλης νηστείας τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία μᾶς προβάλλει τὸν Τίμιον Σταυρόν, διὰ νὰ μᾶς ἐπισχύση εἰς τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχήν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Τρίτη Μάρκου

(Μάρκου, κεφ. Θ' στίχ. 17—31)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνθρώπος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου¹⁾ πρὸς

σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον²⁾· καὶ ὅπου ἂν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν³⁾ καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει⁴⁾ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται⁵⁾· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἀπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ⁶⁾ ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν⁷⁾; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων· Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι πάντα⁸⁾ δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρῶν ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ⁹⁾. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει¹⁰⁾ ὄχλος, ἐπετίμησε¹¹⁾ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ¹²⁾, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν¹³⁾, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν καὶ ἀνέστη.

Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενί¹⁴⁾ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γινῶ¹⁵⁾. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἦνεγκα τὸν υἱόν μου = ἔφερα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ.— 2) πνεῦμα

ἀλαλον = τὸ πονηρὸν πνεῦμα, τὸ σατανικόν, τὸ ὁποῖον εἶχεν κυριεύσει καὶ τὸν ἔκαμε κωφὸν καὶ ἀλαλον. Ὁ νέος οὗτος ἔπασχεν ἀπὸ ἑνα εἶδος σεληνιασμοῦ.— 3) **ῥήσσει αὐτὸν** = τὸν σύρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τὸν σπαράσσει.— 4) **ἀφρίζει καὶ τρίζει** = συμπτώματα τοῦ σεληνιασμοῦ.— 5) **ξηραίνεται** = γίνεται ἀναίσθητος.— 6) **ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς** = ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζί σας; — 7) **ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν**; = ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχομαι.— 8) **εἰ δύνασαι πιστεῦσαι**. Ὁ Κύριος δεικνύει, ὅτι τὸ δυνατόν τῆς θεραπείας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πίστεως.— 9) **βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ** = βοήθησέ με τὸν ἀπιστον.— 10) **ἐπισυντρέχει** = συναθροίζεται ὄχλος, κόσμος.— 11) **ἐπετίμησε** = διέταξε τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα.— 12) **ἀλαλον καὶ κωφόν**. Ὁ ἀσθενὴς δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ ἀκούῃ.— 13) **ἔγώ σοι ἐπιτάσσω** = ἐγὼ σὲ διατάσσω.— 14) **ἐν οὐδενί** = δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου δύναται νὰ ἐξέλθῃ, εἰμὴ διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας.— 15) **καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γινῶ** = δὲν ἤθελεν νὰ μάθῃ κανεὶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κάποτε πολὺς λαὸς εἶχε περιτριγυρίσει τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου καὶ ἔκανε συζήτησιν με αὐτούς, ὅταν ἔξαφνα ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐρωτᾷ αὐτούς τί συζητοῦν. Τότε ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν λαὸν τοῦ λέγει:

— Διδάσκαλε, σοῦ ἔφερα τὸ παιδί μου, ποῦ εἶναι ἀλαλο καὶ ἄρρωστο, καὶ ὅπου τὸ πιάσει ἢ ἀρρώστεια του, τὸ ρίχνει κάτω, καὶ τὸ κάνει νὰ ἀφρίζῃ καὶ νὰ τρίζῃ τὰ δόντια του, καὶ νὰ μένῃ ἀναίσθητο. Καὶ εἶπα εἰς τοὺς μαθητὰς σου νὰ τὸ θεραπεύσουν καὶ δὲν ἠδυνήθησαν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε: Ὡ γενεὰ ἀπιστη, ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζί σας, ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχομαι. Φέρετε ἐδῶ τὸ παιδί.

Καὶ ἔφεραν αὐτὸ μπροστά του. Καὶ μόλις τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀντίκρουσε τὸν Ἰησοῦν, ἔκανε τὸ παιδί νὰ σπαράξῃ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ κυλιέται με ἀφροὺς εἰς τὸ στόμα. Καὶ ξαναρώτησεν ὁ Ἰησοῦς τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ: Πόσος χρόνος ἔχει περάσει ἀπὸ τότε ποῦ ἀρρώστησε τὸ παιδί; Ὁ δὲ πατὴρ εἶπε: Ἀπὸ μικρὸ παιδί, Κύριε. Καὶ πολλὰς φορὰς τὸ ἔρριξε καὶ εἰς τὴν φωτιά καὶ εἰς τὸ νερό, διὰ νὰ τὸ θανατώσῃ. Ἀλλὰ ἐὰν ἡμπορῆς νὰ κάνῃς τίποτε, λυπήσου μας καὶ βοήθησέ με.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπεν: Ἄν μπορῆς νὰ πιστεύῃς, ὅτι ἐγὼ ἡμπορῶ νὰ κάνω καλὰ τὸ παιδί σου, θὰ τὸ θεραπεύσω, διότι εἰς ἐκεῖνον ποῦ πιστεῖται, ὅλα εἶναι δυνατά.

Καὶ ἀμέσως ὁ πατὴρ τοῦ παιδιοῦ ἐφώνησε δυνατὰ καὶ με

δάκρυα εἰς τὰ μάτια τοῦ εἶπε· Πιστεύω, Κύριε, καὶ ἂν δὲν ἔχω μεγάλην πίστιν, σὺ βοήθησέ με πρὸς τοῦτο.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι κόσμος πολὺς εἶχε μαζευθῆ καὶ παρακολουθοῦσε, ἐπέπληξε τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα τῆς ἀρρώστειας καὶ εἶπε· Πνεῦμα ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σὲ διατάσσω, ἔβγα ἀπὸ τὸ παιδί αὐτὸ καὶ νὰ μὴ τὸ ξαναενοχλήσης.

Καὶ τὸ πνεῦμα, ἀφοῦ ἔβγαλε κραυγὴν καὶ ἀφοῦ ἔκανε νὰ σπαράξῃ τὸ παιδί, ἔβγῃκε. Καὶ τὸ παιδί ἐγινε σάν νεκρό, ὥστε πολλοὶ νὰ λέγουν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸ ἐπιάσε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ ἐσήκωσεν.

Ἔστερα ἔφυγεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπῆγεν εἰς ἓνα σπίτι, ὅπου οἱ μαθηταὶ του ἰδιαιτέρως τὸν ἠρώτησαν· Διατί ἡμεῖς δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ διώξουμε τὸ πνεῦμα αὐτό; Καὶ ἐκεῖνος τοὺς εἶπε· Τοῦτο τὸ εἶδος τοῦ δαιμονίου δὲν βγαίνει μὲ τίποτε ἄλλο, παρά μὲ προσευχὴν καὶ μὲ νηστείαν. Καὶ ἀφοῦ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σπίτι αὐτό, ἐπῆγαιναν ἀθόρυβα διὰ μέσου τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Καπερναοὺμ, καὶ δὲν ἤθελεν ὁ Ἰησοῦς νὰ τὸ ξέρῃ κανεὶς. Διότι ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι θὰ τὸν θανατώσουν. Ἀφοῦ δὲ θανατωθῆ, τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστηθῆ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Τετάρτη Μάρκου

(Μάρκου, Ι' 32—45)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ¹⁾ ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα ²⁾ αὐτῷ συμβαίνειν· Ὅτι ἰδοῦ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ ³⁾, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι ⁴⁾ καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν ⁵⁾ αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται ⁶⁾ αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ

υιοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν, ἵνα ὁ εἴαν αἰ-
 τήσωμεν ποιήσης ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαι με
 ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς
 ἐξ ἐκωνόμων σου ⁷⁾ καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε ⁸⁾ τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ πα-
 τήριον ⁹⁾, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ¹⁰⁾ ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
 βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
 πεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτι-
 σμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν
 μου καὶ ἐξ ἐκωνόμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν ¹¹⁾ δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοι-
 μασται ¹²⁾. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰα-
 κώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει
 αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν ¹³⁾ τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύ-
 ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ
 οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι μέγας ἐν
 ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶ-
 τος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε
 διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι ¹⁴⁾, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 λύτρον ¹⁵⁾ ἀντὶ πολλῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παραλαμβάνει** = παίρνει ἰδιαίτερος διὰ τὴν ὁμιλήσῃ μακριὰ ἀπὸ
 τὸν ὄχλον περὶ τῶν μελλόντων.— 2) **λέγειν τὰ μέλλοντα** = ὁ Χριστὸς
 προλέγει τὰ μέλλοντα διὰ τὰς τοὺς προετοιμάσῃ δι' ὅσα μετὰ τὴν θέλησίν του
 θὰ πάθῃ.— 3) **κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ** = θὰ τὴν καταδικάσῃ εἰς
 θάνατον.— 4) **τοῖς ἔθνεσιν** = εἰς τοὺς ἐθνικούς, εἰς τοὺς Ῥωμαίους.— 5)
ἀποκτενοῦσιν = θὰ φονεύσῃ.— 6) **προσπορεύονται** = ἔρχονται ἔμπρο-
 σθεν τοῦ Χριστοῦ.— 7) **ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν** = Οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου ἐπιθυ-
 μοῦν νὰ καθήσῃν πλησίον τοῦ ἐκδοξοῦ βασιλέως καὶ ἐπομένως νὰ δοξα-
 σθοῦν καὶ αὐτοί, ζητοῦν ἀξιώματα ἐπὶ τῆς γῆς.— 8) **οὐκ οἶδατε** = δὲν
 γνωρίζετε τί ζητεῖτε;— 9) **ποτήριον** = ἐννοεῖ τὸν σταυρικὸν θάνατον.— 10)
βάπτισμα = ἐννοεῖ τὴν ταφὴν καὶ τὰ βάσανα καὶ λύπας.— 11) **οὐκ ἔστιν
 ἐμὸν** = δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμένα.— 12) **ἀλλ' οἷς ἠτοιμασται** = εἰς τοὺς
 ὁποίους ἔχει ἐτοιμασθῆ ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς.— 13) **οἱ δοκοῦντες ἄρχειν**
 = ἐκεῖνοι ἀπὸ τῆς θεωροῦνται ἄρχοντες. Οἱ ἐπίγειοι ἄρχοντες εἶναι κύριοι

τῶν ἐθνῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουν αὐτά. Εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν ὁμοῦ δὲν συμβαίνει τοῦτο.— 14) **διακονῆσαι** = νὰ ὑπηρετήσῃ, νὰ σταυρωθῇ.— 15) **λύτρον** = εἶναι κυρίως τὰ χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐλευθερώνεται ὁ δούλος ἢ ὁ αἰχμάλωτος. Ἐνταῦθα ὁμοῦ σημαίνει τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν οὗτος προσέφερε πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος μᾶς διηγεῖται ἐδῶ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς προεῖπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι ἐμελλε νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς· ἐμελλε νὰ μαστιγωθῇ νὰ ἐμπαιχθῇ, νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον, νὰ σταυρωθῇ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ ἀναστῆθῃ. Οἱ μαθηταὶ του ὁμοῦ δὲν ἐνόησαν κατὰ βάθος τὰ λόγια αὐτά τοῦ Διδασκάλου. Ἐνόμισαν ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα, πού ὁ Κύριος θὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸν κόσμον ὡς ἐπίγειος Βασιλεὺς. Καὶ δύο ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου, τὸν πλησιάζουν καὶ τοῦ λέγουν:

— Διδάσκαλε, θέλομεν, ὅ,τι σοῦ ζητήσωμεν, νὰ μᾶς τὸ κάνης. Αὐτὸς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς: Τί θέλετε νὰ σᾶς κάμω; Καὶ τοῦ ἀπήντησαν: Νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃς νὰ καθίσωμεν ὁ ἓνας εἰς τὰ δεξιὰ σου καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ ἀριστερά σου, ὅταν θὰ ἔλθῃς εἰς τὴν δόξαν σου καὶ θὰ ἐγκατασταθῆς εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον τοῦ Δαβίδ.

Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε τότε: Δὲν ζηάρετε τί ζητᾶτε. Διότι ἂν ζηάρετε, δὲν θὰ μοῦ ἐζητούσατε αὐτά, ἐπειδὴ τώρα δὲν πρόκειται περὶ μεγαλείων κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ περὶ μαρτυρικοῦ θανάτου: Ἡμπορεῖτε λοιπὸν τώρα νὰ πιῆτε καὶ σεῖς τὸ ποτήρι τοῦ θανάτου, τὰ ὅποιον ἐγὼ πίνω; Καὶ τὸ βάπτισμα τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὅποιον ἐγὼ τώρα βαπτίζομαι, ἡμπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ τὸ βαπτισθῆτε; Αὐτοὶ δὲ εἶπαν: Ἡμποροῦμεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πάλιν εἰς αὐτούς: Βέβαια, τὸ μὲν ποτήριον τοῦ θανάτου, πού ἐγὼ πίνω τώρα, θὰ τὸ πιῆτε καὶ σεῖς, καὶ τὸ βάπτισμα τοῦ μαρτυρίου, πού ἐγὼ τώρα βαπτίζομαι, καὶ σεῖς ἐξάπαντος θὰ τὸ βαπτισθῆτε. Ἀλλὰ τὸ νὰ καθίσετε εἰς τὰ δεξιὰ μου καὶ εἰς τὰ ἀριστερά μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ δώσω σὲ σᾶς, ἀλλὰ εἰς ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι τοῦτο ἐτοιμασμένον ἀπὸ τὸν δίκαιον Θεόν.

Αὐτὰ ὅλα ὅταν ἔμαθαν οἱ ἄλλοι δέκα μαθηταί, ἄρχισαν νὰ ἀγανακτοῦν ἐναντίον τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐκάλεσεν ὅλους κοντά του καὶ τοὺς εἶπε· Γνωρίζετε, ὅτι οἱ θεωρούμενοι ἄρχοντες τῶν λαῶν καταδυναστεύουν καὶ καταπιέζουν τοὺς ἀνθρώπους των. Καὶ οἱ μεγάλοι ἐξ αὐτῶν, ὅπως εἶναι οἱ ἡγεμόνες, τοὺς μεταχειρίζονται ἐπίσης ὡσάν δούδους των. Μεταξὺ μας ὅμως δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἔτσι, ἀλλ' ὅποιος θέλει μεταξὺ σας νὰ γίνῃ μέγας, πρέπει νὰ εἶναι διάκονός σας, καὶ ὅποιος θέλει ἀπὸ σας νὰ εἶναι πρῶτος, πρέπει νὰ γίνῃ δούλος ὅλων σας. Διότι πράγματι καὶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ τύχῃ τιμῶν καὶ περιποιήσεων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του λύτρον, ὅπως λυτρωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν οἱ πολλοί.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΒ', στίχ. 1—18)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ ¹⁾. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτρον ²⁾ μύρου νάρδου ³⁾ πιστικῆς ⁴⁾ πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ⁵⁾ ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διὰ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη ⁶⁾ τριακοσίων δηναρῶν, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον ⁷⁾ εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν ⁸⁾. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου ⁹⁾ τετήρηκεν αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν ¹⁰⁾ ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἐγὼ οὖν ὄχλος πολλὸς ἐκ τῶν Ἰου-

δαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλευσαντο ¹¹⁾ δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν ¹²⁾, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγον ¹³⁾ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῆ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων ¹⁴⁾ καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἔκραζον Ὠσαννά ¹⁵⁾ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον ¹⁶⁾. Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών, ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῶ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῶ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Συνανακειμένων** = μεταξύ ἐκείνων πού συνέτρωγον εἰς τὸ τραπέζι.— 2) **λίτραν** = Ἡ λίτρα περιέχει 12 οὐγγίας, 327 περίπου γραμμάρια ἢ 100 περίπου δράμια.— 3) **νάρδου** = φυτὸν θερμῶν χωρῶν τῶν Ἰνδιῶν, ἐκ τῆς ρίζης τοῦ ὁποῦ ἔξήγητο ἔλαιον εὐώδες, πολύτιμον.— 4) **πιστικῆς** = γνησίας, καθαρᾶς, πρὸς διάκρισιν τῆς ἀπομιμῆσεως.— 5) **ἐξέμαξε** = ἐσπόγγισε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς.— 6) **οὐκ ἐπράθη** = δὲν ἐπωλήθη ἀντὶ τριακοσίων δηναρίων.— 7) **τὸ γλωσσόκομον** = βαλάντιον, ἔπου ἔθετον χρήματα, τὸ ταμεῖον.— 8) **ἐβάσταζεν** = ὄχι ἀπλῶς ἐκράτει, ἀλλὰ ἐκλεπτεν.— 9) **εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ** = διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς μου. Μὲ μύρον ἀλειψαν τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ.— 10) **ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε**. Διότι ἐμελλε νὰ σταυρωθῆ καὶ ἀναληφθῆ.— 11) **ἐβουλευσαντο** = ἀπεφάσισαν.— 12) **ἀποκτείνουσιν** = νὰ φονεύσουν, διότι οὗτος ἦτο ἡ ζωντανὴ μαρτυρία τοῦ Χριστοῦ.— 13) **ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγον** = πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἤρχοντο ἵνα ἴδουν τὸν Λάζαρον καὶ οὕτω ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστόν.— 14) **βαῖα** = σύμβολα τῆς νίκης. Ἐνταῦθα ὑποδέχονται τὸν Μεσσίαν ὡς βασιλέα.— 15) **ὡσαννά** = λέξις ἑβραϊκῆ, σῶσον, ζῆθι, ζήτω.— 16) **γεγραμμένον** = εἰς τὰς προφητείας Ζαχαρίου (Θ' 9),

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, δηλαδή τὸ ἰδικόν μας Σάββατον τοῦ Λαζάρου, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, ὅπου ἦτο ὁ Λάζαρος, ποῦ εἶχε πεθάνει καὶ τὸν ὅποιον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἀναστήσει ἐκ νεκρῶν. Τοῦ ἕκαμαν δὲ δεῖπνον (=τραπέζι) τότε ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα, ἡ ἀδελφή τοῦ Λαζάρου, ἐφρόντιζε διὰ ὅλα τοῦ τραπεζιοῦ. Ὁ δὲ Λάζαρος ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς καθισμένους εἰς τὸ τραπέζι αὐτὸ μαζὶ μετὰ τὸν Χριστόν. Τότε ἡ Μαρία, ἡ ἄλλη ἀδελφή τοῦ Λαζάρου, ἀφοῦ ἀγόρασε μίαν λίτραν ἄρωμα γνησίας νάρδου, πολὺ ἀκριβῆς, ἄλειψε μετὰ τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὰ ἐσπόγγισε μετὰ μαλλιά της κεφαλῆς της, διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὸν Χριστόν, ποῦ ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν ἀδελφόν της. Τὸ σπῆτι δὲ ἐγένευσεν ἀπὸ τὴν μυρωδιὰ τοῦ μύρου αὐτοῦ. Λέγει λοιπὸν ἕνας ἀπὸ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὁ Ἰούδας ὁ υἱὸς τοῦ Σίμωνος, ὁ Ἰσκαριώτης, αὐτὸς ποῦ ἐμελλε νὰ τὸν προδώσῃ· Δὲν ἦτο καλύτερον νὰ πωλήσωμεν τὸ ἄρωμα αὐτὸ ἀντὶ τριακοσίων δηναρίων, καὶ τὰ χρήματα αὐτὰ νὰ τὰ δώσωμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς;

Εἶπε δὲ αὐτὸ ὁ Ἰούδας, ὄχι διότι τὸν ἐνοίαζε διὰ τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ διότι ἦτο κλέπτης καὶ αὐτὸς εἶχε τὸ ταμεῖον καὶ κατακρατοῦσε ἀπὸ τὰ λεπτὰ ποῦ εἶχε τὸ κουτί. Καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφησέ τὴν τὴν Μαρίαν, διότι ἔκανε ἔργο καλόν, ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις της συμβολίζει τὸν ἐνταφιασμόν μου. Τοὺς πτωχοὺς τοὺς ἔχετε πάντοτε μαζὶ σας, ἐμένα ὅμως δὲν θὰ μετ' ἔχετε πάντοτε.

Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τότε πολὺς ὄχλος ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμαθαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκεται εἰς τὴν Βηθανίαν, καὶ ἦλθαν νὰ ἴδουν ὄχι μόνον τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λάζαρον, τὸν ὅποιον εἶχεν ἀναστήσει ἐκ νεκρῶν. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσουν καὶ τὸν Λάζαρον, διότι ἐξ αἰτίας του πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἐπήγαιναν εἰς τὴν Βηθανίαν καὶ ἐπίστευαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν —Κυριακὴν τῶν Βατῶν— ὄχλος πολὺς, ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ ἦλθαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπῆραν εἰς τὰ χέρια των τὰ βατὰ τῶν φοινίκων—τὰ σύμβολα

τῆς νίκης—καὶ ἐβῆσαν εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ἐφώναζαν· Ὡσαννά, (δηλ. ζήτη), αὐτὸς ποῦ ἔρχεται εἶναι εὐλογημένος ἀπὸ τὸν Θεόν, εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐρήκεν ἓνα γαῖδουράκι καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω του, διὰ τὰ ἐκπληρωθῆ ἢ προφητεία, ποῦ λέγει· Μὴ φοβᾶσαι, κόρη μου Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πώλου ὄνου.

Αὐτὰ δὲ οἱ μαθηταὶ του δὲν τὰ ἤξαιραν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐδοξάσθη, ἀνεστήθη δηλ. καὶ ἀνελήφθη, τότε ἐκατάλαβαν, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν γραμμένα ἀπὸ τοὺς Προφῆτας δι' αὐτόν, καὶ αὐτὰ ἔκαμεν δι' αὐτόν ὁ κόσμος. Ὁ δὲ ὄχλος, ποῦ ἦτο μαζί του ὅταν ἐφώναζεν ἀπὸ τὸ μνημεῖον τὸν Λάζαρον καὶ τὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν, ἐμαρτυροῦσε τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ τοῦ ἔκαμαν τέτοια ὑπόδοχῃ οἱ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ ἤκουσαν ἀπὸ τοὺς αὐτόπτας μάρτυρας, ὅτι αὐτὸς ἔκαμε τὸ θαῦμα αὐτό.

Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν ἐορτάζομεν τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ λαὸς κατ' αὐτὴν ὑπεδέχθη τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν νικητὴν τῷ θανάτῳ. Διότι προηγουμένως εἶχεν ἀναστήσει τὸν Λάζαρον ἐκ νεκρῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Πάσχα

(Ἰωάννου, κεφ. Α', στίχ. 1—17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος¹⁾ καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο²⁾, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ἓν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς³⁾ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ⁴⁾ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθι-

νόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε⁵⁾, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων⁶⁾, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο⁷⁾ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν⁸⁾, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· Οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος⁹⁾, ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος¹⁰⁾ αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν¹¹⁾ καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι¹²⁾ ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ὁ Λόγος = τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Χριστός, ὅστις ὑπῆρχε πρὸ αἰῶνων, πρὶν γίνῃ ὁ κόσμος.— 2) πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο = δηλαδὴ τὰ κτίσματα, ὁρατὰ καὶ ἀόρατα. Ἐννοεῖ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου.— 3) φῶς = ἐννοεῖ ἀλληγορικῶς τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας ἐφώτισε τὸν κόσμον εὐρισκόμενον εἰς τὴν πλάνην, εἰς τὸ σκοτός.— 4) σκοτία = ἐννοεῖ τὴν ἁμαρτίαν, τὸν ἁμαρτηρῶν κόσμον.— 5) εἰς τὰ ἴδια = μεταφορικῶς σημαίνει τοὺς Ἰουδαίους, πρὸς τοὺς ὁποίους κατ' ἀρχὰς ὁ Σωτὴρ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἐπίστευσαν.— 6) οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων = οἱ ὁποῖοι ὄχι ἐξ ἀνθρώπων, δηλ. ὅσοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν, υἱοθετήθησαν.— 7) σὰρξ ἐγένετο = ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, ἀναμάρτητος ὅμως, διότι ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου.— 8) ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν = κατόικησε μεταξύ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων.— 9) ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος. Ὁ Σωτὴρ ἦλθε μετὰ τὸν Ἰωάννην, ἦτο δηλ. ἐξ ἡμέρας νεώτερος τοῦ Ἰωάννου.— 10) ἐκ τοῦ πληρώματος = ἐκ τῆς θείας χάριτος τοῦ Χριστοῦ.— 11) ἐλάβομεν. Παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐλάβομεν τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς Παλικῆς. Καὶ αἱ δύο ὅμως Διαθῆκαι ἐδόθησαν κατὰ χάριν εἰς τοὺς ἀθρώπους.— 12) ὅτι = διότι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐπισημὰ καὶ γευστὰ θεολογικὰ νοήματα εἶναι ἡ σημερινὴ

περικοπή τῆς ἡμέρας τῆς Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ἡ ἀναγινωσκομένη κατὰ τὴν Θεϊὰν Λειτουργίαν. Ὁ θεὸς Εὐαγγελιστὴς καὶ Θεολόγος Ἰωάννης εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ἀναπτύσσει τὴν πίστιν περὶ τῆς Θεότητος τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ λέγει, ὅτι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Πατρὸς, ἀθάνατος ὑπάρχων, ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ κατώκησεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐφανερώθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μαζὶ τοὺς συνανεστράφη. Ἐκεῖνοι δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον αὐτοῦ, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν του καὶ κατὰ τὴν Ἀνάστασίν του.

Πρὸ τούτου ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστής. Αὐτὸς ἦλθεν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸν ἐπίστευσαν. Ὅσοι δὲ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν τιμὴν νὰ λέγωνται τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Χάριν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἀπέθανεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὡς ἄνθρωπος. Ὡς Θεὸς ὅμως ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τὴν τρίτην ἡμέραν κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐκάθισεν εἰς τὰ δεξιὰ τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ «ἐν ὑψηλοῖς». Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς θεότητός του. Εἶναι καὶ ἡ βεβαίωσις τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Παραθέτομεν τὴν μετάφρασιν τῆς Ὑψηλῆς αὐτῆς περικοπῆς. Ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ἀρχίζει τὸ Εὐαγγέλιόν του ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ μέγας Μωϋσῆς τὴν Γένεσίν του. Ἐν ἀρχῇ. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Δημιουργίας τοῦ Κόσμου. Πρῶτα—πρῶτα, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ Δημιουργία. Ἀρχικῶς καὶ πάντοτε ὑπῆρχεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς Λόγος αὐτοῦ. Καὶ ὁ Λόγος, ὡς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὑπῆρχεν ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ὁ Λόγος ἀνέκαθεν ἦτο Θεός. Αὐτὸς ὑπῆρχε πάντοτε ἠνωμένος μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς. Καὶ τὰ πάντα τῆς Δημιουργίας ἐγέναν μέσῳ αὐτοῦ, τίποτε δὲ δὲν ἐγένετο ἀπὸ ὅλην τὴν Δημιουργίαν χωρὶς αὐτόν. Αὐτὸς πάντοτε ἦτο ἡ ζωὴ, ἡ δὲ ζωὴ ἦτο ἀνέκαθεν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς σκορπίζει τὴν λάμψιν του εἰς τοὺς σκοτισμένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἀνθρώπους, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν τὸ ἐδέχθησαν.

Διὰ νὰ γνωρίσουν ὅμως τὸ φῶς αὐτό, τὸν Χριστόν, ἦλθεν

άνθρωπος εἰς τὸν κόσμον ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὸ ὄνομά του Ἰωάννης. Αὐτὸς ἦλθε διὰ νὰ δώσῃ μαρτυρίαν, ἦλθεν ἵνα μαρτυρήσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τοῦ φωτός διὰ νὰ πιστεύσουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ φῶς. Δὲν ἦτο ἐκεῖνος, δηλ. ὁ Ἰωάννης, τὸ φῶς. Ἀλλὰ αὐτὸς ἦλθεν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Αὐτὸς δέ, δηλ. ὁ Χριστὸς, ἀνέκαθεν ἦτο τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, πὺ φωτίζει κάθε ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον..

Ὁ Χριστὸς πάντοτε ἦτο εἰς τὸν κόσμον—ὡς Θεὸς— καὶ ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη «δι' αὐτοῦ». Πλὴν ὁ κόσμος, δηλαδή οἱ ἄνθρωποι, δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν ὡς τὸν Δημιουργόν των. Ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ ἐφανερῶθη εἰς τὴν γῆν ὡς Ἰουδαῖος. Κατώκησεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ὅμως ὁ περιούσιος λαὸς του, οἱ Ἰουδαῖοι, δὲν τὸν παρεδέχθησαν. Ὅσοι δὲ ἀπὸ αὐτοὺς τὸν ἐπίστευσαν καὶ τὸν παρεδέχθησαν, ἔδωκεν εἰς αὐτούς, τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὴν δυνατότητα νὰ ἡμποροῦν νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ. Διότι δὲν ἐγεννήθησαν, ὅπως γεννῶνται φυσικῶς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο ἄνθρωπος ὁ Λόγος, καὶ παρέμεινε μαζί μας. Καὶ ἡμεῖς εἶδαμεν μὲ τὰ μάτια μας τὴν δόξαν του, δόξαν θεϊκὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀπὸ τὸν Πατέρα, σὺν μονάκριβος Υἱὸς του, πὺ εἶναι γεμᾶτος χάριν καὶ ἀλήθειαν.

Ὁ Ἰωάννης— ὁ Πρόδρομος— μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ φανερόν ἔχει κηρύξει, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν: Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος εἶναι ἀνώτερός μου, μεγαλύτερός μου καὶ ἀρχαιότερός μου. Ἀπὸ τὸ περίσσευμα δὲ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἡμεῖς ὅλοι ἐλάβαμεν μερίδιον. Μίαν χάριν ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην. Διότι ὁ Νόμος, πὺ τὸν παρέβαινον οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐγένοντο ἔνοχοι τιμωρίας, ἐδόθη διὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐνῶ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια, πὺ ἐλευθερώνουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ Θωμᾶ

('Ιωάννου, κεφ. Κ', στίχ. 19—31)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ούσης ὁψίας¹⁾ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων²⁾ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάσθησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με, ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε³⁾ καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἃν τινῶν ἀφῆτε⁴⁾ τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἃν τινῶν κρατῆτε⁵⁾, κεκρατήνται. Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν⁶⁾ τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων⁷⁾ καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χρι-

στός ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐσης ὀψίας = ἐνῶ ἦτο ἀργά, περὶ τὸ ἑσπέρασ.— 2) τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων = τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, δηλ. τὴν Κυριακὴν.— Φα-
νερώνει ὅλην τὴν ἐβδομάδα. Σάββατον λέγεται καὶ ἡ ἑβδόμη ἡμέρα τῆς
ἐβδομάδος. Εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσις.— 3) ἐνεφύσησεν
= ἐφύσησεν εἰς αὐτοὺς Πνεῦμα Ἅγιον.— 4) ἐὰν ἀφῆτε = ἐὰν συγχωρεῖτε.—
5) ἂν κρατῆτε = ἐὰν δὲν συγχωρεῖτε.— 6) ἐωράκαμεν = εἶδαμεν τὸν Κύ-
ριον.— 7) τύπον τῶν ἕλων = τῶν καρπιῶν τὰ σημάδια.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν Ἀνάστασιν του ἐκ νεκρῶν μᾶς διηγεῖται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν. Καὶ εἰς τὰς δύο γίνεται λόγος περὶ τοῦ μαθη-
τοῦ καὶ ἀποστόλου Θωμᾶ. Διὰ τοῦτο ἡ Κυριακὴ αὐτὴ, ἡ πρώτη
μετὰ τὸ Πάσχα, λέγεται τοῦ Θωμᾶ.

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου ἔγινε περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς
ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνῶ δηλαδὴ οἱ πόρτες τῆς οἰκίας,
ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ μαζευμένοι, ἦσαν κλειστὲς «διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων», ἔξαφνα παρουσιάσθη εἰς τὸ μέσον ὁ Ἰησοῦς,
τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς εἶπεν: «Εἰρήνη ὑμῖν». Καὶ ἔδειξεν εἰς
αὐτοὺς τὰ χέρια του καὶ τὴν πλευράν, πού ἔφεραν τὰ σημάδια τῆς
σταυρώσεως, διὰ νὰ πιστεύσουν ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ὄχι
κανένα φάντασμα.

Τοὺς εἶπε καὶ πάλιν νὰ ἔχουν εἰρήνην. Κατόπιν τοὺς ἔδωκε
τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωροῦν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἔ-
γινεν ἄφαντος. Πλὴν ἔλειπεν ὁ Θωμᾶς ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν
αὐτὴν τῶν μαθητῶν καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου. Μόλις ἐγύ-
ρισεν ὁ Θωμᾶς, ἔσπευσαν οἱ ἄλλοι νὰ τοῦ μεταδώσουν τὴν χαρ-
μόσυνον ἀγγελίαν. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐδυσπίστησε καὶ εἶπεν. «Ἄν
δὲν τὸν ἴδω μὲ τὰ μάτια μου καὶ δὲν τοῦ ψηλαφήσω τὰ ἴχνη τῆς
σταυρώσεώς του, δὲν θὰ πιστεύσω.

Τοῦτο ὄντως ἔγινε μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας. Εἰς τὸ ἴδιον σπίτι
ἦσαν συγκεντρωμένοι οἱ μαθηταὶ καὶ ὁ Θωμᾶς τώρα μαζί. Καὶ
ἔρχεται ὁ Κύριος «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων». Ἐστάθη εἰς τὸ
μέσον καὶ τοὺς εὐλόγησε καὶ πάλιν. Καὶ ὕστερα λέγει εἰς τὸν

Θωμᾶν· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου καὶ βάλε τον εἰς τὸν «τύπον τῶν ἤλων» καὶ τὸ χέρι σου εἰς τὴν πλευράν μου. Καὶ νὰ μὴ εἶσαι ἄπιστος. Καὶ ἐκεῖνος γεμᾶτος χαρὰν καὶ θαυμασμὸν ἀνέκραξεν· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

Ἄλλὰ ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς συνεχίζει καὶ λέγει: ὅτι μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ ἄλλα πολλά, πού δὲν εἶναι γραμμένα εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του. Μᾶς πληροφορεῖ δὲ ἀκόμη, ὅτι αὐτὰ τὰ ἔγραψε διὰ νὰ πιστεύωσμεν ἡμεῖς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ πίστις εἰς ἐκεῖνον θὰ μᾶς δώσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῶν Μυροφόρων

(Μάρκου, κεφ. 1Β', στίχ 43—47 καὶ 1ΣΤ' 1—9)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς¹⁾, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος²⁾ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ἤτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνηκε³⁾, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα⁴⁾ ἐπηρώτησεν αὐτόν, εἰ πάλοι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελῶν⁵⁾ αὐτόν, ἐνείλησε⁶⁾ τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτόν ἐν τῷ μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον⁷⁾ ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσήφ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Καὶ διαγενομένον⁸⁾ τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωτὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν, ὅτι ἀποκεκλύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέ-

γας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐστηρωμένον· Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν, ἀλλ' ὑπάγεται, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει⁹⁾ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχύ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Εὐσχήμων βουλευτής** = μέλος τοῦ Συνεδρίου, καὶ μυστικὸς μαθητὴς τοῦ Σωτῆρος, σεμνὸς καὶ εὐλαβής.— 2) **ἦν προσδεχόμενος** = ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε.— 3) **εἰ ἤδη τέθνηκε** = ἐάν τὸσον γρήγορα ἀπέθανεν.— 4) **κεντυρίων** = λέξις λατινικὴ, ἑκατόνταρχος.— 5) **καθελών** = ἀφοῦ κατέβασε.— 6) **ἐνέλιξε** = ἐτύλιξε.— 7) **λελατομημένον** = μνημεῖον σκαλισμένον εἰς βράχον.— 8) **διαγενομένου** = ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ Σάββατον.— 9) **προάγει** = προχωρεῖ, πηγαινεὶ ἐμπρὸς ἀπὸ ἡμᾶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀποκαθίλωσιν τοῦ Σώματος τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ εἰς τὴν ἀναγγελίαν τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Μυροφόρων γυναικῶν.

Λέγει λοιπὸν ὅτι ὁ Ἰωσήφ, σεβαστὸν καὶ ἐπίσημον μέλος τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου καὶ κρυφὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ἔλαβε τὴν τόλμην, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Πιλάτον καὶ ἐζήτησε τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπόρησε, πῶς τὸσον γρήγορα ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς. Καὶ διὰ τοῦτο ἐφώναξε τὸν ἑκατόνταρχον καὶ τὸν ἠρώτησε. Καὶ ὅταν ἐξακριβώσεν ἀπὸ τὸν ἑκατόνταρχον τὸν θάνατον, ἐδώρησε τὸ Σῶμα εἰς τὸν Ἰωσήφ. Καὶ ἐκεῖνος ἀφοῦ ἀγόρασε σεντόνι, καὶ ἀφοῦ κατέβασε τὸ Σῶμα ἀπὸ τὸν Σταυρόν, τὸ ἐτύλιξε μὲ τὸ σεντόνι, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ μνημεῖον, πού ἦτο ἀνοιγμένον μέσα εἰς ἓνα βράχον. Καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ μνημείου ἐκύλισε μιὰ βαριά πλάκα. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τοῦ Ἰωσήφ παρατηροῦσάν ἀπὸ μακριά, πῶς ὁ Χριστὸς ἐνταφιάζεται.

Ἔχει δώσει τώρα ὁ ἥλιος, καὶ μαζί μὲ αὐτὸν ἔχει ἀρχίσει τὸ Μέγα Σάββατον. Διὰ τοῦτο ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη ἔτρεξαν καὶ ἀγόρασαν ἀρώματα, διὰ νὰ ἔλθουν εἰς τὸν τάφον καὶ νὰ ἀλείψουν τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ πρῶτ—πρῶτ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἔρχονται εἰς τὸ μνημεῖον, εἰς ὥραν ποῦ ὁ Χριστός, ὅπως ὁ ἥλιος, εἶχεν ἀνατελεῖ, δηλ. ἀναστῆθῃ. Καὶ ἔλεγον μεταξύ των, διότι ἀγνοοῦσαν τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ. Ποιὸς θὰ μᾶς ξεσκεπάσῃ τὸν τάφον; Διότι ἡ πλάκα, ποῦ ἐσκέπαζε τὸν τάφον, ἦτο πολὺ μεγάλη. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Ἡ πλάκα εἶχεν ἀποκυλισθῆ ἀπὸ τὴν εἴσοδον. Ἐμπῆκαν λοιπὸν μέσα εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδαν ἓνα νεανίαν—ἄγγελον—νὰ κάθεται εἰς τὰ δεξιὰ μὲ κατάλευκη στολὴν, καὶ ἐφοβήθησαν. Αὐτὸς ὅμως λέγει ἀμέσως εἰς αὐτάς· Μὴ φοβεῖσθε. Τὸ ξαίρω, ζητεῖτε τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, τὸν ἐσταυρωμένον. Ἀνεστήθη, δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ. Νὰ ὁ τόπος, ὅπου τὸν εἶχαν ἐταφιάσει. Ἀλλὰ πηγαίνετε γρήγορα νὰ πῆτε εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς τὸν Πέτρον, ὅτι τοὺς περιμένει εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ θὰ τὸν ἰδῆτε, καθὼς σᾶς εἶπε πρὶν σταυρωθῆ.

Καὶ ἐβγῆκαν γρήγορα—γρήγορα, καὶ ἀπεμακρόνθησαν ἀπὸ τὸ μνημεῖον. Τὰς εἶχε καταλάβει τρόμος καὶ θαυμασμός, καὶ ἀπὸ τὸ φόβο τους δὲν εἶπαν σὲ κανένα τίποτα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Παραλύτου

(Ἰωάννου, κεφ. Ε', στίχ. 1--15)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ¹⁾, κολυμβήθρα²⁾, ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδᾶ³⁾, πέντε στοᾶς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν⁴⁾, ἐκδεχομένων⁵⁾ τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος,

ὕγιής ἐγένετο, ᾧ δῆποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον καὶ γνοὺς⁶⁾ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐνῷ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγειραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἤρε⁷⁾ τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι⁸⁾ ἄραι τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει⁹⁾ τίς ἐστιν. Ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν¹⁰⁾, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ Ἱερῷ¹¹⁾ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν τί σοι γένηται¹²⁾. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Προβατικῆ = ἐννοεῖται πύλη. Αἱ ἀρχαῖαι πόλεις περιεκυκλοῦντα ἀπὸ τείχη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον πύλαι φέρουσαι εἰς τὴν πόλιν, ἢ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Ἡ πύλη αὕτη ἐλέγετο **προβατικῆ**, διότι εἰσῆγοντο δι' αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν τὰ ὄρισμένα διὰ τὴν θυσίαν πρόβατα.— 2) **κολυμβήθρα** = δεξαμενὴ περιέχουσα νερό, πού εἶχεν ἰαματικὴν δύναμιν.— 3) **Βηθεσδᾶ** = λέξις Ἑβραϊκῆ. Οἶκος χάριτος καὶ εὐεργεσίας.— 4) **ξηροὶ** = παράλυτοι.— 5) **ἐκδεχομένων** = οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν.— 6) **γνοὺς** = ἀφοῦ κατάλαβε, διότι ἦτο παντογνώστης.— 7) **ἤρε** = ἐσήκωσε τὸν κράββατον.— 8) **οὐκ ἔξεστί σοι** = δὲν σοῦ εἶναι ἐπιτετραμμένον.— 9) **οὐκ ᾔδει** = δὲν ἐγνώριζε ποῖος εἶναι.— 10) **ἐξένευσεν** = ἀνεχώρησεν ἀγνώριστος.— 11) **Ἱερῷ** = εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ.— 12) **χειρόν γένηται** = διὰ τὸ μὴ πάθῃς χειρότερα.

Ἡ περικοπή περιλαμβάνει τὴν Θεραπείαν τοῦ παραλύτου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, λέγει, ἐπῆγεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν Προβατικὴν Πύλῃν, ὅπου ὑπῆρχε μία δεξαμενὴ, ἡ ὁποία ἐλέγετο Ἐβραϊκὰ Βηθεσδα, πού ἐξηγεῖται οἶκος εὐσπλαγχνίας. Αὕτῃ εἶχε πέντε στοάς. Εἰς τὰς στοάς αὐτάς εὐρίσκοντο ξαπλωμένοι πολλοὶ ἄρρωστοι, δηλ. τυφλοί, κουτσοί, παράλυτοι, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν ἀναταραχὴν τοῦ ὕδατος. Διότι ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατέβαιναν εἰς τὴν δεξαμενὴν αὐτὴν καὶ ἐτάρασσε τὸ νερό. Καὶ ὅποιος ἔμπαινε πρῶτος μέσα εἰς τὴν δεξαμενὴν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναταραχὴν τοῦ νεροῦ, ἐγίνετο καλά, ἀπὸ ὁποιανδήποτε ἀρρώστεια καὶ ἂν ἔπασχεν.

Ἐκεῖ εἰς τὴν δεξαμενὴν αὐτὴν κατέκειτο καὶ κάποιος ἄνθρωπος, πού ἦταν ἄρρωστος τριάντα ὀκτῶ χρόνια. Τοῦτον μόλις εἶδεν ὁ Ἰησοῦς ξαπλωμένον, καὶ ἐπειδὴ κατέλαβε ὅτι πολλὰ χρόνια εἶναι ἄρρωστος, λέγει εἰς αὐτόν· Θέλεις νὰ γίνης καλά; Καὶ ὁ ἄρρωστος ἀπήντησε· Κύριε, δὲν ἔχω ἄνθρωπον νὰ μὲ βάλῃ μέσα εἰς τὴν δεξαμενὴν, ὅταν ταραχθῇ τὸ νερό. Ἐνῶ δὲ πάω ἐγὼ νὰ πέσω, μπαίνει μέσα ἄλλος πρὶν ἀπὸ μένα. Λέγει εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Σήκω ἐπάνω, πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ περπάτα. Καὶ ἀμέσως ἐγίνετο καλά ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐσήκωσε τὸ κρεβάτι του καὶ ἐβάδιζε. Ὁμως ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἦτο Σάββατον. Δι' αὐτὸ ἔλεγαν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸν ἄρρωστον αὐτόν, πού τώρα ἐγίνετο καλά. Σήμερα εἶναι Σάββατον, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ σηκώνης καὶ νὰ μεταφέρῃς τὸ κρεβάτι σου. Αὐτὸς τοὺς ἀπήντησεν· Ἐκεῖνος πού μὲ ἐθεράπευσεν, ἐκεῖνος μοῦ εἶπε· Σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάδιζε. Ἠρώτησαν δὲ αὐτόν· Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, πού σοῦ εἶπε· Σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάδιζε; Ὁ δὲ παράλυτος δὲν ἤξαιρε ποῖος ἦταν αὐτός, πού τὸν ἐθεράπευσε, διότι ὁ Ἰησοῦς ἐξηφανίσθη, ἐπειδὴ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἦτο πολὺς κόσμος. Ὑστερα ὁμως εὐρίσκει ὁ Ἰησοῦς τὸν παράλυτον εἰς τὸν Ναὸν καὶ τοῦ λέγει· Νά, τώρα ἐγίνετο καλά. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα πρόσεξε νὰ μὴ κάνης ἁμαρτίες, διὰ νὰ μὴ σοῦ συμβοῦν χειρότερα. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔτρεξε καὶ ἀγγέγειλεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι αὐτός, πού τὸν ἐθεράπευσεν, εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῆς Σαμαρείτιδος

(Ἰωάννου, κεφ. Δ', στίχ. 1—42)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνω ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου, ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ¹⁾.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα δὲ ἦν ἕκτη²⁾. Ἔρχεται γυνή ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησαι ὕδωρ³⁾. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν· οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν⁴⁾ εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνή, ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται⁵⁾ Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἤδεις⁶⁾ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν⁷⁾ καὶ ἔδωκεν ἂν⁸⁾ ὕδωρ ζῶν⁹⁾. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἀντλημα¹⁰⁾ ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα¹¹⁾ αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν, ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, σὺ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου¹²⁾ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθε ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε

γὰρ ἄνδρας ἔσχετε· καὶ νῦν ὃν ἔχετε οὐκ ἔστί σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθῶς εἶρηκας ¹³⁾.

Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ ¹⁴⁾ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶ ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πιστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ ¹⁵⁾· καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. ¹⁶⁾

Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα· Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὃ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. Οὐδεὶς μὲντοι εἶπε· Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις. Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστι ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺν ἠρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ῥαββί, φάγε· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσῶ ¹⁷⁾ ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἠνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρωμὰ ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηρόν ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἴδού λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε ¹⁸⁾ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε ¹⁹⁾ τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ ²⁰⁾ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμ-

βάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἤλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν²¹⁾ μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Πηγὴ = φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, διότι αὐτὸς τὸ ἀνοίξε.— 2) ἔκτη = ἡ ἰδική μας δωδεκάτη, μεσημβρία. Οἱ Ἑβραῖοι ἐμέτρων τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς 6ης πρωινῆς ἢ ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.— 3) ἀντλήσαι = νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος, νὰ βγάλῃ νερό.— 4) ἀπεληλύθεισαν = εἶχαν πάει.— 5) συγχρῶνται = δὲν συναναστρέφονται οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαρείτας.— 6) εἰ ἦδεις = ἐὰν ἐγνώριζες τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.— 7) σὺ ἂν ἤτησας = σὺ θὰ τοῦ ἐζήτησες.— 8) ἔδωκεν ἂν σοι = θὰ σοῦ ἔδινεν.— 9) ὕδωρ ζῶν = νερὸ τρεχοῦμενο—ζωντανό—ποῦ δὲν στεριεῦει ποτέ. Ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.— 10) ἀντλημα = σκευὸς διὰ τοῦ ὁποίου ἀντλοῦμεν νερό, ὁ κουβῆς.— 11) θρέμματα = τὰ ποιμνία, πρόβατα καὶ κτήνη.— 12) ἀλλομένου = νερὸ ποῦ θὰ πηδᾷ καὶ θὰ δίνῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν, νερὸ ποῦ ἀναβλύζει.— 13) εἶρηκας = εἶπες.— 14) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ = εἰς τὸ ὄρος Γαριζίν, ὅπως ἐπίστευαν οἱ Σαμαρεῖται, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἰς Ἱεροσόλυμα.— 15) ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ = πνευματικὰ καὶ ἀληθινά. Ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών.— 16) πνεῦμα ὁ Θεός = ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ δὲν περιορίζεται εἰς τόπου.— 17) βρώμα = φαγητόν.— 18) ἐπάρατε = σηκώσατε τοὺς ὀφθαλμούς σας.— 19) θεάσασθε = κυττάξατε.— 20) λευκαὶ = ὁ κόσμος ἦτο ἑτοιμος νὰ δεχθῇ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.— 21) ἐρωτῶ. Εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην πολλάκις σημαίνει παρακαλῶ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεταξὺ τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Ἰουδαίας ἀπλώνεται ἡ Σαμαρεία ἢ χώρα τῶν Σαμαρειτῶν, οἱ ὅποιοι ἄλλοτε εἶχαν διαφω-

νήσει με τοὺς Ἰουδαίους καὶ δὲν παρεδέχοντο πλέον ὅλην τὴν Νομοθεσίαν τοῦ Μωϋσέως. Διὰ τοῦτο μεταξύ Σαμαρειτῶν καὶ Ἰουδαίων ὑπῆρχε μῖσος ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικόν.

Ἄλλὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κυρίου μας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι φίλοι καὶ ἀγαπητοί. Διὰ τοῦτο προκειμένου νὰ μεταβῆ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, δὲν ἠκολούθησε τὸν δρόμον, ποὺ ἀκολουθοῦσαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι—μέσω τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Περαιᾶς—ἀλλὰ τὸν διὰ τῆς Σαμαρείας.

Κατάκοπος λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας Σιχάρ, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας ἔπαιρναν νερὸ ἀπὸ τὸ πηγᾶδι τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ. Καὶ οἱ μὲν μαθηταὶ του ἐμπῆκαν, μέσα εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφίμα, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐκεῖ, εἰς τὸ πηγᾶδι ἐκεῖνο, γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ.

Ἄλλὰ αὐτὴν τὴν στιγμήν ἔρχεται μία γυναῖκα Σαμαρεῖτις, διὰ νὰ ἀντλήσῃ νερὸ ἀπὸ τὸ πηγᾶδι. Καὶ με αὐτὴν ἀνοίγει συζήτησιν ὁ Κύριος. Τῆς ζητεῖ νερὸ νὰ πιῆ. Καὶ ἐκείνη ἀπορεῖ, πῶς Ἰουδαῖος αὐτὸς τῆς ζητεῖ νερό. Μαθαίνει δὲ ὅτι αὐτὸς ἔχει τὸ νερὸ τῆς ζωῆς, ποὺ ὅποιος τὸ πιῆ δὲν θὰ διψᾷ ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του.

Ἔτσι με τὸν διάλογον αὐτὸν πείθεται ἡ Σαμαρεῖτις, ὅτι συζητεῖ με προφήτην. Καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ, ποῦ κατοικεῖ ὁ Θεός, εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἢ εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν τῆς Σαμαρείας, καὶ ποῦ πρέπει νὰ λατρεύεται. Ὁ δὲ Κύριος εὐρίσκει εὐκαιρίαν νὰ διδάξῃ, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα, καὶ ὡς πνεῦμα δὲν κατοικεῖ μόνον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἢ μόνον εἰς τὸ Γαριζὶν, ἀλλ' εἶναι πανταχοῦ παρών.

Αὐτὴ ἡ διδασκαλία κάνει ἐντύπωσιν εἰς τὴν Σαμαρεῖτιδα καὶ τοῦ λέγει, ὅτι αὐτὰ μέλλει νὰ τὰ διδάξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Μεσσίας, ὅταν θὰ ἔλθῃ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀποκαλύπτει, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ Χριστός. Ἡ δὲ Σαμαρεῖτις κατάπληκτος ἀφίνει ἐκεῖ τὴν στάμναν τῆς καὶ τρέχει εἰς τὴν πόλιν. Καλεῖ τοὺς συγχωριανούς τῆς καὶ τοὺς λέγει: Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε ἓνα ἄνθρωπον, ποὺ μοῦ ἀπεκάλυψεν ὅλα τὰ μυστικά μου. Μήπως εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός;

Ἐν τῷ μεταξύ εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὴν πόλιν οἱ μαθηταὶ καὶ ἐτοίμασαν τὸ φαγητόν. Παρακαλοῦσαν δὲ τὸν Ἰησοῦν νὰ φάγῃ. Ἄλλὰ ἐκεῖνος τοὺς εἶπε: Γιὰ κυττάξετε: Τὰ χωράφια εἶναι ἔτοιμα πρὸς θερισμόν. Καὶ τοὺς ἔδειξε τοὺς Σαμαρείτας, οἱ ὁποῖοι

ἤρχοντο διὰ νὰ τὸν ἴδουν. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἀφίση τὸ φαγητὸν καὶ νὰ διδάξῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

Οἱ δὲ Σαμαρεῖται ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ μείνῃ εἰς τὴν Σαμαρείαν. Ἦσαν πεπεισμένοι πλέον, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστὸς. Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ὁ Κύριος δύο ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Α

Τοῦ Τυφλοῦ

(Ἰωάννου, κεφ. Θ', στίχ. 1—39)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων¹⁾ ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· *Ραββί, τίς ἡμαρτεν οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;* Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· *Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ²⁾ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.* Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν³⁾· ἐρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. *Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾤ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου.* Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· *Ὑπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος.* Ἀπήλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἤλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον. Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν⁴⁾· Ἄλλοι ἔλεγον· *Ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι δέ, ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν.* Ἐκεῖνος ἔλεγεν, *Ὅτι ἐγὼ εἰμι.* Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· *Πῶς ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;* Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· *Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ νίψαι.* Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· *Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· Οὐκ οἶδα.* Ἀγοῦσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτὲ τυ-

φλόν. Ἦν δὲ Σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἠνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεπεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιράμην καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ Σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα⁵⁾ ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σύ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἥρωξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προφήτης ἔστιν

Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεπεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπεις; Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο⁶⁾ οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος⁷⁾ γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, ὅτι αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ⁸⁾· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἔστιν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἔστιν, οὐκ οἶδα, ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἥρωξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε; τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν⁹⁾ οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον· Σύ εἰ μαθητὴς ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· ἡμεῖς οἶδαμεν, ὅτι Μωσεῖ ἐλάλησεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πῶθεν ἔστιν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστὸν

ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέφξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾗ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος¹⁰⁾ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξε τις τοὺς ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρῶν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· Τίς ἐστι Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας¹¹⁾ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη¹²⁾· Πιστεύω Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Παράγων = ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς διήρχετο.— 2) ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ = (ἐγεννήθη τυφλός) διὰ νὰ φανερωθοῦν μέ τὴν ὑπερφυσικὴν θεραπείαν τῶν ὀφθαλμῶν του τὰ ἔργα, ποῦ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται.— 3) ἕως ἡμέρα ἐστίν = ὅσον ζῶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν.— 4) προσαιτῶν = ζητῶν ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς διαβάτας.— 5) σχίσμα = διαφωνία.— 6) συνετέθειντο = εἶχον συμφωνήσει οἱ Ἰουδαῖοι.— 7) ἀποσυνάγωγος = διωγμένος ἀπὸ τὴν συναγωγὴν.— 8) δὸς δόξαν τῷ Θεῷ = δόξασε τὸν Θεὸν καὶ ὁμολόγησε ὅτι ἐπλανήθης, ὅτι αὐτὸς ποῦ σε ἐθεράπευσε εἶναι Θεός.— 9) ἐλοιδόρησαν = τοῦ ἐμίλησαν περιφρονητικά.— 10) ἐκ τοῦ αἰῶνος = ἀπὸ τότε ποῦ ὑπάρχει κόσμος.— 11) ἑώρακας = ἔχεις ἴδει, τὸν εἶδες, τὸν βλέπεις ἐμπρὸς σου.— 12) ὁ δὲ ἔφη = αὐτὸς δὲ εἶπεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς διηγεῖται τὴν θεραπείαν τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Αὐτὸς ἦτο γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς τυφλὸς ζητιᾶνος. Ἐκάθητο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ναοῦ καὶ ἐζῆτει ἀπὸ τοὺς προσκυνητὰς ἐλεημοσύνην. Ὄταν τὸν εἶδαν οἱ Μαθηταὶ ἠρώτησαν τὸν Διδάσκαλον, διὰ νὰ τοὺς λύσῃ μίαν ἀπορίαν των. Ποιὰ ἦτο ἡ αἰτία νὰ γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τυφλός; Οἱ ἁμαρτίαι τῶν γονέων του, ἢ οἱ ἰδικές του; Καὶ ὁ Κύριος ἀπῆν-

τησεν· Ούτε αὐτοῦ οὔτε τῶν γονέων του. Ἄλλ' ἐγεννήθη οὗτος τυφλὸς διὰ τὸ νὰ δοξασθῆ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς ἔφτυσε χάμω καὶ ἔκαμε πηλόν, καὶ ἔχρισε τὰ μάτια του μὲ τὸν πηλόν καὶ τὸν ἔστειλε νὰ νιθῆ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Ἐπῆγε ὁ τυφλὸς ἐκεῖ καὶ ἐνιφθῆ καὶ ἐπανῆλθε βλέπων.

Τὸ θαῦμα ἐπροξένησε γενικὴν κατάπληξιν. Ὅλοι ἐθαύμαζαν. Μερικοὶ μάλιστα δὲν ἤθελαν νὰ πιστεύσουν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ τυφλὸς τοῦ Ναοῦ. Καὶ τοῦ ἔκαμαν ἐρωτήσεις. Αὐτὸς δὲ τοὺς ἔλεγε πῶς ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἄνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ βλέπει.

Ἡμέρα τοῦ θαύματος αὐτοῦ ἦτο Σάββατον. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ ὁ λαὸς ἦσαν συγκεντρωμένοι εἰς τὴν Συναγωγὴν πρὸς προσευχὴν. Διὰ τοῦτο μερικοὶ παίρνουν τὸν τέως τυφλὸν καὶ τὸν φέρουν ἐκεῖ. Οἱ Φαρισαῖοι τὸν ἐρωτοῦν καὶ ἐκεῖνος ἀπαντᾷ πῶς ἀνέβλεψεν. Εἰς τὸ τέλος εὐρίσκουν τὴν δικαιολογίαν. Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τοῦ Διαβόλου, ἐπειδὴ δὲν τηρεῖ τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως θαυματουργεῖ. Ἄλλοι ὅμως ἔλεγον· Πῶς εἶναι δυνατὸν ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς νὰ κάνῃ τέτοια θαύματα; Καὶ διαφωνοῦν μεταξύ των. Καὶ ἐρωτοῦν καὶ τὸν τέως τυφλόν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ; Ἐκεῖνος δὲ ἀποκρίνεται· Ἐγὼ πιστεύω, ὅτι εἶναι Προφήτης.

Δὲν ἀρκοῦνται εἰς τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι. Στέλλουν καὶ καλοῦν τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ. Θέλουν νὰ ἐξακριβώσουν, ἂν ὄντως αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς των, ἂν ἐγεννήθη τυφλός, καὶ πῶς τώρα βλέπει. Αὐτοὶ ἀπήντησαν· Μάλιστα, αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς μας καὶ ἐγεννήθη τυφλός. Πῶς ὅμως τώρα βλέπει, δὲν γνωρίζομεν, ἢ ποῖος τοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια, δὲν ξαίρουμε. Αὐτὸς εἶναι μεγάλος, αὐτὸν ἐρωτήσατε καὶ θὰ σᾶς εἶπῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸν του τί τοῦ συνέβη.

Ξαναφώναξαν λοιπὸν τὸν τέως τυφλόν καὶ τοῦ εἶπαν νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν, πού τὸν ἐθεράπευσε, καὶ ὄχι αὐτόν, τὸν Ἰησοῦν, διότι αὐτὸς εἶναι ἁμαρτωλός. Ὁ τυφλὸς ἀπήντησεν· Ἄν εἶναι ἁμαρτωλός, δὲν γνωρίζω. Ἐνα γνωρίζω, ὅτε ἐγεννήθηκα τυφλός καὶ τώρα βλέπω. Ἄλλὰ διατί μὲ ξαναρωτᾶτε; Μήπως θέλετε καὶ σεῖς νὰ γίνετε μαθηταὶ του;

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐξεμάνησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ μὲ περιφρόνησιν τοῦ εἶπαν· Σὺ εἶσαι μαθητὴς ἐκείνου. Ἡμεῖς εἴμεθα μαθηταὶ τοῦ Μωϋσέως. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐλάλησεν καὶ ὄχι εἰς αὐτόν. Δὲν γνωρίζομεν ποῖος μᾶς τὸν ἔστειλεν αὐτόν.

Ἄλλὰ τότε ἄρχισεν ὁ τέως τυφλὸς νὰ διδάσκη τοὺς Φαρισαίους. Τοὺς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὄργανον τοῦ Διαβόλου, ἐπειδὴ ἔκαμε τοῦτο τὸ μέγα θαῦμα, νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνα τέτοιο θαῦμα ποτὲ δὲν ἔγινεν. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἐκεῖνος νὰ εἶναι ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦτο τὸν ἀκούει καὶ κάνει ἐκεῖνος τέτοια θαύματα. Ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀλλὰ τοὺς εὐσεβεῖς.

Ὡραία διδασκαλία διὰ τοὺς πείσμονας καὶ τυφλοὺς Φαρισαίους. Ἄλλὰ ἐκεῖνοι περισσότερον ἐξηγγριώθησαν. Καὶ τὸν ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν.

Ὁ τέως τυφλὸς ἀπογοητευμένος ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους, ἔτρεξεν εἰς τὸν Ναόν, διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Κύριον. Δὲν τὸν γνωρίζει ὅμως. Ἄλλ' ἔξαφνὰ τὸν σταματᾷ κάποιος, καὶ τὸν ἐρωτᾷ: Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἐκεῖνος ἀποκρίνεται: Ποῖός εἶναι, κύριε, διὰ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν πίστιν μου; Καὶ ὁ Κύριος: Ἐγὼ εἶμαι. Αὐτὸς ποὺ τώρα ὀμιλεῖ μαζί σου. Καὶ ὁ τέως τυφλὸς ἀνεφώνησε: Πιστεύω, Κύριε. Καὶ τὸν ἐπροσχύνησεν.

ΠΕΜΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

(Λουκᾶ, κεφ. ΚΔ', στίχ. 36 - 53)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν, ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς: Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν¹⁾. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς: Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατὶ διαλογισμοὶ²⁾ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι³⁾. ψηλαφήσατέ με⁴⁾ καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων

εἶπεν αὐτοῖς: Ἐχετε τι βρώσιμον⁵⁾ ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτῶ⁶⁾ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς: Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, ἔτι ὄν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι⁷⁾ τὰς Γραφάς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς: Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δὲ ἐστὲ μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν⁸⁾ τοῦ Πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους⁹⁾.

Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ¹⁰⁾, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν¹¹⁾ αὐτῶν αὐτοὺς διέστη ἅπ' αὐτῶν¹²⁾, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοί, προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ Ἱερῷ¹³⁾, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν = ἐνόμιζον ὅτι ἔβλεπον φάντασμα.— 2) διαλογισμοὶ = εἰς τὰς σκέψεις τῶν μαθητῶν ἐπερνοῦσαν ἰδέες ἄτοπες, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὅτι ἐμπρὸς τῶν βλέπουν φάντασμα κλπ.— 3) αὐτὸς ἐγὼ = ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι καὶ ὄχι φάντασμα.— 4) ψηλαφήσατέ με = διότι τὸ φάντασμα εἶναι σκιὰ καὶ δὲν ἔχει σάρκα καὶ ὀστά.— 5) βρώσιμον = φαγώσιμον, κάτι νὰ φᾶμε.— 6) ἰχθύος ὀπτῶ = μέρος ἀπὸ ψητὸ ψάρι καὶ κομμάτι μελόπηττα.— 7) τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς = νὰ ἐννοοῦν τὰς Ἁγίας Γραφάς.— 8) τὴν ἐπαγγελίαν = τὴν ὑπόσχεσιν, αὐτὸ ποῦ σὰς ὑποσέθηκα, δηλ. τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.— 9) ἐνδύσησθε δύναμιν = ἕως ὅτου ἐνδυθῆτε μὲ θεῖαν δύναμιν, ἤτοι λάβετε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.— 10) ἐπάρας τὰς χεῖρας = ἀφοῦ ἐσχώσασε τὰ χέρια του.— 11) ἐν τῷ εὐλογεῖν = καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε.— 12) διέστη ἅπ' αὐτῶν = ἐχωρίσθη ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀνέβαινε πρὸς τὰ ἑπάνω, πρὸς τὸν οὐρανόν.— 13) ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ Ἱερῷ = μετέβαινον καθημερινῶς εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων.

Ἡ περικοπή μᾶς διηγεῖται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀνάστασίν του ἐκ νεκρῶν παρουσιάσθηκεν εἰς τοὺς μαθητάς του. Ἐστάθηκεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ τοὺς εἶπεν: Εἰρήνη ὑμῖν. Οἱ μαθηταὶ ἐτρόμαξαν, διότι ἐφοβήθησαν. Τὰ ἔχασαν, καὶ ἐνόμιζαν ὅτι μπροστά τους εἶναι κάποιο φάντασμα. Διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς: Διατί εἴσθε ταραχμῆνοι, καὶ διατί βάζετε τέτοιες ἰδέες εἰς τὸ μυαλό σας; Ἰδέτε τὰ χέρια μου καὶ τὰ πόδια μου, καὶ πεισθῆτε ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι. Ὑψηλάφησατέ με καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι τὸ φάντασμα δὲν ἔχει σάρκα καὶ ὀστά, ὅπως βλέπετε ἐμένα νὰ ἔχω. Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰ χέρια του καὶ τὰ πόδια του. Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ ἐξακολουθοῦσαν, ἀπὸ τῆς χαρᾶ τους, νὰ ἀπιστοῦν καὶ νὰ θαυμάζουν, εἶπεν εἰς αὐτοὺς: Ἐχετε τίποτε τὸ φαγώσιμον ἐδῶ; Αὐτοὶ δὲ τοῦ ἔδωκαν ἓνα μέρος ἀπὸ ψάρι ψητὸ καὶ ὀλίγην μελόπηττα, καὶ ἐκεῖνος τὰ ἐπῆρε καὶ τὰ ἔφαγε μπροστά τους. Καὶ τοὺς εἶπεν: Αὐτὰ εἶναι τὰ λόγια, ποὺ σᾶς εἶπα, ὅταν ἀκόμη ἤμουνα μαζί σας, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν ὅλα τὰ γραμμένα εἰς τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ εἰς τὰς προφητείας τῶν Προφητῶν καὶ εἰς τοὺς Ψαλμοὺς.

Καὶ τότε ἐφώτισε τὸ νοῦ τους καὶ τοὺς ἔκανε νὰ καταλαβαίνουν τὰς Γραφάς, ὅτι ἔτσι ἦτο γραμμένο καὶ ἔτσι ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Νὰ πάθῃ δηλαδὴ ὁ Χριστὸς καὶ νὰ ἀναστηθῇ ἐκ νεκρῶν τὴν τρίτην ἡμέραν. Καὶ νὰ κηρύξουν αὐτοὶ μετάνοια εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν κάνοντας ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Σεῖς δέ, τοὺς εἶπεν ἀκόμη, εἴσθε μάρτυρες ὄλων αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τώρα θὰ σᾶς στείλω τὴν ὑπόσχεσιν, ποὺ ἐπῆρα ἀπὸ τὸν Πατέρα μου. Διὰ τοῦτο σεῖς θὰ μείνετε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἕως ὅτου ἐνδυθῆτε τὴν δύναμιν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Ὅταν ἐτελειώσεν, ἔβγαλεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς του ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἕως τὴν Βηθανίαν, καὶ ἀφοῦ ἐσήκωσε τὰ χέρια τοὺς εὐλόγησε. Καὶ καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε, ἄρχισε σιγὰ — σιγὰ νὰ χωρίζεται ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ ἀνεβαίνει εἰς τὸν Οὐρανόν.

Οἱ δὲ μαθηταὶ τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, μὲ μεγάλην χαράν. Καὶ μετέβαιναν τακτικὰ εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἐπερίμεναν τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Πατρὸς. Ἐπερίμεναν δηλαδὴ νὰ τοὺς στείλῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἀ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου
(Ἰωάννου, κεφ. ΙΖ', στίχ. 1—13)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπε· Πάτερ, ἐλέλυθεν ἡ ὥρα ¹⁾. δόξασόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα καὶ ὁ Υἱὸς δοξάσῃ σε. Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. Σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἐγνώκαν ²⁾, ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστὶν· ὅτι τὰ ῥήματα, ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἐγνώσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ ³⁾, οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ ⁴⁾, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ ⁵⁾ καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπόλετο ⁶⁾, εἰμὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας ⁷⁾, ἵνα ἡ Γραφή πληρωθῇ ⁸⁾. Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πληρωμένην ἐν αὐτοῖς ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐλήλυθεν = ἦλθεν.— 2) ἐγνων = ἔχουν γνωρίσει.— 3) ἐρωτῶ =

παρακαλῶ.— 4) οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ = δὲν σὲ παρακαλῶ τώρα διὰ τοὺς ἀπίστους καὶ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.— 5) τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστὶ καὶ τὰ σὰ ἐμὰ = ὅλα ὅσα εἶναι ἰδικά μου εἶναι ἰδικά σου, καὶ τὰ ἰδικά σου εἶναι ἰδικά μου.— 6) οὐδεὶς ἀπώλετο = κανεὶς δὲν ἐχάθη.— 7) ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας = ἔνοσέ τὸν προδότην Ἰούδαν.— 8) ἡ Γραφή πληρωθῆ = ἵνα ἐκπληρωθοῦν αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαβὶδ.— 9) πεπληρωμένη ἐν αὐτοῖς = ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν εἶναι πλήρης, διότι θὰ πιστεῦουν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνάληψίν μου θὰ διαφυλάττης αὐτούς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ ὡς ἄνω περικοπὴ εἶναι ἓνα μέρος τῆς ὑψηλῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος, ποὺ καταγράφεται εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου. Πρὶν δηλαδὴ ὁ Κύριος παραδοθῆ εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, ὠμίλησεν πρὸς τοὺς μαθητὰς του, συμβουλευῶν, παρηγορῶν καὶ παραγγέλλων νὰ φυλάττουν τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βᾶσις τῆς Ὀρθοσκείας του. Καὶ ὕστερα, ἐσῆκωσε τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπήγγειλε λαμπράν, μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀρχιερατικὴν προφητείαν, καὶ εἶπεν:

— Πάτερ, ἔφθασεν ἡ ὥρα. Δόξασε τὸν Υἱόν σου, ἵνα καὶ ὁ Υἱὸς σου δοξάσῃ σε. Δόξασέ τον καὶ τώρα, ὅπως τὸν ἐδόξασες μὲ τὴν ἐξουσίαν ποὺ τοῦ ἔδωκες ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἵνα εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς δώσῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν αἰώνιον ζωὴν. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ αἰώνιος ζωὴ, νὰ γνωρίζουν ἐσὲ τὸν μόνον ἀληθινόν Θεόν, καὶ αὐτὸν ποὺ σὺ ἀπέστειλες εἰς τὸν κόσμον, δηλ. τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ ἐγὼ μὲν σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἔργον ποὺ μοῦ ἀνέθεσες νὰ κάμω, τὸ ἐτελείωσα. Καὶ τώρα δόξασέ με καὶ σὺ, Πάτερ, μὲ ἐκείνην τὴν δόξαν, ποὺ εἶχα κοντά σου, πρὶν ἀκόμη ὁ κόσμος δημιουργηθῆ. Ἐφανερώσα τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ κόσμου, τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσες σὺ. Ἦσαν ἰδικοὶ σου καὶ τοὺς ἔδωσες εἰς ἐμένα. Αὐτοὶ τὰς ἐντολάς σου ἔχουν τηρήσει. Τώρα μόλις ἐκατάλαβαν, ὅτι ὅλα ὅσα μοῦ ἔδωσες, προέρχονται ἀπὸ ἐσένα. Διότι τὴν διδασκαλίαν, ποὺ μοῦ ἔδωσες, τὴν ἐδίδαξα εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβαν καὶ ἔνοιωσαν ἀληθινά, ὅτι ἐγὼ ἐβγῆκα ἀπὸ ἐσένα. Καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλες εἰς τὸν κόσμον. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν σὲ παρακαλῶ. Δὲν σὲ παρακαλῶ περὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσες. Καὶ ὅλα ὅσα εἶναι ἰδικά μου εἶναι καὶ ἰδικά σου. καὶ τὰ ἰδικά σου εἶναι καὶ ἰδικά μου. Καὶ αὐτοὶ ἰδικοὶ

σου ἦσαν καὶ ἔγιναν ἰδικοί μου ἄνθρωποι. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἰδικοί μου εἶναι πάλιν ἰδικοί σου, καὶ ἐγὼ μὲ αὐτοὺς ἔχω δοξασθῆ. Σὲ παρακαλῶ περὶ αὐτῶν; διότι ἐγὼ τώρα φεύγω ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐνῶ αὐτοὶ μένουν ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι κοντά σου. Πάτερ ἅγιε, διαφύλαξε εἰς τὴν πίστιν σου αὐτούς, πού μοῦ ἔδωσες, διὰ νὰ εἶναι ἐνωμένοι, ὅπως καὶ ἡμεῖς εἴμαστε ἐνωμένοι. Ἐφ' ὅσον ἤμουν μαζί τους εἰς τὸν κόσμον, ἐγὼ τοὺς διεφύλασσα εἰς τὴν πίστιν σου. Ὅσους μοῦ ἔδωσες, τοὺς διεφύλαξα, καὶ κανένας ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔχασε τὴν πίστιν του, παρὰ μόνον ἓνας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ Ἰούδας, ἵνα ἡ Γραφή ἐκπληρωθῆ. Τώρα δὲ ἔρχομαι κοντά σου. Καὶ αὐτὴν τὴν προσευχὴν τὴν κἀνω εὐρισκόμενος ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἔχουν τὴν ἰδικὴν μου χαρὰν πλήρη μέσα τους. (Ψαλμ. ΞΗ', ΡΗ').

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῆς Πεντηκοστῆς

(Ἰωάννου, κεφ. Ζ', στίχ. 37—53 καὶ Η' 12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῆ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ¹⁾ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων· Ἐάν τις διψᾷ²⁾, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ³⁾ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ⁴⁾ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω⁵⁾ ἔδοξασθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ Γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ σπέρματος Δαβὶδ⁶⁾ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὁ Χριστός ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατι οὐκ ἠγάγετε αὐτόν⁷⁾; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρω-

πος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἐπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι⁸⁾. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν⁹⁾ νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γινῶ τί ποιεῖ; Ἐπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγγεραται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου¹⁰⁾, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐσχάτη καὶ μεγάλη = κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Σκηνοπαγίας. Ἡ Σκηνοπαγία ἦτο ἑορτὴ μεγάλη πρὸς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τὰς σκηνάς εἰς τὴν ἔρημον. Ἡ ἑορτὴ αὕτη διαρκοῦσε ὀκτὼ ἡμέρας· ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἐωρτάζοντο μεγαλοπρεπῶς.— 2) ἐὰν τις διψᾷ = ἐὰν ἴχνηται ἐπιθυμῆ τὴν διδασκαλίαν μου.— 3) κοιλία = καρδία, δηλ. ὅστις λάβῃ Πνεῦμα Ἅγιον, πολλὰ θὰ διδάξῃ καὶ πολλὰ θὰ πράξῃ.— 4) οὐπω = ἀκόμη δέν.— 5) οὐδέπω ἐδοξάσθη = δέν εἶχεν ἀκόμη δοξασθῆ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως.— 6) ἐκ σπέρματος Δαβὶδ = ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ.— 7) διατί οὐκ ἠγάγετε; = διατί δέν ἐφέρατε ἐδῶ αὐτόν;— 8) ἐπικατάρατος = καταραμένος ἐθεωρεῖτο ὁ μὴ ἐκτελῶν τὰ τοῦ Νόμου ἀκριβῶς.— 9) Νικόδημος = εἷς τῶν ἀρχόντων, κρυφὸς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶπεν εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὅτι δέν δύνανται νὰ τὸν καταδικάσουν, ἂν δέν τὸν ἀνακρίνουν.— 10) ἐγὼ εἰμι = ἐγὼ εἰμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὅποιος μὲ ἀκολουθεῖ, θὰ περιπατῆ εἰς τὸ φῶς, καὶ θὰ ἴχῃ ζωὴν αἰώνιον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ ὁ ἱερός Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης μᾶς ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας. Ἡ ἑορτὴ διαρκοῦσεν ὀκτὼ ἡμέρας. Ὅμως οἱ πλεόν ἐπίσημες ἦσαν ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία, τὰς ἑποίας ἐπανηγύριζαν μὲ θυσίας καὶ ἄλλας τελετὰς εἰς τὸν Ναόν.

Τὴν τελευταίαν λοιπὸν ἡμέραν, τὴν ἐπίσημον, τῆς ἑορτῆς ἐστάθηκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν Ναόν καὶ μὲ φωνὴν δυνατὴν εἶπεν:

—“Οποῖος διψᾷ, νὰ ἔλθῃ κοντά μου καὶ νὰ πιῇ. Διότι ὁποῖος πιστεύει εἰς ἐμένα, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ἀπὸ τὴν καρδιά του καὶ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του θὰ τρέξουν ποτάμια μὲ νερὸ ζώντανόν.

Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Κύριος ἐννοῶν τὸ “Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐμελλον νὰ λάβουν ὅσοι πιστεύουν εἰς αὐτόν. Διότι ἕως τότε δὲν εἶχεν ἔλθει τὸ “Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς ἀκόμῃ δὲν εἶχε δοξασθῆ (δηλ. ἀναστηθῆ καὶ ἀναληφθῆ εἰς τοὺς οὐρανοὺς). Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ τὸν λαόν, ποὺ ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν, ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ἀλήθεια ὁ Προφήτης. “Ἄλλοι ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός. Καὶ ἄλλοι πάλιν ἔλεγαν· Μήπως εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστός; Δὲν λέγει ἡ Γραφή, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ καταγεται ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθλεέμ, ἀπ’ ὅπου καταγεται ὁ Δαβὶδ; Καὶ ἔγινε διαφωνία μεταξὺ τοῦ λαοῦ δι’ αὐτόν. Μερικοὶ μάλιστα ἀπὸ αὐτοὺς ἤθελαν νὰ τὸν πιάσουν. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν ἐτολμοῦσε νὰ βάλῃ τὰ χέρια του ἐπάνω του. Τότε ἐπέστρεψαν καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Φαρισαίων, ποὺ εἶχαν σταλῆ νὰ τὸν συλλάβουν, καὶ εἶπον εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνοι· Δὲν ἐτολμήσαμεν νὰ τὸν πιάσωμεν, διότι ποτὲ δὲν ὁμίλησεν ἄνθρωπος, ὅπως ὁμιλεῖ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Ἀποκρίθησαν λοιπὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· Μήπως καὶ σεῖς πλανηθήκατε καὶ ἐπιστεύσατε εἰς αὐτόν; Ἡ μήπως ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας κανεὶς ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους; Μόνον ὁ ὄχλος αὐτὸς—ὁ ἀμόρφωτος—ποὺ δὲν γνωρίζει τὸν Νόμον. Τότε λέγει ὁ Νικόδημος πρὸς αὐτούς, αὐτὸς ποὺ ἦλθεν ἐν καιρῷ νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν (Ἰωάν. Γ 1—2) ἕνας ἐκ τῶν Φαρισαίων· Μήπως ὁ νόμος μας καταδικάζει τὸν ἄνθρωπον, πρὶν ὁ δικαστὴς τὸν ἀκούσῃ καὶ μάθῃ ἀπὸ αὐτὸν τί κακὸ ἔκαμε;

Ἄλλὰ οἱ Φαρισαῖοι ἀποκρίθησαν· Μήπως καὶ σὺ εἶναι Γαλιλαῖος; (μήπως δηλ. καὶ σὺ εἶσαι μαθητὴς αὐτοῦ τοῦ Γαλιλαίου) Ἐρεῦνήσῃ τὴν Γραφήν, καὶ μάθε, ὅτι κανένας προφήτης δὲν ἔχει βγῆ ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ὁμίλησε πρὸς τὸν ὄχλον λέγων· Ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁποῖος μὲ ἀκολουθεῖ, δὲν θὰ περπατήσῃ εἰς τὸ σκότος, ἀλλὰ μέσα του θὰ ἔχῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Καὶ πράγματι, μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἀληθινὸς Θεός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῶν Ἀγίων Πάντων

(Ματθ. κεφ. Ι', στίχ. 32—33 καὶ 37—38 καὶ ΙΘ' στίχ. 27—30)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐναντοῦ μαθηταῖς· Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ¹⁾ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω ²⁾ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ ³⁾ οὐκ ἔστι μου ἄξιος ⁴⁾· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἄξιος, καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ⁵⁾ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι τί ἄρα ἔσται ἡμῖν ⁶⁾; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ⁷⁾, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσετε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους ⁸⁾ κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ⁹⁾, ἑκατονταπλασίονα λήψεται ¹⁰⁾, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει· πολλοὶ δὲ ἔσονται ¹¹⁾ πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι ¹²⁾

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ = ὁμολογήσει ἐμέ.— 2) ὁμολογήσω = θὰ παραδεχθῶ κατὰ τὴν δευτέραν μου παρουσίαν.— 3) ὁ φιλῶν = ὁ ἀγαπῶν τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα περισσότερο ἐμοῦ. Χάριν τοῦ Χριστοῦ πρέπει κανεὶς νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα.— 4) οὐκ ἔστι μου ἄξιος = δὲν ἀξίζει νὰ γίνῃ μαθητὴς μου.— 5) ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν = ὅποιος δὲν παίρνει τὴν ἀπόφασιν νὰ ὑποφέρῃ τὸν σταυρικὸν θάνατον. Ὁ σταυρὸς δηλοῖ αὐταπάρνησιν.— 6) τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; = τί θὰ κερδίσωμεν ὡς ἀμοιβήν;— 7) ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ = εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ζωὴν. Παλιγγενεσία λέγεται ἢ κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν ἀνακαινίσις τοῦ κόσμου (βλ. Πέτρου

Γ' 13).— 8) καθίσεσθε = σεις οἱ 12 μαθηταὶ μου θὰ εἰσθε κριταί.— 9) ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου = χάριν ἐμοῦ.— 10) λήψεται = θὰ λάβῃ.— 11) πολλοὶ ἔσονται = πολλοὶ οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν παρόντα βίον εἶναι πρῶτοι, ἔχοντες τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, θὰ γίνουσι τελευταῖοι. Τούναντίον δὲ ἄλλοι, οἵτινες χάριν τοῦ Χριστοῦ ἀφῆκαν τὰ πάντα, θὰ γίνουσι πρῶτοι καὶ θὰ κληρονομήσουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.— 12) ἔσχατοι = τελευταῖοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ εἶναι συνέχεια μιᾶς μακρᾶς ὁμιλίας τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς του. Προηγουμένως εἶχεν εἶπει εἰς αὐτούς, ὅτι τοὺς ἀποστέλλει ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ τοὺς διώξουν καὶ θὰ τοὺς κακοποιήσουσι. Ἀλλὰ αὐτοὶ πρέπει νὰ μένουσι σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των.

Εἰς τὸ μέρος λοιπὸν αὐτὸ συνεχίζει ὁ Κύριος καὶ λέγει· Μὴ λογαριάζετε λοιπὸν τοὺς διωγμούς καὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ ἔχετε ὑπὲρ ὅσων σας τὰς μεγάλας ἀμοιβὰς ποὺ σᾶς περιμένουν. Ὅποιος θὰ με παραδεχθῆ ὡς Σωτῆρα του ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι καταδιώκουν τὴν πίστιν μου, αὐτὸς θὰ γίνῃ παραδεικτὸς καὶ ἀπὸ ἐμένα, διότι θὰ ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου ὡς πιστὸν ὁπαδόν μου. Καὶ ἀντιθέτως θὰ ἀρνηθῶ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ με ἀρνηθῆ ὡς Θεο-ἀνθρώπον Σωτῆρα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Ὡς συμπέρασμα δὲ προσθέτει καὶ λέγει ὅτι· Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του περισσότερο ἀπὸ ἐμέ, καὶ ἀρνεῖται ἐμέ, διὰ νὰ μὴ ἀποχωρισθῆ τοὺς γονεῖς του, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν νόμον μου καὶ δι' αὐτῆς τῆς πράξεως νὰ δεῖξῃ τὴν εἰς ἐμέ πίστιν του, αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος ὁπαδὸς μου. Καὶ αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ του περισσότερο ἀπὸ ἐμέ, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ λέγεται μαθητὴς μου. Καὶ ἐκεῖνος ποὺ δὲν παίρνει τὴν ἀπόφασιν ἔστω καὶ νὰ σταυρωθῆ δι' ἐμέ, καὶ δὲν με ἀκολουθεῖ με τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, δὲν εἶναι ἄξιος ἐμοῦ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον μέρος τῆς περικοπῆς. Τὰ ἴδια δὲ σχεδὸν εἶπε καὶ κατόπιν ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητάς του. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος εἶπεν εἰς αὐτόν· Κύριε, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήσαμεν ὅλα καὶ σὲ ἀκολουθήσαμεν. Τί ἄραγε θὰ δοθῆ εἰς ἡμᾶς ὡς ἀμοιβή; Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησεν· Ὅταν θὰ καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν θρόνον τῆς δόξης, θὰ καθίσετε καὶ σεῖς εἰς δώδεκα θρόνους διὰ νὰ δικάσετε τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ κά-

θε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἕνεκα τοῦ ὀνόματός μου ἄφησε καὶ σπίτια καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς ἢ πατέρα καὶ μητέρα ἢ γυναῖκα καὶ παιδιὰ καὶ χωράφια πρὸς χάριν μου, αὐτὸς θὰ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα καὶ θὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πολλοὶ δὲ πού εἶναι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν πρῶτοι, θὰ γίνουν τελευταῖοι, καὶ πολλοί, πού θεωροῦνται τελευταῖοι, θὰ γίνουν πρῶτοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Δ', στίχ. 18—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας¹⁾ εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας²⁾ ἀμφίβληστρον³⁾ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἄλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἄλιεῖς ἀνθρώπων⁴⁾. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες⁵⁾ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ· Καὶ προβάς⁶⁾ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν⁷⁾, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν⁸⁾ ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν τοῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπειῶν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Θάλασσα τῆς Γαλιλαίας = εἶναι ἡ λίμνη Γενησαρέτ; ἢ ὁποία λέγεται καὶ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος.— 2) βάλλοντας = νὰ ρίπτουν.— 3) ἀμφίβληστρον = τὸ δίχτυ πού ψαρεύουν.— 4) ἄλιεῖς ἀνθρώπων = διότι θὰ ἐτρέβαζαν πολλοὺς μετὰ τὴν διδασκαλίαν των.— 5) εὐθέως ἀφέντες = ἀμέσως ἀφοῦ ἄφησαν.— 6) προβάς = ἀφοῦ ἐπροχώρησεν.— 7) καταρτίζοντας τὰ δίκτυα = νὰ ἐπιδιορθώνουν τὰ δίκτυά των.— 8) καὶ περιῆγεν = περιήρατο ὅλην τὴν Γαλιλαίαν.

Εἶναι οἱ πρῶτες ἡμέρες, πὺ ἄφησεν ὁ Κύριος τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν δημόσιον. Ἔχει ἐγκαταλείψει τὴν Ναζαρέτ καὶ ἔχει εγκατασταθῆ εἰς τὴν Καπερναοῦμ. Τώρα περιπατεῖ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ἔχει εἰς τὸν νοῦν τοῦ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς πρῶτους μαθητάς του ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς ψαράδες τῆς Γαλιλαίας.

Βλέπει λοιπὸν δύο ἀδελφοὺς, τὸν Σίμωνα, πὺ ὁ ἴδιος κατόπιν τὸν ὠνόμασε Πέτρον (Ἰωάν. Α' 43), καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ἦσαν παιδιὰ τοῦ Ἰωῆ, πλουσίου ἰχθυεμπόρου τῆς Γαλιλαίας. Ἦσαν μαζί με τὸν πατέρα των, βοηθοῦντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι ἦσαν καὶ αὐτοὶ ψαράδες. Εἰς αὐτοὺς δὲ εἶπε τότε ὁ Κύριος:

— Ἀφήσατε τὰ δίχτυα σα καὶ ἐλάτε μαζί μου· ἐγὼ θὰ σᾶς κάμω ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

Καὶ αὐτοὶ ἄφησαν τὰ δίχτυα των καὶ τὸν ἠκολούθησαν ἀμέσως καὶ προθύμως.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν συνεχίζει ὁ Κύριος τὸν περιπατὸν του καὶ συναντᾷ πὺ πέρα ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου. Ἦσαν καὶ αὐτοὶ μαζί με τὸν πατέρα των μέσα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐπιδιῶρθωναν τὰ δίχτυα των. Καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ γίνουιν μαθηταὶ του. Αὐτοὶ δὲ ἀμέσως ἄφησαν καὶ πλοῖον καὶ πατέρα καὶ τὸν ἠκολούθησαν.

Ἔτσι ὁ Κύριος μαζί με τοὺς τέσσαρας αὐτοὺς πρῶτους μαθητάς «περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν». Καὶ ἔμπαινέν εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ παντοῦ ἐκήρυσσε τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐθεράπευε κάθε ἀσθένειαν καὶ κάθε ἀδυναμίαν καὶ ἀδριαθεσίαν τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΣΤ', στίχ. 22—33)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν ὦν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἤ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται ¹⁾. ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἤ, ὅλον τὸ σῶμά σου

σκοτεινόν ἐσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ²⁾ ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται ³⁾ καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμωνᾷ ⁴⁾. **Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ** ⁵⁾ ὑμῶν τί φάγητε, τί πίητε, οὐδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεϊόν ἐστι ⁶⁾ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε ⁷⁾ αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε ⁸⁾ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει ⁹⁾, λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς ¹⁰⁾, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα· πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ¹¹⁾ ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι ζητῆται τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε ¹²⁾ δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς ἀπλοῦς ἦ = ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι ὑγιής, τότε ὄλον τὸ σῶμα εἶναι φωτεινόν, ὅταν ὁμῶς εἶναι βλαμμένος, τότε ὄλον τὸ σῶμα εἶναι σκοτεινόν.— 2) εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος = ἐὰν ἡ καρδιά σου εἶναι διεστραμμένη, τότε καὶ αἱ πράξεις σου θὰ εἶναι κακαί.— 3) ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται = ἢ τὸν ἓνα θὰ ἀγαπήσῃ ἢ τὸν ἄλλον θὰ καταφρονήσῃ.— 4) Μαμωνᾶς = (λέξις Χαλδαϊκῆ) δηλοῖ τὸν Θεὸν τοῦ πλοῦτου, ὃ ὁποῖος κυριεύει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κάμνει δοῦλον.— 5) μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ = μὴ φροντίζετε διὰ τὴν ζωὴν.— 6) οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεϊόν ἐστι τῆς τροφῆς = δὲν ἀξίζει ἡ ζωὴ περισσότερο ἀπὸ τὴν τροφὴν καὶ τὸ σῶμα περισσότερο ἀπὸ τὸ ἐνδυμα, καὶ ἐπομένως ὁ Θεός, πού ἔδωκε τὴν ζωὴν καὶ τὸ σῶμα, θὰ δώσῃ τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν.—

7) οὖν ὑμεῖς διαφέρετε = σεῖς δὲν διαφέρετε;— 8) καταμάθετε = παρατηρήσατε, νὰ μάθετε καλά.— 9) νήθω = γνέθω.— 10) πολλῶ μᾶλλον = πολὺ περισσύτερον ὁ Θεὸς θὰ φροντίσῃ διὰ σᾶς.— 11) τὰ ἔθνη = οἱ ἔθνη· κοί ἢ εἰδωλολάτραι.— 12) ζητεῖτε = ζητεῖτε πρὸ πάντων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὰ ἄλλα (τροφή, κατοικία, ἔνδυμα) θὰ προστεθοῦν εἰς σᾶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ὡς καρδιωγνώστης τίνων πραγμάτων ἔχετε ἀνάγκην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου ὁ Χριστὸς μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι ἐκτὸς τοῦ φθαρτοῦ σώματος ἔχομεν καὶ ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ ἐπομένως ὀφείλομεν ἔργα καλὰ καὶ ἀγαθὰ νὰ πράττωμεν. Καὶ νὰ μὴ λατρεύωμεν τὴν ὕλην, διότι τότε τὰ ἔργα μας θὰ εἶναι σκοτεινὰ καὶ ὁ βίος μας δυστυχῆς.

Μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγάπησῃ τὸν Θεόν, ἂν ἡ καρδιά του εἶναι προσκολλημένη εἰς τὸν Μαμωνᾶν, ὁ ὁποῖος κάνει τὸν ἄνθρωπον ἐγωϊστὴν, ἄσπλαγγον, πλεονέκτην, φιλάργυρον, φθονερὸν καὶ κακόν.

Ὁ Θεὸς συνιστᾷ καὶ εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς μας εἰς τὴν ζωὴν, καταδικάζει ὅμως τὴν ἀγωνιώδη φροντίδα τῶν ἀνθρώπων ἀποκλειστικῶς διὰ τροφῆς, κατοικίας, ἔνδυμα. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καὶ ὡς στοργικὸς πατὴρ θὰ τὰ δώσῃ. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς πρωτίστως καὶ κυρίως πρέπει νὰ ζητοῦμε τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε ἀναγκαῖος καρπὸς αὐτῶν θὰ εἶναι καὶ τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Η', στίχ. 5—13)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος ¹⁾ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ²⁾ ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμι

ικάνος³⁾, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθης, ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου· καὶ γὰρ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε⁴⁾ καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν⁵⁾ ἤξουσι⁶⁾ καὶ ἀνακλιθήσονται⁷⁾ μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας⁸⁾ ἐκβληθήσονται⁹⁾ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον¹⁰⁾. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς¹¹⁾ τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ· Ὑπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη¹²⁾ ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐκατόνταρχος = ἀξιωματικὸς διοικῶν 100 στρατιώτας.— 2) βέβηλοι = ἔχει πέσει.— 3) οὐκ εἰμι ἰκάνος = δὲν εἶμαι ἄξιος, ἐπεὶδὴ ἦτο ἔθνηκός.— 4) ἐθαύμασε = ὁ ἑκατόνταρχος ἂν καὶ ἔθνηκός ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν παῖδα του.— 5) ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν = ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.— 6) ἤξουσι = θὰ ἔλθουν.— 7) καὶ ἀνακλιθήσονται = θὰ καθήσουν εἰς τὴν τράπεζαν.— 8) υἱοὶ τῆς βασιλείας = οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τοὺς ὁποίους ἦτο προωρισμένη. 9) ἐκβληθήσονται = θὰ ριφθοῦν ἐξω.— 10) τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον = τὸ σκοτάδι ποὺ εἶναι πολὺ πυκνόν.— 11) ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς = ὁ μὲν κλαυθμὸς προέρχεται ἐκ λύπης, ὁ δὲ βρυγμὸς, τὸ τρίξιμο τῶν ὀδόντων, ἀπὸ τῆν ἀπελπισίαν καὶ τὸν φόβον.— 12) ἰάθη = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἦτο εἰδωλολάτρης βεβαίως ὁ ἑκατόνταρχος τῆς περικοπῆς αὐτῆς, καὶ Ρωμαῖος μάλιστα τὴν πατρίδα, διαμένων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλιλαίας, τὴν Καπερναοῦμ. Ἐκεῖ δὲ ἔμενε καὶ ὁ Κύριος, θεωρῶν αὐτὴν «ἰδίαν πόλιν» κατὰ τὰ χωρία Ματθ. Δ', 13 καὶ Θ' 1.

Ὁ ἑκατόνταρχος εἶχεν ἀκούσει τὴν φήμην τοῦ Κυρίου, καὶ τώρα, μόλις ἐκεῖνος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ «ἄρος», ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον εἶχε κάμει τὴν περίφημον ὀμιλίαν του, τὸν πλησιάζει, τὸν παροακαλεῖ. καὶ τοῦ λέγει·

—Κύριε, ὁ δοῦλος μου εἶναι κατάκοιτος εἰς τὸ σπίτι· εἶναι παράλυτος καὶ βασανίζεται τρομερὰ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Ὁ Ἰησοῦς διέκρινε τότε τὴν πίστιν τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ τοῦ ἀπαντᾶ·

—Θὰ ἔλθω ἐγὼ εἰς τὸ σπίτι σου καὶ θὰ τὸν θεραπεύσω.

Ὁ ἑκατοντάρχος ὅμως ἦτο ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς καὶ ἐπειδὴ εἶχε συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητός του, ἀπαντᾶ καὶ λέγει·

—Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος αὐτῆς τῆς τιμῆς. Σὺ δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ σπίτι ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Μόνον ἀπ' ἐδῶ εἰπέ ἓνα λόγον, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ δοῦλος μου θὰ γίνῃ καλά. Διότι καὶ ἐγὼ ἔχω ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου στρατιώτας, καὶ λέγω εἰς τὸν ἓνα, πῆγαινε κάπου, καὶ πηγαίνει χωρὶς ἀντίρρησην, καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ἔλα ἐδῶ, καὶ ἀμέσως ἔρχεται, καὶ εἰς τὸν δοῦλον μου λέγω, κάμε τοῦτο καὶ τὸ κάμει.

Τὰ λόγια αὐτά, ὅταν ἄκουσεν ὁ Κύριος, ἐθαύμασε, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς του· Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅτι τόσον μεγάλην πίστιν δὲν εὑρον οὔτε καὶ μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ποῦ εἶναι ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ. Σᾶς διαβεβαίω δέ, ὅτι πολλοὶ σάν τὸν ἑκατοντάρχον αὐτὸν —ξένοι καὶ εἰδωλολάτραι— θὰ ἔλθουν ἀπὸ ἀνατολὴν καὶ δύσιν, καὶ θὰ πιστεύσουν, καὶ θὰ καθίσουν μαζί με τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ ἀπόγονοι τῶν πατριαρχῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, αὐτοὶ θὰ ριφθοῦν εἰς τὸ σκότος τὸ πυκνότερον, ὅπου θὰ τιμωροῦνται αἰωνίως, διότι δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Αὐτὰ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς του ὁ Κύριος. Εἰς τὸν ἑκατοντάρχον δὲ ἀπήντησε·

—Πῆγαινε εἰς τὸ σπίτι σου, καὶ ὅπως ἐπίστευες, ἔτσι ἄς γίνῃ.

Καὶ πράγματι κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐθεραπεύθη ὁ δοῦλος τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθ. κεφ. Η', στίχ. 28—34 καὶ Θ' 1)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν¹⁾ ὑπῆρτησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι²⁾, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν³⁾, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν⁴⁾ διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί⁵⁾, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσει ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη· οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεφον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων καὶ ἰδοὺ ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον⁷⁾ καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν⁸⁾ πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ⁹⁾ ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Γέργεσα** = Μικρὰ πόλις, ἀρχαία, παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, πλησίον τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν κρημνός.— 2) **δύο δαιμονισμένοι**. Ὁ Μάρκος καὶ ὁ Λουκᾶς ἀναφέρουν ἓνα, πιθανὸν τὸν κατ' ἐξοχὴν δαιμονιζόμενον.— 3) **χαλεποὶ λίαν** = πολὺ ἐπικίνδυνοι.— 4) **μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν** = ὥστε νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ περάσῃ.— 5) **τί ἡμῖν καὶ σοί** = ποῖα σχέσις ὑπάρχει μεταξύ μας.— 6) **ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ** = ἦλθες νὰ μᾶς βασανίσῃς πρόωρα. (ἢ τιμωρία τοὺς θὰ γίνῃ εἰς τὴν μέλλουσαν κρίτην).— 7) **οἱ βόσκοντες ἔφυγον** = διότι ἐφοβήθησαν.— 8) **ἀνήγγειλαν** = ἐφανέρωσαν ὅλα ὅσα εἶδον καὶ ὅσα ἔπαθον.— 9) **ὅπως μεταβῆ** = ὅπως φύγῃ (ἀπὸ φόβου μὴ πάθουν καὶ ἄλλα τινά).— 10) **ἰδίαν πόλιν**. Ὁ Χριστὸς μὲ τὸ πλοῖον διεπέρασε τὴν λίμνην καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ, ἡ ὁποία λέγεται ἰδίᾳ πόλις αὐτοῦ.

Ἡ χώρα τῶν Γεργεσηνῶν ἢ Γαδαρηνῶν ἦτο πέραν ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν βόρειον Περαιάν. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἦλθε κάποτε ὁ Κύριος με τοὺς μαθητάς του. Καὶ ἔπως εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν Γέργεσα ἢ Γάδαρα, συνήντησε δύο ἀνθρώπους πάσχοντας ἀπὸ μανίαν καταδιώξεως. Ἦσαν δαιμονιζόμενοι. Διέμενον εἰς τὰ μνήματα, καὶ ἐνέπνεον τὸν φόβον εἰς ὅσους ἐπερνοῦσαν ἀπὸ ἐκεῖ.

Τὰ πονηρὰ πνεύματα, πῶς ἐβασάνιζαν τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, μόλις εἶδαν τὸν Κύριον, ἐφώναξαν· Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ. ἦλθες πρὸ τῆς ὥρας σου διὰ νὰ μᾶς βασανίσῃς; Καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ μποῦνε εἰς ἓνα κοπάδι χοίρων, πῶς ἔβασκε ἐκεῖ πλησίον· καὶ τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν. Οἱ δὲ χοῖροι ὤρμησαν εἰς τὸν κρημνὸν καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λίμνην τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ χοιροβοσκοί, ὅταν εἶδαν αὐτά, ἐφοβήθησαν καὶ ἔφυγαν. Ἐπῆγαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπαν τὰ συμβάντα. Ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐβγῆχαν τότε εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰ σύνορά τῶν. Αὐτὸς δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ.

Μετὰ τὰ ἴδια σχεδὸν λόγια διηγεῖται καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς τὴν θεραπείαν τῶν δαιμονιζομένων τούτων ἀνθρώπων (ἴδε Κυριακὴν ἅγην τοῦ Λουκᾶ). Τιμωροῦνται δὲ ἐδῶ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν χοίρων ἐπειδὴ ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τρέφουν χοίρους, καὶ νὰ τρώγουν τὸ χοιρινὸ κρέας. τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ἀκάθαρτον. (Δευτ. ΙΔ', 8 καὶ Λευϊτ. ΙΣ', 7).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Θ', στίχ. 1—8)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον, διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικόν, ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Ὄρθαι, τέκνον, ἀφέωνταί

σοι ¹⁾ αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδοὺ τινες τῶν Γραμματέων ²⁾ εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Ὁδοὺ βλασφημεῖ ³⁾. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν ⁴⁾ εἶπεν· Ἴνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ⁵⁾ πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον ⁶⁾ εἰπεῖν· Ἄφέντωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγειρε καὶ περιπάτει; Ἴνα δὲ εἰδῆτε ⁷⁾, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ⁸⁾ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ)· Ἐγερθεὶς ἄρῳν σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ⁹⁾ ἐξουσίαν τοιαύτην εἰς τοὺς ἀνθρώπους ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἄφέντωνταί σοι = συγχωροῦνται. Ἡ ἀσθένεια τοῦ παραλυτικοῦ ἦτο ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του καὶ τὸν συγχωρεῖ ὁ Χριστός.— 2) τινές τῶν Γραμματέων. Γραμματεῖς ἐλέγοντο οἱ ἀντιγραφεῖς τῆς Π. Δ. καὶ ἐπομένως οἱ γνώσται τοῦ Νόμου.— 3) βλασφημεῖ=διότι ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Χριστός δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα οὔτε καὶ τὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας.— 4) τὰς ἐνθυμήσεις = τὰς πονηρὰς σκέψεις των, ὡς παντογνώστης.— 5) ἐνθυμεῖσθε = σκέπτεσθε.— 6) εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον.— 7) Ἴνα εἰδῆτε = διὰ νὰ ἐνοήσετε, πεισθῆτε, βεβαιωθῆτε ὅτι ὁ Χριστός ἔχει.— 8) υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Χριστός ὡς τέλειος ἄνθρωπος.— 9) τὸν δόντα = ὁ ὁποῖος ἔδωκεν.— 10) τοῖς ἀνθρώποις, διότι οἱ κάτοικοι τῆς Καπερναοῦμ ἐνόμιζαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἀπλὸς ἄνθρωπος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ μᾶς διδάσκει καὶ πάλιν τὴν φιλοανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευσε τὸν παραλυτικόν. Μᾶς λέγει δὲ ὅτι τὰ σωματικὰ πάθη πολλὰς φορὰς προέρχονται ἀπὸ τὴν κακὴν μας διαγωγὴν, καὶ ἀπὸ τὸν ἀνήθικον βίον, καὶ ἐπομένως, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὸ σῶμα ὑγιές, ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν καὶ τὴν ψυχὴν μας καθαρὰν ἀπὸ τὰ διάφορα ἁμαρτήματα.

Ἐχει ὁμοῦς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας; Οἱ πονηροὶ Γραμματεῖς, λένε ὄχι, καὶ διαλογίζονται πονηρὰ ἐναντίον του. Ἄλλ' ὁ Χριστός διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς φθονεροὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἔχει τὴν θεῖαν δύναμιν νὰ συγχωρῇ

ἀμαρτίας, διέταξε τὸν παραλυτικὸν νὰ σηκωθῆ καὶ νὰ πάη εἰς τὸ σπίτι του.

“Ὅθεν ὅπως ὅλοι ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν διὰ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ πιστεῦωμεν εἰς αὐτὸν ἀδιστακτως καὶ νὰ ἐκτελῶμεν τὰ θεῖα αὐτοῦ παραγγέλματα, ἂν θέλωμεν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ζήσωμεν εὐτυχεῖς καὶ νὰ κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν. (Ἴδε καὶ Κυριακὴν 2αν Νηστειῶν).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Θ', στίχ. 27—35)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγοντι ¹⁾ τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ ²⁾. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς οἱ Ἰησοῦς· Πιστεῦτε ³⁾ ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε. Τότε ἤψατο ⁴⁾ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεψχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήσατο ⁵⁾ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν ⁶⁾ αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ⁷⁾, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ⁸⁾ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παράγοντι** = ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς διήρχετο δηλ. ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ἰακείρου διὰ τὴν οἰκίαν του.— 2) **υἱὲ Δαβὶδ** = ἀπόγονο τοῦ Δαβὶδ.— 3) **πιστεῦτε** = Ὁ Χριστὸς θέλει νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν των.— 4) **ἤψατο** = ἤγγισε διὰ τῶν χειρῶν του.— 5) **ἐνεβριμήσατο** = ἀπηγόρευεν εἰς αὐτοὺς

αὐστηρῶς.— 6) **διεφήμισαν** = διέδωκαν πανταχοῦ τὴν θεραπείαν, διὰ νὰ δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνην των.— 7) **αὐτῶν ἐξερχομένων** = ἐνῶ οἱ τυφλοὶ ἐξήρχοντο, ἔφεραν ἄλλον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄλλος.— 8) **ἐν τῷ ἄρχοντι**. Οἱ Φαρισαῖοι διὰ νὰ κλονίσουν τὴν πίστιν τοῦ ὄχλου πρὸς τὸν Χριστὸν ἔλεγον, ὅτι Οὗτος διὰ τῆς συνεργίας τοῦ Σατανᾶ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια καὶ θεραπεύει τοὺς πάσχοντας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν, τὸν ὁποῖον ἐθεράπευσεν ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐθεράπευσε καὶ ἄλλον ἕνα τοιοῦτον εἰς τὴν Ἱεριχώ, τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας. Τώρα βλέπομεν ἐδῶ, ὅτι ἔδωκε τὸ φῶς καὶ εἰς ἄλλους δύο τυφλοὺς, εἰς τὴν Καπερναοῦμ, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλιλαίας.

Οἱ τυφλοὶ αὐτοὶ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ τὸν παρακαλοῦν καὶ τοῦ λέγουν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησέ μας. Ὁ Ἰησοῦς προσποιεῖται, ὅτι δὲν δίνει σημασίαν εἰς τὰς παρακλήσεις των. Ἐκεῖνοι ὅμως τὸν ἀκολουθοῦν καὶ δὲν παύουν νὰ τὸν παρακαλοῦν μὲ πίστιν. Εἰσέρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς ἕνα σπῆτι. Εἰσέρχονται καὶ αὐτοί. Καὶ τότε τοὺς λέγει ὁ Κύριος· Πιστεύετε, ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν νὰ σᾶς θεραπεύσω; Καὶ ἐκεῖνοι τοῦ ἀπαντοῦν· Ναί, Κύριε.

Τότε ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐχάιδεψε ἀπαλὰ στὰ μάτια καὶ τοὺς εἶπε· Κατὰ τὴν πίστιν σας ἄς γίνῃ τοῦτο. Καὶ ἀμέσως οἱ τυφλοὶ ἀνέβλεψαν καὶ ἄρχισαν νὰ δοξάζουν τὸν Θεόν. Διεφήμισαν δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν.

Συγχρόνως ὁ Κύριος ἐθεράπευσε καὶ ἕνα ἄνθρωπον κωφάλαλον. Ὁ δὲ λαὸς ἐθαύμασε. Καὶ ὅλοι ἔλεγαν· Ποτέ μας δὲν εἶδαμεν τέτοια θαῦματα. Καὶ ἐνῶ ὅλοι ἐδόξάζον τὸν Θεόν, ἡμεῖς οἱ Φαρισαῖοι ἄρχισαν νὰ συκοφαντοῦν τὸν Κύριον καὶ νὰ λέγουν, ὅτι τὰ θαῦματα αὐτὰ τὰ κάνει ἐν ὀνόματι τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων. Ὁ Κύριος δὲ περιήρχετο ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά, καὶ διδάσκων εἰς τὰς συναγωγὰς ἐκήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἐθεράπευε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν τοῦ λαοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΑ', στίχ. 14—22)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνω εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ εὐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης ¹⁾ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ἐρημός ²⁾ ἐστίν· ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειάν ἔχουσιν ³⁾ ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε ⁴⁾ εἰμὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτούς ὧδε. Καὶ καλέσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ⁵⁾ ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ ἦσαν ⁶⁾ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθιόντες ⁷⁾ ἦσαν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παίδων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ⁸⁾, ἕως οὗ ἀπολύση ⁹⁾ τοὺς ὄχλους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὀψίας γενομένης = ὅταν ἔγινεν ἑσπέρα, ἐβράδιασε.— 2) ἔρημος, ἦτο ἡ πεδιάς τῆς Βηθσαϊδᾶ.— 3) οὐ χρειάν ἔχουσιν = δὲν ἔχουν ἀνάγκην.— 4) ὧδε = ἐδῶ.— 5) ἀνακλιθῆναι = νὰ καθίσῃ ὁ λαὸς ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα.— 6) καὶ ἦσαν = καὶ ἐσῆκωσαν ἐκ τῆς γῆς τὰ περισσεύματα.— 7) οἱ ἐσθιόντες = ἐκεῖνοι ποὺ ἔφαγαν ἦσαν 5 χιλιάδες περίπου χωρὶς τίς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά! — 8) προάγειν εἰς τὸ πέραν = νὰ τὸν περιμένουν ἀπέναντι.— Οἱ μαθηταὶ ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσουν πρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ἀντίπεραν ἕβην τῆς λίμνης.— 9) ἕως οὗ ἀπολύση = μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μαθητῶν, ὁ Χριστὸς θὰ ἔμενε διὰ νὰ ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον καὶ ἔπειτα θὰ ἐπήγαινε πρὸς συνάντησίν των.

Ὁ Κύριος εὑρίσκει εἰς τὴν ἔρημον τῆς Βηθσαϊδᾶ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὸν λαὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Καπερναοῦμ καὶ νὰ τὸν συναντήσῃ ἐκεῖ. Πολλοὶ ἦλθον διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν του. Ἄλλοι διὰ νὰ θεραπευθοῦν οἱ ἀσθενεῖς των. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς πρῶτους διδάσκει καὶ τοὺς δευτέρους θεραπεύει.

Ἔτσι ἐπέρασεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Καὶ ἔφθασε τὸ μεσημέρι. Καὶ ἔγινεν ἀπόγευμα. Διὰ τοῦτο πλησιάζουσιν οἱ μαθηταὶ τὸν Διδάσκαλον καὶ τοῦ λέγουσιν Ἄρχίζει νὰ βραδυάζῃ· ἄφησε τοὺς ὄχλους. Πρέπει νὰ φύγουν καὶ νὰ πᾶνε νὰ ἀγοράσῃ τροφίμα, ἐπειδὴ ἐδῶ ὁ τόπος εἶναι ἔρημος.

Αὐτὸ ἦτο. Εὗρηκε τότε ἀφορμὴν ὁ Κύριος καὶ πάλιν διὰ νὰ θαυματοουργήσῃ. Διὰ τοῦτο λέγει εἰς τοὺς μαθητάς του· Δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ πᾶνε νὰ ἀγοράσῃ. Νὰ τοὺς δώσετε σεῖς νὰ φᾶνε. Ἄλλὰ οἱ Μαθηταὶ δὲν ἔχουν μαζὶ των, παρὰ μόνον πέντε ψωμιά καὶ δύο ψάρια. Ἰσα—ἴσα νὰ φᾶνε αὐτοί. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς λέγει νὰ τοῦ τὰ παρουσιάσῃ, ἐνῶ συγχρόνως ἔνευσε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ καθίσουν εἰς τὰ χόρτα.

Εὐλόγησε τότε ὁ Κύριος τὰ πέντε ψωμιά καὶ τὰ δύο ψάρια καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Μαθητάς του. Τώρα κόψατε καὶ μοιράσατέ τα. Καὶ ἔφαγαν καὶ ἐχόρτασαν ὅλοι καὶ μὲ τὰ κομμάτια, ποὺ ἐπερίσσευσαν, ἐγένευσαν οἱ Μαθηταὶ δώδεκα κοφίνια. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ περὶ τὰς πέντε χιλιάδας ἄνδρες, ἐκτὸς δηλαδὴ ἀπὸ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ.

Ἔστερα ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς ἐσύστησεν εἰς τοὺς Μαθητάς του νὰ ἐπιστρέψουν μὲ τὸ πλοῖον. Αὐτὸς δὲ ἔμεινεν ἐκεῖ, ἕως ὅτου διαλυθοῦν οἱ ὄχλοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΔ', στίχ. 22—34)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ

ἀπολύση τοὺς ὄχλους.

Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος¹⁾ κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτός²⁾ ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες, ὅτι φάντασμα ἐστὶ καὶ ἀπὸ τὸν φόβον ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς οἱ Ἰησοῦς λέγων· Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῶ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με³⁾ πρὸς σέ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη. Καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι⁴⁾ ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνασ τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ⁵⁾ καὶ λέγει αὐτῶ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας⁶⁾; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν⁷⁾ ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῶ λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γενησαρέτ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Εἰς τὸ ὄρος = ἐκ τῆς πεδιάδος ἀνέβη εἰς τὸ πλησίον ὄρος.— 2) τετάρτη φυλακῇ = διάστημα ἀπὸ τῆς 3-6 πρωϊνῆς ὥρας.— 3) κέλευσόν με = διάταξέ με νὰ ἔλθω πρὸς σέ.— 4) καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι = Ὅταν ἡ πίστις τοῦ Πέτρου ἐκλονίσθη, τότε ἄρχισε νὰ βουλιάζη.— 5) ἐπελάβετο αὐτοῦ = ἐστήριξεν, ἐβράβησεν, ἐπίασεν αὐτόν.— 6) εἰς τί ἐδίστασας; = διατί ἐδειλιάσας;— 7) ἐκόπασεν = ἠσύχασεν, ἔπεσεν ὁ ἄερας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς αὐτῆς εἶναι συνέχεια τῆς περικοπῆς τῆς προηγουμένης Κυριακῆς, τῆς Ὀγδόης. Διηγεῖται λοιπόν, ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν διάλυσιν τοῦ ὄχλου, ποῦ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν ἔρημον τῆς Βηθσαιδᾶ, οἱ μὲν Μαθηταὶ τοῦ ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Γενησαρέτ, Ἐκεῖνος δὲ ἀ-

νέβηκεν εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος, διὰ νὰ κἀνη τὴν προσευχὴν του.

Ἔχει προχωρήσει ἡ νύκτα. Εἶναι σχεδὸν μεσάνυκτα. Καὶ ὁ Κύριος προσεύχεται ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. Προσεύχεται διὰ τοὺς Μαθητάς του. Διότι αὐτοὶ δὲν ἔχουν ἀκόμη κατορθώσει νὰ φθάσουν εἰς τὴν παραλίαν. Δυνατὴ τρικυμία ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον τους. Τοὺς σώζει ὅμως ὁ Χριστός.

Κατὰ τὰ ξημερώματα τὸν βλέπουν νὰ περιπατῆ ἐπάνω εἰς τὰ νερά τῆς λίμνης οἱ Μαθηταὶ του καὶ θαυμάζουν. Μερικοὶ μάλιστα τὸν παίρνουν γιὰ φάντασμα. Φοβοῦνται καὶ ἀρχίζουν νὰ βγάξουν ἀπελπιστικὰς φωνὰς τρόμου. Τοὺς καθησυχάζει ὅμως ὁ Κύριος καὶ τοὺς λέγει· Μὴ φοβεῖσθε, ἐγὼ εἶμαι.

Δὲν τὸν πιστεύουν οἱ Μαθηταί. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος λέγει· Κύριε, ἂν ὄντως εἶσαι σύ, κάλεσέ με νὰ ἔλθω κοντά σου. Καὶ ὁ Κύριος τοῦ λέγει· Ἔλα. Καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν λίμνην ὁ Πέτρος καὶ ἄρχισε νὰ περιπατῆ ἐπάνω εἰς τὰ νερά. Ἄλλ' ὅταν ἐδυναμώσεν ὁ ἀέρας, ἡ πίστις του ἀδυνάτισε, φοβήθηκε καὶ ἄρχισε νὰ βουλιάζῃ. Διὰ τοῦτο φωνάζει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, σῶσέ με, πνίγομαι. Καὶ ὁ Κύριος τὸν ἔπιασεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε· Ὀλιγόπιστε, διατί ἐδειλίασες;

Ἔτσι ἐμπῆκαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ πλοῖον. Ἀμέσως δὲ ἐκόπασεν ἡ τρικυμία. Καὶ ὅλοι τότε τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ μὲ θαυμασμόν τοῦ ἔλεξαν· Ἀληθῶς εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι καὶ ἡμεῖς εἰς κάθε κίνδυνον πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα μὲ πίστιν τὸν Κύριον λέγοντες «Κύριε, σῶσε μας.»

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΖ', στίχ. 14—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γυναικῶν¹⁾ αὐτῷ καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαῖται²⁾, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος³⁾ καὶ διεστωαυμένη.

ἕως τότε ἔσομαι ⁴⁾ μεθ' ὑμῶν; ἕως τότε ἀνέξομαι ⁵⁾ ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ⁶⁾ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτῷ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ⁷⁾, ἐρεῖτε ⁸⁾ τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος ⁹⁾ οὐκ ἐκπορεύομαι ¹⁰⁾ εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ ¹¹⁾. Ἀναστρεφομένων ¹²⁾ δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ¹³⁾, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ¹⁴⁾ ἐγερθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Γονυπετῶν = παρακαλῶν γονατιστός.— 2) σεληνιάζεται = πάσχει ἀπὸ τὴν φοβερὴν ἀρρώστεια, τὸν σεληνιασμόν, τὴν ἐπιληψίαν.— 3) ὦ γενεὰ ἀπιστος = τοῦτο λέγει διὰ τὸν πατέρα καὶ ὄχι διὰ τοὺς μαθητάς.— 4) ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; = ἐπὶ πόσον χρόνον θὰ εἶμαι μαζί σας;— 5) ἀνέξομαι = θὰ ἀνέχωμαι.— 6) καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ — καὶ ἐφοβέρισεν αὐτό δηλ. τὸ δαιμόνιον.— 7) σινάπεως. Τὸ σινάπι εἶναι μὲν τὸ μικρότερον ὅλων τῶν σπόρων, ἀλλὰ ἔχει πολλὴν θερμαντικὴν δυνάμιν.— 8) ἐρεῖτε = θὰ πῆτε.— 9) τοῦτο τὸ γένος = δηλ. τῶν πονηρῶν πνευμάτων.— 10) οὐκ ἐκπορεύεται = δὲν βγαίνει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.— 11) ἐν προσευχῇ. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία εἶναι δυναμωτικά τῆς πίστεως.— 12) ἀναστρεφομένων = ἐνῶ ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ διέμενον εἰς τὴν Γαλιλαίαν.— 13) εἰς χεῖρας ἀνθρώπων = ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ παραδοθῇ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.— 14) καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Ὁ Χριστὸς προλέγει τὰ πάθη καὶ τὴν ἀνάστασιν του εἰς τοὺς μαθητάς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κάποια φορὰ ἦλθε καὶ ἔπεσε γονατιστός ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν ἕνας ἄνθρωπος καὶ τοῦ ἔλεγε· Κύριε, ἔλεψε τὸ παιδί μου, ποῦ πάσχει ἀπὸ σεληνιασμόν καὶ πολλὰς φορὰς ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ καὶ νὰ καῖ. Τὸ ἔφερα, προσθέτει, εἰς τοὺς μαθητάς σου. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὴν θεραπεύσουν.

Ὁ Κύριος τότε ἀποκρίνεται καὶ κακίζει τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ ὕστερα θεραπεύει τὸ παιδί.

‘Τοῦτο ἔκαμε ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ καὶ αὐτοὶ ἠρώτησαν τὸν Κύριον. Διατί τάχα ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἀσθένειαν αὐτῆς; Ὁ Κύριος τοὺς εἶπεν, ὅτι δὲν ἠμπόρεσαν, διότι λείπει ἡ πίστις ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἀρρώστου. Τοὺς ἐτόνισε δέ, ὅτι καὶ ἡ ἐλάχιστη πίστις δύναται νὰ κάνῃ μεγάλα θαύματα.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη λέγει ὁ Κύριος, ὅτι χρειάζεται διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ἡ νηστεία καὶ ἡ προσευχή. Αὐτὰ τὰ δύο μαζὶ μὲ τὴν πίστιν εἶναι μεγάλα μέσα διὰ νὰ γίνουν τὰ θαύματα.

Ὅταν τέλος Μαθηταὶ καὶ Διδάσκαλος ἐπανήρχοντο εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι πρόκειται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου νὰ παραδοθῆ εἰς χεῖρας κακῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ θὰ τὸν θανατώσουν, ἀλλ’ ἐκεῖνος τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστηθῆ.

Ἐδῶ ὁ Κύριος μᾶς συνιστᾷ ὡς θεραπευτικὰ μέσα τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστείαν. Διὰ τῆς προσευχῆς ἀνυψούμεθα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ θεραπεύομεν τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Διὰ τῆς νηστείας πλησιάζομεν περισσότερον τὸν Θεόν. Διὰ νὰ νηστεύσωμεν ἀληθῶς, ὀφείλομεν νὰ ἀπέχωμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ φαγητά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας καὶ πράξεις, ὥστε νὰ διατηρῶμεν ἐν ὑγείᾳ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Κάνει δὲ λόγον ἡ περικοπὴ διὰ τὰ πάθη, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ πλησιάζει ἡ 14η Σεπτεμβρίου, ὠρισμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς ἑορτὴ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου (Ἴδε καὶ περικοπὴν 4ης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΡΘΑΙΟΥ

(Μαρθαίου ΙΗ΄ 23—25)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ¹⁾ ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ²⁾, ὃς ἠθέλησε συναῖραι ³⁾ λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν. ποσηνέχθη αὐτῷ ⁴⁾ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων ⁵⁾.

Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ⁶⁾, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι ⁷⁾ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀποδοθῆναι. Πесῶν οὖν ὁ δούλος προσεκύ-
νει αὐτῷ λέγων· Κύριε μακροθύμησον ⁸⁾ ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ ⁹⁾.

Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος, εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐ-
τοῦ, ὃς ὄφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια ¹⁰⁾, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπειγε ¹¹⁾ λέγων· Ἀπόδος μοι ὅ,τι ὄφειλεις. Πесῶν οὖν ὁ σύνδου-
λος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· Μα-
κροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθε-
λεν· ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον.

Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφό-
δρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν ¹²⁾ τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ
γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει
αὐτῷ· Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ
παρεκάλεισάς μοι· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι ¹³⁾ τὸν σύνδουλόν
σου, ὡς καὶ ἐγὼ σὲ ἐλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέ-
δωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον
αὐτῷ.

Οὕτω ¹⁴⁾ καὶ ὁ Πατὴρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν,
εἰὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Βασιλεία τῶν οὐρανῶν = σημαίνει τὴν οὐράνιον βασιλείαν ἢ τὴν Ἐκκλησίαν.— 2) ἄνθρωπος βασιλεὺς = εἶναι ὁ Θεός.— 3) ὃς ἠθέλησε συναῖραι = ὅστις ἠθέλησε νὰ λογαριασθῇ.— 4) προσηνέχθη αὐτῷ = ἔφεραν εἰς αὐτόν.— 5) μυρίων ταλάντων = δέκα χιλιάδων ταλάντων. Τὸ τάλαντον ἔχει ἐξ χιλιάδας χρυσᾶς δραχμάς.— 6) ἐκέλευσε πραθῆναι = διέταξε νὰ πωληθῇ αὐτός καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του.— 7) μακροθύμησον = κάμε ὑπομονὴν καὶ εὐσπλαγχνίαν.— 8) μακροθύμησον αὐτῷ = ἐχάρισε τὸ χρέος του.— 9) τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ = ἐχάρισε τὸ χρέος του.— 10) ἑκατὸν δηνάρια = τὸ δηνάριον εἶχε

δύο χρυσάς δραχμάς.— 11) κρατήσας ἔπνιγεν = ἀφοῦ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸν λαιμὸν τὸν ἔστενοχώρει.— 12) διεσάρησαν = οἱ σύνδουλοι ἐφανερώσαν ταῦτα εἰς τὸν κύριον.— 13) οὐκ ἔδει καὶ σέ ἐλεῆσαι = δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ λυπηθῆς.— 14) οὕτω = ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ αὐστηρῶς, ὅταν δὲν συγχωρῶμεν τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων, ἐνῶ ἡμεῖς ἐλάβομεν παρ' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν ἁμαρτιῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἶπε τὴν παραβολὴν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ διδάξῃ τὸν Πέτρον, ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει πάντοτε νὰ συγχωροῦν τοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐνοχλοῦν ἢ τοὺς βλάπτουν. Ὁ Πέτρος ἠρώτησε· Μέχρι πόσες φορές, Κύριε, πρέπει νὰ συγχωρῶ τὸν ἀδελφόν μου; Ἔως ἑπτὰ; Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν· Ὁχι μόνον ἑπτὰ, ἀλλὰ ἕως 70 X 7. Δηλαδή πάντοτε. Καὶ πρὸς διευκρίνησιν τούτου εἶπε τὴν παραβολὴν.

Βεβαίως ἦτο μέγα τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ὤφειλεν ὁ πονηρὸς δοῦλος εἰς τὸν κύριόν του. Δέκα χιλιάδες τάλαντα. Διὰ τοῦτο διέταξεν ὁ κύριός του νὰ πωληθοῦν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του, διὰ νὰ ἐξοφληθῇ τὸ χρέος.

Ὁ Κύριος τοῦ χαρίζει τὸ χρέος αὐτό, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ δοῦλος ἐκεῖνος τὸν παρεκάλεσε θερμά. Δὲν ἔκαμεν ὅμως καὶ οὕτως τὸ ἴδιον εἰς τὸν σύνδουλόν του, ὁ ὁποῖος δὲν τοῦ χρεωστοῦσε πολλά. Μόνον ἑκατὸν δηνάρια. Ποσὸν πολὺ μικρόν. Καὶ ὅμως τὸν ἔπιασεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν διὰ νὰ τοῦ τὰ πληρώσῃ. Δὲν τὸν ἐλυπήθησε καθόλου.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντελήφθησαν οἱ ἄλλοι δοῦλοι τοῦ κυρίου, οἱ σύνδουλοι τοῦ κακοῦ δούλου, καὶ τὰ ἀνέφεραν εἰς τὸν κύριόν των. Καὶ ἐκεῖνος ἐφώνησε τὸν κακὸν δούλον καὶ τοῦ εἶπε· Δοῦλε πονηρέ, ἐγὼ σοῦ ἐχάρισσα ἕνα τόσον μέγα χρέος, ἐπειδὴ με παρεκάλεσες. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ φανῆς ἐλεήμων εἰς τὸν σύνδουλόν σου; Καὶ πρὸς τιμωρίαν του τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς βασιανιστάς, ἕως ὅτου πληρώσῃ ὅλον τὸ χρέος.

Ἐδῶ ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τὸν οὐράνιον Θεὸν μὲ βασιλέα ἐπίγειον καὶ μᾶς διδάσκει, ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρὰ οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ σκληροὶ ἄνθρωποι, ὅπως ἐτιμωρήθη σκληρὰ ὁ κακὸς δοῦλος. Μᾶς παροτρύνει δὲ καὶ μᾶς λέγει, ὅτι πρέπει, ὅπως ὁ ὀφειλέτης ἐκεῖνος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως,

τοιουτοτρόπως και ἡμεῖς νὰ μετανοῶμεν εἰλικρινῶς διὰ τὰς κα-
κὰς μας πράξεις, ἐπιθυμίας και διαλογισμούς, και νὰ παρακαλῶ-
μεν θερμῶς τὸν πανάγαθον Θεὸν νὰ μᾶς συγχωρῇ τὰ σφάλμα-
τά μας. Διότι ὅπως ὁ κύριος ἐτιμώρησε σκληρῶς τὸν πονηρὸν
και ἄσπλαγχνον δοῦλον, ἔτσι και ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ, ἐὰν
δὲν συγχωρῶμεν ἀπὸ καρδίας τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου ΙΘ' 16—26)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνω νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυ-
πετῶν αὐτῷ και λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποι-
ήσω ¹⁾, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὴ εἷς ὁ Θεός. ²⁾ Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν
εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευ-
δομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου και τὴν μητέρα σου, και ἀγά-
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος·
Πάντα ταῦτα ἐφύλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ ³⁾;
Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπαγε, πώ-
λησόν σου τὰ ὑπάρχοντα ⁴⁾ και δός πτωχοῖς, και ἔξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, και δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας
δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπημένος· ἦν γὰρ ἔχων κτή-
ματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι πλοῦσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν· εὐκοπώτερόν ἐστι κά-
μηλον ⁵⁾ διὰ τρυπήματος ῥαφίδος ⁶⁾ διελθεῖν, ἢ πλοῦσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο ⁷⁾ σφόδρα λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι; Ἐμβλέψας ⁸⁾ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἄν-
θρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυ-
νατὰ ⁹⁾ ἐστιν.

1) **Τί ἀγαθὸν ποιήσω**; = τί καλὸν πρέπει νὰ κάμω, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωήν; — Ὁ νεανίσκος ἐρωτᾷ μὲ καλὴν συνείδησιν καὶ ἔχει διὰ νὰ τὸν πειράξῃ. — 2) **οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὶ εἰς ὁ Θεός**. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ πανάγαθος. Καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὡς Θεὸς πανάγαθος, ἀλλὰ ἐδῶ ὁμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος διὰ τὸν ἑαυτὸν του. — 3) **τί ἐτι ὑστερῶ**; τί ἀκόμη μοῦ λείπει; — 4) **τὰ ὑπάρχοντά σου** = τὰ κτήματά σου. — 5) **κάμηλος** = τὸ γνωστὸν ζῶον. Ἄλλὰ ἡ λέξις μὲ ἰῶτα—κάμιλος—σημαίνει τὸ «χονδρὸ σχοινί», τὸ ὁποῖον εἶναι δύσκολον νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς βελόνας. Ἡ φράσις φανερώνει τὸ ἀδύνατον. — 6) **τρύπημα ἢ τρυμαλιά ῥαφίδος** = ἡ ὄπη τῆς βελόνας. — 7) **ἐξεπλήσσαντο** = ἐθαύμαζαν καὶ ἀποροῦσαν. — 8) **ἐμβλέψας** = ἀφοῦ τοὺς ἐκύταξε μὲ βλέμμα ἡρεμῶν, πρᾶον. — 9) **παρὰ τῷ Θεῷ πάντα δυνατά**. Ἐπομένως καὶ ἡ σωτηρία τῶν πλουσίων εἶναι δυνατὴ παρὰ τῷ Θεῷ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ εἶναι ὁμοία μὲ ἐκείνην τῆς Κυριακῆς 13ης τοῦ Λουκᾶ. Οἱ ἐντολὲς δὲ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ πράττῃ κάθε ἄνθρωπος, πλούσιος ἢ φτωχός, εἶναι αὐτές, πού διατάσσει ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως.

Ἐκεῖ μέσα ἐκφράζεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἐντολὲς, ὡς γνωστὸν, εἶναι δέκα. Τὰς διαιροῦμεν δὲ εἰς δύο. Εἰς τὰς τέσπαρας πρώτας, πού περιέχουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὰς ἕξ τελευταίας, πού περιέχουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς τοὺς γονεῖς μας καὶ τὸν πλησίον μας.

Εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν γίνεται λόγος περὶ τῶν τελευταίων αὐτῶν ἐντολῶν: Οὐ φονεύσης; λέγει ἡ ἕκτη. Μὲ τὴν ἐντολήν αὐτὴν ἀπαγορεύει ὁ Θεὸς τὸν φόνον. Διότι ὁ φόνος εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, πολὺ μεγάλη. Ὁ φονιᾶς κάνει κακὸ μεγάλο μὲ τὸν φόνον καὶ εἰς τὸ ἄτομον, πού τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν, καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, καὶ εἰς τὴν πατρίδα του.

Οὐ μοιχεύσεις, λέγει ἡ ἑβδόμη. Μοιχὸς λέγεται ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος προσβάλλει τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ πλησίον. Ἡ πρᾶξις του λέγεται μοιχεία. Αὕτη εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, διότι καταστρέφει τὸν πλησίον καὶ διαλύει τὴν οἰκογένειάν του.

Οὐ κλέψεις, λέγει ἡ ὄγδοη. Καὶ ἡ κλοπὴ εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, ἐπειδὴ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν πλησίον τὰ μέσα τῆς συντηρήσεώς του καὶ τῆς ποοῦδου του. Αὕτη προέργεται συνήθως ἀπὸ

ἐπιθυμίαν. Διὰ τοῦτο ἡ δεκάτη ἐντολή ἀπαγορεύει καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν καὶ λέγει: Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστιν.

Οὐ ψευδομαρτυρήσεις, λέγει ἡ ἐνάτη ἐντολή. Πόσα κακὰ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὴν ψευδομαρτυρίαν! Μὲ αὐτὴν ἠμπορεῖ νὰ καταδικασθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ καὶ νὰ καταστραφῇ ὁ πλησίον μας. Διὰ τοῦτο ἡ ψευδομαρτυρία εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀποφεύγῃ ὁ χριστιανός.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Αὕτῃ ἡ ἐντολή εἶναι ἡ πέμπτη. Τίμα σημαίνει νὰ ἀγαπᾶς καὶ νὰ σέβουσαι τοὺς γονεῖς σου πρῶτα, ὕστερα δὲ κάθε συγγενῆ σου καὶ κάθε μεγαλύτερό σου, καὶ μάλιστα τοὺς διδασκάλους σου καὶ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΑ' 33—42)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐνθροπός τις ἦν οἰκοδεσπότης ¹⁾, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε ²⁾, καὶ ὤρυξεν ³⁾ ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο ⁴⁾ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν ⁵⁾. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοί, ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν ⁶⁾ αὐτόν, καὶ κατάσχωμεν ⁷⁾ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκεῖ-

νοις; Λέγουσιν αὐτῶ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῶ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς Γραφαῖς. Λίθον, ὃν ἀποδοκίμασαν ⁸⁾ οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας ⁹⁾, παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη ¹⁰⁾, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οἰκοδεσπότης = ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀμπελιοῦ.— 2) φραγμὸν περιέθηκε = ἔκαμε φράχτη.— 3) καὶ ὠρυξε = καὶ ἔσκαψε ληνόν, δηλ. πατητήρι διὰ τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν.— 4) ἐξέδοτο = ἐμίσθωσεν αὐτὸν εἰς τοὺς γεωργοὺς, μὲ τὸν ἔρην νὰ λαμβάνη οὗτος τοὺς καρποὺς.— 5) καὶ ἀπεδήμησεν = ἀνεχώρησεν εἰς χώραν μακρυνήν.— 6) δεῦτε ἀποκτείνωμεν = ἐλάτε νὰ φονεύσωμεν.— 7) κατάσχωμεν = νὰ γίνωμεν κύριοι τῆς κληρονομίας.— κακοὺς κακῶς ἀπολέσει = τοὺς κακοὺς θὰ ἐξολοθρεύσῃ μὲ κακὸν θάνατον. 8) ὃν ἀποδοκίμασαν = τὸν ὁποῖον δὲν ἐθεώρησαν κατάλληλον.— 9) λίθος εἰς κεφαλὴν = λίθος ἀκρογωνιακός, ἀγκωνάρι.— 10) παρὰ Κυρίου ἐγένετο = τοῦτο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πολὺ ζωηρὰ αὕτη ἡ παραβολὴ δείχνει τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν ἐπιμονὴν των εἰς τὸ κακόν. Αὐτοὶ ἐλιθοβόλησαν τοὺς Προφῆτας καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ἐρμηνεῖα τῆς περικοπῆς ἔχει ὡς ἐξῆς: Οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ Θεός. Ἀμπελῶν εἶναι ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός. Γεωργοὶ εἶναι οἱ διδάσκαλοι τῶν Ἑβραίων, οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι. Δοῦλοι εἶναι οἱ Προφῆται οἱ ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ συμβουλευσοῦν τοὺς Ἑβραίους. Υἱὸς εἶναι ὁ Χριστός, τὸν ὁποῖον ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἐσταύρωσαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἄλλοι δοῦλοι εἶναι οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταί. Καρποὶ εἶναι τὰ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἔργα. Λίθος εἶναι ὁ Σωτὴρ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου στηρίζεται τὸ θεῖον οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΒ' 2—14)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων. Εἶπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδού τὸ ἄριστόν ¹⁾ μου ἤτοιμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστά ²⁾ τεθυμένα ³⁾, καὶ πάντα ἔτοιμα, δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ⁴⁾ ἀπήλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν ⁵⁾. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους ⁶⁾ τῶν ὁδῶν καὶ ὅσους ἂν εὔρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ⁷⁾ ὅσους εὗρον πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ⁸⁾ ὁ γάμος ἀνακειμένων ⁹⁾. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἄνθρωπον ¹⁰⁾ οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε ¹¹⁾, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμώθη ¹²⁾. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Δήσαντες ¹³⁾ αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ¹⁴⁾· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ ¹⁵⁾, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ἄριστον = τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας. Ὁ Σωτὴρ ἀλληγορικῶς ἐννοεῖ τὴν βασιλείαν του.— 2) τὰ σιτιστά = τὰ ζῶα τὰ καλῶς θρεμμένα,

τά μανάρια.— 3) **τεθυμένα** = σφαγμένα.— 4) **ἀμελήσαντες** = ἀδιαφορήσαντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ βασιλέως, ἄλλοι δὲ ὕβρισαν καὶ ἐθανάτωσαν τοὺς ἀπεσταλμένους.— 5) **ἐνέπρησε** = ἔκαυσε τὴν πόλιν.— 6) **ἐπὶ τὰς διεξόδους** = εἰς τὰ σταυροδρόμια, ὅπου ὑπῆρχον πολλοί.— **συνήγαγον πάντας** = ἐμάζωσαν ὄλους.— 8) **ἐπλήσθη** = ἐγέμισεν ἀπὸ προσκεκλημένων.— 9) **ἀνακειμένων** = ἀπὸ αὐτοῦς ποῦ ἐκάθισαν εἰς τὸ τραπέζι.— 10) **οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου**. "Ἐπρέπε νὰ ἔχουν ἔνδυμα γάμου (καθαρά, καλὰ ρούχα).— 11) **ἑταῖρε** = φίλε.— 12) **ὁ δὲ ἐφιμώθη** = ἐκεῖνος δὲ ἀπεστομώθη.— 13) **δήσαντες** = ἀφοῦ δέσετε.— 14) **σκότος ἐξώτερον** = τὸ σκότος τὸ ἀπομακρυσμένον, τὸ βαθύ.— 15) **πολλοὶ κλητοὶ** = πολλοὶ εἶναι οἱ κεκλημένοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὀλίγοι θὰ κληρονομήσῃν αὐτήν, οἱ ἐκλεκτοί.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τῆς παραβολῆς αὐτῆς ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν παραβάλλεται μὲ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ βασιλέως τινός, ὁ ὁποῖος ἐτιμώρησε τοὺς φονεῖς τῶν ὑπηρετῶν του, καὶ κατέκαυσε τὴν πόλιν των. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους του νὰ καλέσουν αὐτοὶ εἰς τὸ βασιλικὸν γεῦμα ὅσους εὑρουν εἰς τοὺς δρόμους.

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός, υἱὸς εἶναι ὁ Χριστός, γάμος εἶναι ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, δούλοι εἶναι οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι.

Ἡ παραβολὴ μᾶς διδάσκει ὅτι:

"Ὅπως διὰ νὰ γίνωμεν δεκτοὶ εἰς τοὺς γάμους ἀπαιτεῖται ἔνδυμα καθαρὸν, ἔτσι καὶ διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀπαιτεῖται ἔνδυμα τῆς ψυχῆς καθαρὸν. Διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν δὲ τὸ ἔνδυμα τοῦτο, πρέπει νὰ εἴμεθα ἐνάρετοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΒ' 35—46)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικὸς ¹⁾ τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων ²⁾ αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ³⁾ τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον

τὸν Θεόν σου ⁴⁾ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ⁵⁾ ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος ⁶⁾ καὶ οἱ προφῆται ⁹⁾ κρέμανται ⁸⁾. Συνηγμένων ⁹⁾ δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπερώτησεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ ¹⁰⁾ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαβὶδ. Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι ¹¹⁾ Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου ¹²⁾, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς ¹³⁾ σου ὑποπόδιον ¹⁴⁾ τῶν ποδῶν σου; Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ¹⁵⁾ ἀποκριθῆναι λόγον. οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Νομικὸς** = ὁ γνωρίζων τὸν νόμον, ὁ νομομαθής, ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου.— 2) **πειράζων** = δοκιμάζων. Ὁ νομικὸς ἐρωτᾷ μὲ τὴν πονηρίαν νὰ φέρῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς ἀμηχανίαν, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.— 3) **ποία ἐντολή μεγάλη**. Αἱ ἐντολαὶ διηροῦντο εἰς μεγάλας καὶ μικράς.— 4) **ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου**. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν νοῦν. Ἐννοεῖ τελείαν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Θεόν.— 5) **ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου**. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον εἶναι ἀχώριστος μὲ τὴν πρώτην.— 6) **νόμος** = ὁ Μωσαϊκός.— 7) **προφῆται** = ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν.— 8) **κρέμανται** = στηρίζονται.— 9) **συνηγμένων** = ἐνώψ ἦσαν συγκεντρωμένοι.— 10) **τί ὑμῖν δοκεῖ** = ποίαν ἰδέαν ἔχετε περὶ τοῦ Χριστοῦ;— 11) **ἐν πνεύματι** = δηλ. προφητικῶς. Ὁ Δαβὶδ ὅμως προφητεύων καλεῖ τὸν Σωτῆρα Κύριον. Ἐπομένως ὁ Μεσσίας δὲν εἶναι υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, ἀλλὰ μεγαλύτερος τοῦ Δαβὶδ.— 12) **κάθου ἐκ δεξιῶν μου** = ἀνάλαβε τὴν τιμητικὴν θέσιν σου εἰς τὰ δεξιὰ μου.— 13) **ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου** = μέχρις οὗτο ὑποτάξω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὲρ τοὺς πόδας σου.— 14) **ὑποπόδιον** = σκαμνὶ ὅπου ὁ ἐπὶ θρόνου καθήμενος στηρίζει τοὺς πόδας του. Ἀλληγορικῶς φανερῶναι τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἐχθροῦ.— 15) **καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο** = Ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἐπερωτήσεως ἔφερε τοὺς ἀκρατὰς εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἦτο υἱὸς—ἀπόγονος—τοῦ Δαβὶδ, ὡς Θεὸς ἦτο Κύριος τοῦ Δαβὶδ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο περιλαμβάνει τὰς δύο μεγάλας ἐντολάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ Χριστιανικὴ Ὁρησκεία, δηλ. τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην μας, πρέπει εἰς ὅλον τὸν βίον μας νὰ λατρεύωμεν Αὐτόν, νὰ τηρῶμεν τὰς ἐντολάς του καὶ νὰ τὸν εὐγνωμονῶμεν διὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν του.

Διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι πραγματικῶς ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας, πρέπει νὰ εἴμεθα φιλάνθρωποι, δίκαιοι, εἰρησικακοί, εὐεργετικοί, ἀγαθοὶ πρὸς ὅλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς μας ἀκόμη.

Ὅθεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀληθινοὶ χριστιανοί, πρέπει νὰ ἐκδιώξωμεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας τὰ ἄγρια πάθη, δηλ. τὸν φθόνον, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ἐχθραν, τὸ μῖσος, τὴν πλεονεξίαν, τὴν φιλαργυρίαν, τὸ ψεῦδος, τὴν καταλαλιάν, τὴν κακολογίαν, τὴν συκοφαντίαν καὶ πᾶσαν κακίαν. Καὶ νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεὸν με ὅλην μας τὴν δύναμιν, καὶ τὸν πλησίον μας, ὅπως ἀγαπῶμεν τὸν ἑαυτόν μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῶν τάλάντων

(Ματθαίου ΚΕ' στ' 14—30, ΙΑ, 15)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν ¹⁾ αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα ²⁾ αὐτοῦ. Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ³⁾ ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ⁴⁾ ὤρυσεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Μετά δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει λόγον⁵⁾ μετ' αὐτῶν. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς⁶⁾. Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ⁷⁾ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς⁸⁾, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε⁹⁾, ὅτι σκληρὸς εἶ¹⁰⁾ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων¹¹⁾ ὅθεν οὐ διεσκορπίσας, καὶ φοβηθεῖς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις¹²⁾ ὅτι θερίζω, ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω, ὅθεν οὐ διεσκορπίσα· ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἔλθὼν ἐγώ, ἐκομισάμην ἅν¹³⁾ τὸ ἕμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε¹⁴⁾ οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γάρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται¹⁵⁾ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀχρεῖον¹⁶⁾ δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκούετω¹⁷⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παρέδωκεν** = ἀλληγορικῶς δηλοῖ, ὅτι ὁ Θεός, ἀφοῦ ἐπροίκισε τὸν ἄνθρωπον μὲ διάφορα χαρίσματα, τὸ λογικὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον νὰ τὰ καλλιεργήσῃ. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμως παρουσίαν θὰ ζητήσῃ τὸν λόγον, πῶς εἰργάσθη ἕκαστος.— 2) **τὰ ὑπάρχοντα** = τὴν παρουσίαν του, ἀλληγορικῶς τὰ χαρίσματα.— 3) **καὶ ἐποίησεν** = ἐκέρδισεν ἄλλα πέντε.— 4) **ὤρυξεν** = ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν, ἂν καὶ εἶχε καθῆκον νὰ τὸ πολλαπλασιάσῃ.— 5) **συναίρει λόγον** = λογαριάζεται μὲ αὐτούς.— 6) **ἐπ' αὐτοῖς** = μὲ αὐτά.— 7) **εὖ** = εὖγε.— 8) **εἰληφώς** = ὁ ὁποῖος εἶχε λά-

βει.— 9) **ἔγνων σε** = σὲ ἐγνώρισα.— 10) **εἶ** = εἶσαι.— 11) **συνάγων** = ὅτι μαζεύεις.— 12) **ἤδεις** = ἐγνώριζες.— 13) **ἐκομισάμην ἂν** = θὰ ἔπαιρνα.— 14) **ἄρατε** = πάρτε το ἀπὸ αὐτόν.— 15) **ἄρθήσεται** = θὰ ἀφαιρεθῆ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἔχει.— 16) **τὸν ἀχρεῖον** = τὸν ἀχρηστον δοῦλον ρίψατε εἰς τὸ βαθύτερον καὶ πυκνότερον σκότος.— 17) **ὁ ἔχων ὦτα** = ὁ ἔχων ὦτα διὰ νᾶ ἀκοῆς, ἄς ἀκοῆσῃ τὴν παραβολὴν, καὶ ἄς ἐννοήσῃ τὴν βαθυτέραν σημασίαν της.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ Κύριος ὀνομάζει τάλαντα τὰ διάφορα ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα, πού ἔχει λάβει κάθε ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὰ χαρίσματα αὐτὰ ἢ τὰ τάλαντα (ταλέντα) εἶναι διάφορες ἰκανότητες τοῦ ἀνθρώπου. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος—ἄλλος πολὺ καὶ ἄλλος λίγο— μὲ τέτοια τάλαντα ἀπὸ τὸν Θεόν.

Εἰς τὴν περικοπὴν λοιπὸν αὐτὴν διδασκόμεθα, ὅτι πρέπει τὰ χαρίσματα αὐτά, πού μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, νὰ μὴ τὰ ἀφίνωμεν ἀνεκμετάλλευτα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐκμεταλλεῖσθε πρὸς ὕψελος καὶ ἰδικόν μας καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Διότι, ἂν ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ ἀπὸ τεμπελιά δὲν τὰ ἐργασθῶμεν, τότε ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ, ὅπως ἐτιμώρησεν ὁ κύριος εἰς τὴν παραβολὴν «τὸν ἀχρεῖον δοῦλον». Θὰ μᾶς ἀμείψῃ δέ, ὅταν ἐργαζώμεθα αὐτά.

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ κύριος (ὁ Θεός) καλεῖ τοὺς δούλους του (τοὺς ἀνθρώπους) καὶ τοῖς δίνει τάλαντα (χαρίσματα). Εἰς ἄλλον δίνει πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δύο καὶ εἰς ἄλλον ἕνα. Εἰς τὸν καθένα κατὰ τὴν ἰκανότητά του.

Ἔρχεται ὁμοίως ἡ ἐποχὴ, ἣπου ὁ κύριος ζητεῖ λογαριασμὸν ἀπὸ τοὺς δούλους του. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς Κρίσεως, Μερικῆς καὶ Γενικῆς, πού ἐμάθαμεν εἰς τὴν Κατήχησιν. Τότε οἱ μὲν ἐργατικοὶ δούλοι, δηλ. οἱ ἐκμεταλλεῖσθαι τὰ χαρίσματα, πού τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεός διὰ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον, θὰ ἀνταμειφθοῦν. Οἱ δὲ ὀκνηροὶ δούλοι, δηλαδή οἱ ἄνθρωποι πού δὲν ἐκμεταλλεῖονται τὰς σωματικὰς, ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις, πού τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεός, θὰ τιμωρηθοῦν σκληρὰ.

Καὶ πρέπει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, δυνατοὶ καὶ ἀδύνατοι, μορφωμένοι καὶ ἀμόρφωτοι νὰ ἀκούσωμεν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου μας.

“Ολοι δὲ εὐτυχῶς ἔχομεν ὧτα καὶ νοῦν, καὶ ἐπομένως ὅλοι πρέπει νὰ ἀκούωμεν τὴν παραβολὴν καὶ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰ τάλαντα, ποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Οἱ πλούσιοι διὰ τῶν χρημάτων ἄς ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς, τὰς χήρας καὶ τὰ ὄρφανά. Οἱ φρόνιμοι ἄς συμβουλευοῦν εὐλικρινῶς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην. Οἱ μορφωμένοι ἄς διαφωτίζουν διὰ τῶν γνώσεών των τοὺς ἄδαεις εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Αὐτὸ σημαίνει ἡ φράσις τοῦ Κυρίου μας: Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκούετω.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῆς Χανααναίας

(Ματθαίου, ΙΕ΄ 21—28)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος¹⁾. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χανααναία²⁾ ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα, ἐκραύγαζεν αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην, εἰμὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ³⁾. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν⁴⁾ τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἴαθη⁵⁾ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

• ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τύρου καὶ Σιδῶνος. Ἡ Τύρος καὶ ἡ Σιδὼν ἦσαν πόλεις παραθαλάσσαι καὶ ἐμπορικοὶ λιμένες τῆς Φοινίκης.--- 2) Χανααναία. Οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Παλαιστίνης ἐλέγοντο Χανααναῖοι, διότι

πρότερον ἢ Παλαιστίνη ἐλέγετο Χαναάν. Ἡ γυνὴ αὐτὴ ἦτο ἐθνικὴ, Ἑλληνικὴ τὴν θρησκείαν, καὶ Συροφοίνισσα τὸ γένος.— 3) οἶκος Ἰσραήλ = τῶν Ἰσραηλιτῶν.— 4) βαλεῖν = νὰ ρίψῃ τις. Ὁ Σωτὴρ ἀλληγορικῶς θέλει νὰ διδάξῃ, ὅτι πρῶτον ἔπρεπε νὰ ἐλεήσῃ καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς ὁμοφύλους του, τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλοφύλους (κυνάρια).— 5) ἰάθη = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Παλαιστίνης ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας τῆς Συρίας καὶ τῆς Φοινίκης. Εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος—ὅπου ἦλθε— τὸν πλησιάζει μία γυναῖκα Χανααῖα καὶ τὸν παρακαλεῖ θερμὰ καὶ ἐπίμονα. Εἰς τὸ σπίτι της εἶναι κατὰκοιτη ἡ κόρη της, καὶ ἡ δυστυχησμένη μητέρα τρέχει νὰ παρακαλέσῃ Ἐκεῖνον, πού, ὅπως λέγεται, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ δῖνῃ τὴν θεραπείαν. Αὐτὸ τὸ πιστεύει ἀκράδαντα.

Ὁ Κύριος ὅμως κάνει, ὅτι δὲν ἀκούει τὰς παρακλήσεις της. Διὰ τοῦτο τὸν παρακαλοῦν καὶ οἱ μαθηταὶ του. Τὸν παρακαλοῦν δέ, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰς ἐνοχλήσεις της. Διότι ἡ Χανααῖα «ἐκραζεν ὀπισθεν αὐτῶν». Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἀπαντᾷ: Ὁ Θεὸς μὲ ἀπέστειλε νὰ διδάξω καὶ νὰ θεραπεύσω τοὺς Ἰσραηλίτας. Αὐτὸ δὲ εἶχε συστήσει εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλοτε. «Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ». (Ματθ. Γ', 6).

Ἐν τῷ μεταξύ ἦλθε πρὸς τὸν Κύριον ἡ Χανααῖα. Ἐπεσεν εἰς τὰ πόδια του καὶ τοῦ εἶπε· Κύριε, θέλω τὴν βοήθειάν σου. Καὶ ὁ Κύριος· Δὲν εἶναι ὀρθόν, τῆς εἶπε, νὰ πάρῃ ὁ πατέρας ἀπὸ τὰ παιδιὰ του τὸ ψωμί καὶ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὰ σκυλιὰ. Ἐξυπνῆ ὅμως ἡ Χανααῖα τοῦ ἀπαντᾷ· Κύριε, αὐτὸ πού λέγεις εἶναι σωστό. Ἀλλὰ καὶ τὰ σκυλιὰ δὲν περιμένουν νὰ ζήσουν ἀπὸ τὰ ψίχουλα, πού πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν κυρίων των;

Ἡ φράσις αὐτὴ τῆς Χανααῖας περιέχει μεγάλην δόσιν πίστεως. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τῆς εἶπεν· Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις. Νὰ γίνῃ λοιπὸν ὅπως θέλεις ἐσύ. Καὶ ἀμέσως ἡ κόρη της ἐθεραπεύθη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ - ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

Α' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Σεπτεμβρίου 14

ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΘ' στ. 6 - 11 καὶ 13—20 καὶ 25—28, 30)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῶ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι ¹⁾. Καὶ παρεγένοντο ²⁾ πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἐαντὸν Θεοῦ Υἱὸν ἐποίησεν.

Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσηλθὲν εἰς τὸ πραιτώριον ³⁾ πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν ⁴⁾. Ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ὥσει ἕκτη ⁵⁾, καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον ⁶⁾, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα ⁷⁾. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶς, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγυὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

Εἰστήκεισαν⁸⁾ δὲ παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφή τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα⁹⁾, ὃν ἠγάπα¹⁰⁾, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια¹¹⁾. Μετὰ τοῦτο εἰδώς¹²⁾ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται¹³⁾, κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὅπως αὐτὸν ἀπωλέσωσι = διὰ τὸν θανατώσουσιν.— 2) παρεγένοντο = ἤλθαν.— 3) πραιτώριον = τὸ δικαστήριον.— 4) ἄνωθεν = ἀπὸ τὸν Θεόν.— 5) ὥρα ὡσεὶ ἕκτη = δηλ. 12 τὸ μεσημέρι.— 6) ἄρον, ἄρον = σήκωσέ τον, σήκωσέ τον.— 7) Καίσαρα = τὸν Καίσαρα τῆς Ρώμης. Καὶ τοιοῦτος τότε ἦτο ὁ Τιβέριος.— 8) εἰστήκεισαν = εἶχον σταθῆ, ἐστέκοντο.— 9) παρεστῶτα = νὰ εἶναι ἐκεῖ κοντά.— 10) ὃν ἠγάπα, δηλ. τὸν Ἰωάννην.— 11) εἰς τὰ ἴδια = εἰς τὸ σπίτι του, ὑπὸ τὴν προστασίαν του.— 12) εἰδώς = ἀφ' οὗ εἶδε, ἐκατάλαβε.— 13) ἤδη τετέλεσται = τώρα πλέον ὅλα εἶχον τελειώσει.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεγάλην ἑορτὴν διεξάγει σήμερον ἡ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἡ ἑορτὴ αὕτη τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἔχει καθιερωθῆ ἀπὸ τὸν καιρὸν, πού ἡ μήτηρ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἡ ἀγία Ἐλένη, εὔρεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν τίμιον Σταυρόν. Ἐπάνω εἰς αὐτὸν εἶχε σταυρωθῆ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ ἀγία Ἐλένη τὸν ὕψωσε καὶ πάλιν ἐπάνω εἰς τὸν Γολγοθᾶν, διὰ τὸν ἴδῃ ὁ λαός.

Ἡ ἑορτὴ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χοι-

στοῦ. Διὰ τοῦτο κατ' αὐτὴν λέγεται τὸ εὐαγγέλιον τῆς Σταυρώσεως αὐτοῦ, θεωρεῖται ἕση μὲ τὴν Μεγάλην Παρασκευήν, καὶ τιμᾶται μὲ αὐστηρὰν νηστείαν, ὅπως καὶ ἐκεῖνη.

Τὸν Σταυρὸν αὐτὸν κατόπιν τὸν ἐπῆραν ὡς λάφυρον οἱ Πέρσαι, ὅταν ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀπὸ αὐτοῦς ὅμως τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ἔφερε πίσω εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν ὕψωσε καὶ πάλιν εἰς τὸν Γολγοθᾶν ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἡράκειος (614).

Ἡ περικοιτῆ ὀμιλεῖ πρῶτον διὰ τὴν δίκην τοῦ Ἰησοῦ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. Κατόπιν διηγεῖται τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ. Καὶ τελευταῖον κάνει λόγον διὰ τὴν φροντίδα τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὴν ἁγίαν μητέρα του.

Ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔγινε τὸ μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς. Ἐξέπνευσε δὲ ὁ Κύριος τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰς 3. Τὴν ὥραν αὐτὴν οἱ Ἑβραῖοι ἔσφαζαν εἰς τὰ σπίτια τους τὸ ἀρνὶ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὁ Χριστὸς ὡς ἄμνος τοῦ Θεοῦ ἄμωμος, αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ἐσφαγιάσθη τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ὥραν χάριν τῶν ἀνθρώπων.

Πόσον εὐγνώμονες πρέπει νὰ εἴμεθα εἰς τὸν Χριστόν, ποῦ ὑπέφερε τόσα βασανιστήρια καὶ ἔδοκίμασεν ἕνα τόσον σκληρὸν θάνατον διὰ τὰς ἁμαρτίας μας! Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας.

Δεκεμβρίου 25. Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Β', στ. 1—22)

KEIMENON

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ¹⁾ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις ²⁾ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο ³⁾ εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς ⁴⁾ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συνα-

γαγών πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθέ-
 νητο ⁵⁾ παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γενῶνται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῶ·
 'Ἐν Βηθλεεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται ⁶⁾ διὰ τοῦ προφή-
 του· Καὶ σὺ Βηθλεεμ γῆ Ἰούδα ⁷⁾, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ⁸⁾ ἐν τοῖς
 ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐξ οὗ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος ⁹⁾, ὅστις ποι-
 μανεῖ ¹⁰⁾ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε ὁ Ἡρώδης λάθρα ¹¹⁾ καλέ-
 σασ τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε ¹²⁾ παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
 μένου ἀστέρος. Καὶ πέμπας αὐτοὺς εἰς Βηθλεεμ εἶπε· Πορευθέν-
 τες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ ¹³⁾ δὲ εὗρητε, ἀπαγ-
 γεῖλατέ μοι ¹⁴⁾; ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῶ. Οἱ δὲ ἀκού-
 σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν. Καὶ ἰοῦς, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον
 ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν ¹⁵⁾ αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω, οὗ ἦν
 τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφό-
 δρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῶ, καὶ ἀνοί-
 ξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῶ δῶρα, χρυσὸν
 καὶ λίβανον καὶ σμύρναν ¹⁶⁾. Καὶ χρηματισθέντες ¹⁷⁾ κατ' ὄναρ μὴ
 ἀνακάμψαι ¹⁸⁾ πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν
 χώραν αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος = ὅταν δὲ ὁ Ἰησοῦν ἐγεννήθη.— 2)
 ἐν ἡμέραις = κατὰ τὰς ἡμέρας, ποῦ ἐβασίλευεν ὁ Ἡρώδης.— 3) παρεγέ-
 νοντο = ἦλθαν.— 4) ὁ τεχθεὶς = αὐτὸς ποῦ ἐγεννήθη.— 5) ἐπυνθάνητο.
 Ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ αὐτοῦ.— 6) γέγραπται = εἶναι γραμμένον.— 7)
 γῆ Ἰούδα = χώρα τοῦ Ἰούδα, Ἰουδαία.— 8) οὐδαμῶς εἶ = δὲν εἶσαι
 καθόλου μικροτέρα.— 9) ἡγούμενος = ἀπὸ τὴν χώραν αὐτὴν θά ἐξέλθῃ ὁ
 ἡγούμενος, ὁ ἄρχων, ὁ βασιλεὺς.— 10) ποιμανεῖ = θά ποιμήνη, θά διοι-
 κήσῃ.— 11) λάθρα = κρυφά, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐννοήσουν.— 12) ἠκρίβωσε =
 ἐξηκρίβωσε τὸν χρόνον, ἀπὸ πότε ἐφάνη ὁ ἀστέρας.— 13) ἐπὶ = ὅταν εὗ-
 ρετε τὸ παιδί, τὸν Χριστόν.— 14) ἀπαγγεῖλατέ μοι = νὰ μὲ εἰδοποιή-
 σετε.— 15) προῆγεν αὐτούς = ἐπήγαινε ἐμπρὸς καὶ ὠδηγοῦσεν αὐτούς.—
 16) σμύρναν = ἄρωμα κατεσκευασμένον ἀπὸ τὸ φυτὸν σμύραν.— 17) χρη-
 ματισθέντες = ἀφοῦ ἔλαβαν ὀδηγίαν.— 18) μὴ ἀνακάμψαι = νὰ μὴ
 γυρίσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ μάγοι—ποῦ ἦσαν σοφοὶ ἱερεῖς τῆς Ἀνατολῆς—ἔρχονται νὰ προσκυνήσουν τὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου ὡς Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων. Ἔτσι εἶχαν διαβάσει εἰς τὰ ἱερά των βιβλία. Ὅτι τὴν γέννησιν τοῦ Μεσσίου θὰ τὴν φανερώσῃ ἡ ἀνατολὴ νέου ἀστέρος.

Τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἶχε προείπει ὁ προφῆτης Μιχαίας (Ε' 2). Ὅπως πάλιν ὁ προφῆτης Ἡσαΐας εἶχε προφητεύσει τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν Παρθένον (Ζ' 14).

Ἀπὸ τὴν εἶδῃσιν ὅμως αὐτὴν ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, ὁ σκληρὸς Ἡρώδης, καὶ ἔβαλε βουλὴν νὰ φονεύσῃ τὸ θεῖον βρέφος. Αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχουν ἕλες οἱ ἐνέργειες του καὶ αἱ πράξεις του.

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τοῦ Κόσμου, ὁ Χριστός. Εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἀντὶ χρυσοῦ, λιβάνου καὶ σμύρνας τὴν πίστιν μας καὶ τὴν ἀφοσίωσίν μας καὶ τὴν ἀγάπην μας, ἥτοι τὴν ζωὴν μας ὀλόκληρον.

Ἰανουαρίου. 1.

Ἡ ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Β', στ. 20—21 καὶ 40—52)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη¹⁾ πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅταν ἐπλήσθησαν²⁾ ἡμέραι ὀκτώ³⁾ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς⁴⁾, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε καὶ ἐκραταιοῦτο⁵⁾ ἐν πνεύματι πληροῦμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύονται οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τῆ ἑορτῆ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος⁶⁾ τῆς ἑορτῆς καὶ τελειωσάντων⁷⁾ τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν⁸⁾ Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλῆμ, καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ

καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ⁹⁾, ἦλθον ἡμέρας ὀδὸν ¹⁰⁾, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτόν ἐν τῷ Ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων. ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο ¹¹⁾ δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει ¹²⁾ καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοί ¹³⁾ ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ¹⁴⁾ ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ᾔδειτε ¹⁵⁾ ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου ¹⁶⁾ δεῖ εἶναι με 16; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν ¹⁷⁾ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὁ Ἰησοῦς πρόεκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Καθὼς ἐλαλήθη = ὅπως οἱ ἄγγελοι εἶπον εἰς αὐτούς.— 2) ἐπλήθησαν = συνεπληρώθησαν.— 3) ἡμέραι ὀκτώ. Τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἐγένετο ἡ περιτομὴ τοῦ νεογενήτου καὶ ἐδίδετο τὸ ὄνομα εἰς αὐτό.— 4) Ἰησοῦς = ὄνομα Ἑβραϊκὸν ποῦ ἐξηγεῖται Σωτήρ.— 5) ἐκραταιοῦτο = ἐδυναμώνε πνευματικῶς καὶ σωματικῶς.— 6) κατὰ τὸ ἔθος = κατὰ τὴν συνήθειαν, ἐδῶ δὲ κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσῆ.— 7) τελειωσάντων τὰς ἡμέρας. Ἡ ἑορτὴ διαρκοῦσε 8 ἡμέρας.— 8) ὑπέμεινεν = ἔμεινε πίσω.— 9) ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι = ὅτι εὐρίσκειται μαζὶ μετὰ τὰ ἄλλα παῖδιά τῆς Ναζαρέτ.— 10) ἡμέρας ὀδὸς = μιᾶς ἡμέρας.— 11) ἐξίσταντο = ἐθαύμαζον.— 12) ἐπὶ τῇ συνέσει = διὰ τὴν φρονιμάδα καὶ σοφίαν.— 13) ὀδυνώμενοι = μετὰ ἀγωνίαν καὶ στενοχώριαν.— 14) τί ὅτι = διατί.— 15) οὐκ ᾔδειτε = δὲν ξαίρατε, δὲν ἐγνωρίζατε.— 16) ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου = ὅτι μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς μου πρέπει νὰ μένω.— 17) οὐ συνῆκαν = δὲν ἐκατάλαβαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, δηλ. τὴν 1ην Ἰανουαρίου, ἔδωσαν τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδί. Ὀνομάσθη Ἰησοῦς δηλ. Σωτήρ, διότι ὅπως εἶχε προείπει ὁ ἄγγελος εἰς

τὴν Μαρίαν κατὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ κατόπιν, αὐτὸς θὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Ἰησοῦς ἐμεγάλωνε καὶ ἐγέμιζεν ἀπὸ σοφίαν καὶ χάριν θεϊκὴν, ὅπως βλέπομεν ἀμέσως πρὸ κάτω εἰς τὸ εὐαγγέλιον αὐτό. Ὅταν δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς ἔγινε 12 ἐτῶν, τὸν ἐπῆραν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παναγία καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ πρώτην φοράν, διὰ τὴν ἐορτάσῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ τὸ Πάσχα. Ἐδῶ περνάει τὴν ὥρην τοῦ ἔθνος τὴν ἡμέραν μέσα εἰς τὸν Ναὸν περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς σοφοὺς νομοδιδασκάλους τοῦ Ἰσραήλ. Τὸν ἐρωτοῦν, καὶ αὐτὸς ἀπαντᾷ, καὶ ὅλοι θαυμάζουν διὰ τὰς ἀπαντήσεις του.

Ἐδῶ τὸν ἀνευρίσκουν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία καὶ τοῦ ἐκφράζουν παράποννα. Τοὺς ἀκολουθεῖ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Ὁραῖον μάθημα ὑπακοῆς εἰς τοὺς γονεῖς μας παρέχει εἰς τὴν περικοπήν αὐτὴν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑποτάσσεται ὡς Υἱὸς καὶ εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα του, καὶ ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς μητέρα του καὶ τὸν Ἰωσήφ.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Ἰανουαρίου 6.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ. ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

(Ματθαίου, κεφ. Γ', στ. 13—17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται¹⁾ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν²⁾ αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω³⁾ ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν⁴⁾· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην⁵⁾. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος. Καὶ ἰδοὺ ἀνέωχθησαν αὐτῷ⁶⁾ οἰοῦρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα⁷⁾ τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Παραγίνεται = έρχεται. — 2) διεκώλυεν = εμπόδιζεν. — 3) χρείαν έχω = εγώ έχω ανάγκην νά βαπτισθῶ ἀπό έσένα. 4) άφες άρτι = τώρα άφησε αυτά, διότι έτσι θά εκπληρωθῆ. — 5) πάσα δικαιοσύνη = κάθε τι πού είναι δίκαιον, πού είναι γραμμένον. — 6) ανεώχθησαν αὐτῶ = χάριν αὐτοῦ άνοιξαν οἱ οὐρανοί. — 7) εἶδε τὸ Πνεῦμα = εἶδε τὸ "Άγιον Πνεῦμα ὁ Ἰωάννης. — 8) ἐν ᾧ εὐδόκησα = εἰς τὸν ὁποῖον άνέθεσα τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἑορτῆς αὐτῆς. Εἶναι δὲ ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀρχὴ τῆς δημοσίας ἐμφανίσεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Ὁ Κύριος ἀφίνει τὸν εἰς τὴν Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας οἶκον του καὶ ἔρχεται εἰς τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην διὰ νά βαπτισθῆ ὑπ' αὐτοῦ. "Ὅχι διὰ νά συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι του, ἐπειδὴ «αὐτὸς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὔρεθη δόλος εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ», ὅπως λέγει ὁ προφήτης. Οὔτε διὰ νά ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, ἐπειδὴ μόνος αὐτὸς ἐγεννήθη χωρὶς τὴν ἁμαρτίαν αὐτὴν, κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἄλλὰ ἐβαπτίσθη διὰ νά ἐπισημοποιήσῃ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, καὶ διὰ νά φανερώσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστολήν τοῦ Βαπτιστοῦ. Ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν κόσμον ἀποσταλεῖς, εἶναι ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, πού θά κηρύξῃ τὴν μετάνοιαν καὶ θά ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἔργον του λοιπὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ.

Τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου τὴν ἑορτάζομεν τὴν θὴν Ἰανουαρίου. Τὴν ἡμέραν δὲ αὐτὴν κατὰ χιλιάδας ἐγίνοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν αἱ βαπτίσεις νέων χριστιανῶν. Καὶ ἐλάμβανον «τὸ φῶτισμα» ὅσοι εἶχον προετοιμασθῆ ἐκ τῶν «κατηγουμένων» πρὸς τοῦτο, ἤτοι «πρὸς τὸ φῶτισμα». Ἐτσι ἐλέγετο τὸ βάπτισμα. Ὁ λαὸς μας ἀκόμη τὰ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου προσφερόμενα εἰς τὸν ἀναδεκτὸν κατὰ τὴν βάπτισιν—λευκὰ ἰδίως— ἐνδύματα τὰ λέγει «φωτίκια».

Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ λέγεται «τῶν φῶτων» ἢ «τὰ φῶτα». Λέγεται καὶ Ἐπιφάνεια, ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν ἑορτάζεται ἡ ἑναρξίς

τοῦ δημοσίου βίου τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Ἦτοι τὴν ἡμέραν αὐτὴν «ἐπεφάνη»=ἐφανερώθη ὁ Κύριος εἰς τὸν κόσμον ὡς Θεὸς καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγεται καὶ «Θεοφάνεια», ἐπειδὴ ἐφάνη κατ' αὐτὴν εἰς τὴν Βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς ὑπὸ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ὑποστάσεις, ὅπως λέγει καὶ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς.

Φεβρουαρίου 2.

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Λουκά, κεφ. Β', στ. 22—40)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνήγαγον¹⁾ οἱ γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ²⁾, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου. Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται· καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον³⁾ ἐν νόμῳ Κυρίου, ζευῆος τρυγόνων⁴⁾ ἢ δύο νεοσσὸς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν⁵⁾ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον⁶⁾ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον⁷⁾, πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι⁸⁾ εἰς τὸν Ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν⁹⁾ τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι¹⁰⁾ αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ ἐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις¹¹⁾ τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτά, κατὰ τὸ ῥῆμά σου¹²⁾, ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου¹³⁾, ὃ ἠπόιμασας κατὰ πρόσωπον¹⁴⁾ πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν¹⁵⁾, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαρίαν τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν¹⁶⁾ καὶ εἰς ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία¹⁷⁾, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν¹⁸⁾ ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν ἡ Ἄννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυ-
 αὐτῆ προβεβηκυῖα ¹⁹⁾ ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἑστῆρη,
 ἀνδρὸς ἐπτά ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς ²⁰⁾. Καὶ αὐτὴ ἦν χήρα ὡς ἀ-
 ὄγδοήκοντα τεσσάρων, ἢ οὐκ ἀφίστατο ²¹⁾ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ, νησ-
 αῖς καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὐτὴ αὐτῇ τι-
 ὥρα ἐπιστάσα ²²⁾, ἀνωμολογεῖτο ²³⁾ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ
 αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἐπέ-
 στρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ
 παιδίον ἠύξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας,
 καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἄνήγαγον = ἀνέβασαν, ὠδήγησαν.— 2) παραστήσαι = νὰ παρου-
 σιάσουν. Ἡ μητέρα ἔπρεπε νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἀρσενικὸ παιδί σαράντα ἡμέ-
 ρες μετὰ τὴν γέννησιν του εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, διὰ νὰ πάρῃ εὐ-
 χὴν.— 3) κατὰ τὸ εἰρημένον. Ὁ Νόμος ἔτσι λέγει. (Ἔξοδ. ΙΓ' 2.— 4)
 ζεῦγος τρυγόνων = θυσία ποῦ προσέφεραν οἱ πτωχοί. (Λευϊτικὸν ΙΒ' 8.—)
 5) προσδεχόμενος παράκλησιν = περιμένων τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἰσραήλ,
 δηλ. περιμένων τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ.— 6) ἦν κεκηρατισμένος = εἶχε
 δοθῆ (ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα) εἰς αὐτὸν ἡ ὑπόσχεσις (ὁ χρησμός).— 7)
 μὴ ἰδεῖν θάνατον = ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ θάνατον, δὲν θὰ ἀποθάνῃ.— 8) ἐν τῷ
 Πνεύματι = φωτισθεὶς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἤλθεν εἰς... τὸ Ἱερόν.—
 9) εἰσαγαγεῖν = ὅταν εἰσήγαγον, ἔφερον μέσα.—
 10) τοῦ ποιῆσαι = διὰ νὰ κάνουν, προσφέρουν θυσίαν.— 11) νῦν ἀπο-
 λύεις = τώρα ἀπόλυσε, τώρα ἄς ἀποθάνω.— 12) κατὰ τὸ ῥῆμά σου =
 ὅπως μοῦ εἶπες.— 13) τὸ σωτήριόν σου = τὸν Σωτῆρα, τὸν Χριστόν.—
 14) κατὰ πρόσωπον = ἐνώπιον.— 15) φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων =
 διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς εἰδωλολάτραις.— 16) εἰς πτώσιν.
 Ὁ Ἰησοῦς θὰ γίνῃ αἰτία ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν Ἑβραίων νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ
 σωθοῦν, ἄλλοι δὲ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ νὰ χαθοῦν.— 17) διελεύσεται ῥομ-
 φαία = θὰ τὴν περάσῃ σπαθί, μεγάλος πόνος. Ἐννοεῖ τὸν σταυρικὸν θάνα-
 τον τοῦ Κυρίου.— 18) ἀποκαλυφθῶσιν. Τὸ παιδίον θὰ γίνῃ αἰτία νὰ ἐκ-
 δηλωθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ εἰς φίλους καὶ εἰς ἐχθρούς.—
 19) προβεβηκυῖα = ἡλικίας 84 ἐτῶν.— 20) ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς =
 ἀπὸ τοῦ γάμου της.— 21) οὐκ ἀφίστατο = δὲν ἐχωρίζετο, δὲν ἔφευγε.—
 22) ἐπιστάσα = παρενρθεῖσα ἐκεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν.— 23) ἀνωμολο-
 γεῖτο = ἔδοξολογοῦσε τὸν Κύριον, διὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡμι-
 λοῦσε περὶ αὐτοῦ εἰς ὄλους ὅσοι ἐπερίμεναν τὸν Μεσσίαν εἰς τὴν Ἱε-
 ρουσαλήμ.

Ἡ περικοπή μᾶς λέγει, ὅτι σαράντα ἡμέρας ὕστερα ἀπὸ τὴν ἑννησιν, ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσῆ, ἡ Μαρία νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, νὰ παρουσιάσῃ δὲ καὶ τὸ νεογέννητον, διὰ νὰ πάρῃ εὐχήν, νὰ τὸ ἀφιερῶσῃ εἰς τὸν Θεὸν ὡς πρωτότοκον, καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς περιστέρων.

Ἀνέβη λοιπὸν ἡ Μαρία μὲ τὸ Βρέφος καὶ τὸν Ἰωσήφ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐτέλεσεν ὅλα ὅσα ὥριζεν ὁ Νόμος. Ἐκεῖ τὸ νεογέννητον ἐδέχθη εἰς τὰ χέρια του ὁ γέρον ἱερεὺς Συμεὼν, ἄνθρωπος εὐσεβῆς καὶ δίκαιος, ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου. Καὶ εἶχε μάλιστα εἰδοποιηθῆ ἀπὸ τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα, ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνῃ, πρὶν ἰδῆ τὸν Χριστόν.

Ὁ Συμεὼν ἐπῆρε εἰς τὰ χέρια του τὸ παιδί καὶ τότε ἐφωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, καὶ εἶπε τὴν ὥραιάν αὐτὴν προσευχήν, πού μᾶς διέσωσεν ἡ περικοπή αὐτή. Εἰς τὴν Θεοτόκον δὲ εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τὴν καρδίαν της θὰ περάσῃ μία μεγάλη λύπη. Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι αἰτία ἄλλοι μὲν νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ σωθοῦν, καὶ ἄλλοι νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ νὰ χαθοῦν.

Περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ παιδίου ἐπροφήτευσεν καὶ μία γραῖα προφήτις τοῦ Ναοῦ, ἡ Ἄννα. Αὐτὴ ἐδίδασκε τοὺς παρευρεθέντας, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ Χριστός.

Ἡ ἑορτὴ λέγεται Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου καὶ ἐορτάζεται τὴν 2αν Φεβρουαρίου, ἤτοι 40 ἡμέρας μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Λέγεται δὲ «Ὑπαπαντὴ», ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν ὁ γέρον Συμεὼν ὑπαπήντησε, δηλαδὴ ὑπεδέχθη εἰς τὸν Ναὸν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τὸν Χριστόν, καὶ εἶπε τὸν ὥραιον ἐκεῖνον ὕμνον «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ».

Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν τὰ σχολεῖα, τὰ ὀρφανοτροφεῖα καὶ τὰ σωματεῖα τῆς προστασίας τῶν παιδιῶν ἐορτάζουν τὴν «Ἑορτὴν τῆς Μητέρας». Διότι πρώτη καὶ καλύτερη Μητέρα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅλου τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ Παναγία. Καὶ αὐτὴν πρέπει νὰ ἔχουν ὡς παράδειγμα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει ¹⁾ αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν ²⁾, καὶ μετεμορφώθη ³⁾ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ ὠφθησαν ⁴⁾ αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι ⁵⁾. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῆϊ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασε αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα ⁶⁾, αὐτοῦ ἀκούετε ⁷⁾. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο ⁸⁾ αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὄραμα ⁹⁾, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἀναφέρει = ἀνεβάζει εἰς ὄρος ὑψηλόν. Τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας Θαβώρ.— 2) κατ' ἰδίαν = ἰδιαιτέρως.— 3) μετεμορφώθη = ἔλλαξε μορφήν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἐπῆρε ἄλλην μορφήν, δηλ. ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν του.— 4) ὠφθησαν = ἐφανερώθησαν, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ προφήτης Ἡλίας.— 5) καλόν... ὧδε εἶναι = εἶναι καλὸν νὰ μείνωμεν ἐδῶ ἐπάνω. Λέγει τοῦτο ὁ Πέτρος, διότι προηγουμένως εἶχεν εἶπει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἰς τὴν Ἰουδαίαν, πού θά πᾶνε, θά τὸν σταυρώσουν οἱ Ἰουδαῖοι.— 6) ἐν ᾧ εὐδόκησα = τὸν ὅποιον ἐγὼ ἀγαπῶ, καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἀνέθεσα τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.— 7) αὐτοῦ ἀκούετε = νὰ ὑπακούετε εἰς αὐτὸν ὅ,τι σᾶς εἶπη.— 8) ἤψατο αὐτῶν = τοὺς ἄγγιξε, τοὺς ἐπίατε.— ἐνετείλατο = διέταξεν.— 9) τὸ ὄραμα = τὸ θαῦμα πού εἶδαν ἐμπρὸς των.

Ὁ Κύριος ἔχει ἐπιστρέψει εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Καισαρείας τῆς Φιλίππου, πόλεως κειμένης εἰς τὰ βόρεια τῆς Περαιάς. Ἐκεῖ κάπου εἶχεν ἐρωτήσει τοὺς Μαθητὰς του τί φρονοῦν οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτὸν καὶ τί ἐκεῖνοι. Καὶ ὁ Πέτρος τοῦ εἶχε δώσει τὴν ἀπάντησιν· Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ἕξ ἡμέραι ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε, ὅταν ὁ Χριστὸς παίρνει μαζί του τοὺς τρεῖς μαθητὰς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ὡς μάρτυρας, καὶ ἀνεβαίνει εἰς ἓνα ὄρος ὑψηλόν, τὸ ὄρος Θαβὼρ κατὰ τὴν Παράδοσιν. Ἐκεῖ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. Ἐπῆρε τὴν μορφήν τοῦ Θεοῦ. Τὸ πρόσωπόν του ἔλαμψεν, ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ φορέματά του ἔγιναν λευκά, ὡς τὸ χιόνι καὶ τὸ φῶς.

Εἶδαν οἱ μαθηταὶ καὶ ἐθαύμασαν. Ἀκόμῃ δὲ περισσότερον ἐξεπλάγησαν, ὅταν εἶδαν τὰ δύο σεβαστὰ πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸν Μωϋσῆ καὶ τὸν Ἠλίαν, τοὺς προφῆτας, νὰ συνομιλοῦν μαζί του. Ὁ Πέτρος τότε προτείνει νὰ κάμουν ἐκεῖ τρεῖς σκηνάς. Ἀλλὰ δὲν προφθάνει νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον, ὅταν ἓνα σύννεφο τοὺς σκεπάζει, καὶ μία φωνὴ βροντώδης τοὺς κάνει νὰ πέσουν μετὰ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν. Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἔλεγεν· Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός. Ὑπακούετε εἰς αὐτόν.

Καὶ ὅταν ὁ Κύριος καὶ πάλιν ὡς ἄνθρωπος τοὺς ἐπλησίασεν, ἐκεῖνοι δὲν εἶδαν κανένα ἄλλον, παρὰ μόνον αὐτὸν μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην του μορφήν. Κατέβηκαν κατόπιν ἀπὸ τὸ ὄρος. Καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου δὲν εἶπαν εἰς κανένα τίποτε μέχρι τῆς ἀναστάσεως Ἐκείνου ἐκ νεκρῶν.

Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ φανερώνει ὅλην τὴν θείαν αὐτοῦ δόξαν καὶ καταγωγὴν. Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι Θεός. Τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Β' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΩΠΩΝ ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Σεπτεμβρίου 8. ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Ι', στ. 38—41 καὶ ΙΑ' 27—28)

"Ιδε τὸ Εὐαγγέλιον τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας, 21 Νοεμβρίου.

Νοεμβρίου 21. ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Ι', στ. 38—42 καὶ ΙΑ' 27—28)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά¹⁾, γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε²⁾ ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο³⁾ περὶ διακονίαν πολλήν· ἐπιστᾶσα⁴⁾ δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι⁵⁾, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; Εἶπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι⁶⁾ συναντιλάβηται; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ⁷⁾ περὶ πολλά, ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεῖδα⁸⁾. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα⁹⁾ ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις γυνή¹⁰⁾ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοί, οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦν γε¹¹⁾ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Εἰς κώμην τινά** = ἡ Βηθανία ὅπου κατοικοῦσαν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου Μαρία καὶ Μάρθα.— 2) **τῆδε** = εἰς αὐτήν.— 3) **περιεσπᾶτο** = ἐφρόντιζε, διὰ μεγάλην περιποίησιν.— 4) **ἐπιστᾶσα** = ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν.— 5) **οὐ μέλει σοι** = δὲν σέ μέλει, δὲν σέ νοιάζει.— 6) **συναντιλάβηται** = νὰ με βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ φαγητοῦ κλπ.— 7) **ἀγαθὴν μερίδα** = Ἀγαθὴν προτίμησιν ὀνομάζει ὁ Κύριος τὸ νὰ ἀσχολῆται τις μετὰ θεῶν, μετὰ πνευματικῶν.— 8) **ἐπάρασα φωνὴν** = κάποια γυναῖκα ἐφώνησε.— 9) **μενοῦν γε** = βεβαιώτατα. Διότι καὶ ἡ Θεοτόκος ἤκουσε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφύλασσε αὐτόν.

Ἡ σημερινή περικοπή μᾶς διηγεῖται τὴν φιλοξενίαν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν κόμην Βηθανίαν καὶ εἰς τὸ σπίτι τοῦ φίλου του Λαζάρου. Μᾶς ἐκθέτει δὲ τὴν ὑπέροχον διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου διὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ.

Εἰς τὴν περικοπήν αὐτὴν μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὰ πνευματικὰ, καὶ ὄχι τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ. Ἐνῶ ἡ Μάρθα τοῦ ἐτοίμαζεν ἐξαιρετικὴν περιποίησιν, ἐκεῖνος δὲν ἔμεινεν ἀπὸ αὐτὸ εὐχαριστημένος. Ἀντιθέτως ἐπήνεσε τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία ἐκάθητο καὶ ἤκουε τὴν διδασκαλίαν του.

Ἡ περικοπή αὐτὴ μᾶς ὁμιλεῖ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, πού ἀπὸ τότε τὴν ἐμακάριζεν ὁ κόσμος, διότι ἐγέννησε τὸν Σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ πραγματικὰ ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι πολλὰ, καὶ πρέπει νὰ τὴν τιμῶμεν καὶ νὰ τὴν μακαρίζωμεν.

Αὐτὰ συμβαίνουν εἰς τὸ σπίτι τῆς Μάρθας, πού ἦτο ἀδελφὴ τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Λαζάρου. Τὸν Λάζαρον κατόπιν, ὅταν ἀπέθανε, τὸν ἀνέστησεν ὁ Χριστός.

Μαρτίου 25. Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκά, κεφ. Α', στ. 24—38)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ¹⁾ συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ Ζαχαρίου, καὶ περιέκρυβεν ἐαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα, "Ὅτι οὐτοί μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέιδεν ²⁾ ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος μου ³⁾ ἐν ἀνθρώποις.

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ⁴⁾ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἧ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ⁵⁾, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν ⁶⁾. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ,

καὶ διελογίζετο, ποταπὸς εἶη ⁷⁾ ὁ ἀσπασμὸς οὗτος ⁸⁾. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἔδρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω ⁹⁾; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ¹⁰⁾ ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενῆς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱόν ¹¹⁾ ἐν γήρα αὐτῆς ¹²⁾, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥημά σου. Καὶ ἐπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Ὅταν ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἔφερε τὴν καλὴν εἶδησιν εἰς τὸν Ζαχαρίαν, ὅτι ἡ γυναῖκα του ἡ Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ παιδί.— 2) αἷς ἐπέιδεν = κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Κύριος ἀπεφάσισε.— 3) ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος = διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἐντροπὴν τῆς ἀτεκνίας ἀπὸ ἐμένα.— 4) μηνὶ ἔκτω = κατὰ τὸν ἕκτον μῆνα ἀπὸ τότε. Δηλ. εἰς τὰς 25 Μαρτίου, διότι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ἐλισάβετ ἔγινε τὴν 25 Σεπτεμβρίου.— 5) μεμνηστευμένην = ἀραβωνιασμένην με ἄνδρα ὀνομαζόμενον Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ βασιλέως Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.— 6) εὐλογημένη σὺ = μεταξύ ὄλων τῶν γυναικῶν σὺ ἔχεις τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.— 7) ποταπὸς εἶη = τί σημαίνει, τί εἶδους εἶναι.— 8) ἀσπασμὸς = ὁ χαιρετισμὸς.— 9) ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω. Ἡ Μαρία δὲν εἶχεν ὑπανδρευθῆ τὸν Ἰωσήφ.— 10) ἐπελεύσεται = θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ σκιάσῃ, θὰ σὲ προστατεῖσῃ.— 11) συνειληφυῖα = ἔχει συλλάβει.— 12) ἐν γήρα αὐτῆς = εἰς τὰ γεράματά της.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς λέγει, ὅτι μετὰ τὴν Ἐλισάβετ καὶ τὸν Ζαχαρίαν, ἡ παρθένος τῆς Ναζαρετ Μαρία λαμβάνει καλὴν εἶδησιν, ὅτι δηλαδὴ θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὁ ἄγγελος

Γαβριήλ φέρει τὴν καλὴν αὐτὴν εἶδῃσιν—τὸν εὐαγγελισμὸν—
μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τὸν εὐαγγελισμὸν τοῦ Ζαχαρίου.

Ὁ ἄγγελος ἔρχεται εἰς τὴν Ναζαρέτ καὶ χαιρετᾷ κατὰ ὅ-
πως ἰδιαιτέρον τρόπον τὴν Παρθένον Μαρίαν. Ἐκείνη δὲ ἐκπλήσ-
σεται, διότι δὲν ξαίρει πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου.
Τὰ ἀκούει μὲ θαυμασμὸν καὶ ταπεινοφροσύνην. Καὶ εἰς τὸ τέ-
λος λέγει· Ἐγὼ εἶμαι δούλη τοῦ Θεοῦ. Ἄς γίνῃ λοιπὸν τὸ θέ-
λημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει: Ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς
ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Περὶ τούτου εἶχον προφητεῦσαι καὶ οἱ Προ-
φῆται καὶ μάλιστα ὁ Ἑσαΐας Ζ' 14, ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία θὰ
γεννήσῃ παιδίον ἅγιον ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, τὸν Θεὸν αὐτὸν ὡς
ἄνθρωπον. Διὰ τοῦτο λέγεται Θεοτόκος.

Τὴν 25ην Μαρτίου ἑορτάζομεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες Χριστια-
νοὶ καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν δουλείαν.
Ἡ Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐπανάστασις τοῦ 1821, ποῦ ἄρχισε τὴν
25ην Μαρτίου, ἔφερεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως
ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὴν εἶδη-
σιν, ὅτι θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ, ὁ Χριστὸς.

Αὐγούστου 15.

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

(Λουκᾶ, κεφ. Γ', στ. 38—42 καὶ ΙΑ' 27—29)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τὸ Κείμενον, τὰς Ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύν-
τομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Εἰσο-
δίων τῆς Θεοτόκου, 21 Νοεμβρίου. Αὐτὸ τὸ εὐαγγέλιον λέγεται
καὶ ἂν ἡ ἑορτὴ πέσῃ ἡμέραν Κυριακὴν, ὁπότε παραλείπεται ἡ
περικοπὴ τῆς Κυριακῆς αὐτῆς.

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, δηλ. ὁ θάνατος αὐτῆς, συ-
νέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ περὶ τὸ ἔτος 50 μ.Χ. Ἡ Θεοτόκος
ἐτάφη εἰς τὴν Γεθσημανῆ.

Γ' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΙΝΩΝ

(Τῶν ὁποίων ἡ Εὐαγγελικὴ Περικοπὴ ἀναγινώσκεται καὶ ὅταν ἡ ἑορτὴ τῶν συμπέσει ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐκτοπίζουσα τὴν Εὐαγγελικὴν Περικοπὴν τῆς Κυριακῆς, ὡς κατὰ τὰ ἔτη 1954—1957)

Σεπτεμβρίου 26. Ἡ ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΘ' 25—28 καὶ ΚΑ' 24—25)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰστήκεισαν παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ¹⁾, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα²⁾, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· *Γυναί, ἴδε ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια³⁾. Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράφας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι⁴⁾ τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.*

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Αὕτῃ φαίνεται ἦτο ἡ Σαλώμη, ἡ μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεθαίου, δηλ. τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἰακώβου.— 2) ὃν ἠγάπα. Ὁ Ἰησοῦς ἠγάπα ἐξαιρετικὰ τὸν Ἰωάννην.— 3) εἰς τὰ ἴδια = εἰς τὸ σπίτι του, ὑπὸ τὴν προστασίαν του.— 4) οἶμαι = νομίζω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνταῦθα πρόκειται διὰ τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον. Αὐτὸς ἀπὸ ὅλους τοὺς Μαθητὰς ἦτο ὁ πιὸ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Κύριον. Εἰς αὐτὸν δὲ διὰ τοῦτο καὶ παρέδωκεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὴν Παναγίαν μητέρα του, εὐρισκόμενος ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Τοῦτο ἀκριβῶς διηγεῖται ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν προκειμένην περικοπὴν.

Μᾶς λέγει ἀκόμη ἡ περικοπὴ, ὅτι ὁ Μαθητὴς ἐκεῖνος μαρτυ-

ρεῖ καὶ λέγει, ὅτι εἶναι πολλά, πάρα πολλά, τὰ ὅσα ἔπραξε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Τόσα πολλά, ὥστε ἐὰν οἱ Μαθηταὶ τοῦ τὰ ἔγραψαν ἓνα πρὸς ἓνα, τότε θὰ ἐγράφοντο πολλά βιβλία. Τόσα ὅσα ὁ κόσμος δὲν θὰ τὰ ἐχωροῦσεν. Θέλει μὲ τοῦτο νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅτι τὰ Εὐαγγέλια δὲν μᾶς γράφουν ὅλην τὴν διδασκαλίαν καὶ ὅλα τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μέρος ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου του, τὰ σπουδαιότερα καὶ σημαντικώτερα. Τὰ λοιπὰ μᾶς τὰ διέσωσεν ἡ Ἱερὰ Παράδοσις.

Ἰαννουαρίου 30. ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΥ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Ε', στ. 14—20)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· Ὑμεῖς ¹⁾ ἐστὲτο φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον ²⁾, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμπάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας ³⁾· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ⁴⁾ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἧ μία κεραία ⁵⁾ οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται· Ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ ⁶⁾ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ ⁷⁾, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ⁸⁾ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΒΙΩΣΕΙΣ

1) **Ἑμεῖς** = σεῖς οἱ μαθηταί μου καὶ οἱ διάδοχοί σας, οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοί.— 2) **ὑπὸ τὸν μόδιον** = κάτω ἀπὸ τὸ μόδι. Ἦτο τοῦτο σκεῦος μετρήσεως τοῦ σίτου καὶ τὸ μετεχειρίζοντο καὶ διὰ τραπέζι.— **ἐπὶ τὴν λυχνίαν** = εἰς τὸ μέρος, ποῦ κρεμοῦν τὸ λυχνάρι εἰς τὸ σπίτι.— 3) **τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας**. Ἀλλὰ δὲ δὲν ἦλθεν ὁ Χριστὸς νὰ καταργήσῃ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσῆ καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Προφητῶν. Ἀπεναντίας ἦλθε, λέγει, νὰ τὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ τὰ ἐπαληθεύσῃ καὶ τὰ ἐκπληρώσῃ.— 4) **ἕως ἂν παρέλθῃ** = δὲν θὰ παρέλθῃ... καὶ ὅλα θὰ ἐκπληρωθοῦν ὅσα εἶπον οἱ Προφῆται.— 5) **ἰῶτα... κεραία** = καὶ οἱ μικρότερες ἐντολὰς τοῦ Νόμου πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν.— 6) **ὃς ἐὰν λύσῃ** = ὁποῖος θὰ παραβῆ, θὰ καταργήσῃ.— 7) **ποιήσῃ καὶ διδάξῃ** = ὁποῖος ὅμως ἐκτελέσῃ καὶ διδάξῃ... ὅπως ἔκαμαν οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ποῦ ἐρημήυσαν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἔπραξαν καὶ οὕτω ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτοὶ θὰ ὀνομασθοῦν **μεγάλοι** εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.— 8) **περισσεύσῃ** = δὲν φανῆ περισσοτέρα, μεγαλυτέρα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ εἶναι ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου μας ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. Ἀποτείνεται πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ τοὺς ὀνομάζει φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὅλης τῆς γῆς. Φῶς εἰς τὸν κόσμον εἶναι οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Φῶς ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι. Φῶς οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Φῶς οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι. Αὐτοὶ ἐφώτισαν τὴν Οἰκουμένην, ὡς τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Αὐτοὶ μετέδωσαν τὸ πνευματικόν, τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ θρησκευτικὸν φῶς μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα τῶν Χριστιανῶν. Αὐτοὶ μετέδωσαν τὰ ὠραῖα Ἑλληνικὰ καὶ Χριστιανικὰ Γράμματα, ἀφοῦ τὰ ἐκαλλιέργησαν ὅσον ἄξιζε καὶ ὅσον ἔπρεπε.

Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ καταργήσῃ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν τῶν Προφητῶν. Διότι αὐτὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι εἶναι σωστό, καὶ νὰ ἐπαληθεύσῃ ὅλα τὰ γραμμένα εἰς τὰς προφητείας τῶν Προφητῶν.

Αὐτὰ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Καὶ κατόπιν ἐστράφη εἰς τοὺς Μαθητάς του καὶ εἶπεν· Ὅποῖος ἄνθρωπος τολμήσῃ νὰ καταργήσῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἐντολὰς τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ἔστω καὶ τὴν μικροτέ-

ραν, και ἔτσι μὲ τὸ παράδειγμά του νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ τηροῦν τὸν Νόμον, αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ ἐλάχιστος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅποιος δὲ τηρήσει καὶ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ σέβωνται τὸν Νόμον, αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ μέγας εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ὅλοι οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ὀρθοδοξία τοὺς τιμᾷ ὡς μεγάλους καὶ ἁγίους, κατὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Ἰδιαιτέρως τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας τιμοῦν οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι, διότι πολλὰ ἔκαμαν δι' αὐτούς.

Ματθ. 8. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΣΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Τὸ Κείμενον, τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν 26ην Σεπτεμβρίου, ἑορτὴν τῆς Μεταστάσεως, ἥτοι τοῦ θανάτου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Ἰουνίου 30. Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(Ματθαίου, κεφ. Θ', στ. 36 καὶ Ι', στ. 1—8)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, εὐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι¹⁾ ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων²⁾, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν. Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα: πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν³⁾ ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας

αὐτοῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε⁴⁾. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες⁵⁾, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε⁶⁾, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι = οἱ ὄχλοι, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὡς πρόβατα χωρὶς ποιμένα, σκορπισμένοι καὶ παραπεταμένοι, παρημελημένοι.— 2) πνευμάτων = κατὰ πνευμάτων κακῶν, κατὰ τοῦ Σατανᾶ, ὥστε νὰ θεραπεύουν πᾶσαν νόσον.— 3) ἀπέστειλεν = πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι.— 4) εἰς ὁδὸν ἐθνῶν... πόλιν Σαμαρειτῶν = Ἐδῶ ὁ Κύριος λέγει, ὅτι πρέπει πρῶτα οἱ Μαθηταὶ τοῦ νὰ κηρύξουν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ὕστερα πρὸς τοὺς Σαμαρείτας καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας (ἐθνικούς).— 5) ἤγγικεν = ἔφθασεν, ἐπλησίασεν.— 6) ἐγείρετε = νὰ ἀναστήσετε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην τῶν δώδεκα Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου. Ἐορτάζει βεβαίως τὴν μνήμην ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου των, ἀλλὰ τοὺς ἐορτάζει καὶ ἀπὸ κοινοῦ σήμερον. Καὶ ἀναγινώσκει τὴν περικοπὴν αὐτὴν.

Ὁ Κύριος εἶδε κάποτε τοὺς ὄχλους τῶν Ἰσραηλιτῶν χωρὶς ποιμένας καὶ χωρὶς ὁδηγούς θρησκευτικούς καὶ ἠθικούς καὶ ἐλυπήθη πολὺ. Καὶ ἀμέσως ἐκάλεσε τοὺς δώδεκα Μαθητάς του καὶ τοὺς ἔδωκεν ὁδηγίας. Τοὺς εἶπε νὰ μεταβοῦν κοντὰ εἰς τὸν λαὸν καὶ νὰ περιποιηθοῦν τὰς πληγὰς του καὶ νὰ θεραπεύσουν τὰς ἀσθενείας του. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς πρῶτα νὰ πορευθοῦν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ κατόπιν πρὸς τοὺς ἄλλους ἄνθρώπους, τοὺς εἰδωλολάτρας. Πρὸς ὅλους δὲ νὰ κηρύξουν τὴν μετάνοιαν, διότι ἔφθασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Τὰς θεραπείας νὰ τὰς κάμουν δωρεὰν. Διότι δωρεὰν καὶ αὐτοὶ ἔλαβον τὸ χάρισμα αὐτό.

Ἰουλίου 13 — 20. ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ Δ' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Τὸ κείμενον, τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε 30ὴν Ἰανουαρίον, ἑορτὴν Τριῶν Ἱερορχῶν.

Αὐγούστου 29. Η ΑΠΟΤΟΜΗ ΤΗΣ ΤΙΜΙΑΣ ΚΕΦΑΛΗΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

(Μάρκου, κεφ. ΣΤ', στ. 14—30)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὴν ἀκουήν¹⁾ Ἰησοῦ—φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ—καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη²⁾, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ³⁾. Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι Ἡλίας ἐστίν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστίν ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε⁴⁾ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν⁵⁾ αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα⁶⁾, τὴν γυναῖκα τοῦ Φιλίππου, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἔλαβεν εἰς γάμον.

Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι⁷⁾ ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνείχεν⁸⁾ αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδώς⁹⁾ αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει¹⁰⁾ αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει¹¹⁾, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ¹²⁾, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις¹³⁾ αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης¹⁴⁾, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς καὶ δώσω σοι. Καὶ ὤμοσεν¹⁵⁾ αὐτῇ,

ὅτι ὁ ἄν με αἰτήσης, δώσω σοι ἕως ἡμίσεως τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξεληθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τὶ αἰτήσωμεν; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ εἰσεληθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· Θέλω, ἵνα μοι δὸς ἐξ αὐτῆς ¹⁶⁾ ἐπὶ πίνακι ¹⁷⁾ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι ¹⁸⁾. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ¹⁹⁾ ἐπέταξεν ²⁰⁾ ἐνεχθῆναι ²¹⁾ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἤραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. Καὶ συνάγονται οἱ Ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὴν ἀκοὴν = τὴν φήμην αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἰησοῦ.— 2) ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, διότι ὁ Ἡρώδης, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλιλαίας, εἶχε διατάξει τὴν ἀποκεφάλισιν τοῦ Ἰωάννου.— 3) αἱ δυνάμεις = τοῦ Θεοῦ, δηλ. γίνονται διὰ τοῦ Ἰωάννου θαύματα.— 4) ἐκράτησε = ἐφυλάκισεν ἔβαλεν, εἰς τὴν φυλακὴν.— 5) ἔδωκεν = ἔδωκεν πρὸς ἀσφάλειαν, ὡσάν νὰ ἐπρόκειτο περὶ κακούργου.— 6) διὰ Ἡρωδιάδα = ἐνεκα τῆς Ἡρωδιάδος ἢ πρὸς χάριν τῆς Ἡρωδιάδος.— 7) οὐκ ἔξεστί σοι = δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως.— 8) ἐνεῖχεν αὐτῷ = εἶχε μῖσος ἐναντίον του (τοῦ Ἰωάννου).— 9) εἰδὼς = ἐπειδὴ τὸν ἐθεωροῦσε (τὸν ἐγνώριζεν) ὡς... 10) συνετήρει = φυλακισμένον μὲν, ἀλλ' ἐν τῇ ζωῇ.— 11) ἀκούσας... πολλὰ ἐποίει = καὶ ὅταν κάποτε ἄκουσε τὴν διδασκαλίαν του πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔπραττε, καὶ τὸν ἤκουε μὲ εὐχαρίστησιν.— 12) εὐκαιροῦ = καὶ ὅταν ἦλθεν ἡμέρα εὐκαιρίας.— 13) τοῖς γενεσίοις = διὰ τὰ γενέθλιά του.— 14) ὀρχησαμένης = ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ δείπνου καὶ ἐχόρευεν ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ἤρσεν εἰς τὸν...— 15) ὤμοσεν = ὀρκίσθη.— 16) ἐξ αὐτῆς = τώρα ἀμέσως, αὐτὴν τὴν ὥραν.— 17) ἐπὶ πίνακι = μέσα εἰς τὸ πινάκιον, τὸ πιάτο.— 18) ἀθετῆσαι = νὰ ἀρνηθῇ, νὰ παραβῇ τοὺς ὅρκους του.— 19) σπεκουλάτορα = στρατιώτην, σωματοφύλακα (λέξις Ρωμαϊκῆ).— 20) ἐπέταξεν = τὸν διέταξε.— 21) ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν = νὰ τοῦ φέρουν τὴν κεφαλὴν.

Ἡ περικοπή αὐτὴ μᾶς πληροφορεῖ τὸ μαρτυρικὸν τέλος τοῦ μεγίστου ἐκ τῶν προφητῶν Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ.

Τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον εἶχε συλλάβει ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας, καὶ τὸν εἶχε ρίψει εἰς τὴν φυλακὴν. Ὑστερα δὲ διέταξε καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν πρὸς χάριν τῆς Σαλώμης καὶ τῆς Ἡρωδιάδος.

Ἡ Ἡρωδιάς ἦτο σύζυγος τοῦ Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἡρώδου. Αὐτὸς ἦτο βασιλεὺς τῆς Περαιᾶς καὶ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου Γαλιλαίας. Εἶχαν δὲ ἀποκτήσει μίαν θυγατέρα, τὴν Σαλώμην. Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας ὅμως ἐχώρισε τὴν Ἡρωδιάδα ἀπὸ τὸν Φίλιππον καὶ ἔλαβεν αὐτὸς αὐτὴν ὡς γυναῖκα του.

Αὐτὴν τὴν παρανομίαν δὲν τὴν ἐσυγχωροῦσεν ὁ Ἰωάννης, ἀλλὰ καθημερινῶς εἰς τὰ κηρύγματά του ἤλεγχε καὶ τὸν Ἡρώδην καὶ τὴν Ἡρωδιάδα. Ἐνεκα τούτου ἡ Ἡρωδιάς ἔτρεφε μίσος ἐναντίον τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐζητοῦσεν εὐκαιρίαν νὰ τὸν ἐδικηθῇ. Ὁ Ἡρώδης δὲ πάλιν εἶχε διὰ τοῦτο διατάξει τὴν φυλάκισιν τοῦ Ἰωάννου.

Κάποτε ὅμως ἡ εὐκαιρία ἐδόθη εἰς τὴν Ἡρωδιάδα. Μίαν ἡμέραν ὁ Ἡρώδης ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Εἰς τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἐπηκολούθησε χορὸς, διεκρίθη δὲ εἰς αὐτὸν ἡ Σαλώμη, ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδος. Ὅλοι τὴν ἐθαύμασαν. Καὶ ὁ Ἡρώδης διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐχαρίστησίν του, τὴν ἐκάλεσε καὶ τῆς εἶπε νὰ τοῦ ζητήσῃ ὅ,τι θέλει. Καὶ ἐπρόσθεσε: Σοῦ ὀρκίζομαι ὅτι καὶ τὸ μισό μου βασιλεῖο, ἂν μοῦ τὸ ζητήσῃς, θὰ σοῦ τὸ δώσω.

Ἡ κόρη ἔτρεξε τότε νὰ συμβουλευθῇ τὴν μητέρα της. Καὶ ἐκείνη ἀμέσως τῆς εἶπε νὰ ζητήσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωάννου «ἐπὶ πίνακι». Ὁ Ἡρώδης ἐστενοχωρήθη, ἐπειδὴ ἐσέβετο τὸν Ἰωάννην ὡς ἅγιον ἄνθρωπον. Ὁ ὄρκος ὅμως, ποῦ εἶχε δώσει, τὸν ἐδέσμευε. Καὶ ἔτσι διέταξε τὴν ἀποκεφάλισιν τοῦ Ἰωάννου.

Οἱ μαθηταὶ του ἔθαψαν τότε τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ὁ Κύριος τότε ἐλυπήθη, πολὺ διὰ τοῦτο.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ (Ματθ. Ε', 1—12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ιδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος ¹⁾· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων.

Μακάριοι ²⁾ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι ³⁾, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες ⁴⁾, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται ⁵⁾. Μακάριοι οἱ πραεῖς ⁶⁾, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ⁷⁾ ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται ⁸⁾. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ⁹⁾, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης ¹⁰⁾, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστέ, ὅταν ὀνειδίσωσιν ¹¹⁾ ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα ¹²⁾ καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ ¹³⁾. Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γάρ ¹⁴⁾ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν ¹⁵⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ὄρος, τὸ γνωστὸν ὄρος τῆς Καπερναοῦμ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον λέγεται τῶν Μακαρισμῶν, ὕψους 354 μ.— 2) μακάριοι = εὐδαίμονες, εὐτυχεῖς, καλότυχοι.— 3) οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι = αὐτοὶ ποὺ δὲ ὑπερφηανεύονται, τουτέστιν οἱ ταπεινοί.— 4) οἱ πενθοῦντες = ὅσοι πενθοῦν. ἰδιαίτερος διὰ τὰς ἀμαρτίας των.— 5) παρακληθήσονται = θὰ παρηγορηθοῦν.— 6) πραεῖς = οἱ ἡσυχοί, οἱ ἥπιοι, οἱ εἰρηνικοί.— 7) πεινῶντες καὶ διψῶντες = ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιθυμοῦν σφοδρὰ τὴν δικαιοσύνην.— 8) ὄψονται = θὰ ἴδουν.— 9) εἰρηνοποιὸς = ὁ συμβιβαστικός, αὐτὸς ποὺ συμφιλιώνει τοὺς μαλωμένους.— 10) οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης = ὅσοι διώκονται, διότι εἶναι δίκαιοι.— 11) ὀνειδίζω = ὑβρίζω.— 12) πονηρὸν ῥῆμα = κακὸν λόγον.— 13) καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ =

λέγοντες ψεύματα ἐναντίον σας δι' ἐμένα.— 14) οὕτω γὰρ = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ψευδόμενοι, ὑβρίζοντες κλπ.— 15) μισθός = ἡ ἀμοιβή τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν. Εἶναι δὲ οὗτος κυρίως ἡ ἀπόλαυσις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς στίχους αὐτοὺς μακαρίζει ὁ Κύριος τοὺς γνησίους ὀρθοδόξους χριστιανούς διὰ τὰς ἀρετάς των, ἀρετάς χριστιανικάς. Ἀποτελοῦν δὲ οἱ στίχοι αὐτοὶ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν μακρὰν αὐτὴν ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου, πού λέγεται ἐπὶ τοῦ ὄρους.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ σύνοψις τῆς ὅλης ἠθικῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας, πού περιέχεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην· εἶναι ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἠθικοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν, πού περιλαμβάνεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ἀποτελεῖ λοιπὸν τὰς ἠθικάς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ὁμιλίας ταύτης ὀνομάζεται Μακαρισμοί, διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννέα προτάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν μὲ τὴν λέξιν «μακάριοι». Εἶναι ἡ εἰσαγωγή εἰς τὴν ὑπέροχον αὐτὴν διδασκαλίαν, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ καμία ἄλλη θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλία. Βάσις τῆς εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

1. Η ΟΜΙΛΙΑ.—ΤΟ ΑΛΑΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (Ματθ. Ε', 13—16)

KEIMENON

Υμεῖς ἐστέ τὸ ἄλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ. ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. Οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, 30. Ἰανουαρίου.

2. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Μή νομίσητε, ὅτι ἤλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆ-
τας· οὐκ ἤλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ Νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὅς ἐὰν οὖν
λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω
τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν. Ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ
ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ πε-
ριεχομένου ἴδε εἰς ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, 30 Ἰανουαρίου.

3. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΟΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ

α') Οὐ φονεύσεις (Ματθ. Ε', 21—26)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη¹⁾ τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις, ὅς δ' ἂν
φονεύσῃ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει²⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι
πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει, ὅς
δ' ἂν εἶπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά³⁾, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ, ὅς
δ' ἂν εἶπῃ μωρά⁴⁾, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός⁵⁾. Ἐὰν οὖν
προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνηστῆς, ὅτι
ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπαγε πρῶτον διαλλάγηθι⁶⁾ τῷ ἀδελφῷ σου·
καὶ τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν⁷⁾ τῷ ἀντι-
δίκῳ⁸⁾ σου ταχύ⁹⁾, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ¹⁰⁾, μὴ ποτέ σε
παραδῶ ὁ ἀντίδικός σου τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπη-

ρότη¹¹⁾, και εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐρρέθη = ἐλέχθη, εἶπαν.— 2) ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει = θὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.— 3) ῥακά = λέξις Ἑβραϊκὴ = ἀνόητε, ζυμυαλε.— 4) μωρὲ = ἀνόητε, βλάκα. Τὸν λέγει ἔτσι ἀπὸ μῖσος, ἐνῶ ξέρει ὅτι εἶναι ἔξυπνος.— 5) γέεννα τοῦ πυρός = ἡ κόλασις.— 6) διαλλάγηθι = συμφιλώσου.— 7) ἴσθι εὐνοῶν = νὰ διάκεισαι εὐνοϊκά.— 8) τῷ ἀντίδικῳ σου = μετὰ τὸν ἀντίδικόν σου, τὸν ἐχθρόν σου.— 9) ταχύ = ταχέως, χωρὶς χρονοτριβῆν.— 10) ἕως οὗτου εἰ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ = ὅσον εὐρίσκεισαι εἰς τὴν ὁδὸν (πρὸς τὸ δικαστήριον) μετὰ τὸν ἀντίδικόν σου.— 11) ὑπηρέτης = ὁ δεσμοφύλαξ.— 12) τὸν ἔσχατον κοδράντην = καὶ τὴν τελευταίαν πεντάραν.— Ἴδε καὶ Ματθαίου ΚΓ'.

Κρίσις, Συνέδριον, Γέεννα πυρός. Τὸ κατώτατον δικαστήριον μεταξύ τῶν Ἑβραίων ἦτο ἡ κρίσις, ἡ κριτήριον, ἔχον ἄλλου τρεῖς, ἄλλου ἑπτὰ καὶ ἄλλου 23 δικαστάς. Τὸ ἀνώτατον ἦτο τὸ συνέδριον (μέγα) τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖτο ἀπὸ 70 δικαστὰς μετὰ πρόεδρον τὸν ἐκάστοτε ἀρχιερέα. Ἡ δὲ γέεννα τοῦ πυρός ἦτο τόπος παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐρίπτοντο αἱ ἀκαθαρταί (σκουπίδια κλπ.). Διὰ τοῦτο ἐκεῖ πάντοτε ἔκαιε πῦρ καὶ ἦτο τόπος ἀφόρητος. Μεταφορικῶς λέγεται γέεννα τοῦ πυρός τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως. **Κριτὴς** εἶναι ὁ δικαστής. **Κοδράντης** = νόμισμα Ρωμαϊκὸν ἴσον μετὰ πέντε λεπτά.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ ὁ Κύριος συμπληρώνει τὴν ἕκτην ἐντολὴν τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως—τὸ οὐ φονεύσεις.— Ἀπαγορεύει δὲ ὡς νομοθέτης ἄξι μόνον τὸν φόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργήν, ἡ ὁποία συνήθως ὀδηγεῖ εἰς τὸν φόνον. Διότι ὁ φόνος εἶναι καρπὸς τῆς ὀργῆς. Πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ ὀργή, διὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ φόνος.

Διὰ τοῦτο πρὸς τακτοποίησιν πάσης διαφορᾶς μετὰ τὸν πλησίον καὶ ἀποφυγὴν τῆς ὀργῆς συνιστᾷ ὁ Κύριος τὴν συνδιαλλαγὴν, δηλ. τὴν συμφιλίωσιν μετὰ τὸν πλησίον. Καὶ λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὸν πλησίον μας νὰ ἔχη τι ἐναντίον μας, διότι τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία μεγάλου κακοῦ, δηλαδὴ καὶ τοῦ φόνου.

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ μοιχεύσεις¹⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν²⁾, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ³⁾. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε⁴⁾ αὐτὸν καὶ βάλε⁵⁾ ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. Ἐρρέθη δέ· Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἄπυστάσιον⁶⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχᾶσθαι⁷⁾, καὶ ὅς ἂν ἀπολελυμένην λάβῃ ὡς γάμον μοιχᾶται⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐ μοιχεύσεις = νὰ μὴ παραβῆς τὴν συζυγικὴν πίστιν.— 2) πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι = μὲ ἀμαρτωλὴν ἐπιθυμίαν.— 3) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ = μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, διανοητικῶς.— 4) ἔξελε = βγάλε τον.— 5) βάλε = ρίξε τον μακριά.— 6) ἄπυστάσιον = διαζύγιον.— 7) ποιεῖ αὐτήν μοιχᾶσθαι = τὴν ἀναγκάζει νὰ παραβῆ τὴν ἐντολήν.— 8) μοιχᾶται = παραβαίνει τὴν ἐντολήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει, ὅτι ὁ Γάμος εἶναι τίμιος καὶ μυστήριον μέσον. Ὅθεν οἱ σύζυγοι μεταξύ των πρέπει νὰ ἔχουν πίστιν καὶ ἀγνότητα. Ἄν ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν παραβῆ τὴν ἐντολήν αὐτήν, εἶναι ἀξιοκατάκριτος, Ἄν αὐτὴ εἶναι ἡ σύζυγος, τότε διακαιοῦται ὁ σύζυγος νὰ τὴν χωρίσῃ. Καὶ ὅποιος λάβῃ σύζυγον μίαν τοιαύτην γυναῖκα, εἶναι ἀξιοκατάκριτος. Εἶναι ἱερὸς ὁ θεσμὸς τοῦ Γάμου καὶ βασιζέται ἐπάνω εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην, ἐκτίμησιν καὶ πίστιν τῶν συζύγων. Ἄλλως καταστρέφεται ὁ δεσμὸς αὐτός. Καὶ εἶναι τότε ἀξιοκατάκριτος καὶ θὰ τιμωρηθῇ ἐκεῖνος, πού παραβαίνει αὐτήν τὴν ἐντολήν. Ἄν λοιπὸν σὲ σκανδαλίξῃ κάτι, διόρθωσέ το. Ἄλλως θὰ τιμωρηθῆς αὐστηρὰ ἀπὸ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις¹⁾, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου²⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμόσαι ὅλως³⁾, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως⁴⁾, μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναί, ναί, οὐ οὐ, τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐπιορκῶ = παραβαίνω τὸν ὄρκον πὺ ἐκάμα.— 2) ἀποδώσεις τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου = θὰ τηρήσης τοὺς ὄρκους καὶ τὰς ὑποσχέσεις σου πρὸς τὸν Κύριον ἢ χάριν τοῦ Κυρίου.— 3) μὴ ὁμόσαι ὅλως = νὰ μὴ ὀρκισθῆς καθόλου.— 4) πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἔτσι ἐλέγετο ἡ Ἱερουσαλήμ. Μέγας βασιλεὺς δὲ ἦτο ὁ Δαβίδ. Ἐνταῦθα ἔννοεῖ τὸν Θεόν. (Ψαλμ. ΜΖ' 3).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Νόμος τοῦ Μωϋσέως εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐπιτρέπει τὸν ὄρκον, καὶ μόνον τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν παράβασιν αὐτοῦ ἀπαγορεύει. Ὁ Κύριος ὅμως συμπληρῶν τὸν Νόμον παραγγέλλει εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὀπαδοὺς του νὰ μὴ ὀρκίζωνται καθόλου. Ἀπαγορεύει δηλαδὴ ἐντελῶς τὸν ὄρκον, «μὴ ὁμόσαι ὅλως».

Ὁμοίως καὶ ἡ τρίτη ἐντολὴ τοῦ Νόμου ἀπαγορεύει νὰ πίνωμεν εἰς τὸ στόμα μας—καὶ μάλιστα διὰ μάταια πράγματα—τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο οἱ Ἑβραῖοι δὲν ὀρκίζοντο μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὀρκίζοντο ὅμως εἰς τὰ ἱερά πράγματα τοῦ Θεοῦ, κακῶς δέ, ὅπως λέγει ἐδῶ ὁ Κύριος.

Μεταξὺ τῶν χριστιανῶν πρέπει νὰ διαλάμπῃ ἡ ἀλήθεια, ὥστε τὸ ναὶ νὰ εἶναι πραγματικὸν ναί, καὶ τὸ ὄχι ἀληθινὸν ὄχι. Τίποτε περισσότερον. Ὁ ὄρκος δὲν πρέπει νὰ γίνεται οὔτε νὰ δίδεται.

δ'). Μὴ ἀντιστῆς τῷ πονηρῷ (Ματθ. Ε', 38—42)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι¹⁾ τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σὲ ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι²⁾, καὶ τὸν χιτῶνά σου³⁾ λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον⁴⁾. Καὶ ὅστις σὲ ἀγγαρεύσει⁵⁾ μίλιον ἕν⁶⁾, ἔπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς⁷⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀντιστῆναι = νὰ μὴ φέρετε ἀντίστασιν.— 2) κριθῆναι = νὰ δικασθῆ. — 3) χιτῶν = τὸ ὑποκάμισον.— 4) ἱμάτιον = ἔνδυμα ἐξωτερικόν.— 5) ἀγγαρεύσει = παρὰ τὴν θέλησίν σου σὲ ὑποχρεώσει.— 6) μίλιον = Ῥωμαϊκὸν μέτρον μήκους ἴσον μὲ 1500 μέτρα.— 7) μὴ ἀποστραφῆς = μὴ περιφρονήσης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Σωτὴρ ἐνταῦθα μᾶς διδάσκει νὰ εἴμεθα πάντοτε ὑποχωρητικοί, ὄχι ὅμως καὶ μέχρις ἐξευτελισμοῦ, βέβαια. Ἄλλ' ὡς καὶ ὁ ἴδιος, ὅταν ἐρραπίσθη ὑπὸ τοῦ δούλου διεμαρτυρήθη, οὕτω καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα μὲν ὑποχωρητικοὶ ἀπέναντι τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου, νὰ διεκδικῶμεν ὅμως τὰ δικαιώματά μας, ὄχι διὰ τῆς αὐτοδικίας, ἀλλὰ διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ, μερικὲς δὲ φορές καὶ αὐτῆς νὰ παραιτούμεθα. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἢ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη καὶ ἡ πίστις εἰς Θεὸν δίκαιον κριτὴν.

ε'). Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου (Ματθ. Ε', 43—48)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου¹⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε²⁾ τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε³⁾ τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζόν.

των⁴⁾ και διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς και ἀγαθοῦς, και βρέχει ἐπὶ δικαίους και ἀδίκους· ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ και οἱ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; και ἐὰν ἀσπάσησθε⁵⁾ τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ και οἱ τελῶναι⁶⁾ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡσπερ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου = Ἰδε Λευϊτ. ΙΘ', 18 και μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Τοῦτο δὲν τὸ λέγει ὁ Νόμος, ἀλλὰ τὸ συνεπέρινον οἱ Γραμματεῖς τοῦ Νόμου. Εἶναι λοιπὸν προσθήκη τῶν Γραμματέων.— 2) εὐλογεῖτε = ἐπαινεῖτε, μὴ λέγετε τὸ κακόν.— 3) καλῶς ποιεῖτε = εὐεργετεῖτε.— 4) ἐπηρεάζόντων = ἐνοχλούντων ὑμᾶς.— 5) ἀσπάζομαι = φιλῶ.— οὐχὶ = θὰ τὸ συνάψωμεν μετὰ τὸ ποιοῦσι = δὲν πράττουν τοιοῦτοτρόπως.— 6) τελῶναι. Τελῶνης εἶναι ὁ ἀγοράζων ἀπὸ τὸ Κράτος τὰ τέλη — φόρους — ποὺ ἔποπε νὰ πληρώνουν οἱ πολῖται. Τὸ ἐπάγγελμά των τοὺς ἔκανε σκληροῦς. Ἐγίνοντο δὲ τελῶναι ἄνθρωποι ἐκ φύσεως σκληροί, οἱ ὁποῖοι ἔφθανον μέχρις ἀδικίας κατὰ τὴν εἰσπραξίν των φόρων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος λέγει: Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου. Ἐθεωροῦσαν δὲ πλησίον οἱ Ἑβραῖοι τὸν συγγενῆ τους, τὸν γείτονά τους, τὸν φίλον, τὸν ὁμοεθνή και τὸν ὁμόφυλον και ὁμόθησκον. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ὡς ξένοι και εἰδωλολάτραι ἦσαν ἐχθροὶ διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας. Καὶ διὰ τοῦτο συνεπλήρωναν οἱ Γραμματεῖς τὸν Νόμον μετὰ τὴν φράσιν «και μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου».

Ὁ Χριστὸς ὅμως, ποὺ ἦλθεν ἵνα συμπληρώσῃ τὸν Νόμον, λέγει· Ἐγὼ δὲ σᾶς λέγω νὰ ἀγαπάτε ὅλους τοὺς ἀθρώπους, φίλους και ἐχθροὺς, ξένους και δικούς σας. Νὰ ἀγαπάτε δὲ και τοὺς ἐχθροὺς σας, διὰ νὰ δεῖξετε ἠθικὴν ὑπεροχὴν ἀπὸ τοὺς τελῶνας, δηλ. ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους τοὺς ἀμαρτωλοὺς.

Αὐτὴν τὴν ἀγάπην θέλει ὁ Κύριος πρὸς ὅλους τοὺς ἀθρώπους, και τοὺς ἐχθροὺς ἀκόμη. Καὶ αὐτὴν διδάσκει και εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου. Λουκᾶ Ι' 25—37 (Ἰδε Κυριακὴν Ὀγδόην τοῦ Λουκᾶ).

4. Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ (Ματθ. ΣΤ', 1—4)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν¹⁾ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι²⁾ αὐτοῖς· εἰ δὲ μῆγε³⁾ μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ Πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιεῖς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης⁴⁾ ἔμπροσθέν σου, ὡς περ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ταῖς ῥύμαις⁵⁾, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι⁶⁾ τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω⁷⁾ ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου, ὅπως ἦ σου⁸⁾ ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Προσέχετε μὴ ποιεῖν** = νὰ μὴ κάμετε.— 2) **τὸ θεαθῆναι** = πρὸς θεάν, πρὸς ἐπίδειξιν.— 3) **εἰ δὲ μῆγε** = δηλ. εἰ δὲ οὐ προσέχετε, ποιεῖν τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, μισθὸν οὐκ...— 4) **μὴ σαλπίσης** = μὴ διακηρξῆς. Διότι ἦτο συνήθεια τότε ἡ ἐλεημοσύνη νὰ γίνεταί διὰ σαλπίγγων, ὅπως ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι. Ἐσάλπιζαν διὰ νὰ συναχθοῦν οἱ πτωχοί.— 5) **ἐν ταῖς ῥύμαις** = εἰς τοὺς δρόμους.— 6) **ἀπέχουσι** = ἔχουσι λάβει παρὰ τῶν ἀνθρώπων πλήρη τὸν μισθὸν — τὸν ἔπαινον — τῆς πράξεώς των.— 7) **μὴ γνώτω** = νὰ μὴ μάθῃ, νὰ μὴ ξαίρῃ, οὔτε ὁ στενώτερος συγγενῆς σου.— 8) **ὅπως ἦ σου** = διὰ νὰ εἶναι, νὰ γίνεταί ἡ ἐλεημοσύνη σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄπὸ τὰς πολλὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς μία εἶναι καὶ ἡ ἐλεημοσύνη, ἴσως ἡ σπουδαιότερα μετὰ τὴν πίστιν. Διότι μὲ αὐτὴν ἀποδεικνύει ὁ ἄνθρωπος τὴν συμπάθειάν του πρὸς τοὺς δυστυχεῖς καὶ τοὺς πάσχοντας. Ἐλεημοσύνη δὲ δὲν εἶναι μόνον αὐτό, ποὺ νομίζουν οἱ πολλοί, δηλ. νὰ δώσωμεν μίαν δραχμὴν ἢ ἓνα χιλιάριον εἰς τὸν ζητιάνον διὰ νὰ τὸν ξεφορτωθῶμε, ὅταν χτυπάῃ τὴν θύραν μας ἢ ὀπωσδήποτε μᾶς ἐνοχλῇ. Ἐλεημοσύνη κατὰ Χριστὸν εἶναι ἡ ἐπίδειξις τῆς ἀγάπης μας πρὸς τοὺς ἄλλους μὲ ἔργα, ὄχι μὲ λόγια, καὶ πρὶν ἢ αὐτὸς μᾶς τὴν ζητήσῃ.

Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ἡ ἐλεημοσύνη νὰ γίνεται χάριν ἐπιδείξεως καὶ ὑστεροφημίας, ὅπως ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλὰ νὰ προέρχεται αὐτὴ ἀπὸ καθαρὰν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τὸν πτωχόν.

Ἄν δὲν ἀληθεύῃ λοιπὸν τοῦτο, τότε ἡ ἐλεημοσύνη δὲν ἔχει καμμίαν ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸν Θεόν. Διότι τὸν μισθὸν τῶν, τὸν ἔπαινον καὶ τὴν δόξαν, τὰ παίρνουν οἱ τοιοῦτοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

5. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ (Ματθ. ΣΤ', 5—15)

KEIMENON

Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔση¹⁾ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι²⁾, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν³⁾ σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε⁴⁾, ὥσπερ οἱ ἐθνικοὶ· δοκοῦσι γάρ⁵⁾, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρεῖαν ἔχετε⁶⁾, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Ὅπως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,

ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου,

γενηθῆτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον⁷⁾ δὸς ἡμῖν σήμερον,

καὶ ἄφεσ⁸⁾ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα⁹⁾ ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν¹⁰⁾,

καὶ μὴ εἰσενέγκῃς¹¹⁾ ἡμᾶς εἰς πειρασμόν¹²⁾,

ἀλλὰ ῥῦσαι¹³⁾ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ¹⁴⁾.

Ἵτι σοῦ ἐστίν¹⁵⁾ ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἔὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐκ ἔση = νὰ μὴ εἶσαι, νὰ μὴ ὁμοιάζης.— 2) φιλοῦσι... ἐστῶτες προσεύχεσθαι = ἀγαποῦν νὰ προσεύχωνται ὄρθιοι (διὰ νὰ φαίνωνται).— 3) ταμειῖον = θησαυροφυλάκιον, ἀποθήκη.— 4) μὴ βαττολογήσητε = νὰ μὴ φλυαρῆτε.— 5) δοκοῦσι γὰρ = διότι νομίζουν ὅτι.— 6) ὧν χρεῖαν ἔχετε = ποίας ἀνάγκας ἔχετε.— 7) τὸν ἐπιούσιον = τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας, τὸν ἀπαραίτητον.— 8) ἄφες = συγχώρησε, ἀφήτε — ἀφήσει = συγχωρήσετε, συγχωρήσει.— 9) ὀφειλήματα = τὰ χρέη, τὰ ἁμαρτήματα.— 10) τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν = αὐτοὺς πού μᾶς χρωστοῦν κάτι, πού μᾶς κάνουν κακὸ ἢ μᾶς βλάπτουν.— 11) μὴ εἰσενέγκης = μὴ μᾶς φέρης, βάζης.— 12) εἰς πειρασμὸν = εἰς δοκιμασίαν.— 13) ῥῦσαι = ὥσε μας.— 14) ἀπὸ τοῦ πονηροῦ = ἀπὸ τὸν πονηρὸν, τὸν διάβολον.— 15) ὅτι σου = διότι ἰδική σου εἶναι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐρωτίας καὶ πρακτικὰς συμβουλὰς μᾶς δίνει ὁ Κύριος εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν διὰ τὴν προσευχὴν, τὴν ἀτομικὴν καὶ τὴν κοινὴν. Ἐδῶ ὁ Κύριος μᾶς παρέχει τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ κάμωμεν τὴν προσευχὴν μας. Δὲν ἀπαγορεύει βέβαια τὴν κοινὴν προσευχὴν, πού κάνομέν ὅλοι μαζὶ εἰς τὸ σχολεῖον ἢ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ μὲ ὅσα λέγει, θέλει νὰ καταπολεμήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιδειξέως, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς του ἔκαναν τὴν προσευχὴν των μέσα εἰς τοὺς δρόμους.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς πολυλογίας ὁ Χριστὸς μᾶς δίνει αὐτὸς τύπον προσευχῆς, πού τὰ περιέχει ὅλα. Ἡ προσευχὴ αὐτὴ λέγεται Κυριακὴ, ἐπειδὴ μᾶς τὴν ἐδίδαξεν ὁ ἴδιος, ὁ Κύριος. Εἶναι μεγάλη ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς. Αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ του τακτικὰ ἔκαναν τὴν προσευχὴν των. Μᾶς συμβουλεύουν δὲ νὰ κάνωμεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς, διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ἄνθρωπος, πού δὲν προσεύχεται, ἔχει καταστήσει εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀλόγων ζώων.

6. Η ΝΗΣΤΕΙΑ (Ματθ. ΣΤ', 16—21)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειπαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νύχαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων· ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

Τὰς Ἐομηνευτικάς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου.

7. ΦΕΥΓΕΤΕ ΤΗΝ ΠΛΕΟΝΕΞΙΑΝ (Ματθ. ΣΤ', 22—34)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ολόγχος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαρωνᾷ.

Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίνητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· Οὐχὶ ἡ ψυχὴ

πλείον ἔστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίνωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ. Οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χερίζεται τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν Τρίτην Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου.

8. ΜΗ ΚΡΙΝΕΤΕ ΙΝΑ ΜΗ ΚΡΙΘΗΤΕ (Ματθ. Ζ', 1—6)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Μὴ κρίνετε ¹⁾, ἵνα μὴ κριθῆτε ²⁾· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι ³⁾ κρίνετε, κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ ⁴⁾ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Τὶ δὲ βλέπετε τὸ κάρφος ⁵⁾ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὀφθαλμῷ δοκὸν ⁶⁾ οὐ κατανοεῖς; Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ του; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ⁷⁾ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς

κυσί⁸⁾, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Κρίνετε** = κατακρίνετε, κατηγορεῖτε, καταδικάζετε, ὅπως λέγει ὁ Λουκᾶς ΣΤ' 37.— 2) **ἴνα μὴ κριθῆτε** = ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.— 3) **ἐν ᾧ γὰρ κρύματι** = με ὅποιο κρύμα, κατάκριμα, κατάκρισιν.— 4) **ἐν ᾧ μέτρῳ** = με ὅποιο μέτρον.— 5) **κάρφος** = τὸ μικρὸ ξύλο, ξυλαράκι, καὶ μεταφορικῶς τὸ μικρὸν ἐλάττωμα.— 6) **δοκὸς** = δοκᾶρι, μεγάλο ξύλο, μεγάλο ἐλάττωμα, ἀμάρτημα.— 7) **διαβλέψεις** = θὰ ἴδῃς καθαρά.— 8) **μὴ δώτε** = κατὰ λέξιν, νὰ μὴ δώσετε.— **τὸ ἅγιον** = κάθε ἅγιον πρᾶγμα, ἐνταῦθα δὲ τὰ μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τὴν θείαν αὐτῆς διδασκαλίαν, τὸ Εὐαγγέλιον κλπ.— **τοῖς κυσί** = (μεταφ.) εἰς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.— 9) **τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν** = δηλ. πᾶν ὅ,τι ἔχετε πολύτιμον. Καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ θεία Εὐχαριστία κλπ.— **τῶν χοίρων**, ἐννοεῖ τοὺς ἀνηθικούς ἀνθρώπους.— 10) **ῥήξωσιν ὑμᾶς** = σὰς καταξεσχίσουν, κακοποιήσουν, χλευάσουν κλπ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὴ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, λέγει ἐδῶ ὁ Κύριος, διότι ἡ κατάκρισις εἶναι βαρύτερον ἀμάρτημα. "Ολοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν ἐλλείψεις καὶ ὑποκείμεθα εἰς σφάλματα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα αὐστηροὶ διὰ τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν πράξει τὰ ἴδια ἀμαρτήματα. Ἡ κατάκρισις εἶναι ἀμαρτία. Φανερώνει δὲ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς μας. "Οτι δηλαδὴ εἴμεθα ἀμελεῖς καὶ ἀπρόσεκτοι εἰς τὰ ἰδικὰ μας ἐλαττώματα. "Ἐτσι διδάσκει καὶ ὁ γνωστός μῦθος τοῦ Αἰσώπου. Ἡ ἰδική μας λοιπὸν κρίσις τῶν πράξεων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ἡ κατάκρισις αὐτῶν ἐκ μέρους μας δὲν εἴμπορεῖ νὰ εἶναι πάντοτε δικαία.

Ὁ Θεὸς μόνον κρίνει καὶ μετρᾷ τοὺς ἀνθρώπους δικαίως. Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος δίκαιος κριτής. Δὲν ἀπαγορεύει ὅμως ὁ Κύριος τὴν διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων τοῦ πλησίον μας. Μόνον μᾶς συνιστᾷ τοῦτο νὰ κάμωμεν με μεγάλην προσοχὴν καὶ περίσκεψιν, διὰ νὰ μὴ ἐκθέσωμεν τὰ ἅγια εἰς ἀναξίους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα τὸ ἔχουν μόνον οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, οἱ ἱερεῖς, οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκα-

λοι. Τὸ κακὸν ὅμως καὶ τὸ ἀνήθικον πρέπει κάθε χριστιανὸς νὰ τὸ κατακρίνη καὶ νὰ τὸ καταδικάζῃ.

9. Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΚΑΝΩΝ (Ματθ. Ζ', 7—12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Αἰτεῖτε¹⁾ καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε²⁾ καὶ εὐρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν³⁾. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον⁴⁾ ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες⁵⁾, οἴδατε δόματα⁶⁾ ἀγαθὰ διδοῦναι⁷⁾ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσον μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Αἰτῶ = ζητῶ νὰ λάβω.— 2) ζητῶ = ψάγγω νὰ εὑρω.— 3) ἀνοιγήσεται; ἢ θύρα.— 4) μὴ λίθον = θὰ δώσῃ λίθον εἰς τὸ παιδί του: Ἡ ἀπάντησις: οὐδεὶς.— 5) πονηροὶ ὄντες = ἂν καὶ εἴσθε πονηροί.— 6) δόματα = δόσεις (πράγματα).— 7) ἀγαθὰ = καλὰ, ὠφέλιμα.— 8) Νόμος καὶ Προφῆται = ἡ νομοθεσία τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν. Δηλαδή ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΛΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν προσευχὴν μας, πολλές φορές, ζητοῦμεν κάτι ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ δὲν μᾶς γίνεται. Ἐδῶ λοιπὸν μᾶς προτρέπει ὁ Κύριος νὰ μὴ ἀπελπιζώμεθα, ὅταν ζητοῦμεν κάτι ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεός, ἂν τοῦτο εἶναι συμφέρον μας, θὰ μᾶς τὸ δώσῃ, ἀρκεῖ νὰ τοῦ τὸ ζητῶμεν μὲ πίστιν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ οὐράνιος Πατὴρ μας. Καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι χαίρουν νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιά των καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἀγαθὰ, πόσον περισσότερο θὰ δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς τὰ τέκνα του («δόματα») ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα;

Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ φερώμεθα ἀκριβῶς, ὅπως θέλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ μᾶς φέρωγται ἐκεῖνοι. Αὐτὸς εἶναι ὁ χρυσοῦς κανὼν τῆς Χριστ. Ἠθικῆς. Νὰ μὴ κάνωμεν τίποτε τὸ κακόν, ποῦ δὲν θέλομεν νὰ τὸ κάνουν οἱ ἄλλοι εἰς ἡμᾶς. «Ὁ σὺ μισεῖς, ἐτέρω μὴ ποιήσης».

10. ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ ἢ ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ (Ματ. Ζ', 13-14)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εισέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι¹⁾ πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα²⁾ εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη³⁾ ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν⁴⁾, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὅτι = διότι.— 2) ἀπάγουσα = ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφὴν.— 3) τεθλιμμένη = στενόχωρος, γεμάτη δυσκολίες, θλίψεις καὶ κινδύνους.— 4) ζωὴ = ἡ αἰώνιος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ θύρα καὶ ἡ ὁδὸς, ποῦ ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἶναι πλατεῖα καὶ εὐκόλος. Ἐν ᾧ ἡ ὁδὸς, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὴν οὐράνιον ζωὴν, εἰς τὸν Παράδεισον, εἶναι στενὴ καὶ δύσκολος. Στενὴ πύλη εἶναι ἡ ἀπόφασις πρὸς μετάνοιαν καὶ κατὰ Χριστὸν ζωὴν. Εἶναι δὲ στενὴ ἡ πύλη, διότι μὲ πολὺ μεγάλην δυσκολίαν ἀποφασίζουσι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀφίσουν παληὰς συνήθειας, ἐλαττώματά, φιλίες, συμφέροντα καὶ τὰ νομιζόμενα καλὰ τοῦ κόσμου. Τεθλιμμένη εἶναι ἡ ὁδὸς, διότι ὅταν μπῆ κανεὶς εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν ἔχει νὰ παλαίψῃ μὲ πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐχθρούς, εἰρωνεῖς, περιφρονήσεις, διωγμούς, θλίψεις.

11. ΟΙ ΨΕΥΔΟΠΡΟΦΗΤΑΙ (Ματθ. Ζ', 15—20)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν¹⁾ δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε²⁾ αὐτούς. Μῆτι³⁾ συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τρίβόλων⁴⁾ σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθόν⁵⁾ καρποὺς ἀγαθοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν⁶⁾ δένδρον καρποὺς πονηροὺς⁷⁾ ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄρα γε⁸⁾ ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐσωθεν = ἀπὸ μέσα.— 2) ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε = ἀπὸ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ ἔργα θὰ τοὺς μάθετε καλά.— 3) μῆτι = μήπως.— 4) τρίβολοι = ἄγρια φυτά.— 5) ἀγαθὸν δένδρον = δένδρον ὑγιές.— 6) σαπρὸν = ἀρρωστημένον.— 7) πονηροὺς = ἀρρωστημένους, σάπιους, ἀχρήστους, βλαβεροὺς.— 8) ἄρα γε = ὥστε: τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι...

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὰς στοίχους αὐτοὺς ὁ Κύριος μᾶς κάνει προσεκτικὸς εἰς τὴν κατὰ καιροὺς ἐμφάνισιν τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ ψευδοπροφητῶν. Αὐτοί, λέγει, ἔρχονται μὲ τὸ ἐνδύμα τοῦ ἀθώου προβάτου, ἐνῶ ἐσωτερικῶς εἶναι λύκοι ἄρπαγες. Θὰ τοὺς γνωρίσετε, λέγει ὁ Κύριος ἐδῶ, ἀπὸ τὰ ἔργα των.

Ψευδοπροφήται εἶναι ἔλοι οἱ αἰρετικοί, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐμφανίζονται ὡς διδάσκαλοι τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐν ᾧ πραγματικῶς εἶναι διαστρεβλωταὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ προσπαθοῦν μὲ τὴν διδασκαλίαν των νὰ παρασύρουν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὰς αἵρέσεις των, καὶ νὰ τοὺς ἀποπλανήσουν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ.

Ὅλους αὐτοὺς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ ὁ Κύριος μίαν ἡμέραν. Θὰ τοὺς ρίψῃ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ.

12. ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΩΖΟΥΝ (Ματθ. Ζ', 21—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, *Κύριε, Κύριε*, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ¹⁾ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ²⁾. *Κύριε, Κύριε*, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι ³⁾ ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις ⁴⁾ πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω ⁵⁾ αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐροῦσί μοι = θὰ μοῦ εἶπουν.— 2) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ = τῆς κρίσεως, ἥτις θὰ γίνῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου.— 3) τῷ σῶ ὀνόματι = μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός σου.— 4) δυνάμεις = θαύματα.— 5) ὁμολογήσω = ἐνώπιον ὅλων θὰ εἶπω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρὶν τελειώσῃ ὁ Κύριος τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ὁμιλίαν, μᾶς φανερῶναι, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ πίστις μόνη διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· χρειάζονται καὶ τὰ ἔργα, τὰ καλὰ ἔργα. Ὅποιος κάνει, λέγει, τὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς μου, αὐτὸς θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν εἶναι βέβαια ἀπαραίτητος εἰς τὴν σωτηρίαν μας, ἀπαιτοῦνται ὅμως καὶ τὰ ἔργα τῆς πίστεως, μετὰ τὰ ὅποια ἐμπράκτως θὰ ἀποδείξωμεν τὴν πίστιν μας. Διότι καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν, δὲν πράττουν ὅμως τὸ θέλημά του.

Ὁ ἀδελφὸς Ἰάκωβος λέγει: Πιστεύεις; δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου. Ἡ πίστις χωρὶς τὰ ἀγαθὰ ἔργα εἶναι νεκρά. (Ἰακ. Β' 14-26).

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ (Ματθ. Ζ', 24—30)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ¹⁾ φρονίμῳ²⁾, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ³⁾ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν⁴⁾. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι⁵⁾ ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων⁶⁾, καὶ οὐχὶ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὅμοιώσω αὐτὸν = θὰ τὸν παραβάλω.— 2) ἀνδρὶ φρονίμῳ = μὲ ἀνθρώπον φρόνιμον.— 3) τὴν οἰκίαν αὐτοῦ = δηλ. τὸν πνευματικόν, ψυχικόν, θρησκευτικόν οἶκον, τὸν νοερὸν τῆς ψυχῆς οἶκον. Ἡ παρομοίωσις παριστᾷ τὸν φρόνιμον χριστιανόν, ὅστις στηρίζει τὴν ζωὴν του εἰς τὴν στερεὰν ὡς πέτραν πίστιν του πρὸς τὸν Σωτῆρα.— 4) ἐπὶ τὴν πέτραν = ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν.— 5) ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι. Τοιαύτην διδασκαλίαν διὰ πρώτην φοράν ἤκουον οἱ λαοί.— 6) ἦν γὰρ διδάσκων ὡς ἐξουσίαν ἔχων = διότι τοὺς ἐδίδασκε πάντοτε μὲ ἐξουσίαν καὶ κύρος ὡς νομοθέτης καὶ κριτής.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ τὰ ὠραῖα αὐτὰ λόγια τελειώνει ὁ Κύριος τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίαν του. Αὐτὴ δὲ θαυμάζεται διὰ τὴν σαφήνειαν, τὴν περιεκτικότητα καὶ τὸ κύρος της. Εἶναι ὁ αἰώνιος Νόμος τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας του ὁ Κύ-

ριος διδάσκει, ὅτι ὅλον τὸν βίον μας πρέπει νὰ τὸν στηρίζωμεν ἐπάνω εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ, τὴν στερεὰν σὰν τὸν βράχον. Ἡ πίστις αὐτὴ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν γαλήνην καὶ τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν καὶ εἰς τὴν ἐδῶ καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν, εἰς τὸν Χριστιανικὸν Παράδεισον.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ὅλης Χριστιανικῆς Διδασκαλίας. Αὐτὴ δὲ πάλιν εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς Χριστιανικῆς Ὁρησκείας, ἡ ὁποία εἶναι Ὁρησκεία δοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν Προφητῶν, καὶ κυρίως διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων.

Τὴν Διδασκαλίαν τῆς Ὁρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τὴν εὐρίσκομεν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας μας Παράδοσιν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετῶμεν τὴν Ἁγίαν Γραφήν—Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην—καὶ νὰ ἀκροώμεθα τὰ κηρύγματα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν ὁποίων συνεχίζεται ἡ Παράδοσις.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀσθενὴς ἠθικῶς ἄνθρωπος, ἔχει ἀνάγκην τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Διότι πρωτίστως ἔχει ἀνάγκην μιᾶς ἀνωτέρας πνευματικῆς δυνάμεως, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ νικήσῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ γίνῃ ἀγαθός. Τοιαύτη δὲ ἀνωτέρα Δύναμις εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού ὑπάρχει μέσα εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας μας Παράδοσιν.

Ἡ Δύναμις αὐτὴ εἶναι πνευματικὴ, εἶναι ἀνωτέρα, εἶναι παραμυθητικὴ, εἶναι ἀναμορφωτικὴ. Εὐτυχεῖς ὅσοι τὴν ἐνόησαν μέσα των ζωντανὴν καὶ ἐνισχυτικὴν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀγιότητος. Αὐτοὶ ἐγνώρισαν αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλεν Ἐκεῖνος Ἰησοῦν Χριστόν. «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν (λέγει τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον) ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέχνα Θεοῦ γενέσθαι». (Ἰωάν. Α', 12).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΣΧΑΛΙΑ - ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΑ - ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ

Σχολικόν έτος 1961 — 1962

	Σελ.		Σελ.
Σεπτέμβριος 1961		Μάρτιος 1962	
1 Κυριακή ΙΔ' Ματθαίου	136	4 Κυριακή τῶν Ἀποκρεω	65
10 Κυριακή πρὸ τῆς Ὑψώσεως	13	11 Κυριακή τῆς Τυροφάγου	78
17 Κυριακή μετὰ τὴν Ὑψώσιν	15	18 Κυριακή Α' Νηστειῶν	70
24 Κυριακή Α' Λουκᾶ	17	25 Κυριακή Εὐαγγελισμοῦ	158
Ὀκτώβριος 1961		Ἀπρίλιος 1962	
1 Κυριακή Β' Λουκᾶ	19	1 Κυριακή Γ' Νηστειῶν	75
8 Κυριακή Γ' Λουκᾶ	21	8 Κυριακή Δ' Νηστειῶν	75
15 Κυριακή Δ' Λουκᾶ	23	15 Κυριακή Ε' Νηστειῶν	78
22 Κυριακή ΣΤ' Λουκᾶ	29	22 Κυριακή τῶν Βαΐων	81
29 Κυριακή Ζ' Λουκᾶ	32	29 Κυριακή τοῦ Πάσχα	84
Νοέμβριος 1961		Μάϊος 1962	
5 Κυριακή Ε' Λουκᾶ	26	6 Κυριακή τοῦ Θωμᾶ	88
12 Κυριακή Η' Λουκᾶ	35	13 Κυριακή τῶν Μυροφόρων	90
19 Κυριακή Θ' Λουκᾶ	37	20 Κυριακή τοῦ Παραλύτου	92
26 Κυριακή ΙΓ' Λουκᾶ	53	27 Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος	95
Δεκέμβριος 1961		Ἰούνιος 1962	
3 Κυριακή ΙΔ' Λουκᾶ	55	3 Κυριακή τοῦ Τυφλοῦ	99
10 Κυριακή Ι' Λουκᾶ	39	10 Κυριακή τῶν Ἁγίων Πατέρων	106
17 Κυριακή ΙΑ' Λουκᾶ	41	17 Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς	108
24 Κυριακή πρὸ τῆς Γεννήσεως	43	24 Κυριακή Α' Ματθαίου	111
31 Κυριακή πρὸ τῶν Φώτων	48	Ἰούλιος 1962	
Ἰανουάριος 1962		1 Κυριακή Β' Ματθαίου	113
14 Κυριακή μετὰ τὰ Φῶτα	50	8 Κυριακή Γ' Ματθαίου	114
21 Κυριακή ΙΒ' Λουκᾶ	52	15 Κυριακή Δ' Ματθαίου	116
28 Κυριακή ΙΕ' Λουκᾶ	57	22 Κυριακή Ε' Ματθαίου	119
Φεβρουάριος 1962		29 Κυριακή ΣΤ' Ματθαίου	120
4 Κυριακή ΙΣΤ' Ματθαίου	139		
11 Κυριακή ΙΖ' Ματθαίου	142		
18 Κυριακή ΙΣΤ' Λουκᾶ	59		
25 Κυριακή ΙΖ' Λουκᾶ	61		

Σχολικὸν ἔτος 1962 — 1963

Αὐγουστος 1962	Σελ.		
5 Κυριακή Ζ' Ματθαίου	122	Φεβρουάριος 1963	Σελ.
12 Κυριακή Η' Ματθαίου	124	3 Κυριακή ΙΣΤ' Λουκά Τελ.-Φαρ.	59
19 Κυριακή Θ' Ματθαίου	125	10 Κυριακή ΙΖ' Λουκά 'Ασώτου	61
26 Κυριακή Ι' Ματθαίου	127	17 Κυριακή 'Απόκρευ	65
Σεπτέμβριος 1962		24 Κυριακή Τυροφάγου	68
2 Κυριακή ΙΑ' Ματθαίου	129	Μάρτιος 1963	
9 Κυριακή πρὸ τῆς Ὑψώσεως	13	3 Κυριακή Α' Νηστειῶν	70
16 Κυριακή μετὰ τὴν Ὑψωσιν	15	10 Κυριακή Β' Νηστειῶν	73
23 Κυριακή Α' Λουκά	17	17 Κυριακή Γ' Νηστειῶν (Σταυροῦ)	75
30 Κυριακή Β' Λουκά	19	24 Κυριακή Δ' Νηστειῶν	75
Ὀκτώβριος 1962		3 Κυριακή Ε' Νηστειῶν	78
7 Κυριακή Γ' Λουκά	21	Ἀπρίλιος 1963	
14 Κυριακή Δ' Λουκά (Πατέρω)	23	7 Κυριακή τῶν Βαίῶν	81
21 Κυριακή ΣΤ' Λουκά	29	14 Κυριακή τοῦ Πάσχα	84
28 Κυριακή Ζ' Λουκά	32	21 Κυριακή τοῦ Θωμᾶ	88
Νοέμβριος 1962		28 Κυριακή τῶν Μυροφόρων	90
4 Κυριακή Ε' Λουκά	26	Μάιος 1963	
11 Κυριακή Η' Λουκά	35	5 Κυριακή τοῦ Παραλύτου	92
18 Κυριακή Θ' Λουκά	37	12 Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος	95
25 Κυριακή ΙΓ' Λουκά	53	19 Κυριακή τοῦ Τυφλοῦ	99
Δεκέμβριος 1962		26 Κυριακή τῶν Ἁγίων Πατέρων	106
2 Κυριακή ΙΔ' Λουκά	55	Ἰούνιος 1963	
9 Κυριακή Ι' Λουκά	39	2 Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς	108
16 Κυριακή ΙΑ' Λουκά	41	9 Κυριακή Α' Ματθ. ('Αγ. Πάντ.)	111
23 Κυριακή πρὸ τῆς Γεννήσεως	43	16 Κυριακή Β. Ματθαίου	113
30 Κυριακή μετὰ τὴν Γέννησιν	46	23 Κυριακή Γ' Ματθαίου	114
Ἰανουάριος 1963		30 Κυριακή Ἁγίων Ἀποστόλων	164
6 Κυριακή Φώτων	150	Ἰούλιος 1963	
13 Κυριακή μετὰ τὰ Φῶτα	50	7 Κυριακή Ε' Ματθαίου	119
20 Κυριακή ΙΒ' Λουκά	52	14 Κυριακή Ἁγ. Πατέρων (σ. 162)	166
27 Κυριακή ΙΕ' Λουκά	57	21 Κυριακή Ζ' Ματθαίου	122
		28 Κυριακή Η' Ματθαίου	124
		Αὐγουστος 1963	
		4 Κυριακή Θ' Ματθαίου	125
		11 Κυριακή Ι' Ματθαίου	127
		18 Κυριακή ΙΑ' Ματθαίου	129
		25 Κυριακή ΙΒ' Ματθαίου	132

Β' ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας	5
2. Ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη	6
3. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη	7
4. Ἡ Καινὴ Διαθήκη	7
5. Τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Εὐαγγελισταὶ	7

ΜΕΡΟΣ Α' — ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἑρμηνεία τῶν κατὰ Κυριακὴν ἀναγινωσκομένων περικοπῶν ἐκ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων

Κυριακὴ—Πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ	13
Κυριακὴ—Μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	14
Κυριακὴ—Πρώτη τοῦ Λουκᾶ	17
Κυριακὴ—Δευτέρα τοῦ Λουκᾶ	19
Κυριακὴ—Τρίτη τοῦ Λουκᾶ	21
Κυριακὴ—Τετάρτη τοῦ Λουκᾶ—Ἀγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συνόδου	23
Κυριακὴ—Πέμπτη τοῦ Λουκᾶ	26
Κυριακὴ—Ἑκτη τοῦ Λουκᾶ	29
Κυριακὴ—Ἑβδόμη τοῦ Λουκᾶ	32
Κυριακὴ—Ὀγδόη τοῦ Λουκᾶ	35
Κυριακὴ—Ἐνάτη τοῦ Λουκᾶ	37
Κυριακὴ—Δεκάτη τοῦ Λουκᾶ	39
Κυριακὴ—Ἐνδεκάτη τοῦ Λουκᾶ — Προπατόρων	41
Κυριακὴ—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ	43
Κυριακὴ—Μετὰ Γέννησιν Χριστοῦ	46
Κυριακὴ—Πρὸ τῶν Φώτων	48
Κυριακὴ—Μετὰ τὰ Φῶτα	50
Κυριακὴ—Δωδεκάτη τοῦ Λουκᾶ (10 λεπρῶν)	52
Κυριακὴ—Δεκάτη Τρίτη τοῦ Λουκᾶ	53
Κυριακὴ—Δεκάτη τετάρτη τοῦ Λουκᾶ	55
Κυριακὴ—Δεκάτη ἕκτη τοῦ Λουκᾶ — Τοῦ Ζαχαρίου	57

Κυριακή—Δεκάτη ἕκτη τοῦ Λουκᾶ — Τελώνου καὶ Φαρισαίου	59
Κυριακή—Δεκάτη ἑβδόμη τοῦ Λουκᾶ — Τοῦ Ἀσώτου	61
Κυριακή—Τῆς Ἀπόκρεω	65
Κυριακή—Τῆς Τυροφάγου	68
Κυριακή—Πρώτη τῶν Νηστειῶν — Τῆς Ὁρθοδοξίας	70
Κυριακή—Δευτέρα τῶν Νηστειῶν — 1η Μάρκου	73
Κυριακή—Τρίτη τῶν Νηστειῶν — Τῆς Σταυροπροσκυνησεως—2α Μάρκου	75
Κυριακή—Τετάρτη τῶν Νηστειῶν—3η Μάρκου	75
Κυριακή—Πέμπτη τῶν Νηστειῶν — 4η Μάρκου	78
Κυριακή—Τῶν Βαΐων	81
Κυριακή—Μεγάλη ΠΑΣΧΑ — Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ — 1η Ἰωάννου	84
Κυριακή—Τοῦ Θωμᾶ — 2α Ἰωάννου	88
Κυριακή—Τῶν Μυροφόρων — 3η Ἰωάννου	90
Κυριακή—Τοῦ Παραλύτου — 4η Ἰωάννου	92
Κυριακή—Τῆς Σαμαρείτιδος — 5η Ἰωάννου	95
Κυριακή—Τοῦ τυφλοῦ — 6η Ἰωάννου	99
Πέμπτη—Τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ	103
Κυριακή—Τῶν ἁγ. Πατέρων Ἀ΄ Οἴκ. Συνόδου — 7η Ἰωάννου	106
Κυριακή—Τῆς Πεντηκοστῆς — 8η Ἰωάννου	108
Κυριακή—Πρώτη τοῦ Ματθαίου — Τῶν ἁγ. Πάντων	111
Κυριακή—Δευτέρα τοῦ Ματθαίου	113
Κυριακή—Τρίτη τοῦ Ματθαίου	114
Κυριακή—Τετάρτη τοῦ Ματθαίου	116
Κυριακή—Πέμπτη τοῦ Ματθαίου	119
Κυριακή—Ἑκτη τοῦ Ματθαίου	120
Κυριακή—Ἑβδόμη τοῦ Ματθαίου	122
Κυριακή—Ὀγδὴ τοῦ Ματθαίου	124
Κυριακή—Ἐνάτη τοῦ Ματθαίου	125
Κυριακή—Δεκάτη τοῦ Ματθαίου	127
Κυριακή—Ἐνδεκάτη τοῦ Ματθαίου	129
Κυριακή—Δωδεκάτη τοῦ Ματθαίου	132
Κυριακή—Δεκάτη Τρίτη τοῦ Ματθαίου	134
Κυριακή—Δεκάτη τετάρτη τοῦ Ματθαίου	136
Κυριακή—Δεκάτη πέμπτη τοῦ Ματθαίου	137
Κυριακή—Δεκάτη ἕκτη τοῦ Ματθαίου — Τῶν τελάντων	139
Κυριακή—Δεκάτη ἑβδόμη τοῦ Ματθαίου—Τῆς Χαναναίας	142

ΤΑ ΘΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΑΞΙΣ Β'
 No 14 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 15 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

ΤΑΞΙΣ Γ'
 No 20 ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
 » 21 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
 » 23 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 24 ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΡΩΕΣ
 » 25 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
 » 27 ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ
 » 28 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΕΙΣ Γ-Δ'
 No 32 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 33 ΙΣΤΟΡΙΑ (α' έτος συνδ.)
 » 34 ΙΣΤΟΡΙΑ (β' έτος συνδ.)
 » 35 ΓΕΩΓΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ
 » 36 ΧΑΡΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΞΙΣ Δ'
 No 38 ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
 » 40 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
 » 42 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 43 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
 » 44 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
 » 56 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

• Συγγραφείς οι άριστοι των δοκίμων Έλλήνων συγγραφών βοηθητικών βιβλίων • Περιεχόμενον σύμφωνον με τας νεωτέρας παιδαγωγικές αντιλήψεις, εύληπτον και μεθοδικόν. • Εικονογράφησις μοναδική υπό κορυφαίων Έλλήνων καλλιτεχνών. • Στοιχειώδη χρομιακά • Έκτύπωσις ΟΦΣΕΤ με έξωφύλλα εξά-χρωμα και πολύχρωμοι αι εσωτερικοί σελίδες. • Σχήμα πρακτικόν • Τιμαί αι συνήθειαι.

• Έκδοσις καλλιτεχνική επί λευκού χάρτου.

ΤΑΞΙΣ Ε'
 No 60 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'
 » 64 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'
 » 67 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ Ε'
 » 68 ΧΑΡΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΝ Ε'
 » 70 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜΕΙΑ Ε'
 » 71 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'

ΤΑΞΕΙΣ Ε-ΣΤ'
 No 74 ΕΥΑΓΓΕΛ. ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ Ε-ΣΤ'
 » 76 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Ε-ΣΤ'
 » 77 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ Ε-ΣΤ'
 » 78 ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ Ε-ΣΤ'
 » 79 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ Ε-ΣΤ'
 » 80 ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ Ε-ΣΤ'
 » 81 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜ. (α' έτος) Ε-ΣΤ'
 » 82 ΦΥΣ. ΠΕΙΡΑΜ. (β' έτος) Ε-ΣΤ'
 » 83 ΦΥΣ. ΙΣΤΟΡ. (α' έτος) Ε-ΣΤ'
 » 84 ΦΥΣ. ΙΣΤΟΡΙΑ (β' έτος) Ε-ΣΤ'

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'
 No 86 ΚΑΤΗΧ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΣΤ'
 » 89 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ ΣΤ'
 » 90 ΝΕΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΣΤ'
 » 93 ΓΕΩΓΡΑΦ. ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤ'
 » 94 ΧΑΡΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤ'
 » 96 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜΕΙΑ ΣΤ'
 » 97 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ'

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
 50M ΠΛΑΤΕΙΑΣ 8 ΣΤ

ΓΕΩΡΓ. ΣΤΑΥΡΟΥ 3-11
 20ΗΜΑΙ

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ "ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ" ΑΘΗΝΑΙ